

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ΄ – ΤΕΥΧΟΣ 6 – ΙΟΥΝΙΟΣ 2006
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
http://www.ecclesia.gr
e-mail:contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἰδιοκτησία τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐκδότης:

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Πανος. Ἀρχιμ. Διονύσιος Μάνταλος,
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου,
Ίω. Γενναδίου 14
115 21 Ἀθήναι

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσης δοκιμίων
Χρήστος Γ. Καραγιάννης, Δρ. Θ.

Φωτογραφίες
Χρήστος Μπότης

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασιού 1 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380
http://www.apostoliki-diakonia.gr

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου:
Σωκράτης Μαυρογόνατος
Ἰασιού 1, 115 21 Ἀθήναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

<i>Christodoulos Archbishop of Athens and all Crece,</i> Letter to his Holiness Pope Benedict XVI	419
<i>Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου,</i> Πρὸς τὸν Πάπαν Βενέδικτον 16ον, Περὶ τοῦ τίτλου «Πατριάρχης τῆς Δύσεως»	420

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

<i>Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου,</i> Γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Οἰκογένειας	421
Γιὰ τὴν Ἡμέρα Μνήμης τῆς Γενοκτονίας τῶν Ποντίων	421
Γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα τοῦ Περιβάλλοντος	422

ΟΜΙΛΙΑΙ - ΛΟΓΟΙ

<i>Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου,</i> Ἐπέτυχε ἢ ἀπέτυχε τὸ Μονοτονικό;	424
--	-----

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

<i>Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Εἰδικῶν Ποιμαντικῶν Θεμάτων καὶ Καταστάσεων,</i> Ἡμερίδα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ψυχικῶν διαταραχῶν	431
--	-----

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ οἱ Νεοέλληνες μαθητὲς	433
--	-----

ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

<i>Ἡ Βράβευσις τριῶν προσωποποιήτων ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο</i>	
Βιογραφικὸν Σημείωμα τοῦ Καθηγ. κ. Βλασίου Φειδᾶ	435
Εὐχαριστήριος Ὁμιλία τοῦ Καθηγ. κ. Βλασίου Φειδᾶ γιὰ τὴν τιμητικὴ διάκριση	440
Γεώργιος Μπαμπινιώτης: Ἡ πνευματικὴ του διαδρομὴ καὶ τὸ ἔργο του	444
Εὐχαριστήριος Ἀντιφώνησις τοῦ Πρωτάνεως κ. Γεωργίου Μπαμπινιώτη	446
Βιογραφικὸν Σημείωμα τοῦ τιμωμένου κ. Νικολάου Ψαρουδάκη	450
Τὰ καταληκτικὰ σχόλια τοῦ Μακαριωτάτου	455

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

<i>Ὁμ. Καθηγητοῦ Βλασίου Φειδᾶ,</i> Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ Θ' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Π.Σ.Ε.	457
---	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ

<i>Ὁμ. Καθηγητοῦ Σπυρίδωνος Ν. Τρωιάνου καὶ Μαρίνας Γ. Παπαδημητρίου,</i> Ἡ προστασία τῶν ἀρχαίων μνημείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ βάση τοὺς νόμους περὶ ἀρχαιοτήτων καὶ περὶ προστασίας τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας	462
--	-----

ΜΕΛΕΤΑΙ

<i>Γεωργίου Ἠλ. Κρίπτα,</i> Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἰς τὰς χώρας - μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως (παλαιὰς καὶ νεοεισελθούσας τὸ ἔτος 2004), ΣΤ' Μέρος	467
--	-----

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ	473
-------------------------------	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	476
-----------------------------	-----

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	483
------------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	494
-----------------	-----

**LETTER
TO HIS
HOLINESS POPE
BENEDICT XVI**

His Holiness,
Pope Benedict XVI,
Vatican City

Athens, 17 March 2006

Your Holiness,

Warmly greeting You in our Lord and Saviour Jesus Christ I ask that You please accept my heartfelt prayers for health, longevity and strength from on High, in Your important and lofty Ministry. After due consideration, I have decided to write to Your Holiness in regard to a matter, recently carried in the Media, which has raised some concern in quarters of our Church. Specifically, it concerns the dropping of the traditional title of «Patriarch of the West» from Your Holiness' official titles as they are listed in the new *Annuario Pontificio*. Of course this could be due to –and we hope that such is the case– an editorial oversight or a printing error, and nothing more. Should, however, this not be the case, then please allow me to share with Your Holiness, the unease of many who feel that by dropping the title of «Patriarch of the West» our theologians, who are once again about to engage in mutual dialogue, will be deprived of a common basis upon which they could build the reunification of our Churches, a reunification that we all desire. For us Orthodox, the Pope of Elder Rome has always been the Patriarch of the West, the successor of the Apostles Peter and Paul who founded the Church of Rome, the first in honour, *primus inter pares*, and he who presides in Charity, and it is only logical that upon this title, within the framework of the ancient pentarchy (agreed upon at the Council of Constantinople of 879 and signed by the Legates of Pope John VIII) of the first millenium that we can build the reunification of the One Undivided Church.

Contrary to assertions by some Western scholars carried in the Press, who ascribe the title to the Pontificate of Pope Pius IX, the title of Patriarch of the West is fundamentally important for the ecclesiology of the Orthodox Church. Moreover, allow me to observe that this beautiful title is not only ancient and historic but also important even in terms of the Catholic Church alone, for during the execution of his duties, it is as Patriarch of the West that the Bishop of Rome promulgates laws, appoints bishops, etc. for the Latin Church.

Further, the argument that the title hinders the establishment of several patriarchates in the West and therefore should be suppressed, is groundless. Surely, after all these centuries no one can, in all seriousness, reduce the ecclesial identities of all the patricular Churches in the West to that of the Roman Church. Such a reductive notion would, among other things, deny the importance of the identities of the great Primatial Sees of the West, some of which in the past had, or even today still retain their own liturgical uses, e.g. Lyons, Braga, and Toledo, not to mention the Ambrosian usage of Milan and the Sarum usage of Salisbury. All these Sees, while retaining their importance still come under Rome, the ancient Patriarchate of the West.

Your Holiness,

Without wishing to appear to interfere, it is with the profoundest benevolent respect and in the spirit of fraternal love and mutual concern for the promotion of Chistian Unity that I share this deep concern of ours with You.

Trusting that Your Holiness will give the matter Your most careful attention, I am pleased, once again, to assure You of my heartfelt sentiments of sincere esteem and fraternal love in Christ.

† CHRISTODOULOS
ARCHBISHOP OF ATHENS AND ALL CREECE

**Πρὸς
τὸν Πάπαν Βενέδικτον 16ον
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ «ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ»**

Ἀθήναι, 17 Μαρτίου 2006

Ἀγιώτατε,

Μετὰ θερμῶν χαιρετισμῶν ἐν τῷ Κυρίῳ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, δεχθεῖτε, παρακαλῶ, τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς μου δι' ὑγείαν, μακροημέρευσιν καὶ ἄνωθεν δύναμιν ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ καὶ πολυευθύνῳ διακονίᾳ Ὑμῶν. Κατόπιν σκέψεως πολλῆς, ἀπεφάσισα νὰ ἀπευθύνω ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα ἀφορῶσαν εἰς θέμα, τὸ ὁποῖον προσφάτως ἀνεφέρθη ὑπὸ τῶν ΜΜΕ καὶ ἤγειρε ὀρισμένους ἀνησυχίας εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἰδικώτερον, πρόκειται περὶ τῆς παραλείψεως τοῦ παραδοσιακοῦ τίτλου τοῦ «Πατριάρχου τῆς Δύσεως» ἐκ τῶν ἐπισήμων τίτλων τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος, ὡς οὗτοι ἀπαριθμοῦνται ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει τοῦ *Annuario Pontificio*. Προφανῶς τοῦτο θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὀφείλεται ἀπλῶς εἰς παρόραμα τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκδόσεως ἢ εἰς τυπογραφικὸν ἀβλέπημα, καὶ ἐλπίζομεν οὕτω νὰ αἰτιολογηταί. Ἐάν, παρὰ ταῦτα, δὲν εἶναι αὕτη ἡ αἰτία, ἐπιτρέψατέ μοι, παρακαλῶ, ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει, ὅπως καταστήσω τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα κοινωνὸν τῆς ἀνησυχίας πολλῶν, οἱ ὅποιοι αἰσθάνονται ὅτι, λόγῳ τῆς ἀπαλοιφῆς τοῦ τίτλου τοῦ «Πατριάρχου τῆς Δύσεως», οἱ θεολόγοι ἡμῶν, οἱ ὅποιοι προετοιμάζονται δι' ἀκόμη μίαν φορὰν ἵνα διαλεχθῶσιν, θὰ στερηθοῦν κοινῆς βάσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἠδύναντο νὰ οἰκοδομήσουν τὴν ἐπανεῖναι τῶν Ἐκκλησιῶν μας, μίαν ἐπανεῖναι τὴν ὁποίαν πάντες ἐπιθυμοῦμεν. Δι' ἡμᾶς τοῖς Ὁρθοδόξοις, ὁ Πάπας Παλαιᾶς Ρώμης ἦτο ἀνεκάθεν Πατριάρχης τῆς Δύσεως, διάδοχος τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, τῶν ἰδρυσάντων τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, πρῶτος ἐν τιμῇ, *primus inter pares* καὶ Προκαθήμενος ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἶναι εὐλόγον ὅπως, ἐπὶ τοῦ τίτλου τούτου, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς παλαιφάτου πενταρχίας (συμφωνηθείσης ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἔτους 879 καὶ ὑπογραφείσης ὑπὸ τῶν Λεγάτων τοῦ Πάπα Ἰωάννου Η΄) τῆς πρώτης χιλιετίας, δυνηθῶμεν νὰ οἰκοδομήσωμεν τὴν ἐπανεῖναι τῆς Μιᾶς Ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας.

Ἀντιθέτως πρὸς δηλώσεις ὀρισμένων ἐπιστημόνων τῆς Δύσεως, ἀναπαραχθείσας ὑπὸ τοῦ Τύπου, αἱ ὁποῖαι θεωροῦν τὸν τίτλον δημιουργηθέντα ἐπὶ Ποντίφηκος Πάπα Πίου Θ΄, ὁ τίτλος τοῦ Πατριάρχου τῆς Δύσεως εἶναι θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν Ἐκκλησιολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐπιπλέον, ἐπιτρέψατέ μοι, παρακαλῶ, ὅπως παρατηρήσω ὅτι ὁ τίτλος οὗτος δὲν εἶναι μόνον ἀρχαῖος καὶ ἱστορικὸς ἀλλὰ σημαντικὸς ἐπίσης καὶ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, διότι, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του, δυνάμει ἀκριβῶς τούτου τοῦ τίτλου του ὡς Πατριάρχου τῆς Δύσεως ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης ἐκδίδει νόμους, διορίζει ἐπισκόπους κ.ο.κ., διὰ τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν.

Περαιτέρω, τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ τίτλος παρεμποδίζει τὴν ἐγκαθίδρυσιν περισσοτέρων Πατριαρχείων ἐν τῇ Δύσει καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ ἔπρεπε νὰ καταργηθεῖ, εἶναι ἀβάσιμον. Εἶναι βέβαιον ὅτι, κατόπιν τοσούτων αἰῶνων οὐδεὶς μετὰ σοβαρότητος δύναται νὰ ἀναγάγει τὴν ἐκκλησιαστικὴν ταυτότητα πασῶν τῶν ἐπιμέρους Ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως εἰς μόνην τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν. Μία τοιαύτη περιοριστικὴ ἔννοια θὰ ἠρνεῖτο, μεταξὺ ἄλλων, τὴν σπουδαιότητα τῆς ταυτότητος τῶν Μεγάλων Ἐδρῶν Προκαθημένων τῆς Δύσεως, ὀρισμέναι ἐκ τῶν ὁποίων ἔσχον ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ ἢ καὶ διατηροῦν ἀκόμη τὸν ἴδιον ἐκάστης λειτουργικὸν τύπον, ὅπως παραδείγματος χάριν, τῆς Lyon, τῆς Braga ἢ τοῦ Toledo, ἵνα μὴ ἀναφερθῶμεν εἰς τὸν Ἀμβροσιανὸν τύπον τοῦ Μιλάνου καὶ τὸν ἐν Salisbury τύπον τοῦ Sarum. Πᾶσαι αὗται αἱ Ἐδραὶ, ἐνῶ διατηροῦν τὴν σημασίαν των, ὑπάγονται ἀκόμη εἰς τὴν Ρώμην, τὸ παλαιότερον Πατριαρχεῖον τῆς Δύσεως.

Ἀγιώτατε,

Μὴ ἐπιθυμῶν νὰ δώσω ἐντύπωσιν παρεμβάσεως, καθιστῶ Ὑμᾶς κοινωνὸν τῆς βαθείας ταύτης ἀνησυχίας ἡμῶν ἐν βαθυτάτῳ εὐμενεῖ σεβασμῷ καὶ ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀπὸ κοινοῦ μερίμνης περὶ τὴν προαγωγὴν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος.

Πεποισθᾶς ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἀγιότης θὰ ἐγκύψῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς, ἔχω τὴν χαρὰν νὰ σᾶς διαβεβαιώσω καὶ πάλιν περὶ τῶν ἐγκαρδίων μου συναισθημάτων εἰλικρινοῦς ἐκτιμήσεως καὶ ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

**ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

(15 Μαΐου 2006)

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ
ΜΝΗΜΗΣ ΤΗΣ
ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ
ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ**

(19 Μαΐου 2006)

Σήμερα, Παγκόσμια Ήμέρα της Οικογένειας ἐμεῖς ὡς ποιμαίνουσα Ἐκκλησία ἐνθέρμως δηλώνουμε ὅτι συνεχίζουμε νὰ στηρίζουμε τὸν ἱερό αὐτὸ θεσμὸ καὶ τὸν αἰσθανόμαστε ὡς τὸ πλέον ὑγιὲς κύτταρο τῆς κοινωνίας, ὅπου γεννιέται ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, ἡ πιστότητα καὶ ἡ ἰσοροπία.

Κάθε ὑποβάθμισή της μὲ τίς ἐλεύθερες συμβιώσεις, τὴν ἐνδοοικογενειακὴ βία, τὰ διαζύγια, κ.λπ. κλονίζει συνθέμελα τὸ ὅλο οἰκοδόμημα. Γι' αὐτὸ καὶ ἐμεῖς λέμε:

«Κάνε τὸ σπίτι σου Ἐκκλησία γιὰ τὴ σωτηρία τῶν παιδιῶν σου».

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
† Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος

Τὴν Γενοκτονία μισοῦ ἑκατομμυρίου ἀδελφῶν μας Ποντίων δὲν τὴν ξεχνᾶμε.

Τὰ παθήματα, τίς διώξεις καὶ τίς σφαγὲς δὲν τὰ διαγράφουμε ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ μας μνήμη.

Τὰ πικρὰ δάκρυα ποὺ κύλησαν αὐλακιὲς στὰ πρόσωπα τῶν μανάδων τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν τοῦ Πόντου δὲν τὰ παρερχόμαστε.

Τὴν Τραπεζοῦντα καὶ τὴν Σουμελᾶ καὶ τ' ἄλλα ἁγιασμένα χῶματα δὲν πάψαμε νὰ τὰ ἔχουμε στὸ νοῦ καὶ στὴν ψυχὴ.

Ὅχι γιὰτὶ θέλουμε τὸ κακὸ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ γιὰτὶ ἀπαιτοῦμε τὴν ἐπικράτηση τῶν ἀξιῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ Γενοκτονία τῶν Ποντίων ἔχει καταχωρηθεῖ στὶς ἔνδοξες καὶ θυσιαστικὲς σελίδες τῆς ἱστορίας τοῦ Γένους. Αὐτὲς οἱ σελίδες δὲν μποροῦν νὰ διαγραφοῦν. Ἀπαιτοῦν καὶ τὴ διεθνεῖ ἀναγνώριση. Αὐτὲς οἱ σελίδες ἀποτελοῦν γιὰ τοὺς Πανέλληνες σήμερα καὶ αὔριο θησαυρὸν πολύτιμων διδαγμάτων καὶ πηγὴ ἱερῶν ἐμπνεύσεων καὶ εὐγενῶν ἀποφάσεων.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
† Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος

**ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΗΜΕΡΑ
ΤΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

(5.6.2006)

Σήμερα όλόκληρος ο κόσμος στρέφει τή σκέψη του στη φυσική δημιουργία, τὸ Θεοδημιούργητο καὶ ἀναντικατάστατο φυσικὸ Περιβάλλον.

Κάθε φορά πὸν διαπιστώνει μία βαθιὰ κρίση σὲ ἐπιμέρους πτυχὲς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου συνηθίζεται, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα μέτρα πὸν λαμβάνονται, νὰ καθιερώνονται καὶ ἡμέρες ἐπετείων γιὰ τὴν ὑπενθύμιση τῆς εὐθύνης καὶ τὴν ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν ὥστε νὰ γίνῃ μὲ μελέτη, περίσκεψη καὶ λήψη κατάλληλων μέτρων ἢ ὑπέρβαση. Οἱ ἐπέτειοι ἐπιστρατεύονται γιὰ νὰ διακόψουν, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, τὴν ἀνίερη καθημερινότητα, στὴν ὁποία ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος αὐτοαποξενώνεται, καὶ νὰ δώσουν τὴν εὐκαιρία γιὰ ἓνα σύντομο ἐμβαπτισμό στὴ χώρα τοῦ ἱεροῦ στὴν κοινωνικὴ ἢ θρησκευτικὴ του σημασία.

Ἔτσι ἡ Ἐκκλησία ἔσπευσε, ὡς ἦταν φυσικὸ, νὰ δώσει τὸ «παρόν», ὅταν καθιερώθηκε ἡ 5ῃ Ἰουνίου ὡς Ἡμέρα τοῦ Περιβάλλοντος ἀπὸ τὸν Ὁργανισμό Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ ὅσα τραγικὰ συμβαίνουν στὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ φυσικὸ περιβάλλον δὲν εἶναι καρπὸς τῶν περιστάσεων καὶ τῶν ἀναγκῶν, ἀλλὰ ἀποτελεῖ, ὡς Θεϊκὸ θέλημα, καθημερινὴ μέριμνα καὶ φροντίδα. Αὐτὸ φανερώνουν τὸ ἐκκλησιαστικὸ δόγμα καὶ ἦθος, ὅπως αὐτὰ καταγράφονται καὶ ἀναλύονται, ὄχι μόνον στὰ καθημερινὰ λειτουργικὰ ἀναγνώσματα καὶ τοὺς λειτουργικοὺς ὕμνους, ἀλλὰ καὶ στὴ ζωὴ τῶν ἀσκητῶν, τῶν ἀγίων καὶ τῶν πιστῶν πὸν δηλώνουν μὲ λόγια καὶ πράξεις ὅτι ἡ καρδιά τους φλέγεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ κατ' ἐπέκταση σ' ὅλα τὰ δημιουργήματά Του, τὰ ζῶα, τὰ φυτὰ, τὸ περιβάλλον. Εἶναι «καῦσις καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως» (Ὁσῖος Ἐφραίμ ὁ Σύρος).

Ἐπάρχουν καὶ ἄλλοι φορεῖς πὸν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ περιβάλλον. Τί τὸ διαφορετικὸ θὰ μπορούσε νὰ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία; Μὲ αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ἐπισημαίνουμε ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι οὔτε ἀποσπασματικὸ οὔτε περιστασιακὸ οὔτε ὑποκριτικὸ οὔτε ἰδιοτελές.

Τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐνδιαφέρον δὲν στρέφεται στὸ μέρος ἀλλὰ στὸ ὅλο, ὅπως αὐτὸ εἰκονίζεται στὸ σχῆμα Θεός - ἄνθρωπος - κόσμος. Ἡ στροφή τοῦ ἐνδιαφέροντος μόνον στὸν ἄνθρωπο ἀφαιρεῖ ὅλες τὶς δυνατότητες γιὰ μία ἀποτελεσματικὴ λύση τοῦ οικολογικοῦ προβλήματος. Ἡ ἀπαξίωση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ κόσμου δὲν εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν ἀπαξίωση τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας χάνεται στὸ ἀπώτερο παρελθόν, μὲ τὴν πληθωρικὴ ἀναφορὰ στὴν Πατερικὴ καὶ Ἀγιογραφικὴ σκέψη, στὴν ἀνάγκη ἀσκητικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου στὴ σχέση του πρὸς τὴ φύση καὶ στὴ χρῆση τῶν ἀγαθῶν τῆς, καὶ διατυπώνεται μὲ σύγχρονους ὅρους στὸ παρόν, προβάλλοντας τὶς ἴδιες βασικὲς ἀρχὲς χριστιανικοῦ ἠθους, ὅπως ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεὸ καὶ τὸ συνάνθρωπο, τὸ μέτρο στὴ χρῆση τῶν ἀγαθῶν, ὁ σεβασμὸς τῆς δημιουργίας, ἡ παραίτηση ἀπὸ τὰ ἐγωϊστικὰ δικαιώματα, ὡς τὶς μόνες ἀρχὲς γιὰ μία πραγματικὴ ἀντιμετώπιση τῆς οικολογικῆς κρίσης.

Τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐνδιαφέρον ὁμῶς ὑπερβαίνει καὶ τὸ παρόν καὶ ἐκτείνεται στὸ μέλλον. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη πὸν ἀποδίδει στὸ οικολογικὸ τῆς λόγο ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ. Κτίση καὶ ἄνθρωπος συμπορεύονται πρὸς

τὴν ἀναδημιουργία καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀρχέγονης παραδείσιας κατάστασης, ὅπου Θεός, ἄνθρωπος καὶ κτίση δὲν ἀλληλοαποκλείονται οὔτε ἀνταγωνίζονται, ἀλλὰ συνυπάρχουν σὲ μία θαυμαστὴ ἐνότητα ζωῆς. Αὐτὴ ἡ προοπτικὴ δὲν εἶναι οὐτοπικὴ, ἀλλὰ πραγματώνεται κάθε φορὰ πού ὁ ἄνθρωπος ὡς ἱερέας τῆς κτίσης προσφέρει, ἢ μᾶλλον ἀντιπροσφέρει, στὸ Θεό Του τὰ δῶρα τῆς Δημιουργίας Του: «τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν Σοὶ προσφέρομεν...» καὶ ἐπικαλεῖται τὴν μεταμορφωτικὴ, ἀναζωογονητικὴ καὶ ἀλλοιωτικὴ παρέμβαση τῆς Χάριτός Του.

Τὴ σχέση τῆς πρὸς τὸ περιβάλλον ἡ Ἐκκλησία δὲν τὴν ἐντάσσει σὲ μία διπλὴ ἠθικὴ. Θεολογία καὶ ἐκκλησιαστικὴ πράξις συγκλίνουν στὴ βίωση μιᾶς ἠθικῆς πού θεμελιώνεται στὴν ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια. Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀλήθειας δὲν ὀμιλεῖ μόνο γιὰ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ ζεῖ μὲ τὴν ἀλήθεια. Ὁ λόγος γιὰ σεβασμὸ τοῦ περιβάλλοντος δὲν λειτουργεῖ ὡς ἰδεολογία, ἀλλὰ μεταποιεῖται σὲ σιωπηλὸ τρόπο ζωῆς. Δὲν εἶναι ὑποκριτικὰ, ἀλλὰ οὐσιαστικὰ οἰκολογικός. Δὲν ὑποδεικνύει τί πρέπει νὰ κάνουν οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἐγκύπτει στὸ τί πρέπει νὰ κάνει ὁ ἴδιος.

Τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον δὲν εἶναι ἰδιοτελές. Δὲν ἐγκλωβίζεται στὸν

ἀνθρωποκεντρισμὸ πού συνδέεται μὲ τὸν στεῖρο ἐγωϊσμό, ἀλλὰ ἐκτείνεται πέρα ἀπὸ αὐτόν. Ἔχει ὡς μοναδικὸ κίνητρο τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Δημιουργό, ἢ ὅποια εἶναι ξένη πρὸς κάθε ἰδιοτέλεια. Ὅποιος ἀγαπᾷ καὶ σέβεται τὸ Θεὸ ὑπερβαίνει κάθε σκοπιμότητα καὶ συμπεριφέρεται ἀγαπητικὰ ὄχι μόνο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Δὲν ἀξιολογεῖ ὅσα συμφέρον τὸ ἐγὼ καὶ τὸ ἐμεῖς περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀναφέρονται στὸν πλησίον, στοὺς ἄλλους, σὲ ὅλη τὴν κτίση.

Ὅσα ἀναφέρθηκαν δὲν στοχεύουν στὴν ὑποβάθμιση τῶν προσπαθειῶν πού καταβάλλονται ἀπὸ τοὺς ἄλλους οἰκολογικοὺς σχηματισμοὺς γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ στὴν ἀναβάθμιση τῆς οἰκολογικῆς αὐτοσυνειδησίας ὅσων ἰσχυρίζονται ὅτι ἀγαποῦν τὸ Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο, χωρὶς νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ σέβονται τὴν κτίση.

Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ εὐχομαι ὀλόψυχα νὰ εὐαισθητοποιηθεῖ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἔτσι ὥστε μὲ τὴν χαρὴ τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποκατασταθεῖ ἡ ἁρμονία τῆς σχέσεώς του μὲ τὴν κτίση στὸ «ἀρχαῖον κάλλος».

† Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος, Πρόεδρος

**ΕΠΕΤΥΧΕ
Ἡ ΑΠΕΤΥΧΕ
ΤΟ ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟ;**

**Ἡμερίδα τῆς Ἱ. Συνόδου
μέ θέμα: Μονοτονικό:
ἐμπειρία 24 ἐτῶν**

(Ἀθήνα, 22 Μαΐου 2006)

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί,
Ἐντιμότετοι ἐπίσημοι προσκεκλημένοι,
Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές.

Τὶς μεσονύκτιες ὥρες τῆς 11ης Ἰανουαρίου 1982 στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, παρουσία τριάντα περίπου μόνον βουλευτῶν, κατακόπων ἤδη, συνετελέσθη ἀνευθυριάστως μία ὠμὴ βιαιοπραγία εἰς βάρος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὁ τότε Ὑπουργὸς Παιδείας, εἰσήγαγε ἀπροειδοποίητα πρὸς ἐπείγουσα Ψήφισι, ὑπὸ μορφήν τροπολογίας, ἓνα ἄρθρο, κυριολεκτικῶς, τῆς προσκολλήσεως, σὲ ἄσχετο Νόμο, τὸν Νόμο 1228 «Περὶ ἐγγραφῆς μαθητῶν στὰ Λύκεια τῆς Γενικῆς καὶ Τεχνικῆς - Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσεως», μὲ τὸ ὅποιο ἐπεβάλλετο αἰφνιδίως στοὺς Ἕλληνες τὸ λεγόμενο Μονοτονικὸ σύστημα γραφῆς. Ἡ Ἀντιπολίτευσι, καταληφθεῖσα ἐξ ἀπῆνης, ἀντέδρασε, ἐζήτησε ἀναβολή, ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἡ δυνατότητα νηφαλίου μελέτης καὶ ἐπεξεργασίας ἐνὸς τόσο σοβαροῦ θέματος ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία, πλὴν ματαίως, ὅποτε ἐγκατέλειψε διαμαρτυρομένη τὴν αἴθουσα. Τὸ Μονοτονικὸ, περιβεβλημένο διάτρητο κοινοβουλευτικὸ μανδύα, ἔγινε Νόμος τοῦ Κράτους καὶ ἀπὸ τὴν ἐπομένη ἐπεβλήθη στὴν ἐκπαίδευσι καὶ στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες καὶ ὀργανισμοὺς μὲ ἀσυνήθη ζῆλο ἢ, γιὰ νὰ εἴμεθα εἰλικρινέστεροι, μὲ ἀνείπωτη σκοταδιστικὴ μανία καὶ καταθλιπτικὴ βία. Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δημοσίου καὶ τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν, καὶ πῶς πολὺ οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως, τρομοκρατήθηκαν ἀπὸ τὴν ἐξουσία μὴ τυχόν καὶ ἀντιδράσουν καὶ δὲν τὸ ἐφάρμοζον. Ἀμέτρητα σχολικὰ καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ βιβλία καὶ ἐγχειρίδια καταστράφηκαν, ξαναστοιχειοθετήθηκαν στὸ μονοτονικὸ καὶ ἐπανεκδόθηκαν, μὲ ἀνυπολόγιστο οἰκονομικὸ κόστος, πού βεβαίως, πληρώθηκε ἀπὸ τὸ βαλάντιο τῶν φορολογουμένων. Ἀκόμη καὶ οἱ γραφομηχανές τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν σχολείων συγκεντρώθηκαν ἐσπευσμένως καὶ ὑπέστησαν πάραυτα τονικὸ καὶ πνευματικὸ ἀκρωτηριασμό. Ἡ δασεῖα, ἡ ψιλή, ἡ περισπωμένη, ἡ βαρεῖα καὶ ἡ ὑπογεγραμμένη ἀπεσκυβαλίσθησαν μὲ πρωτοφανῆ λύσσα, ὡς μιάσματα «τῆς στείρας συντήρησης». Ὁ «προοδευτικὸς» φωταδισμὸς διέγραψε διὰ μονοκονδυλιᾶς, μία γλωσσικὴ καὶ γραμματικὴ, δηλαδὴ πολιτισμικὴ, ἱστορία εἴκοσι δύο αἰῶνων, μὲ πρόφασιν τὴν ἀπαλλαγὴ τῶν μαθητῶν ἀπὸ περιττοὺς κόπους πού ἀπαιτοῦσε ἡ ἐκμάθησις τῶν δασυνομένων λέξεων καὶ τῶν τεσσάρων-πέντε κανόνων τονισμοῦ. Οἰκονομία κόπου καὶ χρόνου!... Εἰς τὸ ἐξῆς, χωρὶς τὰ ἐπαχθῆ «μακρὸν πρὸ μακροῦ ὀξύνεται» καὶ «μακρὸν πρὸ βραχέως περισπᾶται», οἱ Ἕλληνες, ἐλεύθεροι ἀπὸ περιττὰ βάρη καὶ μὲ περισσότερο χρόνο στὴν διάθεσί τους, θὰ μποροῦσαν ν' ἀνοίξουν –ἐπὶ τέλος!– τὰ φτερά τοῦ πνεύματός τους καὶ νὰ πετάξουν στὰ ὕψη τῆς γνώσεως καὶ τῆς σοφίας.

Οὔτε ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐρωτήθηκε ποτὲ γιὰ τὴ μεταβολή, οὔτε οἱ Πανεπιστημιακὲς Φιλοσοφικὲς Σχολές, οὔτε οἱ ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων, οὔτε ὁ ἐκτὸς συνόρων Ἑλληνισμὸς. Τὸ Γένος καὶ ποιητὲς εἶχε καὶ συγγραφεῖς – λογοτέχνες, μὲ ἄριστη ἑλληνομάθεια εἶχε, καὶ φιλόλογους πανεπιστη-

μιακούς και μή, σπουδαίους. Οὐδείς ἐξ αὐτῶν πλὴν ἐλαχίστων ἐξήτησε ποτὲ καθιέρωσι μονοτονικοῦ, ἀλλὰ καὶ οὐδείς ἐρωτήθηκε! Κάποτε, βεβαίως, ἀρκετὰ πρὶν ἀπὸ τὴν μονοτονική «μεταρρύθμιση», στὴν ἐφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ εἶχε δημοσιευθῆ ἓνα κύριο ἄρθρο, πρωτοσέλιδο, «*πὺν ἐξηγοῦσε πόσα χρήματα θὰ κέρδιζε ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία ἂν οἱ γραφομηχανὲς καὶ τὰ τυπογραφεῖα δούλευαν χωρὶς τόνους καὶ πνεύματα*»¹. Ἐπρόκειτο, προφανῶς, γιὰ δοκιμαστικὴ βολή. Δὲν ἀποτελεῖ δὲ μυστικόν, διότι ὅλα κάποτε σ' αὐτὸν τὸν τόπο μαθαίνονται, ὅτι «*ἡ μοναδικὴ μελέτη στὴν ὁποία στηρίχθηκε ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων γιὰ νὰ ἐπιβάλλει ὁμόφωνα τὸ μονοτονικὸ ἦταν μιὰ ἔκθεση τῆς ἐταιρείας Ὀλιβέτι. Τὸ μονοτονικὸ στὴν Ἑλλάδα μᾶς τὸ σερβίρησαν γιὰ νὰ «τὸ χωνέψουμε» οἱ πολυεθνικὲς*»². Ὅχι βεβαίως ἀπὸ ψυχοπόνεσι γιὰ τὰ παιδιά μας καὶ γιὰ τὴν διευκόλυνσι τῶν σπουδῶν τους!... Νὰ σημειώσουμε ὅτι δὲν εἶχε καλὰ καλὰ προλάβει νὰ ψηφισθῆ ἡ κατάργησι τοῦ πολυτονικοῦ, ὅπως ἐψηφίσθη, καὶ ἡ ἀγορὰ βρέθηκε ἀμέσως γεμάτη ἀπὸ γραφομηχανὲς στὸ μονοτονικόν, ἐνῶ δὲν εὔρισκες οὔτε γιὰ δείγμα πολυτονικὲς! Τί νὰ πρωτοθαυμάσῃ κανεὶς; Τὴν ἐσπευσμένη καταναλωτικὴ ἐτοιμότητα ἢ τὸ ἐπιτελικόν σχέδιον καὶ τὸ ἐμπορικόν δαιμόνιον τῆς καταναλωτικῆς προετοιμασίας, πὺν μὲ τίς εὐλογίαις τοῦ Κράτους ὁδηγεῖ τὸν ἐνδιαφερόμενον σὲ ὑποχρεωτικὸ ἐκβιασμὸ ἀγορᾶς;

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων ἀντέδρασαν. Ὁ Καθηγητὴς καὶ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν Ἰ. Ν. Θεοδωρακόπουλος ἀμφισβήτησε ζωηρὰ στοὺς νομοθέτες, δηλαδὴ στὴν ἐξουσία, τὸ δικαίωμα δυναμικῆς ἐπεμβάσεως στὴ γραφὴ τοῦ λόγου, ὑποστηρίζοντας εὐστοχα ὅτι «*τὴν γλῶσσαν τὴν ἀναπτύσσουν μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν νὰ εἰποῦν κάτι, δηλαδὴ οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι, καὶ ὄχι οἱ ἀπνευματιστοὶ γλωσσοπλάστες καὶ νομοθέτες... Οἱ γλωσσικοὶ νομοθέτες, δὲν ἔχουν καμμία ἀρμοδιότητα καὶ ἀνακόπτουν ἀπλῶς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ γλωσσικοῦ μας πολιτισμοῦ*».

Διαπρεπεῖς, πνευματικοὶ ἄνθρωποι τῆς περιοπῆς τοῦ Νικηφόρου Βρεττάκου, τοῦ Νίκου-Γαβριήλ Πεντζίκη, τοῦ Τάκη Βαρβιτσιώτη, τοῦ Ἀντρέα Καραντώνη, τῆς Μελισσάνθης, τοῦ Χρήστου Μαλεβίτη, τοῦ Δημήτρη Μυράτ, τῆς Λιλῆς Ζωγράφου, τοῦ Εὐαγγέλου Μόσχου, τοῦ Παντελῆ Πάσχου, τῆς Ἰωάννας Τσάτσου, τοῦ Κώστα Τσιροπούλου, τῆς Τατιάνας Σταύρου, τοῦ Νίκου Ἀθανασιάδη, τοῦ Τάσου Ἀθανασιάδου, τῆς Γεωργίας Ταρσοῦλη, τοῦ Ἀλέξη Σολομοῦ κ.ἄ. ἐδημοσίευσαν μιὰ αὐστηρὴ διακήρυξιν, μὲ τὸν τίτλον: *Διακήρυξις Ἑλλήνων Συγγραφέων*. Μ' αὐτὴν διαμαρτύρονταν ἐντονώτατα γιὰ τὴν ἀναρμόδια καὶ δυναστικὴ κρατικὴ ἐπέμβασι στὴν γραφὴ τῆς γλώσσης καὶ διεκήρυσσαν: «*Δὲν δεχόμεστε ὁποιαδήποτε ἀλλαγὴ στὴ γραφὴ τῶν λέξεων τῆς γλώσσας μας καὶ θὰ συνεχίσουμε νὰ γράφουμε καὶ νὰ τυπώνουμε τὰ βιβλία μας μὲ σέβας πρὸς τὴν ζωντανὴ γλωσσικὴ παράδοσιν καὶ τὴν πλήρη μορφὴ τῶν λέξεων, ὅπως μᾶς δίδαξαν οἱ πατέρες τοῦ δημοτικισμοῦ καὶ οἱ μεγάλοι Νεοέλληνες συγγραφεῖς*»³.

Παραλλήλως ὁ μέγας μας Ἐλύτης, πὺν πίστευε πὺς «*...ἡ πολυαιώνια παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ πάνω στὰ δῶθε ἢ ἐκεῖθε τοῦ Αἰγαίου χῶματα ἔφτασε νὰ καθιερώσῃ μιὰν ὀρθογραφίαν, ὅπου τὸ κάθε ὠμέγα, τὸ κάθε ὕψιλον, ἢ κάθε ὑπογεγραμμένη, δὲν εἶναι παρὰ ἓνας κολπίσκος, μιὰ κατωφέρεια, μιὰ κάθετη βράχου πάνω σὲ μιὰ καμπύλη πρῦμνας, πλεούμενου, κυματιστοῦ ἀμπελῶνες, ὑπέρθυρα ἐκκλησιῶν, ἀσπράκια ἢ κοκκινάκια ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, ἀπὸ περιστεριῶνες καὶ γλάστρες μὲ γεράνια*»⁴, ἐδήλωνε καὶ αὐτὸς ἀπερίφραστα: «*Ἐγὼ εἶμαι ὑπὲρ τοῦ παλαιοῦ συστήματος, ἐναντίον τοῦ μονοτονικοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν. Εἶναι ἡ βάση γιὰ νὰ ξέρεις τὴν ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων. Ἡ σημερινὴ κακοποίησι τῆς γλώσσας μὲ ἐνοχλεῖ καὶ αἰσθητικὰ*»⁵.

1. Χρ. Γιανναρά: ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ, Ἐπικαιρικὰ Παλινωδούμενα, ἐκδ. Πατάκη, σ. 272.

2. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 254.

3. Ἐν.: ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΟΥ ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟΥ, ἐκδ. ΕΥΘΥΝΗ, Φύλλα μάχης/1, σ. ι' -ια'.

4. Ὁδ. Ἐλύτης, ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ, ἐκδ. Ἰκαρος.

5. ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΟΥ ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟΥ, σ. ια'.

Ὁ Κορνήλιος Καστοριάδης ἐφώναζε: «Ἄν δὲν θέλετε, κύριοι τοῦ Ἑπισημοῦ, νὰ κάνετε φωνητικὴ ὀρθογραφία, τότε πρέπει ν' ἀφήσετε τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα, γιατί αὐτοὶ ποὺ τοὺς βάλανε ξέρανε τὶ κάνανε. Δὲν ὑπῆρχαν στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά, γιατί ἀπλούστατα, ὑπῆρχαν μέσα στὶς ἴδιες τὶς λέξεις»⁶.

Ὁ Τάσος Λιγνάδης ἐξέφρασε χειρότερους φόβους: «Ἡ γλῶσσα μας... εἶναι μιὰ εἰκόνα, ποὺ καθὼς τὴν γράφουμε ἢ τὴν διαβάζουμε προ-άγουμε μιὰ σημασία σὲ ἦχο. Εἶναι μεταφορικά, ἢ ἰδεογραφία μιᾶς μουσικῆς... Ἡ ἰσοπεδωτικὴ μονοσημία τῆς εἰκόνας εἶναι καὶ διάλυση (προοδευτικὴ κατάργηση τῆς ὀρθογραφίας) καὶ σύγχυση νοηματικὴ καὶ ἀτροφία φωνητικῆ... ἢ μεταπροσωδιακὴ σήμανση τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς ἔχει τὴν ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ τῆς. Ἄκριβῶς γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους διαφωνῶ μὲ τὸ μονοτονικό, ποὺ τὸ μόνο ἐπιχείρημά του εἶναι ἢ ἀπλούστευση μιᾶς πρακτικῆς χρήσης. Ὡστόσο ὁ φόβος μου δὲν προέρχεται μόνο ἀπὸ αὐτά, ...ἀλλὰ ἀπὸ κάτι ἄλλο: τὴν ἐνδεχόμενη συνάρτηση τοῦ μονοτονικοῦ μὲ μιὰ ἀσυλλόγιστη λαϊκιστικὴ προοδευτικότητα. Τὸ μονοτονικό εἶναι ὁ μοχλὸς μιᾶς «ἐξελίξεως»... ποὺ θὰ ὀδηγήσει βαθμιαῖα στὴν φωνητικὴ ὀρθογραφία καὶ στὸ λατινικὸ ἀλφάβητο. Καὶ τότε θάρθει μιὰ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων νὰ βάλει καμαρώνοντας τὴν ταφόπετρα στὴν ἑλληνικὴ γραφὴ καὶ μιὰ ἄλλη πιὸ ρηξικέλευθη –γιατί ὄχι– νὰ βάλει τὴν ταφόπετρα στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα»⁷. Κι εὐχόταν: «Εὐχομαὶ νὰ ἔχω ἀποδήμησει εἰς Κύριον πρὶν τὰ μάτια μου δοῦν μιὰ τέτοια «πρόοδο» τῆς Πολιτείας!»⁸.

Ὁ μεγάλος ποιητὴς τῆς Κύπρου Κώστας Μόντης, παρατηρώντας τὶς περὶ τὴν γλῶσσα μας καινοτομίες

εἶπε: «δὲν κατανοήσαμε πόσο εὐθραυστα εἶναι (τὰ Ἑλληνικά) καὶ τσαλαβουτᾶμε ἀνεύθυνα»⁹ κι ἔμεινε πιστὸς στὸ πολυτονικὸ ὡς τὸ θανάτο του.

Ὁ Νικηφόρος Βρεττάκος ὑπεστήριξε: «Ἑπερτιμήθηκε ἢ ἄποψη ὅτι διευκολύνει τοὺς μαθητὲς, κάτι ποὺ, ἴσως, εἶναι ἀντιπαιδαγωγικό. Ἐπάρχει, ἄλλωστε καὶ μιὰ παράδοση, ποὺ ἐκφράζει τὴν ἄποψη μεγάλων παιδαγωγῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπιμένουν ὅτι τὸ παιδί πρέπει νὰ κοπιᾶζει γιὰ νὰ γίνῃ ἀνθρώπος ἰκανός, ὥστε στὴ ζωὴ του ν' ἀντιμετωπίσει ὅλες τὶς ἀντιξοότητες»¹⁰.

Στὴν πραγματικότητα τὸ νέο σύστημα διευκόλυνε ἀπλῶς τοὺς θιασῶτες τῆς ἡσσοнос προσπαθείας μαθητὲς καὶ μερικὸς ἐκδότες ἐφημερίδων καὶ τυπογράφους. Καί, γιὰ νὰ μὴν λησμονοῦμε, τὴν πολυεθνικὴ Olivetti ποὺ εἰσώρμησε ἀμέσως ἔτοιμη στὴν ἀγορὰ μὲ μονοτονικὲς γραφομηχανὲς καὶ ὅποιους ἄλλους, ἐκρύπτοντο ὀπίσω τῆς. Θέλετε νὰ τὸ ποῦμε καὶ πιὸ καθαρά; Κάποια «μεγάλια κεφάλαια καὶ τοὺς ἀλληθωρίζοντες πρὸς μιὰ κεκαλυμμένη πνευματικὴ παγκοσμιοποίηση», ὅπως ἔγραψε ὁ Κυριάκος Πλησῆς¹¹. Ἔτσι, τριάντα ἄνθρωποι, στὰ μαῦρα μεσάνυχτα, μὲ μιὰ γενναία καὶ ὀπωσδήποτε ἱστορικὴ ἀπόφαση, «ἀπελευθέρωσαν» τὸ ταλαίπωρο Γένος ἀπὸ τὸν «σκοταδισμό» τοῦ Ἄριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν φιλολόγων καὶ ἀπὸ τὰ δεσμὰ ὄλων ἐκείνων τῶν περιττῶν καὶ παράξενων σημαδιῶν ποὺ ἔκαμαν δύσκολη τὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν καὶ τῶν ἐκδοτῶν καὶ τυπογράφων μας.

Ἄλλὰ ἄς ἔλθουμε, ἀγαπητοί, στὸ ἐρώτημα: -Ἐπέτυχε ἢ Ἄπέτυχε τὸ Μονοτονικό;

1. Στὰ 25 χρόνια ἀπὸ τὴν βάνουσι ἐπιβολὴ του δὲν ἐπετεύχθηκε πλήρης ὑποταγὴ στὸ θλιβερὸ νομοθέτημα. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος συνέχισαν ἀνυποχώρητα τὴν ἀντίστασί τους. Μεταξύ τους ὁ Τάσος Λιγνάδης, ὁ Χρῆστος Γιανναρᾶς, ὁ Γιάννης

6. Ἐνθ' ἄνωπ., σ. 1β'.

7. Τάσου Λιγνάδη: Ἡ Αὐτοδύναμη Τεχνολογία - Ἄρνηση τῆς Δημοκρατίας, Ἐφημ. Ἡ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 27-28 Ἰαν. 1985, ἐν: ΚΑΤΑΡΡΕΩ, Ἀθήνα, 1989, σ. 353.

8. Αὐτόθι.

9. Κώστας Μόντης: ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Κ' ΟΙ «ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ» Π. ἐν.: ΜΙΚΡΗ ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ, Λευκωσία 2003, σ. 194.

10. ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ... σ. 1α' -1β'.

11. ΕΥΘΥΝΗ, τ. 365, Μάιος 2002, σ. 248.

Τσαρούχης, ὁ Σαράντος Καργάκος, ὁ Φρέντυ Γερμανός, ὁ Γιάννης Χατζηφώτης, ὁ Τάκης Σωτήροχος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔγκριτοι καὶ καταξιωμένοι συγγραφεῖς ἔγραψαν ἢ γράφουν καὶ τυπώνουν τὰ βιβλία τους στὸ πολυτονικό. Ἀκόμα καὶ στὴν Διασπορά, ὅπως ὁ διακεκριμένος ποιητὴς τῆς Αὐστραλίας Δημ. Τσαλουμάς¹². Ὅπως ἄρα καὶ ἀρκετοὶ ἐκ τῶν ἐμφανισθέντων μετὰ τὴν ἀσυλλόγιστη μεταρρύθμισι, ὅπως ἡ Ρέα Γαλανάκη. Ὑπάρχουν ἀκόμη ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ ποὺ ἐπίσης χρησιμοποιοῦν πολυτονικό. Ἐκδότες ποὺ στὴν ἀρχὴ ὑπῆρξαν ἀνένδοτοι μονοτονιστές, ἐκ τῶν πραγμάτων ὑπεχρεώθησαν νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ ἐκδίδουν ἐκ παραλλήλου καὶ μὲ τὸ πολυτονικό, κατὰ τὴν ἐπιθυμία τῶν συγγραφέων. Διαπρεπεῖς ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος, ὅπως ὁ Στέλιος Ράμφος, ὁ Κώστας Τσιρόπουλος καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ συνεργάται τῆς *Εὐθύνης*, (θυμίζω τὴν ἔκδοσι τοῦ φυλλαδίου: **ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΟΥ ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟΥ** [1991] καὶ τὸ ἀφιέρωμα τῆς *Εὐθύνης* πρὸ τετραετίας) καὶ φιλόλογοι τῆς περιοπῆς τοῦ Σαράντου Καργάκου, κρατοῦν δυναμικὰ τὴν σημαία τῆς ἀντιστάσεως. Ὁ τελευταῖος τονίζει ὅτι «τὸ πολυτονικό εἶναι ἄσκησι νοός. Πέρι' ἀπὸ αὐτό, εἶναι στοιχεῖο παραδοσιακό, αἰσθητικό. Τὰ πνεύματα καὶ οἱ τόνοι εἶναι ὅ,τι ὁ γλυπτικός διάκοσμος σὲ ἀρχαῖο ἀρχιτεκτόνημα»¹³. Θὰ προσέθετα ὅτι οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα κάνουν τὸ γραπτό μας λόγο ἀληθινὸ πίνακα ζωγραφικῆς. Γράφεις λ.χ. *κῆμα* καὶ τὸ βλέπεις νὰ σκῆθαι μέσα στὸν κόλπο τοῦ ὕψιλον ὡς περισπωμένη! Γράφεις *γλῶσσα* καὶ τὴν βλέπεις νὰ ἐμφανίζεται μέσα ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ὠμέγα, μὲ τὴν μορφή καὶ πάλι τῆς περισπωμένης. Γράφεις *ὑπνος* καὶ βλέπεις τὴν δασεῖα, βλέφαρο νὰ κλεινῆ!... Καὶ πάλι θὰ μνημονεύσω τὸν Βρετάκο. Εἶπε: «Ἄν ἤθελα νὰ ζωγραφίσω μιὰ ἀνάπηρη Ἑλλάδα, θὰ τὴν ἔγραφα μ' ἓνα λάμδα καὶ χωρὶς δασεῖα»¹⁴. Ἀπὸ κοντὰ καὶ ὁ Καργάκος θὰ πῆ πολὺ εὐστοχα: «Οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα εἶναι

γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γραφὴ ὅ,τι οἱ Κυκλάδες, οἱ Β. καὶ Ν. Σποράδες γιὰ τὸν ἑλληνικὸ κορμό. Ἡ Κρήτη εἶναι ἡ περισπωμένη τῆς γλώσσας μας»¹⁵ καὶ ἡ Εὐβοία ἡ βαρεῖα, θὰ μπορούσε νὰ προσθέσει κανεῖς. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν πρόκειται γιὰ θέμα μόνον αἰσθητικῆς, ὅπως καὶ τὰ νησιά μας, δὲν εἶναι διακοσμητικὰ στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, παρὰ τὴν ἀπίστευτη ὁμορφία ποὺ τῆς προσδίδουν.

2. Τὸ μονοτονικό «ἐστέρησε τὴν γλῶσσα μας ἀπὸ τὸν γενετικὸ κώδικα τῶν λέξεων τῆς», παρετήρησε πολὺ εὐστοχα ὁ Τσιρόπουλος¹⁶. Παρὰ τὴν ἀπνευμάτιστα ἐκπαιδευθέντων ἐπικινδύνως. Ἡ σαφήνεια καὶ ἡ ἀμεσότητα τοῦ λόγου ἐχάθηκε. Τὰ μέρη τοῦ λόγου μερδεύονται εὐκόλα μεταξύ τους. Ἡ ἔτυμολογία τῶν λέξεων ἀποτελεῖ ἄλλο γιὰ τοὺς μονοτονικά σπουδαγμένους. Μιλοῦν γιὰ *ἀφαίρεσι*, γιὰ *ἀφαίμαξι*, γιὰ *αὐθαιρεσία*, γιὰ *ἀφύπνιση*, γιὰ *ἐφάπαξ*, γιὰ *ἐφαρμογή*, γιὰ *καθήλωσι*, γιὰ *κάθοδο*, γιὰ *μεθόδευσι*, γιὰ *καθυστέρησι*, γιὰ *μεθόριο*, γιὰ *ἀφελληνισμό*, γιὰ *πενθήμερο*, γιὰ *ἀνθυπολοχαγὸ*, γιὰ *πρωθυπουργὸ*, γιὰ *ὑφιστάμενο*, γιὰ *ὑφήλιο*, γιὰ ἓνα πλῆθος σύνθετα καὶ στέκουν κεχηνότες μπροστὰ στὰ θ καὶ στὰ φ, ποὺ δὲν βγαίνουν –κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον– ἀπὸ ὅσα γνωρίζουν. Βλέπουν τοὺς Ἄγγλους νὰ γράφουν *Hellas* καὶ ψάχνουν νὰ βροῦν ποῦ βρέθηκε αὐτὸ τὸ *h* μπροστὰ στὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὸ *Hi story*, τὸ *Hai ds*, τὸ *ha rmony*, τὸ *homi ly*, τὸ *hi la ri ous*, τὸ *hypnoti c*, τὸ *hypothi s* καὶ ἓνα πλῆθος ἄλλα. Ποιὸς νὰ τοὺς ἐξηγήσει γιὰ τὴν ἔρημη τὴν δασεῖα μας, ποὺ οἱ «χασομέρηδες» Ἄγγλοι ἀκόμη τὴν ὑπολογίζουν καὶ τὴν γράφουν; Ἀλλὰ μποροῦν, μὲ τέτοιο ἐξοπλισμό, νὰ *ἀφυπνισθοῦν* καὶ νὰ καταλάβουν καὶ νοιώσουν τί *ἀφαίμαξι* πνευματικὴ τοὺς γίνεται, τί *καθήλωσι* πολιτιστικὴ ὑφίσταται, τί κίνδυνοι ἐλλοχεύουν στὴν ἑλληνοτουρκικὴ *μεθόριο* καὶ στίς *παραμεθόριες* περιοχὲς μας γενικῶς, τί *μεθοδεύσεις* γίνονται γιὰ νὰ τοὺς ὑποκλέψουν ἢ μειώσουν τὸ *ἐφάπαξ*, τί *αὐθαιρεσίες* γίνονται κάθε τόσο εἰς βάρος τους, σὲ τί *καθυστέρησι* ταλανίζονται, σὲ τί

12. Βλ. Δημ. Τσαλουμάς: **ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ Α' & Β'**, Ἀθήνα - Μεμβούρη 1995.

13. Σαρ. Καργάκος: **ΑΛΕΞΙΑ-ΓΩΣΣΙΚΟ ΔΡΑΜΑ ΜΕ ΠΟΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ**, Ἀθ. 1992, σ. 128.

14. Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 243.

15. ΕΥΘΥΝΗ, τ. 365, Μάιος 2002, σ. 244.

16. Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 248.

ἀφελληνισμό, στο τέλος, οδηγούνται υποδουλούμενοι στην προπαγάνδα τῶν ποικιλωνύμων πολυεθνικῶν κολοσσῶν καὶ πόσο *hi Iapí ous* γίνονται ἀνὰ τὴν *ὕφήλιο* μὲ τὸ νὰ μὴν ἀντιλαμβάνονται τὴν προϋοῦσα πνευματικὴ χρεωκοπία; Ἀυτὰ συμβαίνουν, ὅταν ἡ ἐκπαίδευσί μας ἔβαλε ὡς ιδεῶδες τὴν ἥσσανα προσπάθεια, τὴν κατηφόρα, ἡ λογικὴ τῆς ὁποίας «εἶναι ὁ πάτος», ὅπως ἔλεγε καὶ ὁ Λένιν. Σιγὰ-σιγὰ, θὰ διολισθήσῃ σὲ *hypnopaia* καὶ μακάριοι οἱ γρηγοροῦντες μέσα στὴν ζοφερὴ καὶ ἀσέληνη νύχτα, ὅπου μὰς ὠδήγησε ἡ νύχτα τῆς ἁμαρτίας τῆς 11ης Ἰανουαρίου 1982.

3. Οἱ μαθηταὶ ποὺ στὸ Δημοτικὸ καὶ στὸ Γυμνάσιο - Λύκειο δὲν διδάχθησαν πολυτονικὸ, ἔφθασαν στὸ Πανεπιστήμιο μὲ ἀσύλληπτα κενά. Ὅλοι! Βεβαίως τὸ κακὸ εἶναι πολὺ πιὸ ὄρατὸ στὶς Σχολὲς Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν. Στὶς Φιλοσοφικὲς, στὶς Θεολογικὲς καὶ στὶς Παιδαγωγικὲς Σχολές, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀποφοιτοῦν ἄνθρωποι ποὺ θὰ κληθοῦν ἐν συνεχείᾳ νὰ διδάξουν στὴ Στοιχειώδη καὶ τὴ Μέση Ἐκπαίδευσί, στὴν Ἀνωτέρα καὶ τὴν Ἀνωτάτη, ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ πολιτισμὸ, ἀρχαῖα κλασσικὰ κείμενα, ἀγιογραφικὰ καὶ πατερικὰ κείμενα, ἱστορία, ποιήσι· ἀρχαῖα, μεσαιωνικὴ καὶ νεώτερη, Παπαδιαμάντη, Κάλβο, Καβάφη, Βιζυηνό, Σεφέρη, Ἐλύτη, Σικελιανό κ.ο.κ., ἔχοντας ἐπίπεδο ἑλληνομαθείας ἀπελπιστικὰ περιορισμένο, συνήθως σὲ μέτρα βαρειᾶς ἀναπηρίας. Πολύπειρος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ποὺ ἐδίδασκε ἐπὶ πολλὰ ἔτη Βυζαντινὴ Ὑμνογραφία, Ἀγιολογία, Κριτικὴ Ἐκδοσι Ἀρχαίων Κειμένων καὶ Παλαιογραφία, ὁμολογεῖ μὲ ἀπελπισία: «τὰ μαθήματα αὐτὰ γίνονταν μὲ τέτοιες δυσκολίες, ἐπειδὴ ἔχουν στὴν ὕλη τους Ἀρχαῖα καὶ Βυζαντινὰ Ἑλληνικά, ποὺ στὸ τέλος ἀνέκραζα μὲ πικρία, πὼς κάθε πέρσι καὶ καλύτερα, κάθε νέα χρονιά καὶ χειρότερα! Τὰ παιδιὰ μας, ἀπ' τὸ Δημοτικὸ, Γυμνάσιο, Λύκειο, ἴσαμε τὸ Πανεπιστήμιο φτωχαίνουν καὶ κουτσαίνουν γλωσσικὰ κι ἔχουν σὲ τέτοιο σημεῖο ἀλαλία καὶ ἀφωνία, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ οἰκοδομήσῃς ἐπάνω τους κάτι ἀξιόλογο ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν ἀπαραίτητων εἰδικῶν γνώσεων καὶ τῆς παιδείας γενικώτερα»¹⁷. Καὶ ταῦτα πρὸ τριετίας. Σήμερα τὰ πράγμα-

τα ὄχι μόνον δὲν ἔχουν τὸ παράπαν βελτιωθῆ, ἀλλὰ μᾶλλον προέκοψαν ἐπὶ τὸ χεῖρον. Εἶναι ἐφιαλτικὴ ἡ εἰκόνα ποὺ παρουσιάζουν Φιλολόγοι, Θεολόγοι, Δάσκαλοι, ὅταν χρειασθῆ νὰ ἀναγνώσουν μεγαλοφώνως ὄχι μόνον ἓνα ἀρχαῖο ἢ μεσαιωνικὸ κείμενο, Ὅμηρο, Θουκυδίδη, Γρηγόριο Θεολόγο, ἀλλὰ μιὰ ἀπλή περικοπὴ ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο ἢ τὸ Εὐαγγέλιο, ποὺ εἶναι πιὸ οἰκτεῖο τὸ κείμενο ἀπὸ τὴν λειτουργικὴ του χρῆσι, μιὰ Στάσι τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, μιὰ σελίδα τοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου ἢ τοῦ Παπαδιαμάντη, ἓνα ποίημα τοῦ Καβάφη. Τὸ ἴδιο, δυστυχῶς, καὶ μὲ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς νεωτέρους κληρικούς μας!

4. Παρακολουθώντας τοὺς ἐκφωνητὲς καὶ σχολιαστὲς τῆς τηλεοψίας καὶ τοῦ ραδιοφώνου ἢ παραστάσεις νέων ἠθοποιῶν, ἢ ὁμιλίες πολιτικῶν καὶ μάλιστα τῶν νεωτέρων καὶ τῶν θελότων νὰ ἐμφανίζονται περισσότερο «σύγχρονοι» καὶ «προοδευτικοί» (ὁμιλῶ γενικῶς, διότι ὑπάρχουν σὲ ὅλα τὰ κόμματα), παρακολουθώντας δημόσιους ἀγορητὲς καὶ ἄλλους κατ' ἰδίαν συζητοῦντες, παρακολουθώντας συνομιλίες νέων, φοιτητῶν, ἐφήβων καὶ παιδιῶν, θλίβεται κανεὶς κατάκαρδα ἀπὸ τὸν βαρβαρισμὸ καὶ βατταρισμὸ, ποὺ βρῖσκει μπροστά του. Ἡ προφορὰ τοῦ ἑλληνος λόγου ἔχει πιά φθαρῆ ἐπικίνδυνα. Ὅπως πολὺ σωστὰ παρατηρεῖ σχετικὰ ὁ Σαρ. Καργάκος, «*Μετὰ τὴν κατάργησι τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων, ποὺ λειτουργοῦσαν ὡς ὀδικὰ σήματα ἢ ὡς μουσικὲς νότες στὴν ἀνάγνωσι, ἡ προφορὰ τῶν νεοελλήνων, εἰδικὰ τῆς μονοτονικῆς γενεᾶς, δὲν ἔγινε ἀπλῶς μονότονη, ἀφοῦ ἔχασε τὴν τονικὴ παλμικότητά της καὶ τὴ ρυθμοποιῖα της, ἔγινε μιὰ τρεκλίζουσα καὶ μπατάλικη προφορὰ, ὑπόκωφη, σπηλαιώδης καὶ βρυχητικὴ, γιατί ἀπλούστατα, τὸ παιδί δὲν ἔχει σαφὴ αἴσθησι τοῦ τόνου, ἀφοῦ μὲ ἠλίθιους “κανόνες” τοῦ ἔχει ἐπιβληθεῖ νὰ μὴν τονίζει τίς πιὸ ἰσχυρὰ τονούμενες λέξεις, ὅπως εἶναι οἱ ἐρωτηματικὲς ἀντωνυμίες, τί καὶ ποιός καὶ ἀκόμη τὰ ἄρθρα καὶ τὰ μονοσύλλαβα ἐπιφωνήματα, ἢ νὰ τονίζει μὴ ἰσχυρὰ προφερόμενες συλλα-*

17. Π. Β. Πάσχος, ἐνθ' ἀνωτ. σ. 247.

βές»¹⁸. Ζητεῖται ἐπειγόντως ἓνας Ἄγγελος Σικελιανός ἢ ἓνας Δημήτρης Μυράτ γιὰ νὰ μᾶς θυμίσει ξανά τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴν ἀκριβεία τῆς προφορᾶς τῆς γλώσσης μας!

5. Τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, πὺν ἔστω καὶ περιορισμένα διδάσκονται, εὐτυχῶς, στὴ Μέση Ἐκπαίδευσι, γράφονται μὲ τὴν ἱστορική τους ὀρθογραφία, στὸ πολυτονικό. Ἔτσι οἱ μαθηταὶ καλοῦνται νὰ ἀποκτήσουν ἐσπευσμένως καὶ τὶς βασικὲς γνώσεις τοῦ πολυτονικοῦ, προκειμένου νὰ μποροῦν νὰ παρακολουθήσουν τὸ διδασκόμενο κείμενο. Ἐδῶ ἀκριβῶς ἔρχεται ἡ σύγχυσις καὶ τὸ θαλάσσωμα. Τῇ μιᾷ στιγμῇ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ γράφουν λ.χ. ἀμιλλῶμαι (στὸ ἀρχαῖο κείμενο) καὶ τὴν ἄλλη ἀμιλλώμαι (σὲ νεοελληνικό). Τῇ μιᾷ ἀγαπῶ καὶ τὴν ἄλλη ἀγαπώ. Τώρα ἐταῖρος καὶ σὲ λίγο εταίρος. Τώρα ὑμνῶ καὶ κατόπιν υμνῶ. Τώρα τῶν ὑγιῶν καὶ μετὰ ταῦτα τῶν υγιῶν. Σωστὴ σχιζοφρένεια! Ἔτσι ἀπογοητεύονται εὐκόλα, σχετικοποιοῦν τὴν ἔννοια τῆς ὀρθογραφίας καὶ στὸ τέλος ὁ καθένας γράφει ὅπως θέλει. Ἡ ἀπόστασις μέχρι τὴν φωνητικὴ γραφὴ δὲν εἶναι μεγάλη. Ὁ Ἀντίβας δὲν βρίσκεται ἀπλῶς πρὸ τῶν πυλῶν!...

6. Τὸ μείζον ὁμως ἐρώτημα εἶναι ποιὲς δυνάμεις κρύπτονται πίσω ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ μέτρου. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ ἔχουν γραφῆ πολλὰ καὶ ποικίλα, σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν πρόθεσιν ἀποκοπῆς τῶν Νεοελλήνων ἀπὸ τὶς πηγές τῶν κλασσικῶν γραμμάτων, μέχρι καὶ ἀντικαταστάσεως τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς μὲ τὴν λατινικὴν καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης μὲ τὴν ἀγγλικὴν. Ἄραγε, εὐρισκόμεθα πρὸ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς παγκοσμιοποιημένης πολιτικῆς πὺν ἀποβλέπει στὴν ἀλλοτρίωσιν τῶν παραδόσεων, τῆς ταυτότητος καὶ τῆς διάρκειας τῶν λαῶν;

Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τοῦ Μονοτονικοῦ καὶ ἡ ἐπὶ ἓνα τέταρτο αἰῶνος ἐφαρμογὴ του,

Ἐπέτυχε:

A) Νὰ διχάσῃ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων.

B) Νὰ δυσκολέψῃ τὴν ἐτυμολογία τῶν λέξεων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ νόημά τους.

Γ) Νὰ ἐπιφέρῃ σύγχυσι στὴν ὀρθογραφία, μὲ κίνδυνον κατολισθήσεως στὴν φωνητικὴ γραφὴ.

Δ) Νὰ στέρησιν τὸν γραπτὸ μας λόγο ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴν του ὁμορφιά.

Ε) Νὰ καταστρέψῃ ἐν πολλοῖς τῇ σωστῇ καὶ ρυθμικῇ προφορᾷ τοῦ λόγου, μὲ ἀφευκτὴ διολίσθησι στὸν βατταρισμὸ καὶ τὸν βαρβαρισμὸ.

Στ) Νὰ δυσκολέψῃ ἀφάνταστα τὶς κλασσικὲς καὶ ἀνθρωπιστικὲς σπουδές, μὲ τραγικὰ γιὰ τὸ ὄλο πνευματικὸ ἐπίπεδο τῶν Νεοελλήνων καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ἐθνικῆς μας συνεχείας ἀποτελέσματα.

Z) Νὰ προβάλλῃ ὡς παιδαγωγικὸ ἰδεῶδες τὴν ἡσσονα προσπάθεια καὶ νὰ ἐπιβραβεύσῃ τὴν ὀκνηρία.

H) Νὰ δώσῃ τραγικὰ δείγματα ὀσφυοκαμψίας ἐνώπιον τῶν μεγάλων συμφερόντων πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν, διαφημιστικῶν γραφείων, ἐκδοτικῶν οἴκων, ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν.

Ὅκτώ «ἐπιτυχίες», ὅσα καὶ τὰ «Οὐαὶ ὑμῖν» τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισσαίους τῆς ἐποχῆς Του...

Τὸ Μονοτικὸν ἀπέτυχε:

A) Νὰ πείσῃ γιὰ τὴν ἀθωότητα τῶν κινήτρων τῆς αἰφνιδίας καὶ δυναστικῆς ἐπιβολῆς του.

B) Νὰ κρύψῃ κάτω ἀπὸ τὸν διάτρητο μανδύα τῆς «χρησιμότητος» τὸ ψηλαφητὸ σκότος τῆς βαρβαρότητος πὺν φέρει ἐν ἑαυτῷ.

Γ) Νὰ διευκολύνῃ τὴν μάθησιν.

Δ) Νὰ προαγάγῃ τοὺς σκοποὺς τῆς παιδείας.

Ἡ Ἐκκλησία, ἔχουσα πάντοτε πλήρη αὐτοσυνειδησία ὅτι εἶναι ἡ Κιβωτὸς τοῦ Γένους, ἀγκαλιάζει καὶ ὄλες τὶς ἐκφάνσεις τοῦ πολιτισμοῦ του, ἐν αἷς καὶ τὴν γραπτὴ μορφή τῆς γλώσσης του, μὲ στοργή. Ἔτσι, φρονίμως ποιοῦντες καὶ τὸ πνευματικὸν συμφέρον τοῦ Γένους προασπίζοντες, δὲν ἐστέρεξαμε, οὔτε ἐπισήμως, οὔτε ἀνεπισήμως, νὰ υἰοθετήσουμε τὸ μονοτονικό. Ἐκρατήσαμε, ὄχι μόνο στὰ ἱερὰ Γραφικὰ καὶ Λειτουργικὰ κείμενα, ἀλλὰ καὶ στὰ ἔγγραφα τὰ ὑπηρεσιακὰ καὶ στὴν ἀλληλογραφία καὶ στίς ἐκκλησια-

18. Σαρ. Καργάκος, ἔνθ' ἄνωτ., σ. 245.

στικῆς ἐκδόσεις τὸ πολυτονικό. Ἄν κάποιοι ἐκ τῶν κληρικῶν οἰουδήτινος βαθμοῦ μπῆκαν στὸν πειρασμὸ νὰ χρησιμοποιοῦσαν μονοτονικό, πρόκειται γιὰ προσωπική τους «ἀμαρτία». Ὡς Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκρατήσαμε, κρατοῦμε καὶ θὰ κρατήσουμε τὸ πολυτονικό. Τὸ ἴδιο, ἐξ ὅσων γνωρίζομε, πράττει καὶ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, καθὼς καὶ τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου. Πεῖσμα; Ὁχι! Στεῖρος συντηρητισμός; Ὁχι! Ἀρνησις προσαρμογῆς; Ὁχι! Φυλάσσο-

με μὲ πλήρη συνείδησι τίς πνευματικῆς μας Θερμοπύλες. Ἡ γλῶσσα εἶναι πατρίδα! Ἐὰν ἀφεθῆ στὰ χέρια τῶν βαρβάρων, στὸ τέλος, δὲν θὰ ὀμιλοῦμε, ἀλλὰ θὰ βαρβαρίζομε, καὶ ὄχι μόνον γλωσσικῶς. Ἡ πανταχόθεν ἐξαπλούμενη παγκοσμιοποίησις ἐξυπηρετεῖται ἄριστα μὲ μιὰ γλῶσσα φτωχή, ξύλινη, ἴσια-ἴσια ἀρκετὴ γιὰ νὰ διευκολύνωνται οἱ συναλλαγές στὶς τράπεζες, στὰ ἀνά τὸν κόσμον ἀεροδρόμια καὶ στὰ καταστήματα ἀφορολογήτων εἰδῶν. Εὐχαριστοῦμε, δὲν θὰ πάρομε!... Σᾶς εὐχαριστῶ.

**ΗΜΕΡΙΔΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ
ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ**

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ**

Πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία, την Πέμπτη 18 Μαΐου 2006, στη Σπάρτη, Ήμερίδα - Σεμινάριο Πιλοτικού χαρακτήρα για τους Κληρικούς της Ήρας Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης με θέμα: **Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ.**

Η Ήμερίδα αυτή, έγινε κατόπιν σχετικής έγκρίσεως και εύλογίας της Ήρας Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και μετά από σχετική πρόταση προς Αυτήν από τον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιον, Πρόεδρον της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Ειδικών Ποιμαντικών Θεμάτων και Καταστάσεων.

Την Ήμερίδα αυτή παρακολούθησαν όλοι οι Κληρικοί (150 τόν αριθμό) της Ήρας Μητροπόλεως.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με Άγιασμό πού τέλεσε ό Σεβασμιώτατος και έπακολούθησαν οι χαιρετισμοί από τούς εκπροσώπους τών τοπικών Άρχων της πόλεως (Δήμαρχος Σπάρτης, έκπρ. Νομάρχου και οι στρατιωτικές Άρχές).

Ό Σεβασμιώτατος καλωσορίζοντας τούς Κληρικούς - Συνέδρους και τούς Έλλογιμωτάτους κ.κ. Εισηγητές της Ήμερίδας μεταξύ τών άλλων τόνισε: «...Τήν άξίαν και την μεγάλη σημασία πού έχει για τούς Κληρικούς ή έννημέρωση μέσω της πραγματοποιήσεως παρομοίων εκδηλώσεων... τόν έντοπισμό μεγάλου ποσοστού ψυχολογικών προβλημάτων του πληθυσμού πού άπορρέει από την έμπειρία τών πνευματικών... την ανάγκη χρησιμοποίησεως τών έπιστημονικών πορισμάτων της ψυχολογίας και της ψυχιατρικής από την καθημερινή ποιμαντική πράξη της ζωής της Εκκλησίας...» και εύχήθηκε καλή επιτυχία στις έργασίες της Ήμερίδας.

Κατόπιν, ό Πανοσιολογιώτατος Γραμματεύς της Έπιτροπής άνέγνωσε σχετικό Μήνυμα του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου, όπου μεταξύ τών άλλων, εύχόμενος ό Μακαριωτάτος καλή επιτυχία στους κ.κ. Συνέδρους τόνισε τά έξής: «Ό Ποιμένας δέν μπορεί ούτε να άπολυτοποιεί την έπιστήμη ούτε να εκχωρεί τά πάντα σε αυτήν... Και ό ψυχικά άσθενής πραγματοποιεί τόν προσωπικό του πνευματικό άγώνα και πρέπει να έχει την άμέριστη φροντίδα της Ποιμένουσας Εκκλησίας... και καταλήγει ότι άπαιτείται διάκριση από πλευράς τών ποιμένων της Εκκλησίας, ώστε να μην παραβλέπεται και ό παράγοντας της ψυχικής νόσου και να άξιοποιούνται τά έπιστημονικά έπιτεύγματα για μία όσο τó δυνατόν πληρέστερη και άποτελεσματικότερη διακονία...».

Στή συνέχεια άκολούθησε ή πρώτη Εισήγηση του Έλλογιμ. κ. Άριστοτ. Εύτυχιάδη με θέμα: «**Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΗΠΙΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.**» Άφοϋ αναφέρθηκε στη φύση και στην αίτιολογία τών ψυχικών διαταραχών κατέληξε στα έξής συμπεράσματα: «**Η συμβολή της Εκκλησίας συνίσταται**

στήν προσωπική ἐπικοινωνία τοῦ ἱερέως μὲ τὸν πάσχοντα, στή συμμετοχή τοῦ πάσχοντος στὰ ἱερά μυστήρια καὶ στή πρόληψη μὲ ἐνημέρωση μέσῳ καταλλήλων πρὸς τοῦτο ἐκδηλώσεων.

Ἐπακολούθησε ἡ δεύτερη Εἰσήγηση τοῦ Ἑλλογιμ. κ. Πέτρου Σταθόπουλου ὅπου τονίστηκαν μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἀκόλουθα: «...περὶ τῶν τρόπων καὶ τῶν μεθόδων τῆς ἀντιμετώπισεως τῆς κοινωνικῆς ἐπανεντάξεως καὶ ἀποασυλοποιήσεως τῶν ψυχικὰ ἀσθενῶν μέσῳ τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου καὶ τῆς συμμετοχῆς τους στήν ἐνοριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας».

Ἀκολούθησε σχετικὴ συζήτηση καὶ δόθηκαν οἱ ἀπαντήσεις ἀπὸ τοὺς κ.κ. Εἰσηγητὲς στὰ πολλὰ καὶ οὐσιαστικὰ ἐρωτήματα ποὺ ἐτέθησαν ἀπὸ τοὺς κ.κ. Συνέδρους καὶ ὁ Σεβασμιώτατος, ἀφοῦ ἔγινε ἡ ἀνάγνωση τῶν Πορισμάτων τῆς Ἡμερίδας, εὐχαρίστησε τὸν Μακαριώτατο, τὴν Ἱερὰ Σύνοδο καὶ τοὺς κ.κ. Εἰσηγητὲς καὶ ἔκλεισε τὶς ἐργασίες τῆς Ἡμερίδας δίδοντας τὶς κατευθύνσεις του πρὸς τοὺς Κληρικούς διὰ τὴν εὐαισθητοποίησή τους καὶ τὴν ἀνάληψη δράσης ἀπὸ αὐτοὺς διὰ τὴν συστηματικὴ ἀντιμετώπιση τῶν ψυχικῶν διαταραχῶν τῶν πιστῶν.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Ἐξί χιλιάδες Ἑλληνόπουλα, μαθητὲς ὄλων τῶν τάξεων τῆς Στοιχειώδους καὶ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἔλαβαν μέρος στὸν Πανελλήνιο Μαθητικὸ Διαγωνισμὸ μὲ θέμα: «Παῦλος, Ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος, Ἀπόστολος τῆς Εὐρώπης». Ὁ διαγωνισμὸς πραγματοποιήθηκε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν συνεργασία τῶν Ὑπουργείων Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Τουριστικῆς Ἀναπτύξεως. Τὸν ὅλο συντονισμὸ ἀνέλαβε τὸ Γραφεῖο Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων (Θρησκευτικῶν Τουρισμῶν) τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ μεγάλος ἀριθμὸς ἀγοριῶν καὶ κοριτσιῶν ἦλθε σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν προσωπικότητα, τὸ ἔργο καὶ τὴν θεόπνευστη διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν καὶ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι αὐτὴ ἡ προσπάθεια θὰ ἀφήσει θετικὴ σφραγίδα σὲ ὅλη τὴν ὑπόλοιπη ζωὴ τους.

Τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὸ χρονικὸ τῆς βραβεύσεως τῶν διακριθέντων θὰ παρουσιάσουμε στὸ ἐπόμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Ἐκεῖνο πού ἀξίζει αὐτὴ τὴν στιγμή νὰ σχολιασθεῖ εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ὁ ζήλος χιλιάδων μαθητῶν ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ διάθεσή τους νὰ ἐργασθοῦν πνευματικῶς μὲ ἐπίκεντρο τὴν μορφὴ καὶ τὴν προσφορὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Μὲ συγκίνηση σκεπτόμαστε πόσες ὥρες δουλειᾶς ἀτομικῆς ἢ –τὸ συνηθέστερο– ὁμαδικῆς ἀφιέρωσαν οἱ νέοι μας μαζὶ μὲ τοὺς πολλοὺς καὶ φιλότιμους ἐκπαιδευτικοὺς ὥστε νὰ πάρουν πληροφορίες, νὰ γνωρίσουν καλύτερα τίς περιοδεῖες καὶ τίς διδασκαλίες τοῦ Ἀποστόλου, νὰ ἀναβαπτισθοῦν στοὺς λόγους του καὶ στὰ κείμενα τῶν Ἐπιστολῶν του καὶ νὰ παρουσιάσουν ἓνα ὀλοκληρωμένο ἔργο στὸν διαγωνισμό. Ἄλλοι ἔφεραν δοκίμια καὶ μελέτες, ἄλλοι ποιήματα, ἄλλοι ἀγιογραφίες, ἄλλοι μουσικὰ ἔργα, ἄλλοι θεατρικὰ ἔργα. Ὑπῆρξε ποικιλία θεμάτων καὶ τρόπων ἐκφράσεως, ὅπως ὑπῆρξε καὶ ποικιλία εἰδικότητων τῶν ἐκπαιδευτικῶν πού βοήθησαν. Δὲν ἦσαν μόνον οἱ θεολόγοι, ἀλλὰ καὶ δάσκαλοι καὶ καθηγητὲς ἄλλων εἰδικότητων πού ἀγκάλιασαν μὲ ζέση τὴν προσπάθεια τῶν μαθητῶν. Καὶ φυσικὰ συγχαρητήρια ἀξίζουν στίς Διευθύνσεις τῶν Σχολείων πού ἔλαβαν μέρος καὶ στοὺς γονεῖς πού παρείχαν τὴν ἐνθάρρυνση καὶ τίς ἀπαραίτητες διευκολύνσεις στὰ παιδιά τους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κινητοποίησε δημιουργικὰ ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ νέων ἀνθρώπων ἀπὸ κάθε γωνία τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς μετέδωσε Πίστη στὸν Θεὸ καὶ πνεῦμα ἀγάπης, εἰρήνης, ταπεινώσεως, ἀλληλεγγύης, φιλανθρωπίας.

Ἡ Ἐκκλησία μας καὶ τὰ συνεργαζόμενα Ὑπουργεῖα ἔδωσαν μέσῳ τοῦ διαγωνισμοῦ τὸ μήνυμα ὅτι ὑπάρχουν ἀξίες καὶ πρότυπα γιὰ τὴν ἀγωγή καὶ ἀνατροφή τῶν παιδιῶν μας. Ὑπάρχουν ἀρχές καὶ παραδείγματα γιὰ νὰ διαπλάσουμε χαρακτῆρες μὲ ἦθος καὶ ἀνθρωπιά. Ὑπάρχουν τρόποι νὰ ἀπομακρύνουμε τοὺς νέους μας ἀπὸ τὰ λανθασμένα πρότυπα καὶ τὰ ψυχοφθόρα μηνύματα πού διοχετεύονται ἀνεξέλεγκτα ἀπὸ ποικίλες κατευθύνσεις. Ἀντὶ νὰ θρηνοῦμε γιὰ τὴν κρίση τῶν ἀξιῶν, γιὰ τὴν παραβατικότητα τῶν παιδιῶν μας, καὶ γιὰ τὴν ἔλλειψη προσανατολισμοῦ τῆς κοινωνίας μας, ἔχουμε φωτεινὴ πορεία, σταθερὴ καὶ δοκιμασμένη. Τὴν Χριστιανικὴ διδασκαλία, ὅπως αὐτὴ καταγράφεται στὰ θεόπνευστα κείμενα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν

Ἀποστολικῶν διδασχῶν. Τὰ παιδιά μας σήμερα δὲν χρειάζονται μόνο γνώσεις, πληροφορίες καὶ ξερὰ δεδομένα. Χρειάζονται πρωτίστως πρότυπα ζωῆς καὶ ἐλπίδος, μήνυμα Ἀναστάσιμο, κατευθυντήριες γραμμές για νὰ μὴν γίνουν χαλκὸς ἡχῶν καὶ κύμβαλα ἀλάζοντα, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Πόσο καλύτερη θὰ ἦταν ἡ κοινωνία μας ἂν ὅλα τὰ παιδιά μας ἀναβαπτίζοντουσαν στὴν διδασκαλία τοῦ Παύλου περὶ ἀγάπης: «Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν» (Α΄ Κορινθίους, ΙΓ΄ 4-6).

Ἀπόστολος τῆς Ἑλλάδος, Ἀπόστολος τῆς Εὐρώπης. Μέσῳ τῆς Σαμοθράκης καὶ τῆς Νεαπόλεως-Καβάλας ὁ Παῦλος φθάνει στοὺς Φιλίππους τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας. Σὲ ἑλληνικὸ ἔδαφος καὶ στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα γίνεται τὸ πρῶτο κήρυγμά του ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου. Ἀκολουθεῖ ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Βέροια, ἡ Ἀθήνα, ἡ Κόρινθος καὶ ἄλλες πόλεις τῆς ὑποδοῦλου –τότε– στοὺς Ρωμαίους Ἑλλάδος. Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ μὲ ἐργαλεῖα τὴν ἑλληνικὴ του παιδεία καὶ τὴν ἀριστη γνῶση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ὁ Ἰουδαῖος στὴν καταγωγή Παῦλος

κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ στὴν πύλη τῆς Εὐρώπης, ὅπως ἦταν καὶ εἶναι πάντοτε ἡ Ἑλλάς. Ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου μεταγγίζεται καὶ μεταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη καὶ τὴν Μικρὰ Ἀσία στὴν Εὐρώπη μέσῳ τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἰδρύει ἐκκλησίες. Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ Εὐρώπη λησμονεῖ ἢ ἀποσιωπᾷ τὶς Χριστιανικὲς τῆς ρίζες, ὡς Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες ἔχουμε καθῆκον νὰ τὶς ὑπενθυμίζουμε, νὰ τὶς διακηρύσσουμε καὶ νὰ τὶς διακρατοῦμε. Μεγάλοι εὐρωπαῖοι διανοητὲς τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος ἔχουν τονίσει ὅτι ἡ Ἀρχαία Ἑλλάς καὶ ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Τιμῶντες τὸν Ἀπόστολο Παῦλο ὑπογραμμίζουμε καὶ τὸν καταλυτικὸ ρόλο του στὴν διαμόρφωση τῆς εὐρωπαϊκῆς φυσιογνωμίας.

Οἱ ἕξι χιλιάδες μαθητὲς ποὺ ἐργάσθηκαν ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο μᾶς δείχνουν τὸν δρόμο. Νὰ τιμοῦμε μὲ κάθε τρόπο τὸν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν ὡς ἰδρυτὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς θεμελιωτὴ τῆς Χριστιανικῆς Εὐρώπης.

*Στόμα θεοειδές, καὶ ρήτωρ θεηγόρος,
τῆς νέας Διαθήκης, ἐν πνεύματι Ἁγίῳ,
ἐδείχθης Παῦλε ἔνδοξε.*

ΤΟ ΝΕΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία φέρει σὲ γνῶση τῶν εὐληθῶν ἀναγνωστῶν τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ», πῶς, μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, τὸ Θεολογικὸ φοιτητικὸ Οἰκοτροφεῖο τῆς μεταστεγάστηκε (ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ Καρέα), καὶ ἤδη λειτουργεῖ, σὲ προσφάτως ἀνακαινισθὲν ἰδιόκτητο κτίριό της, πλησίον τοῦ ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ τῆς Ἁγ. Βαρβάρας, τοῦ ὁμωνύμου Δήμου Ἀττικῆς, τὸ ὁποῖο ἔχει πλέον τὴ δυνατότητα νὰ φιλοξενεῖ ἀκόμη περισσότερους φοιτητὲς (περὶ τοὺς 100). Τὸ κόστος, ὅμως, γιὰ τὰ ἐπιπλέον λειτουργικὰ ἔξοδα τοῦ νέου Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς πρόσφατες δαπάνες γιὰ τὴν ἀνακαίνιση τοῦ κτιρίου καὶ τοῦ ἱεροῦ Προσκυνηματικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγ. Βαρβάρας, κατέστη δυσβάστακτο γιὰ τὸ ταμεῖο τοῦ ἱεραποστολικοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Γιὰ τὸ λόγῳ αὐτό, παρακαλοῦμε θερμὰ, ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ συνδράμουν οἰκονομικὰ στὰ ἔξοδα λειτουργίας τοῦ νέου Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου νὰ ἀποστείλουν τὴ χρηματικὴ τους ἐνίσχυση, ὅσο μικρὴ κι ἂν εἶναι, στὴ διεύθυνση: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιίου 1, 115 21 Ἀθήνα, μὲ τὴ σημείωση: γιὰ τὸ Θεολογικὸ Οἰκοτροφεῖο, ἢ νὰ τὴν καταθέσουν σὲ λογαριασμὸ 146/546024-74 τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Τηλέφωνο ἐπικοινωνίας: 210.7272323.

**Η ΒΡΑΒΕΥΣΙΣ
ΤΡΙΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟ**

(6,7 και 8 Ιουνίου τ.ξ)

Εἰσαγωγικά.

Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. ἀπενεμήθη ὁ Χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου σὲ τρεῖς προσωπικότητες, τὶς ὁποῖες τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ τὴν προσφορά τους στὴν Ὁρθοδοξία, στὴν Ἐπιστήμη καὶ στὴν Κοινωνία. Συγκεκριμένα στὶς 6 Ἰουνίου τ.ξ. ἐτιμήθη ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βλάσιος Φειδᾶς. Στὶς 7 Ἰουνίου τ.ξ. ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης. Καὶ στὶς 8 Ἰουνίου τ.ξ. ὁ Δικηγόρος καὶ ἰδρυτὴς τῆς «Χριστιανικῆς Δημοκρατίας» κ. Νικόλαος Ψαρουδάκης, ὁ ὁποῖος λόγω ἀσθενείας ἐξεπροσωπήθη ἀπὸ τὸν υἱὸ του Σταῦρο. Τὴν ἀπονομὴ τῶν τιμητικῶν διακρίσεων ἔκανε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος παρουσία τῶν μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ ἐκλεκτῶν προσκεκλημένων στὴν αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου. Παρουσιάζουμε στὴν συνέχεια τὶς ὁμιλίες, οἱ ὁποῖες ἐξεφωνήθησαν.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓ. κ. ΒΛΑΣΙΟΥ ΦΕΙΔΑ

Ἰπὸ τοῦ Καθηγ. Σπυρίδωνος Δημ. Κοντογιάννη

Μακαριώτατε,

Ἡ ἀνάθεση εἰς ἐμὲ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, νὰ σκιαγραφήσω ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τοῦ Προέδρου Αὐτῆς καὶ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων τῶν συγκροτούντων Αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τῶν προσελθόντων εἰς τὴν Τελετὴν Ἀπονομῆς τοῦ Παρασήμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἦτοι τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ ἰδρυτοῦ Αὐτῆς Ἀποστόλου Παύλου, τὴν προσωπικότητα τοῦ τιμωμένου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐλλογιμωτάτου Καθηγητοῦ κ. Βλασίου Φειδᾶ, ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν τιμὴν.

Τὴν ὅλως ἐξέχουσα κατ' ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικῶς προσωπικότητα, τὴν κοσμηθεῖσα ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ πολλῶν καὶ ποικίλων ταλάντων, τὸν Καθηγητὴ κ. Βλάσιο Φειδᾶ, εὐτύχησα ὡς τεταρτοετῆς φοιτητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν νὰ τὸν ἔχω Καθηγητὴ, ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερα, ἐπὶ 43 συναπτὰ ἔτη, νὰ μαθητεύω παρ' αὐτῶ, ἀφοῦ καὶ ἡ ἀπλούστερη ἀκόμη συζήτηση μὲ τὸν Καθηγητὴ Φειδᾶ εἶναι καὶ ἓνα μάθημα!

Αἰσθάνομαι ὅμως ἰδιαίτερος εὐτυχῆς διότι αὐτοῦ τοῦ Καθηγητοῦ ὑπῆρξα κατὰ τὴν πανεπιστημιακὴ μου σταδιοδρομίαν συνεργάτης, φίλος καὶ διάδοχος σὲ ὅλα τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα ἐδίδαξε στὴ Θεολογικὴ Σχολή!

Μακαριώτατε,
 Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοί,
 Θεοφιλέστατοι,
 Πανοσιολογιώτατε ἅγιε Ἀρχιεραγματεῦ
 τῆς Ἱ. Συνόδου,
 Ἐλλογιμώτατε κ. Φειδᾶ, Διδάσκαλέ μου,
 Καθηγητὰ καὶ φίλε μου,
 Σεβαστοὶ Πατέρες,
 Ἐλλογιμώτατοι κ. Καθηγηταί,
 Κυρίες καὶ κύριοι,

Ὁ σήμερον τιμώμενος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος Καθηγητῆς τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βλάσιος Φειδᾶς (1970-2003), γεννήθηκε στὸ Κιάτο τῆς Κορινθίας τὸ 1936. Μετὰ τὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση στὴν ιδιαίτερη πατρίδα του παρακολούθησε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Κορίνθου (1948-1955), μετὰ δὲ ἀπὸ ἐξετάσεις ἐνεγράφη στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὡς ὑπότροφος τοῦ Ἰδρύματος Κρατικῶν Ὑποτροφῶν (1955-1959). Ἀμέσως μετὰ τὴν περάτωση τῶν σπουδῶν του στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ καὶ κατὰ προτροπὴ τῶν ἀειμνήστων Καθηγητῶν Ἀμ. Ἀλιβιζάτου καὶ Γερ. Κονιδάρη μετέβη γιὰ μεταπτυχιακὴ σπουδὴ εἰδικεύσεως στὸν κλάδο τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, μετὰ δὲ ἀπὸ ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις, ἔλαβε ὑποτροφία τοῦ ΙΚΥ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό. Παράλληλα, καὶ μετὰ ἀπὸ ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἔλαβε ὑποτροφία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (ΠΣΕ) γιὰ μεταπτυχιακὴ σπουδὴ στὴν Ἰρλανδία μέχρι τὴν ἔναρξη τῆς ὑποτροφίας τοῦ ΙΚΥ στὴ Γαλλία.

Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 1960-1961 ἔγινε δεκτὸς στὸ τμήμα μεταπτυχιακῶν σπουδῶν τῆς ἀγγλικανικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Δουβλίνου (Trinity College), παρακολούθησε δὲ εἰδικὲς παραδόσεις στοὺς τομεῖς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Συστηματικῆς Θεολογίας. Συμφώνως πρὸς τὶς ὑποδείξεις τῶν Καθηγητῶν Ἀμ. Ἀλιβιζάτου καὶ Γερ. Κονιδάρη ἐπικέντρωσε τὴν ἐρευνητικὴ του προσπάθεια στὸν χῶρο τῶν σχέσεων Βυζαντίου καὶ Σλάβων, μὲ εἰδικότερη κατεύθυνση τὶς βυζαντινορωσικὲς σχέσεις. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ συνδύασε τὶς μεταπτυχιακὲς του σπου-

δὲς μὲ τὴν ἐκμάθηση τῆς παλαιοσλαβικῆς καὶ τῆς ρωσικῆς γλῶσσας τόσο στὸ γλωσσικὸ τμήμα τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Δουβλίνου (1960-1961), ὅσο καὶ στὸ ἄριστα ὀργανωμένο Ἴνστιτούτο ρωσικῆς γλῶσσας καὶ φιλολογίας τοῦ Στρασβούργου (1961-1963).

Κατὰ τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἔτη 1961-1962, 1962-1963 καὶ τὸ πρῶτο ἑξάμηνο τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1963-1964 ὀργάνωσε τὶς μεταπτυχιακὲς του σπουδὲς μὲ ἄξονα τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἴνστιτούτου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου:

α'. Στὴ *Θεολογικὴ Σχολή*, στὴν ὁποία παρακολούθησε τὶς παραδόσεις καὶ τὰ σεμινάρια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, τῆς Ἱστορίας τῆς Λατρείας καὶ τῆς Ἐκκλησιολογίας.

β'. Στὸ Ἴνστιτούτο Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, συμμετεῖχε στὸ εὐρὸν πρόγραμμα τῶν παραδόσεων καὶ τῶν σεμιναρίων Ἱστορίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Θεσμῶν, Ἱστορίας τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Δικαίου τοῦ γάμου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐπίσης καὶ τὶς εἰδικὲς διαλέξεις περὶ τῶν πηγῶν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, καὶ

γ'. Στὴ *Φιλοσοφικὴ Σχολή* τοῦ ἰδίου Πανεπιστημίου, στὴν ὁποία παρακολούθησε τὶς παραδόσεις Βυζαντινῆς Ἱστορίας.

Τὸ 1963 ἀνακηρύχθηκε διδάκτωρ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου μὲ τὴ διατριβή: *Le Règlement de prince Vladimir. Origine et fondements juridiques* (Strasbourg 1963). Τμήμα τῆς μελέτης αὐτῆς δημοσιεύθηκε καὶ στὸν 36ο τόμο τοῦ ἔτους 1965 τοῦ περιοδικοῦ "Θεολογία" (ΛΣΤ' [1965], 115-126, 307-326, 640-650). Κατὰ τὰ ἔτη 1963-1964 συνέχισε τὶς μεταπτυχιακὲς του σπουδὲς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Χαϊδελβέργης στὴ Γερμανία.

Μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση τῶν μεταπτυχιακῶν του σπουδῶν ἐπέστρεψε γιὰ νὰ ἐκπληρώσει τὶς στρατιωτικὲς του ὑποχρεώσεις, ἐπιλέχθηκε δέ, μετὰ ἀπὸ γλωσσικὲς ἐξετάσεις, ὡς διερμηνέας καὶ ἀποσπασθῆκε στὴ γραμματεία τῶν Βασιλικῶν Ἀνακτόρων (1964-1965). Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς στρατιωτικῆς του θητείας ὑποδείχθηκε ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ Παν. Μπρατσιώτου καὶ ἐργάσθηκε ὡς ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῆς ἐγκυκλοπαιδείας "Πάπυρος-Λαρούς" γιὰ τὰ θεολογικὰ κυρίως καὶ τὰ βυζαντινὰ

ἄρθρα. Συγχρόνως, ἔγραφε καὶ μετέφραζε ἀπὸ τὴ ρωσικὴ γλῶσσα ἄρθρα γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καὶ τὶς ἄλλες Σλαβικὲς Ἐκκλησίες στὴ “Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεῖα” (ΘΗΕ).

Ἡ πανεπιστημιακὴ σταδιοδρομία τοῦ κ. Φειδᾶ εἶχε ὡς ἀφετηρία τὴν παμψηφεί ἔγκριση ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῆς διδακτορικῆς του μελέτης στὴν ἔδρα τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ὑπὸ τὸν τίτλο: “Ἡ πρώτη ἐν Ρωσίᾳ ἐκκλησιαστικὴ ἱεραρχία καὶ αἱ ρωσικαὶ πηγαί” (1966). Ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν στρατιωτικῶν του ὑποχρεώσεων διορίσθηκε Ἐπιμελητὴς στὸ σπουδαστήριον Πρακτικῆς Θεολογίας (1966) καὶ ἀνέλαβε τὴν εἰσαγωγὴ τῶν φοιτητῶν στὸ μάθημα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου μὲ σειρὰ παραδόσεων καὶ φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων.

Ἡ ἔνταξί του στὴν πανεπιστημιακὴ κοινότητα διευκόλυνε τὴν πληρέστερη πλέον ἀφοσίωσή του στὴ συστηματικώτερη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τῶν πηγῶν περὶ τῆς ἐξέλιξης τῶν θεσμῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως κατὰ τοὺς ἔξι πρώτους αἰῶνες. Ἡ ἔρευνα τῶν πηγῶν τῆς περιόδου αὐτῆς κατέληξε στὴ μελέτη γιὰ τὸν θεσμὸ τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν, ἡ ὁποία ὑποβλήθηκε ὡς ὑψηγεία στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ ὑπὸ τὸν τίτλο: “**Προϋποθέσεις διαμορφώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς Πενταρχίας τῶν πατριαρχῶν**” (1969) καὶ θεμελίωσε τὴν παμψηφεί ἐκλογή του ὡς Ἰστοριογράφου (1970). Κατὰ τὴν κρίση τῆς μελέτης τοῦ αὐτῆς ὑπὸ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς διατυπώθηκαν ἐξαιρετικὰ θετικὲς κρίσεις τόσο γιὰ τὴ συστηματικὴ ἀξιοποίηση τῶν πηγῶν, ὅσο καὶ γιὰ τὴν πρωτοτυπία τῶν συμπερασμάτων του, κυρίως ὡς πρὸς τὰ κριτήρια καὶ τὰ στάδια ἐξέλιξης τῶν θεσμῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως.

Ἡ ἐκλογή τοῦ κ. Φειδᾶ ὡς Ἰστοριογράφου, συνοδεύθηκε ἀπὸ τὴν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Σχολῆς γιὰ τὴν ἀνάθεση εἰς αὐτὸν τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας γιὰ μίαν τριετία. Ὡστόσο, ἡ ἀξίωση τῆς ἰσχύουσας τότε νομοθεσίας γιὰ τὴν τακτικώτερη προκήρυξη τῶν κενῶν ἐδρῶν ἐπέσπευσε τὶς διαδικασίες τόσο τῆς προκηρύξεως τῆς ἔδρας, ὅσο καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Φειδᾶ ὡς Ἐκτάκτου Καθηγητοῦ τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, τὴν ὁποία ὑπηρέτησε μέχρι τὸ 2003. Ἡ

Εἰσηγητικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς τότε Καθηγητὰς, ἀειμνήστους σήμερα, Ἄνδρ. Φυτράκη, Κωντ. Μουρατίδη καὶ τὸν Καθηγητὴ κ. Σάββα Ἀγουρίδη, μετὰ τὴν ἐκτενὴ κριτικὴ ἀνάλυση ὄλων τῶν πρὸς κρίση ὑποβληθέντων ἔργων του, κατέληξε στὸ συμπέρασμα, ὅτι:

“Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ ὑποψηφίου κ. Βλασίου Φειδᾶ εἶναι ἡ ἀρίστη ἐναρμόνισις τῆς ἐπιστημονικῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης μὲ θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ὑποψήφιος παρέχει πληρεστέραν εἰκόνα τῶν γεγονότων τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ὑπ’ αὐτοῦ γνῶσις τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου διευρύνει πράγματι τὰ κριτήρια πληρεστέρας ἀξιολογήσεως τῶν ἐπὶ μέρους γεγονότων, διότι ἡ κανονικὴ συνειδήσις τῆς Ἐκκλησίας ὑπόκειται ὡς θεμελιῶδες κριτήριον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων. Ἡ τοιαύτη συζυγία τῶν αὐστηρῶν ἐπιστημονικῶν κριτηρίων τῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης μὲ τὰ θεμελιώδη κανονικὰ κριτήρια προσφέρει εἰς τὸν ὑποψήφιον τὴν δυνατότητα νὰ ἀξιολογῇ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς μὴ προβαλλομένης πάντοτε εἰς τὰς ἱστορικὰς πηγὰς κανονικῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὁμως ἐπηρεάζει ἀποφασιστικῶς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων.

Διὰ τοῦ εὐφυοῦς τούτου συνδυασμοῦ ἐξηγεῖται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ὑποψηφίου ἀνεσις εἰς τὴν πρωτότυπον διαπραγμάτευσιν τῶν ὑπ’ αὐτοῦ ἐρευνωμένων ζητημάτων, διότι ἡ μέχρι τοῦδε παραθεώρησις τῶν ἐκκλησιολογικῶν κριτηρίων εἰς τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν ἀφήκε προφανῶς κενὰ εἰς τὴν πλήρη ἀξιολόγησιν πολλῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Ὁ ὑποψήφιος ὄχι μόνον ἐφαρμόζει εἰς τὰς μελέτας του ἄριστα αὐτὸν τὸν συνδυασμόν, ἀλλ’ ἐπιλέγει καὶ θέματα, ἡ διαπραγμάτευσις τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖ τὴν τοιαύτην ὀλοκληρωμένην ἀναθεώρησιν, διὸ καὶ αἱ ἀκραιφνῶς ἱστορικαὶ μελέται του παρουσιάζουν ἐν πολλοῖς συστηματικὸν χαρακτήρα εἰς τὰ συμπεράσματα. Ἡ τοιαύτη νέα θεώρησις τῶν γεγονότων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας αἴρει τὴν ἱστορικὴν αὐτοτέλειαν ἐκάστου γεγονότος καὶ ἐντάσσει αὐτὸ εἰς μίαν γενικωτέραν ἐκκλησιαστικὴν τάσιν, ὁ σαφῆς καθορισμὸς τῆς ὁποίας προϋποθέτει πλήρη γνῶσιν πασῶν τῶν σχετικῶν πηγῶν καὶ συνθετικὴν δύναμιν τοιαύτην,

ὥστε νὰ ἀξιοποιηθοῦν τὰ ἐπὶ μέρους ἱστορικὰ γεγονότα εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς γενικωτέρας ἐκκλησιαστικῆς τάσεως. Ἡ δυναμικὴ αὕτη θεώρησις τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων καθιστᾷ ἀναγκαῖον τὸν συνδυασμὸν τῆς ἱστοριοφιλολογικῆς κριτικῆς μὲ τὴν ἱστοριογενετικὴν μέθοδον, ἔνεκα δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου καὶ αὐτὰ εἰσέτι αἰ θεωροῦνται ἀσήμαντοι λεπτομέρειαι εἰς τὴν ὑπὸ τῶν πηγῶν περιγραφὴν τῶν γεγονότων προσλαμβάνουν πολλάκις εἰς τὸ ἔργον τοῦ ὑποψηφίου βαρύνουσαν σημασίαν...”.

Ὁ κ. Φειδᾶς κατὰ τὴν ἐπὶ τέσσαρες περίπου δεκαετίες (1970-2003) συμμετοχὴν τοῦ στοῦ διδακτικὸ καὶ στοῦ ἐρευνητικὸ ἔργο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ Ἐπιμελητοῦ, τοῦ ἐντεταλμένου Ὑφηγητοῦ, τοῦ Ἐκτάκτου καὶ τοῦ Τακτικοῦ Καθηγητοῦ ἀνέλαβε, κατ’ ἀνάθεσιν τῆς Σχολῆς, καὶ τὴν περιοδικὴν διδασκαλίαν καὶ ἄλλων συγγενῶν μαθημάτων, ὅπως τῆς Χριστιανικῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας, τῆς Παλαιογραφίας καὶ Ἐπιγραφικῆς (1979-1984), τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου (1976-1977, 1991 κ.ἑξ.) καὶ τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας (1984 κ.ἑξ.). Χρημάτισε Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κατὰ τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἔτη 1980-1981 καὶ 1981-1982, ἔτη δύσκολα γιὰ τὴν προσαρμογὴν τῆς στὶς ἀρχὲς τοῦ νόμου πλαισίου καὶ Συγκλητικὸς πολλάκις. Κατὰ τὴν περίοδον 1979-1987 δίδαξε στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας τὰ ἐξαμηνιαῖα μαθήματα τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Βυζαντινῆς Ζωγραφικῆς, στὰ πλαίσια ἐνὸς εὐρύτερου προγράμματος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς γενικωτέρας ἀποστολῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας στὴ Μέση Ἀνατολή.

Ἡ συμμετοχὴ τοῦ κ. Φειδᾶ σὲ συνέδρια καὶ ἐρευνητικὰ προγράμματα συνδυάσθηκε μὲ τὴν πολλαπλὴν δραστηριότητά του στὰ πλαίσια τῶν διορθοδόξων καὶ διαχριστιανικῶν σχέσεων, ἢ συμμετοχὴν τοῦ δὲ αὐτῆ σὲ διεθνή καὶ τοπικὰ ἐπιστημονικὰ Συνέδρια, Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, Βυζαντινῆς Ἱστορίας καὶ Κανονικοῦ Δικαίου μὲ ἐπιστημονικὰ εἰσηγήσεις, ἰδιαίτερα μετὰ τὸ 1974, ἐναλλάσσεται μὲ τὴν παρουσία του τόσο στοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς κινήσεως, ὅσο καὶ στὶς Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξες Διασκέψεις γιὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου καὶ προώθησιν τῶν

διορθοδόξων σχέσεων, ἐνῶ ἔλαβε μέρος καὶ στὶς πολυάριθμες Γενικὲς Συνελεύσεις καὶ Ἐπιτροπὲς τοῦ τμήματος “Πίστις καὶ Τάξις” (Faith and Order) τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἢ ἀπαρίθμησιν τῶν ὁποίων θὰ ἀπαιτοῦσε πολλὰς σελίδας γιὰ νὰ καταγραφοῦν καὶ πολὺ χρόνον γιὰ νὰ ἀναγνωσθοῦν.

Ὁ κ. Φειδᾶς ἀπὸ τὸ 1997 εἶναι Καθηγητὴς καὶ Κοσμήτωρ τοῦ “Μεταπτυχιακοῦ Ἰνστιτούτου Ὁρθόδοξου Θεολογίας” τῆς Γενεύης. Ἐπίσης, εἶναι μέλος τῆς Διεθνούς Ἀκαδημίας Θρησκευτικῶν Ἐπιστημῶν τῶν Βρυξελλῶν καὶ πολλῶν ἐπιστημονικῶν Ἐταιρειῶν, διετέλεσε δὲ γενικὸς γραμματέας τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Μελετῶν. Συμμετέχει ὡς ἐκπρόσωπος τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ Ἑλλάδος στοὺς ἐπίσημους Θεολογικοὺς Διαλόγους τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ τὴν Προχαλκηδόνειαν Ἀρχαίαν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, μὲ τὴν Παλαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, μὲ τοὺς Λουθηρανούς καὶ μὲ τοὺς Μετερρυθμισμένους, ἐνῶ ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος στοῦ Παγκόσμιου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (τὴν Faith and Order), εἶναι δὲ, ἀπὸ τὸ 1972, σύμβουλος τῆς Γραμματείας γιὰ τὴν Προπαρασκευὴν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στοῦ Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Γενεύης.

Ὁ κ. Φειδᾶς ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κλήθηκε, μετὰ τὴν κατάρρευσιν τῆς Δικτατορίας (1974), καὶ ὑπηρέτησε ὡς Γενικὸς Διευθυντὴς Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (1974-1979). Κατὰ τὴν πενταετίαν αὐτή, χειρίσθηκε κατὰ τὸν καλύτερον τρόπο καὶ ἔδωσε τὴν πρέπουσαν λύσιν στὰ μεγάλα ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα (Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευσις καὶ μόρφωσις τοῦ Κλήρου, Ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, Πολιτικὸς γάμος, Διπλωματικὲς σχέσεις μὲ τὸ Βατικανὸ κ.ἄ.) καὶ πέτυχε τὸν διορισμὸν ὄλων τῶν ἀδιορίστων θεολόγων, ἀφοῦ κατὰ τὴν περίοδον τῆς Δικτατορίας (1967-1974) δὲν ἔγινε διορισμὸς οὔτε ἐνὸς θεολόγου. Ὑπηρετήσε ἐπίσης ὡς Κυβερνητικὸς Ἐκπρόσωπος στὴν Ἱερὰ Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης (1975-1980). Ὑπῆρξε γιὰ πολλὰ ἔτη σύμβουλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν γιὰ ζητήματα τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ (1979 κ.ἑξ.),

μέλος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1979 κ.ἐξ.), μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση (1992 κ.ἐξ.), σύμβουλος τῆς Διακομματικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴ Θρησκεία καὶ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τακτικὸ μέλος τῶν Ἀκαδημαϊκῶν Διαθρησκειακῶν Διασκέψεων τοῦ Χριστιανισμοῦ μετὰ τὸν Ἰουδαϊσμό καὶ μετὰ τὸ Ἰσλάμ. Παραλλήλως, ὑπῆρξε ἀρχισυντάκτης καὶ ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν ἐκδόσεων τῶν ἐκδοτικῶν οἴκων “Πάπυρος” καὶ “Ἐκδοτικὴ” γιὰ τὰ θεολογικὰ καὶ τὰ βυζαντινὰ θέματα ὡς μέλος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ἀρχισυνταξίας τῶν ἐκδόσεων.

Ἡ συνεχὴς συμμετοχὴ καὶ ἡ σημαντικὴ συμβολὴ του στὴν ἀνάπτυξη τῶν διορθοδόξων, διαχριστιανικῶν καὶ διαθρησκειακῶν σχέσεων ἀναγνωρίσθηκε εὐρύτερα ἀπὸ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ τὶς Θεολογικὲς Σχολές. Ἔχει τιμηθῆ γιὰ τὶς ὑπηρεσίες του ἀπὸ τὰ πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες μετὰ ἀνώτατες τιμητικὲς διακρίσεις καὶ ἔχει ἀνακηρυχθῆ ἐπίτιμος Διδάκτωρ ἀπὸ Ὁρθόδοξες Θεολογικὲς Σχολές. Σήμερον δὲ διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας κ. Χριστοδοῦλου, τιμᾶται μετὰ τὴν ἀνώτατη τιμητικὴ διάκριση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Τὸ πλούσιο συγγραφικὸ ἔργο τοῦ κ. Φειδᾶ, τὸ ὁποῖο ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὶς 200 μελέτες καὶ ἄρθρα, ἔχει τύχει ἐξαιρετικὰ εὐνοϊκῆς ὑποδοχῆς στὴν ἑλληνικὴ καὶ στὴ διεθνῆ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Ἀπὸ τὰ συστηματικὰ του ἔργα ἀναφέρω μόνον τὰ ἀκόλουθα: Ὁ θεσμὸς τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν (2 τόμοι, 1969-1970), Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τῆς Ρωσίας (α' ἔκδ. 1966, ε' ἔκδ. 2005), Βυζάντιο, Βίος-Θεσμοί-Κοινωνία-Ἐκκλησία-Παιδεία-Τέχνη (α' ἔκδ. 1985, δ' ἔκδ. 1997), Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία (3 τόμοι, 1992-1993, ὁ γ' τόμος ὑπὸ ἐκτύπωση), Ἱεροὶ Κανόνες καὶ Καταστατικὴ νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1997), Droit Canon. Une perspective Orthodoxe (στὴ σειρὰ Analecta Chambesiana 1998, μτφρ. ἀγγλική, σερβικὴ, ρωσικὴ, ρουμανικὴ).

Ἀπὸ τὶς εἰδικότερες μελέτες καὶ ἄρθρα τοῦ κ. Φειδᾶ μνημονεύω ἐπιλεκτικῶς τὰ ἀκόλουθα: *Le Règlement di pri nce Vlad mi r. Opi gi ne et fondements j uii d ques* (1963 διδακτορικὴ διατριβὴ στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Στρασβούργου), *Ἡ πρώτη ἐν Ρωσία ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία καὶ αἰ ρωσικαὶ πηγαὶ* (1966, διδακτορικὴ διατριβὴ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν), *Ἐνδημοῦσα Σύνοδος. Γένεσις καὶ διαμόρφωσις τοῦ θεσμοῦ ἄχρι τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου* (1971), *Ἱστορικοκανονικαὶ καὶ ἐκκλησιολογικαὶ προϋποθέσεις ἐρημνείας τῶν ἱ. Κανόνων* (1972), *Τὸ Κολλουθιανὸν σχίσμα καὶ αἰ ἀρχαὶ τοῦ Ἀρειανισμοῦ* (1973), *Ἐπίτομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία* (1973), *Ἡ Προεδρία τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου* (1974), *Ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Προβλήματα περὶ τὴν σύγκλησιν, τὴν συγκρότησιν καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς Συνόδου* (1974), *Anathè mes et schi sme. Conséquences ecclési olog i ques dè la levée dè s Anathè mes* (1974), *Αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν Ἑλλάδι* (1975), *Presupposés fontamentaux pour un Di alogue théolog i que offi ci el entre l' Egli se Ortho dxe et l' Egli se Cathli que-romai ne* (1977), *Τὸ Αὐτοκέφαλον καὶ τὸ Αὐτόνομον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ* (1979), *Ἐκκλησία καὶ πολιτικὸς γάμος* (1980), *Τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας* (1980), *Les Dro i ts fontamentaux dâ ns la trad ti on Ortho dxe* (1981), *Σχεδιάγραμμα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος* (1981), *Περίγραμμα Ἑλληνικῆς Παλαιογραφίας* (1982), *Περίγραμμα Βυζαντινῆς Ζωγραφικῆς* (1982), *Ἡ Παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας* (1983), *Τὸ πρόβλημα τοῦ σκοποῦ τῆς Παιδείας στὸν νεώτερο Ἑλληνισμό* (1983), *Τὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ τάξις τῶν Προφητῶν* (1984), *Κριτήρια ἐρημνευτικῆς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος* (1984), *Presupposés ecclési olog i ques dè s tentati ves d Uni on, 1054-1453* (1985), *Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ὡς Βυζαντινοὶ ἱεραπόστολοι* (1986), *The li mi ts of the Church* (1987), *The Questi on of the Pri esthodof Women* (1988), *Μάξιμος ὁ Γραικός, ὁ Φωτιστὴς τῶν Ρώσων* (1988), *Le jeûne* (1987), *Ἡ μεταρρύθμισις εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἐκπαίδευσιν* (1988), *Δομὲς τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως* (1989), *Ἡ Ἰωάννης ἀποστολικότης τοῦ θρόνου τῆς*

Κωνσταντινουπόλεως (1989), *Prí mus i nter Pares* (1989), *Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἡ διαχρο- νικὴ ἐκκλησιαστικὴ διακονία του* (1989), *Heimé- neutí que et patri sti que au Conci le ἃ Florence* (1989), *Μεθοδολογικὰ προβλήματα τῆς συνόδου Φερράρας- Φλωρεντίας* (1990), *Ἡ παπικὴ Ἐγκύκλιος Ut unum si nt καὶ ὁ Διάλογος Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθο- λικῆς Ἐκκλησίας* (1995), *Ἐκκλησία, Ἐθνότητα καὶ διεθνεῖς σχέσεις* (1995) κ.λπ.

Ὁ πρύτανης τῶν θεολόγων, ὅπως πολὺ προσφωῶς προσφωνήθηκε ὁ κ. Φειδᾶς ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ πρῶην Διευθυντὴ τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν Μελετῶν τοῦ Ε.Ι.Ε. Εὐάγγελου Χρυσό, ὡς *Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς* τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γιὰ τέσσαρες περίπου δεκαετίες προσέφερε πλούσιο ἐρευνητικὸ, συγγραφικὸ καὶ διδακτικὸ ἔργο στοὺς σημαντικοὺς κλάδους τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας, τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ στοὺς εὐρύτερους τομεῖς τῆς θεολο- γικῆς ἐπιστήμης.

Ὡς *Γενικὸς Διευθυντῆς Θρησκευμάτων* τοῦ ΥΠΕΠΘ συνέβαλε τὰ μέγιστα μὲ θεμελιωμένες σχε- τικὲς εἰσηγήσεις στὴ διαμόρφωση τοῦ ὑφισταμένου θεσμικοῦ πλαισίου γιὰ τοὺς “διακριτοὺς ρόλους” τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας στὴ λειτουργία τῶν σχέσεών τους, ὅπως αὐτοὶ ἀποτυπώθηκαν τόσο στὸ ἰσχύον *Σύνταγμα* (1975), ὅσο καὶ στὸν *Καταστατικὸ Χάρτη* τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1977).

Ὡς *Θεολόγος* προσέφερε προθύμως, συνεχῶς καὶ ἀνιδιοτελῶς τὶς πολὺτιμες ὑπηρεσίες του, ὄχι μόνον στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ στὰ πρεσβυ-

γενῆ Πατριαρχεῖα μὲ ὑπεύθυνες πάντοτε καὶ θεμε- λιωμένες θεολογικὲς εἰσηγήσεις, γνωματεύσεις ἢ προτάσεις, τόσο σὲ διορθόδοξα, ὅσο καὶ σὲ διεκκλη- σιαστικὰ ζητήματα.

Ὡς *πνευματικὸς ἄνθρωπος*, ἀξιοποίησε τὸν χῶρο τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν ἐκδόσεων ἀπὸ ἐπιτελικὲς θέσεις γιὰ νὰ προβάλλῃ εὐρύτερα μίᾳ αὐθεντικῆ καὶ ἀξιόπιστῃ εἰκόνα τῆς ἱστορικῆς πορείας καὶ τῆς ἀνε- κτίμητης προσφορᾶς τῆς Ὁρθοδοξίας, ὄχι μόνον στοὺς ὀρθόδοξους λαοὺς, ἀλλὰ καὶ στὸν χριστιανικὸ κόσμον γενικώτερα.

Μακαριώτατε,

Ἡ ἐν ἀδραῖς γραμμὲς εὐσύνοπτη αὐτὴ παρουσίαση - σκιαγράφηση τῆς προσωπικότητος τοῦ σήμερον τιμωμένου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βλασίου Φειδᾶ δὲν διεκ- δικεῖ τὴν κάλυψη τῆς παρουσίας, τοῦ ἔργου δηλονότι ἐπιστημονικοῦ, θεολογικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ, κανονι- κοῦ κ.λπ. καὶ τῆς πολυετοῦς προσφορᾶς, τῆς γενικω- τέρας καὶ ἄλλης δραστηριότητος αὐτοῦ.

Ὁμολογῶ ὅτι ὅλα ὅσα εἶπα, τὰ εἶπα μὲ δέος καὶ φοβούμενος μήπως ἀδίκησα τὸν Καθηγητὴ κ. Φειδᾶ καὶ δὲν παρουσίασα τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ ἐκκλησια- στικὴ προσφορὰ του, ὅπως εἶναι στὴν πραγματικότη- τα. Γι’ αὐτὸ καὶ πρὶν κατέβω ἀπὸ τὸ βῆμα ζητῶ συγ- γνώμην γιὰ τὶς παραλείψεις τῶν λόγων μου. Μὲ πολὺ σεβασμὸ καὶ ἀγάπη, εὐχομαι Κύριε Καθηγητὰ τὰ ἔτη σου νὰ εἶναι πολλὰ καὶ ὑγιεινά, ἢ προσφορὰ σου στὴ Θεολογία καὶ τὴν Ἐκκλησία περισσότερη καὶ μεγα- λύτερη.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

Ἰπὸ τοῦ Ὁμοτ. Καθηγ. κ. Βλασίου Ἰ. Φειδᾶ

1. Αἰσθάνομαι βαθύμυχη τὴν ἐπιθυμία νὰ ἐκφράσω τὶς θερμὲς μου εὐχαριστίες πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρι- στοδόπουλο καὶ πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς - μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴν τιμητικὴ πρὸς τὸ ταπεινὸ μου πρόσωπο ἐκκλησιαστικὴ διάκριση, γιὰ

τὴν ὁποιαδήποτε ὀφειλετικὴ διακονία μου στὸν ἱερὸ χῶρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογίας. Οἱ εὐχαρι- στίες μου πολλαπλασιάζονται ὄχι μόνον γιὰτὶ διακατέ- χομαι ἀπὸ τὸ αἶσθημα ὅτι δὲν δικαιούμαι τὴν τιμη- τικὴ αὐτὴ διάκριση, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ δὲν τὴν ἀνέμενα, ἀφοῦ δὲν συνέδεσα ποτὲ τὴν ὁποιαδήποτε προσφορὰ

μου πρὸς τὴν Ἐκκλησία μὲ ὁποιαδήποτε προσδοκία ἀναγνωρίσεως. Ἀντιθέτως, κατέβαλα κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀποσύνδεση ἀπὸ τὸ πρόσωπό μου κάθε προσφορᾶς καὶ ἀπὸ ὁποιαδήποτε θέση πρὸς τὴν Ἐκκλησία.

Ἡ μαθητεία μου στὴν ἀκμαία κατὰ τὶς πρῶτες δεκαετίες τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου Ἐκκλησιαστικῆ Σχολῆς τῆς Κορίνθου, καίτοι ὑπῆρξε καρπὸς τῆς συνδρομῆς ἀπροσδοκῆτων συγκυριῶν, προσδιόρισε ὀριστικά ὄχι μόνον τὶς προσωπικὲς μου ἐπιλογές, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄρρηκτη συζυγία τῆς Θεολογίας μὲ τὴν λειτουργικὴ ἐμπειρία καὶ τὴν εὐρύτερη πνευματικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ συνείδηση ὅτι ὁ,τι ἀποσυνδέεται ἢ δὲν ἀναφέρεται στὴ λειτουργία τῆς Ἁγίας Τράπεζας παύει νὰ εἶναι ὄχι μόνον Θεολογία, ἀλλὰ καὶ Ἐκκλησία ὑπῆρξε ὁ ἐσώτατος πυρήνας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μου φρονήματος, τὸ ὁποῖο βεβαιώθηκε μὲ τὶς σπουδὲς στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πάλι μὲ τὴ συνδρομὴ ἀπροσδόκητων συγκυριῶν.

Σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν περίοδο τῶν σπουδῶν ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε πάντοτε ἰδιαίτερα εὐεργετικὴ πρὸς τὸ πρόσωπό μου μὲ τὴν ἠθικὴ κυρίως, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑλικὴ ὑποστήριξη τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Κορινθίας κυροῦ Προκοπίου γιὰ τὴ συνέχιση τῶν σπουδῶν μου στὴ Θεολογικὴ Σχολή. Πράγματι, σὲ ὅλη τὴν πορεία αὐτὴ αἰσθάνθηκα πάντοτε ἀπλωμένο τὸ χέρι τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐνθαρρύνῃ ἢ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὶς ἐπιλογές μου σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε νὰ εἶναι σχεδὸν ἀδιόρατη ἡ προσωπικὴ μου συμβολὴ στὶς ἐπιλογές αὐτές. Ὅλα τὰ ἄλλα τὰ προσέφερε ὁ κόσμος. Ἐγὼ ἀπλῶς τὰ συνέδεσα μὲ τὸν ἐσώτατο σκληρὸ πυρήνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μου συνειδήσεως.

Εἶμαι λοιπὸν ἰδιαίτερα συγκινημένος γιὰ τὴ σεμνὴ αὐτὴ τελετὴ ὄχι βεβαίως γιατί τιμᾶται ἡ ὁποιαδήποτε ὀφειλετικὴ ἄλλωστε προσφορὰ μου στὴν πνευματικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κυρίως γιατί ἡ Ἐκκλησία ἀπλώνει καὶ πάλι τὸ χέρι της στὸν ἐσώτατο σκληρὸ πυρήνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μου συνειδήσεως. Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτὴ, ἀποδέχομαι μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ τὴν ἐξαιρετικὴ τιμὴ, γιατί οἱ τριβὲς τῶν περιστασιακῶν συγκυριῶν δὲν συσκότισαν τὴν ἀπλότητα τῶν κριτηρίων τῆς ἐκκλησιαστικῆς μου συνειδήσεως,

γι' αὐτὸ καὶ ἡ χαρὰ μου συνοδεύεται ἀπὸ ἰδιαίτερα αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης γιὰ τὴν τιμὴ.

2. Μακαριώτατε, σὲ μία περίοδο πολλαπλῶν καὶ ἀντιφατικῶν πολιτικῶν, ἰδεολογικῶν, πνευματικῶν καὶ κοινωνικῶν συγκύσεων, οἱ ὁποῖες ἀναδιαμορφώνουν τὸν πολιτικὸ καὶ τὸν θρησκευτικὸ χάρτη τοῦ κόσμου μὲ ἰλιγγιώδη, ἀνεξέλεγκτη καὶ μὴ ἀναστρέψιμη ταχύτητα, ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας γίνεται συνεχῶς ἐπαχθέστερη, γιατί οἱ «κοσμοκράτορες τοῦ αἰῶνος τούτου» ὄχι μόνον ἀπορρίπτουν κάθε ἐπικοινωνιακὸ διάλογο μὲ τὴ θρησκεία ἢ καὶ τὶς πολιτιστικὲς παραδόσεις τῶν λαῶν, ἀλλὰ καὶ τὶς θεωροῦν διαχειρίσιμο ὑλικὸ τῶν πανίσχυρων ἐπικοινωνιακῶν μέσων γιὰ τὴ δυναστικὴ ἐπιβολὴ τῶν προγραμματισμένων ἄμεσων καὶ ἀπώτερων στόχων τους στὸ χιμαίρικο ὄραμα μιᾶς κατευθυνόμενης παγκοσμιοποίησης.

Ἡ σύγχρονη ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ, ἀλλ' οὔτε νὰ παραθεωρήσῃ τὴν ἀκατάσχετη καὶ ἀνεξέλεγκτη αὐτὴ λαίλαπα. Μπορεῖ ὅμως καὶ ὀφείλει νὰ ἀντιπαραθέσῃ τὴ δική της πρόταση γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμον μὲ τὴν ἀνανέωση τοῦ λόγου της ὄχι βεβαίως γιὰ νὰ μεταπέσῃ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς, οἱ ὁποῖοι πολεμοῦν ὅ,τι φοβοῦνται, ἀλλὰ γιὰ νὰ στηρίξῃ τὰ μέλη της, τὰ ὁποῖα σέβονται ἀκριβῶς ὅ,τι οἱ πολέμοί της φοβοῦνται. Οἱ πολέμοί της δὲν φοβοῦνται πλέον τὸ παραδοσιακὸ θεσμικὸ κῦρος τῆς συντεταγμένης Ἐκκλησίας, γιατί αὐτὸ τὸ ἐλέγχουν μὲ τὴν ἀνεξέλεγκτη ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκκοσμημένου νομικοῦ πολιτισμοῦ τῶν νεωτέρων χρόνων. Φοβοῦνται ὅμως κάθε πιστό, ὁ ὁποῖος ἀνάβει τὸ κερί του γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα γιὰ νὰ φωτίσῃ τὴ δική του συνείδηση καὶ νὰ βιώσῃ μαζί μὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς Οἰκουμένης τὸ λυτρωτικὸ μήνυμα τῆς πίστεως.

Εἶναι πλέον κοινὴ ἡ συνείδηση ὅτι ἡ αὐτοδύναμη αὐτὴ πνευματικὴ σχέση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν κοινωνία ὑπῆρξε πάντοτε καὶ παραμένει συνεχῶς ὁ βασικώτερος λόγος ὄχι μόνον τῆς ἐντυπωσιακῆς ἱστορικῆς ἀντοχῆς τοῦ θεσμικοῦ της ρόλου στὴ ζωὴ τῶν λαῶν καὶ μάλιστα ὑπὸ ἰδιαίτερα ἐπαχθεῖς συνθήκες (ἀραβοκρατία, φραγκοκρατία, τουρκοκρατία, κομμουνιστικὰ καθεστῶτα κ.λπ.), ἀλλὰ καὶ τῆς συνεχοῦς προ-

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος μετὸν βραβευθέντα Καθηγητὴ κ. Βλάσιο Φειδᾶ καὶ τὸν Καθηγητὴ κ. Σπυριδῶνα Κοντογιάννη.

σπάθειας ὅλων τῶν πολεμίων της γιὰ τὴν ἀποδυνάμωση ἢ καὶ τὴν κατάργηση τῆς σχέσεως αὐτῆς μετὰ κάθε πρόσφορο ἢ ἀθέμιτο μέσο. Ὡς πρόσφορο μέσο χρησιμοποιοῦν τὸν διεθνῶς ἀνεγνωρισμένο κώδικα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ ὡς ἀθέμιτο τρόπο χρησιμοποιοῦν τὴ χρηστικὴ ἢ καὶ καταχρηστικὴ ἄσκηση τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας γιὰ τὴν προστασία δῆθεν τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, στὰ ὁποῖα ἐντάσσονται καὶ ὅλες οἱ πτυχές τῆς ἀρχῆς τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, γιὰ νὰ ἐξουδετερωθῇ ὁ θεσμικὸς ρόλος τῆς Ἐκκλησίας στὴ λειτουργία τῆς λεγόμενης κοινωνίας τῶν πολιτῶν.

Πράγματι, ἡ ἐπιλογή τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτη ὡς πεδίου ἀντιπαραθέσεως ἢ καὶ διαλόγου μεταξὺ τῆς ιδεολογίας τοῦ νεώτερου νομικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς πνευματικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας στὴν κοινωνία εἶναι πλέον διεθνῶς κατοχυρωμένη καὶ ἀδιαμφισβήτητη πρόταση διαλόγου τῆς κρατικῆς ἐξουσίας μετὰ τὶς θρησκευτικὲς κοινότητες ἢ καὶ μετὰ τοὺς πολίτες ὁποιοδήποτε θρησκευτικῶν

πεποιθήσεων, ἀλλ' ὄχι καὶ μετὰ τὴ συγκεκριμένη Ἐκκλησία ἢ θρησκεία, στὴν ὁποία ἀνήκουν οἱ πολῖτες ἢ οἱ θρησκευτικὲς τοὺς ὀργανώσεις. Οἱ ὑποκείμενες σκοπιμότητες τῶν ἐπιλογῶν αὐτῶν εἶναι προφανεῖς, καίτοι καλύπτονται μετὰ μία ὑποκριτικὴ ἀναφορὰ στὶς κατακτήσεις τοῦ νεώτερου νομικοῦ πολιτισμοῦ γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Κράτους καὶ τῶν συντεταγμένων θεσμικῶν του ἐκφράσεων, στὶς ὁποῖες δὲν ἔχει βεβαίως θέση ἡ Ἐκκλησία ἢ ἡ θρησκεία.

Συνεπῶς, ἡ σύγχρονη ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶναι συνεπὴς πρὸς τὴ διαχρονικὴ της παράδοση καὶ νὰ προετοιμασθῇ καταλλήλως ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰ ἓνα ἐποικοδομητικὸ διάλογο μετὰ τὶς προσκλήσεις ἢ τὶς προκλήσεις τῶν κυρίαρχων ιδεολογικῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς, γιὰτὶ αὐτὸ ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴν παράδοση δύο συναπτῶν χιλιετιῶν, ἀφ' ἑτέρου γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πνευματικὴ σχέση μετὰ τὰ μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ της σώματος, γιὰτὶ αὐτὸ θὰ καταστήσῃ ἀξιοπιστότερες τὶς προτάσεις της στὸν διάλογο. Σὲ ἓνα τέτοιο διάλογο γιὰ τὰ δικαιώματα

τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτη ἀσθενέστερη πλευρὰ δὲν εἶναι καὶ δὲν μπορεῖ βεβαίως νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, γι' αὐτὸ καὶ ἡ περίεργη συζυγία κρατικῆς ἐξουσίας καὶ ἐκκοσμιευμένης ἰδεολογίας δὲν δέχεται τὸν ἐπίσημο διάλογο μὲ τὴν Ἐκκλησία καὶ δὲν ἀνέχεται τὴ φωνή της οὔτε σὲ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν ἐσωτερικὴ της ὀργάνωση ἢ καὶ στὴ λειτουργία τοῦ πνευματικοῦ της ἔργου (*sacra intema corporis*).

3. Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτή, καθίσταται ἐπιτακτικότερη ἢ ἀνάγκη ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς στενότερης συνεργασίας τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας μὲ τὶς Θεολογικὲς Σχολές, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ συντονισμοῦ τῆς συνεργασίας αὐτῆς πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ ἐποικοδομητικοῦ διαλόγου μὲ τὴν κοινωνία σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας καὶ μὲ ὅλα τὰ πρόσφορα μέσα ἐπικοινωνίας. Δυνάμεις ἱκανὲς γιὰ τὸν διάλογο αὐτὸ ὑπάρχουν πολλὲς ὄχι μόνον στὶς Θεολογικὲς Σχολές, ἀλλὰ καὶ στὸν ἱερὸ κληρὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖες μποροῦν μὲ κατάλληλο σχεδιασμὸ καὶ μὲ τὴν πρέπουσα νηφαλιότητα νὰ προβάλλουν δημόσια τὶς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας σὲ κάθε ἐπίμαχο ζήτημα, ἀφοῦ ὁ διακηρυκτικὸς ἢ ἀφοριστικὸς δημόσιος λόγος τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας ἐρμηνεύεται σκοπίμως ὡς ὑπέρβαση τῶν οἰκείων ὄρων.

Ὡστόσο, ὀφείλουμε νὰ δεχθοῦμε ὅτι ἡ πολιτικὴ ἡγεσία ἔχει τὸ ἀδιαμφισβήτητο δικαίωμα νὰ θέτῃ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὸν πολίτη ἢ τὴν κοινωνία, ἔστω καὶ ἂν αὐτὰ εἶναι ἐνοχλητικὰ γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλ' ἔχει συγχρόνως καὶ τὴν εὐθύνῃ νὰ μὴ παραθεωρήσῃ ἢ περιφρονήσῃ κατὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους τὸ ἱστορικὸ βάθος τῶν ζητημάτων αὐτῶν στὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ ὀρισμένες ἀβάσιμες, ἀναχρονιστικὲς καὶ ἀντιφατικὲς προλήψεις τῆς νεώτερης Ἰδεολογίας εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸ ὅτι στὴν περίοδο τῆς μεταπολιτεύσεως ὅλοι ὁμιλοῦν ὀρθῶς γιὰ τοὺς πράγματι διακριτοὺς ρόλους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, ἀλλ' ἐνῶ ὅλοι ὁμιλοῦν μόνον γιὰ τὸ «διακριτούς», κανεὶς δὲν εἶναι διατεθειμένος νὰ ὁμιλήσῃ γιὰ τοὺς «ρόλους», στοὺς ὁποίους ἀναφέρεται ἡ διάκριση, γι' αὐτὸ ὑπάρχει σύγχυση τόσο γιὰ τὰ ὅρια τῆς διακρίσεως, ὅσο καὶ γιὰ τὰ ὅρια τῶν ρόλων τους στὴν κοινωνία.

Βεβαίως, ἡ Ἐκκλησία ἔχει πλήρη συνείδηση τοῦ πνευματικοῦ της ρόλου στὴν κοινωνία, γιὰ αὐτὸς ἔχει καθορισθῆ ἀπὸ τὴν παράδοση δύο χιλιετιῶν καὶ ἀποτελεῖ τὸν ἐσώτατο σκληρὸ πυρήνα τῆς ποιμαντικῆς τῆς εὐθύνῃς σὲ κάθε τόπο καὶ σὲ κάθε ἐποχὴ, ἀλλ' ἔχει ἐπίσης πλήρη συνείδηση ἀπὸ τὴν ἴδια παράδοση τοῦ μεταβλητοῦ τῆς διακρίσεως τοῦ ρόλου της κατ' ἀναφορὰν τουλάχιστον πρὸς τὸν ρόλο τῆς Πολιτείας. Πράγματι, οἱ διεθνεῖς Διακηρύξεις γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτη εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ὄχι μόνον *μία παραδεκτὴ βάση*, ἀλλὰ καὶ ὁ κοινὸς τόπος γιὰ τὸν καθορισμὸ τῶν ὁρίων τῶν διακριτῶν ρόλων. Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτή, ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος ψηφίσθηκε ἀπὸ τὴ Συντακτικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ὡς θεσμικὸς νόμος τοῦ Κράτους (ν. 590/1977), συνέδεσε ρητῶς τὴν ἐσωτερικὴ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴ θεμελιώδη ἀρχὴ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὅπως αὐτὴ κατοχυρώνεται στὸ ἄρθρο 13 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, ἐνῶ ἡ διοικητικὴ ὀργάνωση καὶ ἡ συγκρότηση τῶν Συνοδικῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καλύπτονται μὲ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος.

Μακαριώτατε, ἡ διαχρονικὴ πνευματικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ παραδίδῃ στὸν κόσμον ὅ,τι παρέλαβε ἀπὸ τὸν Ἰδρυτὴ της. Χριστὸν παρέλαβε, Χριστὸν παραδίδει γιὰ νὰ ζήσῃ ὁ κόσμος τὸ λυτρωτικὸ μῆνυμα τῆς πίστεως μέσα ἀπὸ τὴ μυστηριακὴ ἐμπειρία τοῦ ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Στὴν ἐμπειρία αὐτὴ ὑπερβαίνονται ὅλες οἱ συγχύσεις καὶ οἱ διασπάσεις τοῦ κόσμου. Ἡ Θεολογία, ὡς ὁμολογία καὶ ὡς ἐρμηνεία τῆς παραδεδομένης πίστεως, εἶναι ἐκκλησιοκεντρικὴ, γιὰ πηγάζει καὶ τρέφεται ἀπὸ τὴ μυστηριακὴ αὐτὴ ἐμπειρία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Ὅπως διακήρυσσε ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος Λυῶνος ἤδη κατὰ τὸν Β' αἰῶνα «ἡμῶν δὲ σύμφωνος ἢ γνώμη τῇ Εὐχαριστίᾳ, καὶ ἡ Εὐχαριστία βεβαιοῖ τὴν γνώμην (= τὴν Θεολογίαν)» (Ἐλεγχος καὶ ἀνατροπὴ τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, IV, 18,5).

Συνεπῶς, ὁ σκληρὸς πυρήνας τῆς σύγχρονης μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς μακρὰν εἶναι ἡ ἀδιάλειπτη λειτουργία τῆς Ἁγίας Τράπεζας γιὰ νὰ συνάγεται γύρω ἀπὸ αὐτὴν ὁ πιστὸς λαὸς καὶ

νά ἀκτινοβολῆ τὸ λυτρωτικό της μήνυμα μέσα στὸν κόσμο. Ὁ πυρήνας αὐτὸς εἶναι ἡ κοινὴ πηγὴ τόσο τῆς ποιμαντικῆς, ὅσο καὶ τῆς θεολογικῆς διακονίας, οἱ ὁποῖες ὀφείλουν νὰ ἔχουν πάντοτε εὐαίσθητες τὶς πνευματικὲς κεραῖες γιὰ νὰ συλλαμβάνουν τὰ μηνύ-

ματα τῶν καιρῶν καὶ νὰ δίδουν λόγον πάντι τῶ ἀιτοῦντι περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος. Ὁ συντονισμὸς λοιπὸν τῶν μελλοντικῶν τους προοπτικῶν εἶναι ὀφειλετικὴ μέριμνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας καὶ ἀπαραίτητη ὑποχρέωση τῆς Θεολογίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ: Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Νικολάου Ζία

Ἀρχίζοντας τὴν παρουσίαση τῆς προσωπικότητας τοῦ Γεωργίου Μπαμπινιώτη –πὺν ἀποτελεῖ ἀληθινὰ ἰδιαίτερη τιμὴ γιὰ μένα– δὲ θὰ μιλήσω γιὰ τὸν κορυφαῖο ἐπιστήμονα τῆς ἐπιστήμης τῆς Γλωσσολογίας στὸν τόπο μας καὶ πέρα ἀπ’ αὐτόν, οὔτε γιὰ τὸν καθηγητὴ μὲ τοὺς χιλιάδες φοιτητὲς πὺν κατέκλυζαν τὰ ἀμφιθέατρα καὶ τοὺς λαμπροὺς μαθητὲς καὶ διαδόχους πὺν ἀφήνει, οὔτε ἀκόμη γιὰ τὸ δραστήριο Πρόεδρο τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας, πὺν ἔδωσε νέα πνοὴ στὰ Ἀρσάκεια καὶ Τοσίτσεια Σχολεῖα, οὔτε γιὰ τὸν ἐπιτυχημένο Πρύτανη πὺν διηύθυνε ἐπὶ 6 χρόνια τὸ ἀρχαιότερο ἀνώτατο ἐκπαιδευτικὸ Ἴδρυμα τῆς χώρας, οὔτε ἀκόμα γιὰ τὸν ἄνθρωπο πὺν τὸ ὄνομά του ταυτίστηκε μὲ τὸ Λεξικὸ πὺν ἀποτελεῖ κριτήριό τῆς ὀρθότητας καὶ ἀκρίβειας τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας.

Θὰ μιλήσω γιὰ ἕνα ἔαρινό δειλινὸ πρὶν σαράντα ἑπτὰ χρόνια στὴ Μονὴ τοῦ Δαφνιοῦ, ὅπου μιὰ ὁμάδα φοιτητῶν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τελοῦσε τὴν ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν μέσα στὸ χῶρο τοῦ κορυφαίου αὐτοῦ Μνημείου τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης τοῦ 11ου αἰ. Ἡ κατάνυξη τῆς ἀσματικῆς ἀκολουθίας, ἡ γοητεία τοῦ χώρου μὲ τὴ θεολογοῦσα ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὴ θεολογία τοῦ κάλλους τῶν ψηφιδωτῶν, οἱ εὐωδιὲς τῆς ἀνοιξῆς καὶ ἡ δικὴ μας φορτισμένη συναισθηματικὰ νεότητα μᾶς ὀδηγοῦσαν σὲ χῶρο ψυχικῆς εὐφορίας πὺν περνοῦσε τὰ ὄρια τοῦ κόσμου τούτου. Τὰ ἐπόμενα δύο χρόνια διοργανώσαμε μαζί μὲ τὸν Γιώργο Μπαμπινιώτη ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν φτιάχνοντας δύο χορούς, πὺν ἔψαλαν τὸν κανόνα τοῦ Ἀκαθίστου ἕναν ἀπὸ αὐτοὺς διηύθυνε ὁ σήμερα τιμώμενος.

Ἡ βιωματικὴ αὐτὴ σχέση τοῦ Γ. Μπαμπινιώτη μὲ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἴσως λιγότερο γνωστὴ –ἂν ὄχι ἄγνωστη– στὸ εὐρύτερο κοινό. Φανερώνει ὅμως μιὰ στάση ζωῆς πὺν ἦλθε νὰ ἐπιβεβαιώσει μιὰ πρό-

σφατὴ δημόσια δήλωση καὶ ὁμολογία τοῦ Πρύτανη. Τὴν Παρασκευὴ 26 Μαΐου διοργανώθηκε στὴ Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἡμερίδα πρὸς τιμὴν τοῦ Πρύτανη, Καθηγητῆ Γεωργίου Μπαμπινιώτη, στὴν ὁποία συμμετεῖχαν κορυφαῖοι γλωσσολόγοι τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ. Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ κ. Μπαμπινιώτης κάνοντας ἀπολογισμό τῆς πορείας του δήλωσε μὲ παρρησία τὴν πίστη στὸ Θεὸ σὰν ἕνα οὐσιαστικὸ ἄξονα τῆς προσωπικότητας καὶ τῆς ζωῆς του.

Τὰ βιώματά του αὐτὰ συνδυασμένα μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ του ἐνασχόληση εἶναι καταγεγραμμένα σὲ διάφορα κείμενά του γιὰ τὸ εὐρύτερο κοινό. Ἀναφέρω ἐνδεικτικὰ μερικοὺς τίτλους:

«Ὁρθοδοξία καὶ ὀρθολογισμός: Ἡ σχολικὴ ἐκπαίδευση συνδυάζει ἀπὸ παλιὰ τὴν Ἑλληνικότητα καὶ τὴν χριστιανικὴ πίστη». ΤΟ ΒΗΜΑ, 3.2.2002, δελ. Β59.

«Νεοπαγανισμός: πίσω ὀλοταχῶς. Εἶναι ἰδιαίτερα λυπηρὸ μερικοὶ νεοπαγανιστὲς νὰ βάλουν ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ». ΤΟ ΒΗΜΑ, 3.8.2003, σελ. Β33.

«Πρὸς Νεοπαγανιστὲς. Οἱ Νεοπαγανιστὲς ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ πιστεύουν ὅ,τι θέλουν. Δικαιούμεθα μόνο νὰ ζητοῦμε νὰ μὴ ταυτίζονται τὸν Ἑλληνισμό μὲ τὴν ἀπόρριψη τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς πίστεως, παραπλανώντας μερικοὺς ἀνυποψίαστους συμπατριῶτες μας ὅτι δῆθεν Ἑλληνας σημαίνει μὴ Χριστιανὸς καὶ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς κατέστρεψε τὸν Ἑλληνισμό», ΤΟ ΒΗΜΑ 24-8-2003, σελ. Β41.

«Οἱ ἄρρηκτοι δεσμοὶ Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ». ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-4-1998, σελ. Β05.

«Τὸ Πιστεύω» ὡς πρότυπο κατηγορικοῦ λόγου», ΤΟ ΒΗΜΑ, 5-9-2004, σελ. Β46.

Παραθέτω μόνο λίγες σειρὲς ἀπὸ μιὰ ἐπιφυλλίδα στὸ ΒΗΜΑ (26-8-2001, σελ. Β53) μὲ τίτλο «Ἡ τελειό-

τητα τῆς κυριακῆς προσευχῆς»: «Τὸ κείμενο τῆς κυριακῆς προσευχῆς εἶναι ὑπόδειγμα λιτότητας, περιεκτικότητας καὶ εὐθυβολίας. Περιλαμβάνει: α) μία ἐπίκληση πρὸς τὸν Θεό, ἐκφρασμένη μὲ τὴν πώση τῆς ἐπίκλησης, τὴν κλητική, μὲ τὴν ὁποία καὶ ἀρχίζει: Πάτερ ἡμῶν... β) τρεῖς εὐχές/ἐπιθυμίες, ἐκφρασμένες μὲ τριτοπρόσωπους μονολεκτικούς τύπους τῆς κατεξοχῆς τροπικῆς ἔγκλισης, τῆς Προστακτικῆς: ἀγιασθῆτω-ἐλθέτω-γενηθῆτω... καὶ γ) τρία αἰτήματα/παρακλήσεις, ἐκφρασμένα μὲ τοὺς κατεξοχῆς τύπους Προστακτικῆς, τοὺς τύπους τοῦ β' προσώπου: δός-ἄφες-μὴ εἰσενέγκῃς ἀλλὰ ρῦσαι... [...] Ἡ συμμετρία καὶ ἡ ἔντονα αἰσθητὴ ἐπανάληψη τῶν ἴδιων συντακτικῶν καὶ μορφολογικῶν δομῶν (τὸ γνωστὸ φαινόμενο τοῦ «παραλληλισμοῦ») ἐξασφαλίζει στὸ κείμενο τῆς κυριακῆς προσευχῆς αἴσθησις ρυθμοῦ καὶ μέτρου, γεγονός πού ὀδηγεῖ στὴν εὐκόλη πρόσληψη καὶ μνημονικὴ ἀνάκληση τοῦ κειμένου. Πρόκειται γιὰ ἕνα θαυμαστό, τέλειο στὴν ἀπλότητα καὶ τὴ βαθύτητά του κείμενο, πού δείχνει ἀνάγλυφα τὴν ἐκφραστικὴ δύναμη, στὴν ὁποία μπορεῖ νὰ φθάσει ἡ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου, ἀπόρροια τῆς ιδιότητος πού μοιράζεται «κατὰ χάριν» ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεό, ἀπόρροια τοῦ πνεύματος»

Τὰ ἄρθρα αὐτὰ συγκεντρώθηκαν πρόσφατα σὲ ἕνα τεῦχος μὲ τὸν εὐγλωττο τίτλο «Ὁμολογία πίστεως». Ἀθήνα 2006.

Ἐπιτρέψτε μου τώρα νὰ δώσω κάποια βιογραφικὰ στοιχεῖα.

Ὁ Γ. Μπαμπινιώτης γεννήθηκε τὸ 1939 στὴν Ἀθήνα. Σπούδασε φιλολογία στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀπ' ὅπου πῆρε τὸ πτυχίο τὸ 1962. Ἐγινε διδάκτωρ τῆς ἴδιας σχολῆς τὸ 1969. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακὲς σπουδὲς (ὡς ὑπότροφος τῆς DAAD καὶ τῆς “Alexander von Humboldt Stiftung”) στὴ Γλωσσολογία στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Κολωνίας μὲ ειδίκευση στὴ θεωρία τῆς γλώσσας καὶ στὶς σύγχρονες μεθόδους ἀναλύσεως τῆς γλώσσας.

Ἡ σταδιοδρομία του εἶναι ἀπ' ἀρχῆς πανεπιστημιακὴ. Ἀκολουθώντας τὴ συνήθη τότε διαδρομὴ ἔγινε τὸ 1965 βοηθὸς τοῦ Σπουδαστηρίου Γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐπιμελητὴς τὸ 1971, Ἐπικουρικὸς Καθηγητὴς τὸ 1972 καὶ Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς ἑδρας τῆς Γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὸ 1973 σὲ ἡλικία 34 ἐτῶν. Διετέλεσε δύο φορὲς Κοσμητὼρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς (1991-

2000), Ἐπισκέπτης Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης (1979-1981), καθὼς καὶ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (2000-2006).

Ἴχει συγγράψει 17 βιβλία, πάνω ἀπὸ 150 ἐπιστημονικὲς μελέτες καὶ ἄρθρα καὶ πλῆθος ἄρθρων στὸν ἡμερήσιο Τύπο. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικὰ τὸ Λεξικὸ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας (β' ἔκδοση 2002, Κέντρο Λεξικολογίας), τὸ Λεξικὸ γιὰ τὸ Σχολεῖο καὶ τὸ Γραφεῖο (ἔκδοση 2004, Κέντρο Λεξικολογίας) καὶ τὴ Γραμματικὴ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, Δομολειτουργικῆ-Ἐπικοινωνιακῆ [ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν Χρ. Κλαίρη], (2005, ἔκδ. Ἑλληνικὰ Γράμματα). Ἐπιπλέον εἶναι ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ «Γλωσσολογία» καὶ παλαιότερα τοῦ “Bibliographical Bulletin of the Greek Language”.

Εἶναι τακτικὸ μέλος τῆς “European Academy of Sciences and Arts (ἔδρα Salzburg), ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου La Trobe τῆς Μελβούρνης (Αὐστραλία) καὶ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Montreal (Καναδά). Ἴχει τιμηθεῖ μὲ τὸ βραβεῖο Herder καὶ εἶναι Ἀξιωματοῦχος τῆς Τάξεως τῶν Ἀκαδημαϊκῶν Φοινίκων τοῦ Γαλλικοῦ Κράτους.

Ἀπὸ τὰ πολλὰ ἔργα του θὰ σταθῶ σὲ ἕνα μόνο πού ἔχει ἰδιαίτερη σημασία καὶ εὐρύτερη ἀπήχησις. Ἀναφέρομαι φυσικὰ στὸ πασίγνωστο «Λεξικὸ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας μὲ Σχόλια γιὰ τὴ σωστὴ χρῆσις τῶν λέξεων. Ἐνα λεξικὸ ἐρμηνευτικὸ. Ὁρθογραφικὸ, ἔτυμολογικὸ, συνωνύμων-ἀντιθέτων, κυρίων ὀνομάτων, ἐπιστημονικῶν ὄρων, ἀκρωνυμίων». Ἐνας ὀγκώδης τόμος 2032 σελίδων. Τὸ Λεξικὸ περιλαμβάνει ἐπίσης σύντομη Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Ἐπιμετρο γιὰ τὰ νεοελληνικὰ λεξικά ἀπὸ τὸν 16ο αἰ. μέχρι σήμερα.

«Τὸ πρῶτον βιβλίον ἐκάστου ἔθνους εἶναι τῆς γλώσσας του τὸ Λεξικόν, ἤγουν ἡ συνάθροισις καὶ ἔρευνα τῶν συμβόλων μὲ τὰ ὁποία ἐκφράζει τὰς ἰδέας του», ἔγραφε ὁ διδάσκαλος τοῦ Γένους Ἀδαμάντιος Κοραΐς. Ὁ Γεώργιος Μπαμπινιώτης ἀξιώθηκε νὰ δώσει στὸ ἔθνος ἕνα τέτοιο ἔργο. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ταυτίστηκε σχεδὸν μὲ τὸ ἔργο του αὐτό. Ἀκόμα περισσότερο γιὰ τὴ σύγχρονη Ἑλλάδα ἢ ἔννοια τοῦ Λεξικοῦ ταυτίστηκε μὲ τὸ ἔργο τοῦ Γ. Μπαμπινιώτη. Τὸ μεγάλο αὐτὸ Λεξικὸ συμπληρώνει μὲ μικρότερο καὶ πιὸ εὐχρηστο Λεξικὸ γιὰ τὸ Σχολεῖο καὶ τὸ Γραφεῖο.

Θά ήθελα τώρα νά αναφερθῶ γιά λίγο στό ἔργο του στή **Φιλεκπαιδευτική Ἐταιρεία**, τῆς ὁποίας εἶναι πρόεδρος ἐδῶ καί πολλά χρόνια. Τά σχολεῖα μέ μακρὰ παράδοση ἔχουν τόν κίνδυνο τοῦ αὐτεγκλωβισμού τους. Ὁ Γ. Μπαμπινιώτης μέ βαθύτατο σεβασμό στήν παράδοση αὐτή καί τήν Ἑλληνική Παιδεία πέτυχε νά συνδυάσει μέ θαυμαστή ἰσορροπία τή γόνιμη ἀφομοίωση αὐτῆς τῆς παράδοσης 170 ἐτῶν παιδείας μέ τήν αὖρα τῆς νεανικῆς δροσιάς καί τῆς ἀνταπόκρισης στίς ἀνάγκες τῆς σύγχρονης ἐποχῆς τῆς τεχνολογίας. Ἀπόδειξη τῶν λεγομένων ἡ μεγάλη ζήτηση γιά φοίτηση στά Σχολεῖα αὐτά.

Πέρα ὅμως ἀπό αὐτή τήν ἐσωτερικῆς διάστασης ἀνάπτυξη ἔκανε τὸ τόλμημα τῆς ἐξαγωγῆς τῆς ἑλληνικῆς παιδείας μέ τήν ἴδρυση τοῦ Ἄρσακείου Τιράνων, πού φαίνεται ὅτι σημειώνει καί αὐτὸ τήν ἴδια ἐπιτυχία, ἐπειδὴ βασίζεται στήν ἀγάπη γιά τήν παιδεία καί τὸ σεβασμὸ στό μαθητὴ καί τήν παράδοσή του.

Μιά ἄλλη μεγάλη προσφορά στήν πνευματικὴ ζωὴ τῆς Ἀθήνας εἶναι ἡ δημιουργία τῆς Στοᾶς τοῦ Βιβλίου στό ἀρχικὸ κτήριο τοῦ Ἄρσακείου καί ἰδιαίτερα ἡ λειτουργία τῆς Αἴθουσας Λόγου καί Τέχνης. Ὁ χῶρος αὐτὸς μέ τίς καθημερινὲς σχεδὸν ἐκδηλώσεις γιά τὴ λογοτεχνία, τὴν τέχνη, τὸ βιβλίο ἀποτελεῖ τὸ κέντρο, θά λέγαμε, τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς μέ τίς πάντα ὑψηλοῦ ἐπιπέδου καί αἰσθητικῆς ποιότητος ἐκδηλώσεις.

Ὁ Γ. Μπαμπινιώτης εἶναι μὲν ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐρευνητῆς ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος πού θεραπεύει τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα στό χῶρο τοῦ σπουδαστηρίου καί τῆς διδασκαλίας, παράλληλα ἐφαρμόζει τὰ παιδαγωγικά του ὁράματα ἀπὸ θέσεις, ὅπως τοῦ Προέδρου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας ἢ τοῦ Παιδαγωγικοῦ

Ἰνστιτούτου, ἀλλὰ δὲν ἀδιαφορεῖ γιά τὴν εὐρύτερη παιδεία τοῦ κοινοῦ. Γι' αὐτὸ γράφει τακτικὰ ἐπιφυλλίδες στό ΒΗΜΑ, εἶχε ἐκπομπὴ στήν Κρατικὴ Τηλεόραση γιά γλωσσικά θέματα μέ συνεργάτιδα τὴν καλύτερη μαθήτριά του, ὅπως λέει ὁ ἴδιος, τὴ Λιάνα Κανέλλη, συμμετέχει συχνὰ σὲ διάφορες ἐκδηλώσεις μέ ὁμιλίες κ.ἄ

Κλείνοντας τὴ συνοπτικὴ καί ἐλλιπῆ αὐτὴ παρουσίαση μοῦ ἔρχεται στό νοῦ νά ἐπιχειρήσω μιὰ παραλλαγή τοῦ λόγου τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ «Μήγαρις ἔχω στό νοῦ ἄλλο πάρεξ ἐλευθερία καί γλῶσσα». Γιά τὸν Γ. Μπαμπινιώτη θά' λεγα «παιδεία καί γλῶσσα». Γιατί, ὅπως συνηθίζει ὁ ἴδιος νά λέει, ἀπ' ὅλες τίς ιδιότητες πού ἔχει, ἐκείνη πού τὸν ἐκφράζει καλύτερα εἶναι τοῦ **δασκάλου**. Ὁ δάσκαλος πού πλάθει ψυχὲς καί μορφώνει χαρακτήρες· πού ἀνοίγει δρόμους ἀφήνοντας μέ ἐλευθερία τοὺς μαθητὲς νά τὸν ἀκολουθήσουν· πού φυτεύει τὴν πίστη, τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀγάπη.

Φέτος κλείνει ἓνας μεγάλος κύκλος τῆς δράσης του καί προσφοράς. Ἀνοίγει ἓνας ἄλλος μέ τὴν ἀνάθεση ἀπὸ τὴν πολιτεία τῆς εὐθύνης γιά τὸ Ἴδρυμα Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ὅμως ἐγὼ θά ήθελα νά εὐχηθῶ, καί νά παρακαλέσω ἐσᾶς, Μακαριώτατε, νά εὐχηθεῖτε ὁ Γεώργιος Μπαμπινιώτης νά συνεχίσει νά προσφέρει στήν παιδεία τῶν Ἑλλήνων ὅλα ὅσα ἡ μακρὰ θητεία του ἔχει μέσα του σωρεῦσει ἀπὸ τὸν ἀμνητὸ τοῦ ἑλληνορθόδοξου πολιτισμοῦ καί ἀπὸ θέσεις τέτοιες πού νά τοῦ προσφέρουν μεγαλύτερη δυνατότητα ἀπήχησης.

Ἄς ἐλπίσουμε ἡ εὐχή μας νά φτάσει στὰ κράσπεδα ὅσων ἔχουν τὴν εὐθύνη γιά τὴ διαχείριση τῆς πνευματικῆς καί πολιτιστικῆς κληρονομιάς, πού ὀρίζει καί τὴν ταυτότητα αὐτοῦ τοῦ τόπου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλε,
Σεβασμιώτατοι ἄγιοι Συνοδικοί,
Κύριοι Ἀντιπρυτάνεις,
Κύριοι Συνάδελφοι,
Κυρίες καί Κύριοι πού μέ τιμᾶτε μέ τὴν παρουσία σας,

Θεωρῶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἰδιαίτερα σημαντικὴ γιά τὸν ὅλο τρόπο σκέψης μου καί γιά τὴ ζωὴ μου. Εἶμαι, ἄς

μοῦ ἐπιτραπεῖ ὁ ὄρος, μανιώδης ἀναγνώστης τῶν κειμένων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἶμαι θαυμαστῆς τοῦ λόγου, τῆς σκέψης, τῆς διδασκαλίας, τοῦ ἔργου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Δὲν εἶχα, ὅμως, ποτὲ φαντασθεῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας θά μέ τιμοῦσε μέ αὐτὸ τὸ ὑψιστὸ δῶρο, τὴν ὑψίστη διάκριση, τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἡ Ἐκκλησία μέ τιμᾷ γιά κάτι πού γιά μένα βγαίνει ἀπὸ μέσα μου. Γιατί λειτουργῶ ὡς ἓνα πιστό, ἐνεργὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Γιατί ἔχω μίαν ἀνάμιξη μέ τὰ θέματα τοῦ Ἀνωτάτου Ἐπιστημο-

Ὁ βραβευθεὶς, Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης

νικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἀνωτάτων Ἐκκλησιαστικῶν Ἀκαδημιῶν –πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ στρατευθοῦμε γιὰ μορφωμένους ἱερεῖς– καὶ τέλος γιὰ τὴν Ὁμολογία Πίστεως, τὴν ὁποία σὲ πάρα πολλές εὐκαιρίες, σὲ ἀνύποπτο χρόνο, πάλι ἀπὸ μέσα μου ἔχω δημόσια κάνει.

Θεωρῶ καὶ τὸ λέω στοὺς φοιτητές μου, γιατί ἴσως ἐκεῖ εἶναι ὁ χῶρος πὸν πρέπει κανεὶς νὰ ἀρθρώσει αὐτὸν τὸν λόγο, ὅτι ντρεπόμαστε οἱ μορφωμένοι, οἱ Πανεπιστημιακοί, οἱ πνευματικοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νὰ ὁμολογήσουμε τὴν Πίστη μας, ἐνῶ ὁμολογοῦμε τὶς ποδοσφαιρικὲς ομάδες, στὶς ὁποῖες ἀνήκουμε, τὰ πολιτικὰ κόμματα στὰ ὁποῖα ἀνήκουμε, τὶς ἑταιρεῖες, τὶς πόλεις καταγωγῆς μας. Ὁμολογοῦμε τὰ πάντα ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μία καὶ κύρια ὁμολογία πὸν εἶναι Ὁμολογία Πίστεως. Καὶ θέλησα ὄχι ἀπλῶς νὰ λέω λόγια, ἀλλὰ μὲ τὸ παράδειγμά μου σὲ βήματα δημόσια, ἀπὸ τὴν Τη-

λεόραση μέχρι τὸ ἐπίσημο βῆμα τῆς Πρυτανείας, νὰ διακηρύξω αὐτὸ πὸν προσωπικὰ αἰσθάνομαι. Τὴν Πίστη μου, τὴν Πίστη μου στὸ Θεό, καὶ τὴν ἐκτίμησή μου στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Πίστη μου σὲ ὅ,τι δίνει μέσα ἀπὸ τὴν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἢ Ἐκκλησία μας. Καὶ θὰ ἤθελα αὐτὴ τὴν στιγμή, πὸν εἶναι ἕνας ἀπολογισμὸς εὐθύνης καὶ ζωῆς, νὰ πῶ ὅτι ὅσο περισσότερο προκόπτω –ἂς χρησιμοποιοῦσα αὐτὸν τὸν ὄρο τὸν εὐαγγελικό– ἐν ἡλικία, ἐν σοφία γνώσεων, ἐν παιδεία, ἐν αὐτογνωσίᾳ, τόσο περισσότερο συνειδητοποιῶ τὴν ἀδυναμία μου, τὴν ἄγνοιά μου, τὸ πεπερασμένο. Καὶ τὸ μόνο πὸν ἀναγνωρίζω εἶναι αὐτὴ ἡ σχέση μου μὲ τὸ Θεό, τὸν Τριαδικὸ Θεό μας, μέσα ἀπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ πὸν κατ' ἐξοχὴν προέβαλε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, μέσα ἀπὸ τὸ πνεῦμα πὸν μᾶς ἐνώνει μὲ τὸ Θεό, καὶ μᾶς κάνει νὰ αἰσθανόμαστε ὅλοι μικροὶ Θεοί. Γιατὶ αὐτὸ μοιραζόμαστε καὶ αὐτὸ εἶναι πὸν μᾶς διακρίνει μὲ ὅλη τὴν δύναμη, τὴν πολυπλοκότητα, ὅλη αὐτὴ τὴν συνείδηση. Εἶναι αὐτὸ πὸν μᾶς ἔχει χαρίσει Αὐτὸς πὸν μπορεῖ νὰ δώσει τὸ πνεῦμα καὶ πὸν εἶναι κατ' ἐξοχὴν πνεῦμα. Πνεῦμα ὁ Θεός. Κι ἔτσι μέσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν πεποίθηση καὶ πείρα ζωῆς ἔρχομαι νὰ ἀναγνωρίσω γιὰ τὸν ἑαυτό μου καὶ νὰ ἐπιζητήσω αὐτὸ πὸν νομίζω ὅτι κυρίως πρέπει νὰ ἐπιζητεῖ ὁ ἄνθρωπος καὶ πὸν λέω καὶ στοὺς φοιτητές μου: Αἴσθηση ὀρίων. Ποῦ φτάνει ὁ ἄνθρωπος, πὸν μπορεῖ νὰ φτάσει; Γιατὶ καμμιά φορὰ μᾶς καταλαμβάνει ἡ ἀλαζονεία, ἡ ὑπεροψία, θεωροῦμε ὅτι τὰ ξέρουμε ὅλα, θεωροῦμε ὅτι εἴμαστε σπουδαῖοι, μεγάλοι, καὶ ὅσο προχωρεῖ κανεὶς εἰς βάθος καταλαβαίνει ὅτι ξέρεي πολὺ λίγα πράγματα, ἐλάχιστα καὶ ἀμφισβητούμενα καὶ στὸ χῶρο τῆς ἐπιστήμης, καὶ στὴ ζωὴ καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸν χῶρο τῆς ὑπαρξῆς.

Ὁμολογία Πίστεως, λοιπόν, μέσα ἀπὸ τὰ κείμενά μου, μέσα ἀπὸ τὴν ὅλη μου παρουσία ὡς, ξαναλέω, κάτι πὸν βγαίνει ἀπὸ μέσα μου. Ὅχι ὡς ἐπίδειξη οὔτε ὡς ὑπόδειγμα σκεπτομένου ἀνδρός. Ὅς ἀπλὴ ἔκφραση αὐτοῦ πὸν ἐγὼ βιώνω. Καὶ τὰ βιώματά μου ξεκίνησαν πολὺ νωρὶς τότε πὸν οἱ μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου –τοῦ τότε– εἶχαμε τὴν εὐκαιρία –καὶ αὐτὸ συνέβαινε μὲ τοὺς περισσότερους– νὰ φοιτήσουμε στὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Θέλω ἐδῶ νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ σχέση μου μὲ τὴν Ἐκκλησία, ἡ στενότερη πέρα ἀπὸ τὴν οἰκογένεια, πέρα ἀπὸ τὸ περιβάλλον, ξεκινᾷ μέσα ἀπὸ τὸν χῶρο τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Φοιτοῦσα στὸ 9ο Γυμνά-

σιο, τὸ Κατηχητικὸ τὸ ἀντίστοιχο ἦταν στὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο, κατηχητὴς ὁ Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος. Ἀκόμη δὲν εἶχε ἱερωθεῖ, ἓνα νέο παιδί τότε, πού ἔλαμπε καὶ πού εἶχε ἓνα πειστικὸ λόγο, δυνατὸ λόγο πού μᾶς συνέπαιρνε, καὶ μᾶς ἔφερε κοντά. Τὸ ἴδιο καὶ ἄλλοι μεγάλοι. Ἐκτοτε συνδέθηκα μὲ τὸν Ἀναστάσιο καὶ ξαναβρεθήκαμε στὴν Ἀλβανία. Ἐκεῖνος βεβαίως νὰ ποιμαίνει αὐτὸ τὸ δυσήνιο ποιμνιο κι ἐγὼ νὰ προσπαθῶ μέσα ἀπὸ τὴν Φιλεκπαιδευτικὴ Ἐταιρεία νὰ δημιουργήσω μία γέφυρα Παιδείας, νὰ ιδρύσουμε τὸ Ἀρσάκειο Τυράνων. Ἐνα Ἀρσάκειο, τοῦ ὁποῦ ἡ λειτουργία εὐοδώθηκε, μὲ πολλὲς δυσκολίες καὶ ὁ Ἀναστάσιος μὲ βοήθησε σὸ νὰ ξεπεραστοῦν καὶ μὲ ἐνθάρρυνε σὲ δύσκολες στιγμές.

Λέω ὅτι ὀφείλουμε οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι νὰ σταθοῦμε κοντὰ στὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ πάρουμε θέση. Νὰ πάρουμε θέση σ' αὐτοὺς πού λιθοβολοῦν τὴν Ἐκκλησία καὶ τὰ πρόσωπα ὡς δῆθεν συντηρητικούς. Καὶ βγαίνω καὶ διδάσκω: Ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ συντηρητισμός; Εἶναι στὴ γλῶσσα; Μὰ ὁ Τριανταφυλλίδης εἶναι πού μιλά για γλωσσικὸ δημοτικισμό, κι ἐγὼ μιλάω για ἐκκλησιαστικὸ δημοτικισμό. Οἱ ἱερωμένοι ἦταν αὐτοὶ πού μπῆκαν μπροστὰ στὸν φωτισμὸ τοῦ Γένους, σὸ Νεοελληνικὸ Διαφωτισμὸ. Μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ Κοραῆς ἀπὸ τὴ μία, ἀλλὰ τὴν κύρια δουλειά, τὰ κείμενα, τὸν φωτισμὸ, τὸν ἔκαναν ἱερωμένοι ἀπὸ Ἐπίσκοποι μέχρι ἀπλοὶ μοναχοί. Ἄνθιμος Γαζῆς, Νεόφυτος Δούκας, Εὐγένιος Βούλγαρις, Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. Ὅ,τι πάρετε ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτὰ καὶ τὶς ἐκδόσεις καὶ τὴ διδασκαλία προέρχεται ἀπὸ τὸ χῶρο τοῦ κλήρου. Φωτισμένοι ἱερεῖς, φωτισμένοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι μπῆκαν μπροστὰ καὶ οἱ ὁποῖοι συνδύασαν καὶ τὸ λέω πάντοτε τὰ Κλασσικὰ Γράμματα –ἐξέδιδαν συγγραφεῖς, ὁ Ἄνθιμος ὁ Γαζῆς κείμενα ἐξέδιδε, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις κείμενα ἐξέδιδε, ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων κείμενα ἐξέδιδε, καὶ μέσα ἀπ' αὐτὰ ξεσηκώσαν πνευματικὰ τὸ Γένος νὰ πάρει τὰ ὄπλα. Ποῦ εἶναι, λοιπόν, ὁ συντηρητισμός, πού εἶναι ἡ ἀντίθεση μὲ τὸν Ἑλληνισμό; Ἀντίθετα διδάσκω δημόσια ὅτι αὐτὸ πού λέμε Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση ἱστορικὰ ξεκινάει μὲ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, πού σπουδάζουν στὴν Ἀθήνα καὶ πού συμφιλιώνουν τὸν Ἑλληνισμό, τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, τὴν Ἑλληνικὴ Παιδεία μὲ τὸ Χριστιανισμό. Ἀλλὰ θὰ ἀποτελοῦσε ἓνα ἀπλὸ

ἱστορικὸ δεδομένο ἂν εἶχε μείνει στὸν Βασίλειο τὸ Μέγα, στὸν Γρηγόριο τὸ Θεολόγο καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ στὸν Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο. Δὲν ἔμεινε ἐκεῖ. Προχώρησε μέσα ἀπὸ τὸ Βυζάντιο, καὶ προχώρησε καὶ ἔφτασε στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας μ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους, τὰ μεγάλα μυαλά, τὰ ὁποῖα ἔδειξαν ὅτι τὰ Κλασσικὰ Γράμματα, ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία, δὲν εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὴν Χριστιανικὴ διδασκαλία καὶ μέσα ἀπὸ τὰ Κλασσικὰ Γράμματα ξεσηκώσαν τὸ Γένος. Ἀποτελεῖ, λοιπόν, ἓνα ἱστορικὸ γεγονός, γι' αὐτὸ καὶ ἐπαναστατῶ ὡς σκεπτόμενος ἄνθρωπος ὅταν ἀκούω νὰ ἀντιμετωπίζεται ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ὀρθοδοξία σὰν νὰ ἦταν μία μορφὴ θρησκείας σὲ ἄλλες χώρες, ὅπου ἐκεῖ πράγματι μπορεῖ ὁ Χριστιανισμός, ἡ πίστη, νὰ μὴν ἔχει σχέση μὲ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου, μὲ τὴν παιδεία του, μὲ τὰ γράμματά του. Ἐδῶ ἀποτελεῖ ἀπλὴ ἱστορικὴ διαπίστωση, ἀπλὸ ἱστορικὸ γεγονός. Δὲν εἶναι σύνθημα ἡ ἔννοια τοῦ ἑλληνορθόδοξου, τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ, εἶναι ἱστορικὴ πραγματικότητα.

Καὶ λέω, λοιπόν, ὅτι θάπρεπε ὅλοι ὅσοι ἔχουμε μία πίστη βαθύτερη νὰ ὁμολογοῦμε αὐτὴ τὴν πίστη καὶ νὰ βγαίνουμε μπροστὰ μαχητικά, ἀγωνιστικά, καὶ ὅχι νὰ καθόμαστε σὲ μιὰν ἄκρη καὶ νὰ ἀπολογούμεθα σὲ ἀπαιδευτοὺς ἢ συνθηματολόγους, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ μᾶς πείσουν ὅτι αὐτὰ εἶναι ξεχωριστά, ὅτι ὁ πνευματικὸς καὶ προοδευτικὸς ἄνθρωπος δὲν ἔχει σχέση μὲ τὴ θρησκεία, δηλαδή μὲ ὅ,τι ἀντίθετο πραγματικὰ συμβαίνει. Αὐτὸ θέλει μία τόλμη, ὅχι πολὺ μεγάλη, καὶ κυρίως θέλει πίστη στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν πραγματικότητα. Καὶ θὰ ἤθελα νὰ ἐνισχύσω αὐτὰ μὲ μία σειρά παραδειγμάτων. Τί νὰ θυμηθῶ; Τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο; Νὰ θυμίσω ὅτι στὴν πραγματικότητα ὁ Ἑλληνισμὸς σὸ ἐξωτερικὸ περνᾶ μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν διδασκαλία τῆς γλώσσας; Θὰ μποροῦσα νὰ μιλάω ἐπὶ ὤρες. Ἀλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν βγαίνουν πάντοτε, ὅχι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία πού τὰ διδάσκει, ἀλλὰ ἀπὸ μᾶς τοὺς κοσμικοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη ἴσως ἔχουμε ἓνα πιὸ πειστικὸ λόγο, ὅταν ἐμεῖς τὰ ὁμολογοῦμε, ὅταν ἐμεῖς τὰ προβάλλουμε, ὅταν ἐμεῖς τὰ ἀναγνωρίζουμε. Καὶ καμμιά φορὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ πειστικὸς ὁ λόγος, ὅταν δὲν προέρχεται ἀπὸ Θεολόγους, ἔστω κι ἂν ἀκούγεται αὐτὸ λίγο ὀξύμωρο, ὅταν προέρχεται ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἀνήκουν ἐπιστημονικὰ σὲ διαφόρους ἄλλους χώρους.

Καὶ λέω καὶ γράφω καὶ τὸ λέω καὶ σ' αὐτὸ τὸ βῆμα ὅτι ἡ Παιδεία μας ἔχει μία ἔλλειψη τεράστια πὺν τὴν σφραγίζει: Ὅτι περνάει ἀπὸ τὰ Κλασσικὰ στὰ Νέα Ἑλληνικὰ ξεχνώντας στὴν πραγματικότητα τὸ Βυζάντιο, τὰ κείμενα, τὸ Εὐαγγέλιο, τὰ κείμενα τῶν Πατέρων, τὰ κείμενα τῆς Ὁρθοδοξίας, τῶν μεγάλων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ εἶχαμε νὰ πάρουμε χίλια πράγματα. Καὶ μὲ τὰ ὁποῖα τὸ παιδί θὰ συνειδητοποιοῦσε μὲ τὸν καλύτερο τρόπο τὴν συνέχεια. Γιατί ὅταν ἀφήνεις τὸ Βυζάντιο, ἀφήνεις δώδεκα αἰῶνες Ἑλληνισμοῦ ἔξω. Πὺν σημαίνει ἓνα μεγάλο κομμάτι τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἓνα μεγάλο κομμάτι τῆς ἱστορίας μας, τῆς γλώσσας μας. Καὶ κάποτε διδάσκονταν τὰ κείμενα τῶν Πατέρων καὶ “προοδευτικοὶ” ἄνθρωποι ἢ δὲν ξέρω πῶς σκεπτόμενοι τὰ ἔβγαλαν ἀπὸ τὰ σχολεῖα. Ὅπως πουθενὰ δὲν ἀκούγεται ἡ γλῶσσα τοῦ Εὐαγγελίου καθ' ἑαυτὴν ὡς κειμένου. Ὅπως δὲν διδάσκεται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ποίηση, δηλαδὴ ἡ ὑμνολογία πὺν εἶναι μία πραγματικὴ ποίηση, μεγάλη ποίηση, ὁ Ρωμανὸς εἶναι μέγας ποιητῆς, καὶ ἀρκοῦμεθα στὸ νὰ δίνουμε πράγματα πὺν μεταξύ τους εἶναι ἀγεφύρωτα. Καὶ αὐτό, βάζω καὶ τὸν ἑαυτό μου μέσα, ὀφείλεται στὸ ὅτι δὲν ξεσηκωνόμαστε, δὲν ἀρθρώνουμε λόγο, δὲν ἐπιχειρηματολογοῦμε, φοβόμαστε, καθόμαστε στὴν ἄκρη, ἀντὶ νὰ βγαίνουμε μπροστὰ καὶ νὰ τὰ στηρίζουμε αὐτὰ τὰ πράγματα. Ὅταν εἶχα τὴν εὐθύνη τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, εἶχαν φύγει τότε τὰ Ἀρχαῖα ἀπὸ τὰ σχολεῖα, φέραμε λοιπὸν τότε μία νέα σειρά βιβλίων γιὰ τὶς τρεῖς τάξεις τοῦ Γυμνασίου. Τί κάναμε; Δίναμε αὐτὸ πὺν λέει ὁ Σεφέρης τὰ παλαιότερα Ἑλληνικὰ μας, δίναμε τὴν λόγια παράδοση, βυζαντινὰ κείμενα, ἐκκλησιαστικὰ κείμενα, Πατέρες καὶ ἀρχαῖα κείμενα. Διαλεγμένα ὅλα ἔτσι, πὺν νὰ διαβάζονται νὰ κατανοοῦνται. Φεύγαμε ἀπὸ τὸν πολὺ φορμαλισμὸ μὲ τὶς χίλιες ἐξαιρέσεις καὶ μέναμε στὶς βασικὲς δομὲς τῆς γλώσσας. Εἶναι κρῖμα πὺν ἀργότερα αὐτὰ ἄρχισαν νὰ ἔφευγαν ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευση, γιατί πρῶτον δὲν μποροῦσαν εὐκόλα νὰ τὰ διδάξουν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ καὶ δεῦτερον διότι δὲν πίστευε ἡ ἡγεσία ἢ πολιτικὴ καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ, ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἄμεση ἐπαφὴ τοῦ μαθητῆ μὲ τὰ παλαιότερα Ἑλληνικὰ μας. Κι ἔτσι ξαναπεράσαμε μόνο στὰ Ἀρχαῖα καὶ ξαναγίνηκε αὐτὸ τὸ χάσμα ἀνάμεσα στὸν Ἀρχαῖο λόγο καὶ τὸν νεοελληνικὸ λόγο σὰν νὰ μὴν ὑπάρχει συνέχεια, πὺν εἶναι τὸ

ἱστορικὸ πλεονέκτημα καὶ προνόμιο αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, αὐτῆς τῆς χώρας.

Κάποτε ἔγραφα γιὰ τὰ Θρησκευτικὰ στὸ σχολεῖο καὶ εἶχα μία διαμάχη μὲ τοὺς συνταγματολόγους. Ὅτι ὅταν διδάσκουμε Θρησκευτικὰ κάνουμε κατήχηση, καταγοῦμε τὴν ἐλευθερία τοῦ ἄλλου καὶ λοιπά. Σ' ἓνα λαὸ καὶ σὲ μία χώρα ὅπου ἔχουμε, ἐννοῶ τοὺς πολίτες, 95% Ὁρθόδοξους, κάνουμε προσηλυτισμὸ διδάσκοντας τὴν Πίστη μας! Ἔχουμε ὀδηγηθεῖ σὲ παρανοϊκὲς καταστάσεις, τὶς ὁποῖες, ὅμως, ἔχουμε μάθει καὶ τὶς ἀνεχόμαστε καὶ ἀπὸ παρανοϊκὲς καταστάσεις ἀποκοῦν σιγὰ σιγὰ λογικὴ, πειθῶ, καὶ κάπου βρισκόμαστε νὰ ἀπολογούμεθα κιόλας. Θεωρῶ ὅτι οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ἔχουν χρέος νὰ ὑποστηρίξουν θέσεις. Ναι, διδάσκω τὰ Θρησκευτικὰ, ἐλάτε νὰ συζητήσουμε μὲ ποιὸ τρόπο μπορῶ νὰ τὰ διδάξω ὥστε νὰ ἔχουν ἄμεση ἀπήχηση, ὥστε νὰ προσφέρουν στὸ παιδί. Αὐτὸ εἶναι συζητήσιμο. Ἀλλὰ ἄλλο εἶναι αὐτὸ καὶ ἄλλο νὰ πῶ ὅτι διώχνω τὰ Θρησκευτικὰ ἢ ὅτι διδάσκω Ἱστορία τῶν Θρησκειῶν. Μὰ τί εἶναι τὰ Θρησκευτικὰ, γνώσεις, πληροφορίες εἶναι; Ἄν εἶναι πληροφορίες, μπορεῖ νὰ τὶς πάρει ἀπὸ ὅπουδήποτε. Μὲ ἐνδιαφέρει νὰ δῶ τί εἶναι ὁ Ἰνδουϊσμός; Νὰ μάθω καὶ τί εἶναι ὁ Ἰνδουϊσμός, δὲν θὰ μοῦ κάνει κακό, ἀλλὰ ἄλλη εἶναι ἡ πίστη μου. Ἔχω ἄλλα θέματα, προβλήματα. Ἔχω τὸν λόγο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πὺν μεταφρασμένος ἢ στὸ πρωτότυπο μὲ ἀνεβάζει, μὲ κάνει ὄν πὺν σκέπτεται, πὺν προβληματίζεται, γιατί αὐτὸς ὁ λόγος δὲν ξεπερνιέται μὲ τίποτε. Αὐτὰ ὅλα, λοιπὸν, τὰ ξεχνᾶμε καὶ εὐκόλα ἐπιχειρηματολογοῦμε ὅτι γίνεται προσηλυτισμὸς μὲσω Θρησκευτικῶν. Κι ἐγὼ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ, ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ διαμαρτύρεται. Εἴμαστε ἐμεῖς πὺν ἀποτελοῦμε, συναποτελοῦμε τὴν Ἐκκλησία. Ὅταν λέω Ἐκκλησία ἐννοῶ τὸν κληρο. Ἐμεῖς οἱ λαϊκοὶ εἶναι πὺν πρέπει νὰ ὑψώσουμε τὴ φωνὴ μας καὶ νὰ διαμαρτυρηθοῦμε.

Ἄλλο θέμα μέγα ἢ μόρφωση τῶν κληρικῶν. Θέλω νὰ συγχαρῶ τὸν Μακαριώτατο, ὡς ἀπλὸς Ἑλληνας πολίτης, τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πὺν ἀποφάσισε νὰ ἰδρυθοῦν αὐτὲς οἱ Ἀνώτατες Ἐκκλησιαστικὲς Ἀκαδημίες, νὰ περάσει ἡ μόρφωση τῶν κληρικῶν στὰ Πανεπιστήμια. Πέρασαν στὰ Πανεπιστήμια τὰ Τ.Ε.Φ.Α.Α., ἢ Γυμναστικὴ, πέρασαν οἱ νηπιαγωγοί, πέρασαν ὅλα αὐτὰ, ἢ Ἐκκλησία, ὁ λόγος αὐτός, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐξαορτᾶται ἡ ζωὴ μας, ἢ ὑπαρξὴ μας, δὲν

μπορεῖ νὰ ἀναμορφωθεῖ, νὰ ἀνέβει σὲ ἐπίπεδο; Καὶ θέλω νὰ πῶ δημόσια ὅτι οἱ παριστάμενοι ἐδῶ Ἀντιπρυτάνεις, ὁ κ. Ἀσημακόπουλος, ὁ κ. Κίττας, πού εἶναι καὶ οἱ νέες πρυτανικὲς ἀρχές – ὁ κ. Κίττας εἶναι ὁ νέος Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ κ. Ἀσημακόπουλος εἶναι καὶ πάλι Ἀντιπρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου – καὶ ὁ ἀπὸν κ. Δερμιτζάκης, ἐμεῖς ὡς Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν κρατήσαμε τὰ ἄλλα Πανεπιστήμια νὰ μὴ διαμαρτύρονται, νὰ μὴ φωνάζουν γιὰ τὸ αὐτονόητο, πού εἶναι ὅτι θὰ πρέπει ὁ κληρικὸς νὰ μορφωθεῖ σὲ Πανεπιστημιακὸ ἐπίπεδο γιὰ νὰ ἔχει τὸν ὄπλισμό πού χρειάζεται ὡς κληρικὸς. Σήμερα, μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα, καὶ μὲ τὴν κατάσταση τῆς Παιδείας μας.

Δὲν θὰ κρατήσω ἄλλο οὔτε τὴν Ἱερὰ Συνοδὸ πού ἔχει κουρασθεῖ συνεδριάζοντας ἀπὸ τὸ πρωὶ οὔτε ὅλους ὅσοι μὲ τιμοῦν μὲ τὴν παρουσία τους. Θὰ ἤθελα πραγματικὰ καὶ ὄχι τυπικὰ νὰ ἐκφράσω τὶς βαθύτατες εὐχαριστίες μου, τὴν εὐγνωμοσύνη μου στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, μὲ τὸν ὁποῖον μᾶς συνδέει μία συμπόρευση σὲ κοινὸς στόχους. Ἀπὸ τὸ δικό του στόμα ἀκούγονται πράγματα πού, χωρὶς νὰ ἔχουμε προσυνηνοθεῖ, ἀπὸ ἄλλη ὁδὸ, βγαίνουν καὶ ἀπὸ τὸ δικό μου στόμα, τὸ πιὸ ταπεινὸ, τὸ πιὸ εἰδικό. Ὅμως βλέπω ὅτι ἔχουμε τοὺς ἴδιους στόχους. Καὶ αὐτὴ ἡ παρηγορία, μὲ τὴν ὁποία μιλάει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος γιὰ θέματα πού ἀπασχολοῦν τὴν κοινωνία, εἶναι κάτι τὸ ὁποῖο χρειάζεται ὁ λαὸς, τὸν ἐμψυχώνει σὲ διάφορες στιγμὲς ἀδυναμίας, καὶ ἀκούγεται ἐπιτέλους ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ὁποῖος βεβαίως δὲν εἶναι μόνον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, εἶναι τῶν Ἱεραρχῶν – ἐγὼ

λέω πάντοτε καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος καὶ ἐντὸς Ἑλλάδος – ὅτι ἔχουμε τὴν εὐλογία νὰ ὑπάρχουν σήμερα στὶς τάξεις τῆς Ἱεραρχίας προσωπικότητες, οἱ ὁποῖες τιμοῦν τὴν Ἐκκλησία, τὴν Πίστη μας, τιμοῦν τὸ πνεῦμα καὶ τιμοῦν τὸ ὄλο λειτουργημάτων. Ἀντ' αὐτοῦ ξεχωρίζουμε μία-δύο περιπτώσεις γιὰ νὰ βάλουμε καὶ νὰ πετάμε λάσπη, ἀντὶ νὰ βλέπουμε τὰ ἄλλα πρότυπα πού ἀνεβάζουν τὴν Ἐκκλησία, τὴν Πίστη μας καὶ ἐμᾶς τοὺς ἴδιους.

Μακαριώτατε, θερμότες εὐχαριστίες γιὰ τὴν τιμὴ πού μοῦ κάνετε σήμερα καὶ θερμότες εὐχαριστίες πρὸς ἓνα ἕκαστο τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκλεκτὲς προσωπικότητες, πού μὲ τιμοῦν μὲ τὴν ἀπόφασή τους. Θὰ ἤθελα νὰ εὐχαριστήσω ἓνα συνάδελφο μὲ ἱστορία στὰ Γράμματα, μὲ ἱστορία στὴν Τέχνη, μὲ ἱστορία στὰ θέματα τῆς Θρησκείας, τὸν Καθηγητὴ Νίκο Ζία. Μὲ πολλὴ ἀγάπη ἀντιμετώπισε τὴν προσπάθειά μου, τὸ ἔργο μου, καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν ἀρχαίων πού μαζὶ κάναμε τὰ πρῶτα βήματα ψάλλοντας καὶ ὄντας κοντὰ στὴν Ἐκκλησία. Τὸν εὐχαριστῶ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου. Θέλω νὰ εὐχαριστήσω τοὺς κυρίους καὶ τὶς κυρίες φίλους, συναδέλφους, ὅλον τὸν κόσμον πού μὲ τιμᾷ μὲ τὴν παρουσία του. Νομίζω ὅτι σὲ τέτοιες στιγμὲς ἡ παρουσία εἶναι καὶ πνευματικὴ συμπαράσταση καὶ πνευματικὴ συμπόρευση καὶ συστράτευση. Ἔχει καὶ ἓναν ἄλλον συμβολικὸ χαρακτήρα πού ξεπερνᾷ τὰ ὅρια μιᾶς ἀπλῆς τυπικῆς παρουσίας. Μακαριώτατε, τὴν εὐχή σας, ἅγιοι πατέρες τὴν εὐχή σας!

(Τὸ κείμενο προέρχεται ἀπὸ ἀπομαγνητοφώνηση)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΤΙΜΩΜΕΝΟΥ κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ

Ἰπὸ Ἐμμανουὴλ Μηλιαράκη

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι συνοδικοί,
σεβαστοὶ πατέρες,
ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εἶναι πολὺ βαρὺ τὸ ἔργο πού μοῦ ἀνατέθη νὰ παρουσιάσω τὸν Νίκο Ψαρουδάκη, ἓνα ἄτομον πού ἐπὶ ἐξήντα χρόνια ἔδωσε ἓνα ἀγωνιστικὸ παρὸν στὴ δημόσια ζωὴ τοῦ τόπου, ἓνα παρὸν συνέπειας πρὸς τὴν πίστη του, τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη του.

Ὁ Νικόλαος Ψαρουδάκης τοῦ Σταύρου καὶ τῆς Χρυσάνθης, γεννήθηκε στὸ χωριὸ Ἀποδούλου τῆς ἐπαρχίας Ἀμαρίου Ρεθύμνης Κρήτης, στὶς 26 Ἰανουαρίου 1917. Ἦταν τὸ τέταρτο ἀπὸ τὰ ἑπτὰ παιδιὰ τῆς οἰκογενείας. Μετὰ τὰ πρῶτα γράμματα, φοίτησε στὸ Γυμνάσιο Ἡρακλείου καὶ ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὸ Διδασκαλεῖο τοῦ Ἡρακλείου ἐπίσης τὸ 1936 μὲ βαθμὸ ἄριστα. Ὑπηρετήσε ὡς δάσκαλος ἀπὸ τὸ 1937 ἕως τὸ 1946 πρῶτα στὴν Κρήτη καὶ ἀργότερα στὴν Κηφισιά

στή διάρκεια τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς. Τὸ 1918 ἐνεγράφη στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπ’ ὅπου ἀπεφοίτησε τὸ 1944. Ὑπηρέτησε τὴ στρατιωτικὴ του θητεία στὴν Κόρινθο καὶ ἐπιστρέφοντας τὸ 1947 ἐνεγράφη στὸν Δικηγορικὸ Σύλλογο Ἀθηνῶν.

Τὴν ἴδια χρονιά, τὸ 1947, σὲ ἡλικία 30 ἐτῶν συγλομισμένος ἀπὸ τὰ δεινὰ πού εἶχε προξενήσει στὸ λαὸ μας ἡ Κατοχὴ ἀφ’ ἑνὸς καὶ ὁ ἐμφύλιος ἀφ’ ἑτέρου πού ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει ξεσπάσει, συγγράφει καὶ κυκλοφορεῖ τὸ «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ». Πρόκειται γιὰ ἕνα φλογερὸ κείμενο - διακήρυξη πού καλεῖ ὅλους νὰ θέσουν τέρμα στὴν ἀλληλοσφαγὴ καὶ μὲ ἐνότητα νὰ δημιουργήσουμε τὴ νέα Ἑλλάδα μὲ θεμέλιο τὴν ὀρθόδοξη πίστη καὶ τὴν ἀγωνιστικὴ ὀρθόδοξη Παράδοση τοῦ λαοῦ μας.

Δὲν ἀρκεῖται ὅμως στὴ συγγραφή.

Νέος, μὲ φλόγα. Γέννημα τοῦ λαοῦ τοῦ μόχθου. Ἄνθρωπος μὲ εὐαίσθητες κεραῖες συλλαμβάνει καὶ συνειδητοποιεῖ τοὺς πόνους ἑνὸς προδομένου λαοῦ καὶ τὴν ἀγωνία του νὰ βρεῖ τὸ δρόμο τῆς λύτρωσης. Γι’ αὐτὸ ξεκινᾷ μόνος του στὴν ἀρχὴ νὰ περιοδεύει καὶ νὰ μιᾶ σὲ καφενεῖα, σὲ πλατεῖες, σὲ σπίτια, ὅπου εὗρισκε εὐήκοον οὖς. Μὲ τὸν καθαρὸ λόγο του θέτει «τὸ θέμα τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανικοῦ μηνύματος στὸν πολιτικὸ καὶ κοινωνικὸ ἀγώνα». Μηνύματος ἑνωτικοῦ, μηνύματος διαμετρικῶς ἀντιθέτου ἀπὸ τὰ μηνύματα πού ἔστειλαν οἱ κυριάρχες κοσμοθεωρίες καὶ ἰδεολογίες πού ἤθελαν τὸ λαὸ διχασμένο. Αὐτὰ σὲ μιὰ ὥρα πού ὁ ἐμφύλιος εἶχε ρημάξει τὴν πατρίδα μας. Ἄν καὶ ἡ ἀνταπόκριση τοῦ κόσμου στὴν ἀρχὴ ἦταν ἐνθαρρυντικὴ, τὸ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ, πού ἴδρυσε τὸ 1949 δὲν εὐδοκίμησε.

Τὸ 1952 ἐξέδωσε τὸ βιβλίον ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. Ἕνα βιβλίον πού ἀξίζει νὰ ἔμπαινε στὰ Σχολεῖα καὶ νὰ διδασκόταν στὴ Νεολαία μας γιὰτὶ ἀνατέμνει τὴν κοινωνικὴ κατάσταση καὶ δίδει δρόμους διαφυγῆς ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδά της.

Τὸ Μάιο τοῦ 1953 ἀφοῦ προηγουμένως ἔχει συναντηθεῖ μὲ πραγματικὰ ἀγνοὺς χριστιανοὺς ἀγωνιστὲς, ὅπως τὸν ἀείμνηστο Σπύρο Λίντα, τὸν ἐπίσης ἀείμνηστο Ἀναστάση Λύρα, τοὺς παρόντες Γιώργο Ἀναγνωστόπουλο, Παναγιώτῃ Ἀναστασόπουλο, Ζώῃ Μετα-

ξά, παπᾶ Σταμάτῃ Χατζηκυριάκο καὶ ἄλλους ἀγωνιστὲς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ἰδρύει τὸ κίνημα τῆς ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ καὶ τὴν ὁμώνυμη ἔφημερίδα, μὲ σκοπὸ «τὴ λύση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ τῆ δημιουργία μιᾶς Χριστιανικῆς Πολιτείας». Μὲ προμετωπίδα τὸ «Δικαιοσύνη μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς» καὶ τὸ «Οἱ λαοὶ πού δὲν κυβερνῶνται ἀπὸ τὸ Θεό, κυβερνῶνται ἀπὸ τυράννους», ἡ ἔφημερίδα ἔγινε τὸ κύριο ὄργανο δράσης πολυμέτρου πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἀγῶνα διαφώτισης, ἑνὸς κινήματος «ἔμπρακτου Χριστιανισμοῦ».

Γι’ αὐτὸ καὶ στὸ ξεκίνημά τους, νέοι ἄνθρωποι ὅλο φλόγα γιὰ ἀγώνα, δημιουργοῦν ἀνάμεσά τους ἕνα εἶδος κοινοβίου. Δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τους ἡ ἔννοια τῆς ἀμοιβῆς. Ὁ καθ’ ἕνας παίρνει ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες του. Ὁ Γιώργος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ παπούτσια, νὰ τοῦ πάρουμε τὰ παπούτσια, Ὁ Ζώης χρειάζεται πουκάμισο, νὰ τοῦ τὸ πάρουμε. Μ’ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς προσφορᾶς μπαίνουν στὸν Ἀγώνα καὶ ὀργώνουν τὴν Ἑλλάδα.

Μέχρι τῆς παραμονῆς τῆς Ἀπριλιανῆς δικτατορίας ὁ Ν. Ψ. εἶχεν ἐκδώσει τὸ «ΚΑΤΗΓΟΡΩ» τὸ 1955, τὴν «ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» τὸ 1958, ἀπὸ τὴν «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ» τὸ 1958, «ΑΙ ΣΚΟΤΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ» τὸ 1963, «ΜΑΥΡΟΙ ΚΑΙ ΑΣΠΡΟΙ» τὸ 1964, «ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΜΒΩΝΑ ΣΤΟ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ» τὸ 1964, «Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ» τὸ 1965, «ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ» τὸ 1966, «Η ΑΜΟΙΒΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ» τὸ 1966.

Σ’ ὅλα αὐτὰ τὰ κείμενά του ὁ Νικ. Ψαρουδάκης μὲ τὸν πιὸ διαυγῆ τρόπο ὑπογραμμίζει ὅτι:

1) Τὰ δύο κυρίαρχα, τότε, κοινωνικὰ συστήματα Ἀστισμός - Καπιταλισμός καὶ Μαρξισμός - Κομμουνισμός εἶναι οἱ δύο ὄψεις τοῦ ἴδιου νομίσματος, τοῦ ὕλισμοῦ. Καὶ τὰ δύο οἰκοδομοῦν τρόπο ζωῆς, ἀξίες, πρότυπα καὶ κοινωνίες πού βρίσκονται στὸν ἀντίποδα τῶν προτύπων τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ ζωὴ ὕστερα ἀπὸ μισὸ περίπου αἰῶνα, δικαιώνει ἀπολύτως τὸν Νίκο Ψαρουδάκη. Γιατὶ σήμερα δὲν

ἀμφιβάλλει πιά κανείς ὅτι τὰ δύο αὐτὰ συστήματα, εἶναι συστήματα πού ἐπενδύουν στό θάνατο, γεννοῦν τὸ θάνατο. Καταστρέφουν καί τὴ φύση καί τὸν ἄνθρωπο. Τὸν καταστρέφουν ἀπὸ κάθε ἄποψη, ἀφοῦ πρῶτα ἀλώσουν τὴν ψυχὴ του.

2) Οἱ χριστιανοὶ δὲν εἶναι συνεπεῖς μὲ τὰ ὅσα διακηρύσσουν ὅτι πιστεύουν, ἂν ἐνδιαφέρονται μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό τους, μόνο γιὰ τὴν «ψυχούλα» τους. Ἔχουν καθῆκον νὰ δίδουν ἀγωνιστικὴ παρουσία, ὅπου ὑπάρχει ἕνα μέτωπο κατὰ τοῦ Ἄνθρώπου καί τῆς ἀνθρωπιᾶς. Κατὰ τῆς εἰκόνας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος.

3) Τὰ ὑπάρχοντα κόμματα ἔχουν κοσμοθεωρία, φιλοσοφία ἰδεολογία καί πρακτικὴ πού στηρίζεται εἴτε στὸν Ἀστισμὸ, εἴτε στὸν Μαρξισμό. Καί στὶς δύο περιπτώσεις στὸν Ὑλισμὸ. Ἐπιβάλλεται ἐπομένως νὰ δημιουργηθεῖ πολιτικὸς φορέας πού πηγὴ ἐμπνευσῆς του θὰ εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη καί Παράδοσή μας, τὰ πορίσματα τῆς Ἐπιστήμης καί φυσικὰ ἡ κλασσικὴ Ἑλλάδα. Δὲν θὰ κάνουμε τὸν Χριστιανισμὸ κόμμα ἔγραφε ὁ Ν.Ψ. Θὰ κάνουμε ὅμως τὸ Κόμμα Χριστιανικό. Θὰ ἀγωνιστοῦμε γιὰ νὰ ἐκχριστιανίσουμε τοὺς θεσμούς, τὶς δομὲς καί τοὺς νόμους τῆς κοινωνίας μας.

Μὲ αὐτὲς τὶς ἀφετηριακὲς καί ταυτόχρονα θεμελιακὲς σκέψεις τὸ 1960 καί μὲ δεδομένο ὅτι γύρω του ἔχουν συσπειρωθεῖ νέοι μὲ φλόγα καί διάθεση γιὰ ἀνιδιοτελεῖ ἀγώνα καί προσφορά, ἰδρύει τὴ Σχολὴ Στελεχῶν γιὰ κατάρτιση περιοδευόντων ὀμιλητῶν τῆς ΧΔ.

Ἐπιβάλλεται νὰ ποῦμε ἐδῶ ὅτι τὰ δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια τὸ κίνημα τῆς ΧΔ βρῖσκει, κατὰ τὸπους, τὴ συμπαράσταση ἀπὸ ἀρκετοὺς ἱεράρχες. Πρὶν τὸ στέλεχος τῆς ΧΔ ἐπισκεφθεῖ ἕνα χωριὸ γιὰ νὰ μιλήσει ἐπισκέπτεται τὸν οἰκεῖο ἱεράρχη γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴν εὐλογία του. Ἐκεῖνος ἀνταποκρίνεται καί ἐφοδιάζει τὸ στέλεχος μὲ ἕνα ἔγγραφο, στὸ ὁποῖο ἀναφέρει ὅτι μὲ τὴν εὐλογία καί τὴν ἀδεία του θὰ γίνῃ ἡ ὁμιλία. Ἔτσι τὰ TEA καί οἱ παρακρατικοί... ἀφοπλίζονται. Τὸ μήνυμα πού ἔστειλαν τὰ στελέχη τῆς ΧΔ στὸ λαὸ μας ἦταν συγκλονιστικὸ καί ἐπαναστατικὸ. Δύσκολα ὅμως ἀφομοιῶσιμο. Στὴν ἀνηλεῆ κριτικὴ τοῦ ἰσχύοντος κοινωνικοῦ συστήματος καί στὴν ἀποκάλυψη τῆς ἀληθινῆς ταυτότητός του ὡς ὑλιστικοῦ καί ἄρα ἀντι-

χριστιανικοῦ τὰ ὄργανα τοῦ κράτους καί τοῦ παρακράτους ἐμαίνεντο ἐναντίον τους. Εἶναι κρυπτοκομμουνιστές, πρέπει νὰ τοὺς συλλάβουμε... Μόλις ἡ ὁμιλία ἄρχιζε ν' ἀναφέρεται στὴν κριτικὴ τοῦ μαρξισμοῦ - κομμουνισμοῦ οἱ ἀριστεροὶ ἔλεγαν, εἶναι κρυπτοδεξιοί. Ὅμως ὁ Ν. Ψαρουδάκης καί ἡ κίνησή του δὲν ἀνήκαν οὔτε στὴ Δεξιὰ, οὔτε στὴν Ἀριστερά, οὔτε στὸ Κέντρο. Τὰ σχήματα αὐτά, στὴ φιλοσοφία τους ἀναγνώριζαν καί ἀναγνωρίζουν γιὰ τὸν ἄνθρωπο μόνο μία διάσταση, τὴν βιολογικὴ. Γιὰ τὴ ΧΔ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πρωτίστως εἰκόνα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, μιὰ μετοχὴ στὴν αἰωνιότητα. Ἔτσι σκοπὸς τῶν δύο ὑλιστικῶν συστημάτων εἶναι τὸ πῶς θὰ καταστήσουν τὸν ἄνθρωπο ἄξιο, χρήσιμο, καλοκουρδισμένο ἐργαλεῖο τοῦ συστήματος. Ἀντίθετα ὁ Ν.Ψ. καί ἡ ΧΔ ἐπεδίωκαν τὴν ἐπικράτηση ἑνός, κοινωνικοῦ συστήματος, ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸν κοινωνισμό τοῦ χριστιανισμοῦ, πού στόχο του θὰ εἶχε νὰ διακονήσῃ τὸν Ἄνθρωπο ὥστε μὲ ὅσο τὸ δυνατόν λιγότερα ἐμπόδια νὰ πορεύεται τὸν δρόμο πού τὸν ὀδηγεῖ ἡ Ἐκκλησία.

Τὸ 1956 ὁ Ν. Ψ. καί τὰ στελέχη τῆς ΧΔ ἀποκοτοῦν τὴν πρώτη ἐκλογικὴ ἐμπειρία τους στὴ Σάμο. Τὸ 1963 ἐπαναλαμβάνουν τὸ ἐκλογικὸ πείραμα στὸ νομὸ Χανίων.

Καί στὶς δύο περιπτώσεις ὁ ἐκλογικὸς ἀγὼνας διεξάγεται χωρὶς καί ἀντίθετα μὲ τοὺς κανόνες καί τὰ μέσα τῆς ἐκλογικῆς ἀγορᾶς. Αὐτὸ ὅμως πού ἐνδιαφέρει τὸν Ν.Ψ. εἶναι νὰ δώσει μαρτυρία. Ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα. Τὴν ἴδια περίοδο στοὺς κόλπους τῆς ΧΔ συσπειρῶνται νέοι, φοιτητές, ἐργαζόμενοι. Οἱ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα Ὁργανώσεις αὐξάνουν. Ἡ ἐφημερίδα ἔχει περὶ τοὺς 30.000 συνδρομητές, τὶς παραμονὲς τῆς Ἀπριλιανῆς δικτατορίας. Ὁ Ν. Ψ. μὲ ἱκανοποίηση βλέπει τὴν κίνησή του νὰ ἀποφασίζει ἀκόμη οἱ προγραμματισμένες ἐκλογὲς τοῦ Μαΐου 1967 σὲ πάρα πολλὲς περιφέρειες καί ὄχι μόνο σὲ μία. Ἡ δικτατορία τῆς 21ης Ἀπριλίου ματαίωσε ἐκεῖνες τὶς ἐκλογές.

Μετὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς δικτατορίας σταμάτησε ἡ ἔκδοση τῆς «Χριστιανικῆς Δημοκρατίας», γιὰ τὸ Ν. Ψαρουδάκης ἀρνήθηκε τὴ λογοκρισία. Τὴν 1η Ἰουνίου 1967 ὁ Ν. Ψ. ἔστειλε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο ἐπιστολὴ ἔκκλησης καί διαμαρτυρίας, ὅπου καταγγέλλεται ἡ κυβέρνησις τῆς δικτατορίας ὡς

παράνομη, ἀντιχριστιανική καὶ ὡς ἐθνικὸς κίνδυνος. Τὸ 1972 ἐκδόθηκε τὸ βιβλίο του «ΟΧΙ ΣΤΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟ». Ἀπὸ τὸ 1970 μὲ τὴν ἐπανεκδοθεῖσα «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ» ἄρχισε φανερὸ ἀντιστασιακὸ ἀγῶνα μὲ ἄρθρα ποὺ εἶχαν διεθνή ἀντίκτυπο καὶ ἐξέφραζαν τὴν ἀντίσταση ὅλου τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀρχὲς τοῦ 1968 γράφει τὴν «ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ» τὸ ὁποῖο ἡ διεύθυνση Τύπου τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος ἐπέτρεψε νὰ κυκλοφορήσει ἀρχικά, τὸ κατάσχε ὅμως στὶς 27.4.68 μὲ διαταγὴ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ. Ἡ ἀρθρογραφία τοῦ Ν. Ψ. στὴ «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ» μένει ἱστορική. Ἐνδυναμώνει τοὺς φοβισμένους Ἕλληνες, μὲ παρρησία καταγγέλλει τὴν παρανομία τῆς κυβέρνησης καὶ μὲ ἐπιχειρήματα μέσα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή, ποὺ ἐκεῖνοι διάλεγαν γιὰ νὰ δικαιωθοῦν, τοὺς ἐλέγχει. Ἀρχίζει τότε μιὰ σειρὰ κλητεύσεων του ἀπὸ τὸ Ἐκτακτὸ Στρατοδικεῖο Ἀθηνῶν, τὸ Συμβούλιο Πλημμελειοδικῶν Ἀθηνῶν καὶ πάλι τὸ Στρατοδικεῖο τὸ 1968, τὸ 1971, τὸ 1972, ὅπου πάντα στὸ τέλος παραμένει ἐλεύθερος, καταδικασμένος μὲ ἀναστολή.

Μάρτυρές του στὸ ἔκτακτο στρατοδικεῖο οἱ ἀείμνηστοι Μητροπολίτες Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος καὶ Πειραιῶς Χρυσόστομος. Ὁ Ἀμβρόσιος ἀπευθυνόμενος στοὺς στρατοδίκες παρουσιάζει τὸ ἠθικὸ καὶ ἀγωνιστικὸ, χριστιανικὸ, ἀνάστημα τοῦ Ν.Ψ. καὶ ἐπιλέγει:

Ἄν εἴμασταν ἄξιοι κληρικοὶ ἔπρεπε τώρα ἐμεῖς νὰ καθόμασταν στὴ θέση ποὺ κάθεται ὁ Ψαρουδάκης! Ὅμως στὶς 8.12.73 ἀμέσως μετὰ τὴ δημοσίευση στὴ «Χ» τοῦ ἱστορικοῦ ἄρθρου «ἔπεσε ὁ τύραννος νὰ πέσει καὶ ἡ τυραννία» ἡ ΕΣΑ σφραγίζει τὰ γραφεῖα τῆς Ἐφημερίδας καὶ τοῦ Κινήματος καὶ συλλαμβάνει τὸν Ν. Ψ. στὶς 7.1.74. Ἀσφάλεια – Γυάρος μέχρι 22 Ἰουλίου 1974. Στὴ διάρκεια τῶν ἑπτὰ μηνῶν τῆς ἐξορίας του στὴ Γυάρο, ἄρχισε τὴ μετάφραση τοῦ Εὐαγγελίου, στὴ δημοτικὴ, στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, ποὺ ἐμέλλε νὰ τελειώσει στοὺς τέσσερις μῆνες τῆς φυλάκισής του στὸν Κορυδαλλὸ μεταπολιτευτικά. Ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν ἐξορία του ἔγραψε τὶς ἐμπειρίες του στὸ «7 ΜΗΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΓΥΑΡΟ» τὸ 1974.

Ἀπαντώντας στοὺς Ἀρεοπαγίτες τῶν προξικοπηματιῶν γιὰ τὸ ἂν ἦταν διαρκὲς ἡ στιγμιαῖο τὸ ἀδίκημα, μὲ τὸ ἄρθρο «Διαρκὲς τὸ δικὸ σας ἔγκλημα κύριοι Ἀρεο-

παγίτες» παραπέμφθηκε σὲ δίκη καὶ καταδικάσθηκε σὲ τέσσερις μῆνες φυλάκιση. Ἀρνούμενος νὰ τοὺς ἐξαγοράσει, τοὺς ἐξέτισε στὸν Κορυδαλλό. «Ἡ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ ΜΟΥ» καὶ τὸ «Ἡ ΦΥΛΑΚΗ» τὸ 1976, περιέχουν τὶς σκέψεις του καὶ τὰ βιώματά του στὸ χῶρο τῶν σωφρονιστικῶν φυλακῶν Κορυδαλλοῦ.

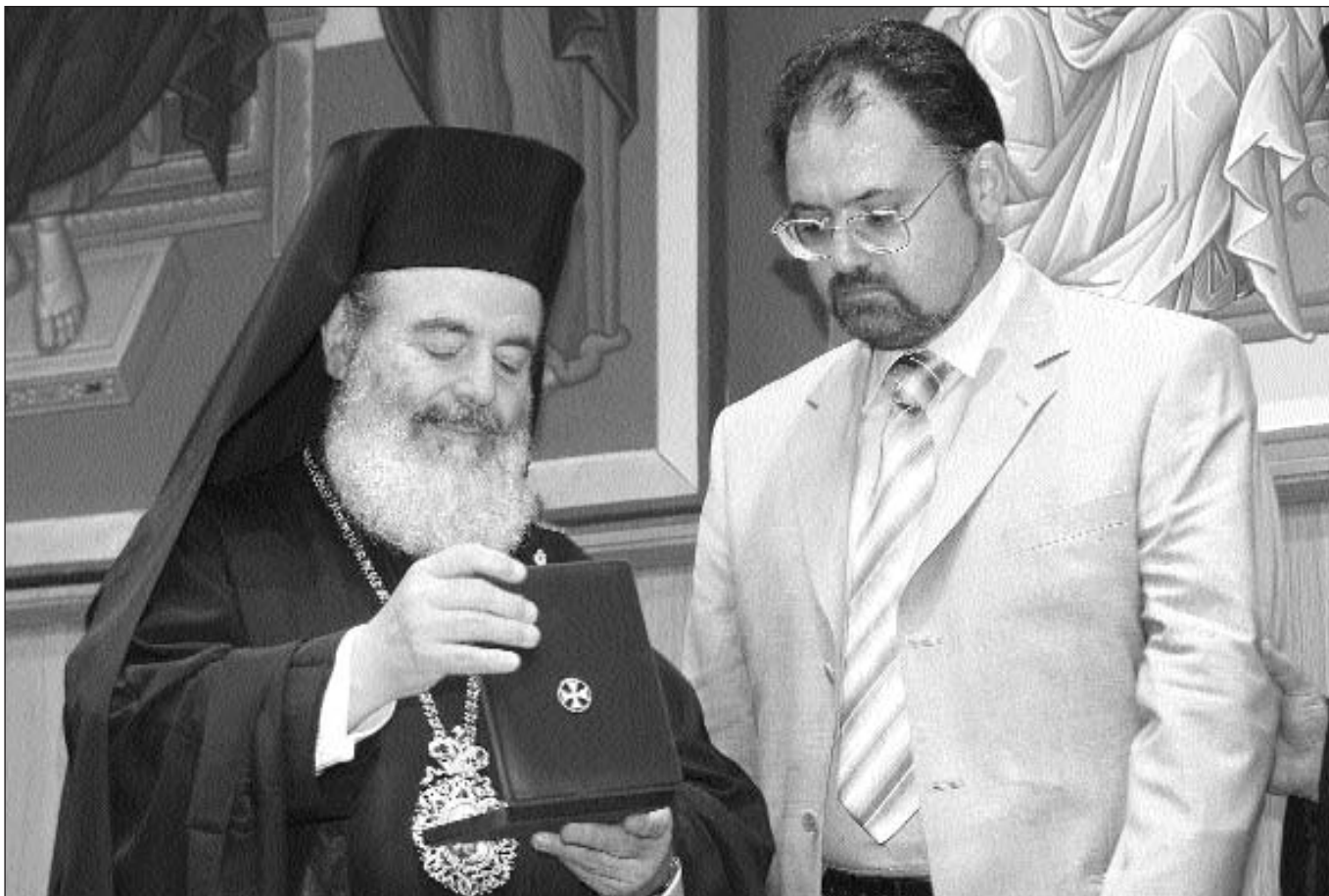
Μετὰ τὴν μεταπολίτευση καὶ ἐξαιτίας τῆς ἀντιστασιακῆς δράσης τοῦ Κινήματος, ὁ χῶρος τοῦ Κέντρου καὶ τῆς εὐρύτερης Ἀριστερᾶς, πλησίασε καὶ ζήτησε συνεργασία μὲ τὴν Χ.Δ. γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς Δημοκρατίας στὴ χώρα. Ἄρχισε ἔτσι ἕνας διάλογος, ποὺ γέννησε μιὰ σειρὰ βιβλίων, ὅπως καὶ μιὰ σειρὰ ἐκλογικῶν συνεργασιῶν: Τὰ βιβλία: Χριστιανικὸς ἢ Οὐμανιστικὸς Σοσιαλισμὸς '78, Διαλεκτικὸς Ὑλισμὸς καὶ Χριστιανικὴ Διδασκαλία '78, Μαρξιστικὸς, Οὐμανιστικὸς ἢ Χριστιανικὸς Σοσιαλισμὸς '79, Μαρξισμὸς καὶ θρησκεία '80, Μαρξισμὸς, Καπιταλισμὸς καὶ Χριστιανικὴ πίστη '82 κ.ἄ.

Μὲ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῆς Κ.Ε. τῆς Χ.Δ. ὁ Ν. Ψαρουδάκης συνεργάσθηκε μὲ συμφωνία ἀνεξαρτησίας τὸ '74 μὲ τὴν Ἐνωση Κέντρου, τὸ '77 μὲ τὴ Συμμαχία, τὸ '85 μὲ τὸ ΠΑΣΟΚ, ὅποτε ἐξελέγη Βουλευτὴς Ἐπικρατείας. Τότε ἀγωνίσθηκε μέσα ἀπὸ τὴ Βουλὴ: ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τῶν ἀμβλώσεων, κατὰ τοῦ αὐτόματου διαζυγίου, κατὰ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ πολιτικοῦ γάμου, ὑπὲρ τῶν πολυτέκνων. Ἰδιαιτέρη βαρῦτητα δίδει στὰ θέματα τῆς Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμοῦ καὶ στὰ ἐθνικά: Κυπριακὸ, Αἰγαῖο, Θράκη, Β. Ἠπειρο. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὅποιος μιλοῦσε γιὰ τὸ Βορειοπειρωτικὸ χαρακτηριζόταν ἀκροδεξιὸς καὶ φασίστας. Ὅμως ὁ Ν.Ψ. δὲν καταλαβαίνει ἀπὸ τέτοιου εἴδους ἀντιδράσεις. Μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθεια, χωρὶς νὰ λογαριάζει τὶς συνέπειες.

Χωρὶς ὑπερβολὴ ὁ Ν. Ψ. θέτει πρῶτος στὴ Βουλὴ τὸ θέμα τῆς συμπαράστασης στὴν κουρδικὴ ἐπανάσταση. Συμπαρίσταται ἐπίσης θερμὰ στοὺς Παλαιστινίους καὶ πολεμᾷ ἐναντίον τοῦ Διεθνοῦς Σιωνισμοῦ καὶ τῶν παραφυάδων του.

Τὸ 1980 ἐκδίδεται τὸ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ» καὶ τὸ 1988 τὴν «ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΧΩΡΙΣ ΜΑΣΚΑ».

Τὸ 1989 συνεργάσθηκε ὡς ἀνεξάρτητος μὲ τὴ ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, γεγονός ποὺ προκάλεσε ἀντίδραση σὲ μιὰ μερίδα τοῦ Κινήματος. Ἐκλήθη ἔκτακτο Συνέ-

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόλουλος κατὰ τὴν παράδοση τοῦ Μεγαλόσταυρου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸν υἱὸ τοῦ κ. Νικολάου Ψαρουδάκη, Σταῦρο.

δριο τὸ Νοέμβριο τοῦ 1989, στὸ ὁποῖο τέθηκε θέμα ἡγεσίας τοῦ Κινήματος. Ὁ Ν. Ψαρουδάκης μειοψήφισε καὶ ἀποχώρισε ἀπὸ Πρόεδρος τῆς Χριστιανικῆς Δημοκρατίας. Τότε ἔγραψε τὸ «Η ΟΜΙΛΙΑ – ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΜΟΥ» τὸ 1989. Τὸ Συνέδριο τῆς ΧΔ πού ἀκούθηκε τὸν ἀκακήρυξε ὁμοφώνως ἐπίτιμο πρόεδρο.

Τὸ 1990 ἴδρυσε τὸ Χριστιανικὸ Ὁρθόδοξο Μέτωπο, πού ἐξέδιδε τὸ ἔντυπο Χριστιανικὸ Μέτωπο καὶ 15 βιβλία κάτω ἀπὸ τὸ γενικὸ τίτλο «Μπροστὰ στὸ μεγάλο πόλεμο». Εἶναι μιὰ σειρά τεκμηριωμένων καὶ ἀποκαλυπτικῶν βιβλίων γιὰ τὶς μασονικὲς ὀργανώσεις, τὸ διεθνὴ Σιωνισμό, τὴ νέα ἐποχὴ καὶ τὸν Ἀντίχριστο, Προσκοπισμὸ – Ρόταρυ – Ἀχέπανς κ.ἄ.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Ν. Ψαρουδάκης ὑπῆρξε ὁ πρῶτος πού ἀσχολήθηκε μὲ τὴ Μασονία, στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴ δεκαετία τοῦ 1950 μέχρι πρόσφατα, χρησιμοποιώντας τὰ δικά τους κείμενα. Ἔχει ὑποβάλει στὶς ἀρμόδιες Ἀρχὲς δύο φορές προσφυγὴ κατὰ τῆς

Μασονίας μὲ ντοκουμέντα. Ἐπίσης ἔχει ἐκδώσει: «ΤΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΤΩΝ ΣΟΦΩΝ ΤΗΣ ΣΙΩΝ» μὲ σχολιασμό.

Τὸ θέμα τῶν ἀμβλώσεων τὸ θεωροῦσε κεφαλαιῶδες καὶ τὸ βιβλίο του «ΘΕΛΩ ΝΑ ΖΗΣΩ» προσφέρθηκε δωρεὰν σὲ Λύκεια τῶν Ἀθηνῶν. Ἀπὸ τὸ 2002 ὁ Νικόλαος Ψαρουδάκης ἔχει ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ δράση.

Εἶναι παρήγορο, γιὰτὶ μετὰ ἀπὸ πολλὲς θλίψεις πού δοκίμασε ὁ Ν. Ψαρουδάκης ἐπὶ μισὸ περίπου αἰῶνα λόγω τῆς κρισιμότητος τῶν καιρῶν καὶ τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, λόγω τῆς περιορισμένης τότε ἀνταπόκρισης τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν διώξεων, ἔνεκεν δικαιοσύνης, ἀπὸ τὴν κρατικὴ ἐξουσία καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τὴν Δικτατορία, τώρα «στὰς δυσμὰς» τοῦ βίου του καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐμπερίστατης ἀσθένειας δέχεται τὴν ἀναγνώριση καὶ ἀγάπη ἀπὸ τὴ μητέρα Ἐκκλησία. Εἶναι ἐλπιδοφόρο γεγονός, γιὰτὶ

τὸ μήνυμα πὸ ἐκπέμπει ἢ ἀπόφαση τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι ὅτι ἐκτιμᾷ τοὺς ἀγῶνες γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ ἰσοτιμία καὶ ἐνθαρρύνει τοὺς νέους τοῦ Ὁρθοδόξου Λαοῦ νὰ συνεχίσουν τὶς ἀγωνιστικὲς παραδόσεις τοῦ Γένους καὶ τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως γιὰ τὴ δικαιοσύνη καὶ τὸ πνεῦμα τῆς κοινότητας, χωρὶς μισαλλοδοξία καὶ ἐκμετάλλευση τῶν ἀδυνάτων, πὸ προκαλοῦν ὁ ἰδιο-λογικὸς φανατισμὸς καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἀδικίας.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι,

Οἱ πνευματικοὶ καὶ κοινωνικοὶ ἀγῶνες, ὅπως αὐτοὶ τοῦ Ν. Ψαρουδάκη, στὸ ὄνομα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, κάποτε εἶναι ἔτοιμοι καὶ προκαλοῦν πικρίες. Ἐκφράζουμε ὁμως ταπεινὰ τὴ γνώμη ὅτι ἡ καταξίωσή του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀγιότητα τῶν προθέσεων τῶν ἀγωνιστῶν, τὴ μαρτυρία τῆς συνειδήσεως, τὴν ἐτοιμότητα τῆς συγγνώμης πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ τέλος, τὴν ἀφύπνιση μὲ τὸ χρόνο, τῆς κοινωνικῆς εὐαισθησίας καὶ εὐθύνης σὲ περισσότερες ὁμάδες χριστιανῶν, ἰδιαίτερα στοὺς πνευματικὸς ἡγέτες.

Μακαριώτατε, Σεβαστοὶ πατέρες,

Ὁ Νικόλαος Ψαρουδάκης πολλὰ φορὲς ἀπευθύνθηκε πρὸς τὴν ποιμαίνουσα ἐκκλησία μὲ τὶς ἐπιστολές, τὰ ὑπομνήματα καὶ τὰ ἄρθρα του, ἀσκώντας κριτικὴ ἢ κάνοντας ἐκκλήσεις γιὰ νὰ ἀναδείξει ἀνόθευτο τὸ ἐπαναστατικὸ καὶ οἰκουμενικὸ χριστιανικὸ μήνυμα, χωρὶς ἰδεολογικὲς παραμορφώσεις τῆς ἐκάστοτε ἐξουσίας.

Ἐκανε λάθη ὁ Ν. Ψ.; Μόνο οἱ νεκροὶ δὲν λαθεύουν. Καὶ ὁ Ν. Ψ. ἦταν ὄλο ζωὴ. Λάθη, ἐπομένως, ὁ ἱστορικὸς θὰ βρεῖ στὴ δράση του. Ἐνα ὁμως δὲν θὰ βρεῖ, τὴν ἰδιοτέλεια, τὸν καιροσκοπισμὸ τὸν πολιτικαντισμὸ. Ἀντίθετα θὰ διαπιστώσει ἄκρα συνέπεια στὸ πιστεύω του. Ὅμως, συκοφαντήθηκε καὶ λοιδορήθηκε. Περισσότερο μάλιστα ἀπὸ τὸ χῶρο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο περιέμενε στήριξη. Ἄλλοι τὸν εἶπαν προτεστάντη, ἄλλοι αἰρετικό. Ἀκόμα καὶ καθηρεμένο ἀρχιμανδρίτη τὸν εἶπαν! Ὁ Ν. Ψ. σ' αὐτὲς τὶς συκοφαντίες ἀπαντοῦσε: Ἐλάτε νὰ κάνουμε διάλογο. Πέστε μου τὰ λάθη μου.

Ἡ σημερινὴ ἀπόφαση τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας δίδει ἀποστομοτικὴ ἀπάντηση σ' ὅλους ἐκείνους πὸ ὑπῆρξαν πολέμοί του.

Θὰ ἦταν παράλειψη μου τελειώνοντας νὰ μὴν ἀναφερθῶ στὴν σύζυγο τοῦ Ν. Ψ. τὴν κυρίαν Ἐλένη τὸ γένος Τζωρτζάκη, μὲ τὴν ὁποία ἦλθε εἰς γάμου κοινωνία τὸ 1954 καὶ ἀπέκτησαν δύο παιδιά, τὴν Μαρία καὶ τὸν Σταῦρο. Σύζυγος, πιστὴ χριστιανή, πρότυπο μητέρας στάθηκε πάντοτε δίπλα στὴν Ν. Ψ. καὶ σὶς πιὸ δύσκολες στιγμές. Τὸν στήριξε καὶ τὸν ἐνεψύχωνε. Ποτὲ δὲν γόγγυσε γιὰ τὶς ταλαιπωρίες. Ἐπαινος ἀξίζει καὶ γιὰ ἐκείνη.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι, ἡ ΧΔ καὶ ἐγὼ προσωπικῶς σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἀπόφασή σας νὰ τιμήσετε ἕνα τέκνο τῆς Ἐκκλησίας μας πὸ τίμησε μὲ τοὺς ἀγῶνες του τὴν ιδιότητα τοῦ χριστιανοῦ.

ΤΑ ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ

Ὅμιλῶν μετὰ τὴν βράβευση ἐνὸς ἐκάστου τῶν τιμηθέντων ὁ Μακαριώτατος ἐπῆνεσε τὸ ἔργο τους καὶ τὴν προσφορά τους στὴν Ἐκκλησία.

Συγκεκριμένα ἀναφερόμενος στὸν Καθηγητὴ κ. Βλάσιο Φειδᾶ ἐπεσήμανε ὅτι ὁ τιμηθεὶς συνετέλεσε τὰ μέγιστα στὴν σύνταξη καὶ ψήφιση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ 1977 καὶ κατέληξε ὡς ἐξῆς:

«Στὴν Πατρίδα μας κάποιες πολιτικὲς δυνάμεις, ἐπιδιώκουν τὴν περιθωριοποίηση τῆς Ἐκκλησίας ἀρνούμενες, ἀδικαιολογῆτως, ἀθεμίτως καὶ ἀντισυν-

ταγματικῶς, τὸ δικαίωμα στὴν Ἐκκλησία νὰ ἐκφέρει λόγο. Ἀπ' αὐτὸ τὸ δικαίωμα δὲν πρόκειται νὰ παραιτηθοῦμε ποτέ, διότι δὲν στηριζόμαστε μόνο σὶς Συνταγματικὲς Διατάξεις, τῆς ἰσονομίας, ἰσοπολιτείας καὶ ἐλευθερίας τῆς ἔκφρασης, ἀλλὰ καὶ στὴν Θεολογία βάσει τῆς ὁποίας, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ πνευματικὴ Μητέρα τοῦ Λαοῦ μας καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ οἱ πνευματικοὶ του πατέρες, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ περιοριστοῦν –ὅπως κάποιοι ἴσως θὰ ἠθελαν– στὸ ἄναμμα καὶ τὸ σβήσιμο τῶν καντηλιῶν. Αὐτὸ δὲ τὸ λέω χωρὶς καμμία ἀπολύτως διάθεση νὰ ὑποβαθμίσω

τὴν Λειτουργικὴ Ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, στὴν ὁποία συμμετέχουμε ὅλοι. Κανένας ὅμως ὄψιμος κυβερνήτης ἢ πολιτικὸς δὲν ἔχει τὸ μονοπώλιο τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα. Ἀγωνιζόμεθα καὶ θὰ ἀγωνιζόμεθα μὲ σεμνότητα καὶ παρηρησία νὰ ἀντιτάξουμε σὲ αὐτὰ τὸ Λόγο τοῦ Κυρίου».

Ἀναφερόμενος στὴν προσωπικότητα καὶ στὴν προσφορὰ τοῦ κ. Γ. Μπαμπινιώτη ὁ Μακαριώτατος ἐπεσήμανε καὶ τὰ ἑξῆς:

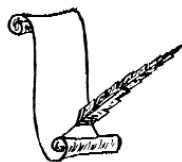
«Εἶναι ἀνάγκη ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Ἐκκλησίας στὴν Πατρίδα μας νὰ συσπειρωθοῦν γιὰ νὰ διασώσουμε τὰ ζώπυρα τοῦ λαοῦ μας, μὲ τὰ ὁποῖα ἔζησαν οἱ πατέρες μας, τὰ ὁποῖα γεννήθηκαν σὲ αὐτὸν τὸν τόπο ἀπ’ αὐτοῦς, καὶ τώρα γίνονται ἀντικείμενο χλεύης καὶ ἀπαρνήσεως διὰ τῆς ἀποστασίας ἐκείνων πού στὸ ὄνομα τοῦ δῆθεν “ἐκσυγχρονισμοῦ”, προσπαθοῦν νὰ ἀποκόψουν ἀπὸ τὴν κράση αὐτοῦ τοῦ λαοῦ τὶς ὑπερούσιες ἀρχὲς καὶ ἀξίες, βάσει τῶν ὁποίων πορεύτηκε αὐτὸς ὁ τόπος. Σήμερα ζοῦμε σὲ μιὰ ἐποχὴ πού ἀπαρνεῖται τὴν πίστη, λοιδορεῖ τὰ Ἐθνικὰ σύμβολα καὶ ἐπιδιώκει νὰ ἀποθωρακίσει τὸν πιστὸ καὶ τὸν πολίτη. Σήμερα δεχόμεθα μιὰ ὑβριστικὴ ἐπίθεση ἀπὸ κάποιους πού αὐτοαποκαλοῦνται “Δημοκράτες”, δὲν ἀνέχονται ὅμως τὴν διαφορετικὴ ἄποψη. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι πρόθυμη σὲ διάλογο. Ξέρει νὰ διαλέγεται μὲ ἡρεμία. Τὸ νὰ ἀντιμετωπίζει ὅμως τὴν ἀποφορὰ ὕβρεων καὶ μίσους πού δημιουργοῦν δυσώδη κατάσταση, εἶναι γεγονὸς ἀπαράδεκτο γιὰ τὴν Συντεταγμένη μας Πολιτεία, καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους πού ὑπηρετοῦν τὴν πολιτικὴ τοῦ τόπου,

χωρὶς φιλοτιμία. Οἱ ὕβρεις δηλώνουν τὴν ἀδυναμία ἐκείνων πού δὲν μποροῦν νὰ ἀντιπαραθέσουν ἐπιχειρήματα μὲ πειθώ. Ἐμεῖς ὅμως εἴμεθα βέβαιοι γι’ αὐτὸ πού ὑποστηρίζουμε. Δυστυχῶς ὅμως στὶς μέρες μας δεχόμαστε λυσσώδεις ἀντιδράσεις κατὰ ἐννοιῶν ὅπως τῆς Πατρίδος, ἀφοῦ ἡ ἐπίκληση τῆς ἔννοιας αὐτῆς, γίνεται ἀφορμὴ γιὰ κάποιους νὰ ἀποδώσουν τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ κακῶς ἐννοούμενου “ἐθνικισμοῦ”.

Ὁ Θεσμὸς τῆς Οἰκογένειας, δέ, τὸν ὁποῖον ἐμεῖς ἐνισχύουμε ὡς Ἐκκλησία, σήμερα κάποιοι τὸν θεωροῦν “παρωχημένο”. Γιατί;

Μετὰ κάποιοι διαμαρτύρονται γιὰ τὰ ἐγκλήματα καὶ τὴν παραβατικότητα τῶν νέων παιδιῶν μας. Ποιὸς ὅμως ἀναρωτήθηκε ὅτι ὅλα αὐτὰ συμβαίνουν ὅταν βάλονται καὶ κριμνίζονται οἱ Θεσμοί; Καὶ πάλι ἡ νεολαία μας καλὰ στέκεται στὴν Πατρίδα μας καὶ ἐμεῖς τῆς βγάζουμε τὸ καπέλο, μολονότι δέχεται τὴν καταγιγιστικὴ προπαγάνδα νὰ πάψει νὰ πιστεῦει στοὺς θεσμούς, ὅπως εἶναι ἡ Οἰκογένεια, ἡ Ἐκκλησία. Καὶ ἔχουν τὸ θράσος μερικοὶ νὰ ἐπιδιώκουν νὰ κατευθύνουν αὐτὸν τὸν τόπο, πρὸς τὴν κατάλυση τῶν πάντων ἐνῶ εἶναι βέβαιο πού τὸν πᾶνε;»

Τέλος ἀναφερόμενος στὸν τιμηθέντα Νικόλαο Ψαρουδάκη ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας μας ἐξῆρε τοὺς ἀγῶνες του γιὰ τὴν Κοινωνικὴ Δικαιοσύνη καὶ τὴν Δημοκρατία. Καὶ τόνισε ὅτι μὲ τὴν ἴδρυσή τῆς «Χριστιανικῆς Δημοκρατίας» ὁ Ν. Ψαρουδάκης δὲν θέλησε νὰ κομματικοποιήσει τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ νὰ φέρει τὸ πνεῦμα τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η Θ΄ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ Π.Σ.Ε.

Porto Alegre, 14-23 Φεβρουαρίου 2006

Ἡ Θ΄ Γενική Συνέλευση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.), ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὸ Porto - Alegre τῆς Βραζιλίας (14-23 Φεβρουαρίου 2006), ἦταν ἓνα πολὺ σημαντικό γεγονός ὄχι μόνο γιὰ τὶς μελλοντικὲς προοπτικὲς τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν ιδιαίτερο ρόλο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὸν Οἰκουμενικὸ διάλογο, γιὰ ἐποικοδομητικὴ συνεργασία τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν ἐνώπιον τῶν κοινῶν πιεστικῶν προβλημάτων τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Πράγματι, οἱ παλαιῆς ἰδεολογικὲς, ἐθνικιστικὲς, κοινωνικὲς καὶ πνευματικὲς συγκρούσεις τοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖες ὀξύνθηκαν κατὰ τὴν τελευταία δεκαετία μετὰ τὴ ραγδαία καὶ ἀπρόβλεπτη κατάρρευση τῶν ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ, ἐνέπλεξαν καὶ τὶς θρησκείες σὲ ξένες πρὸς τὴν πνευματικὴ τους ἀποστολὴ σκοπιμότητες καὶ ἐκφράστηκαν μὲ ἀκρᾶ νουσηρὰ φαινόμενα θρησκευτικῆς μισαλλοδοξίας, ἀνεξέλεγκτης βίας, ὀργανωμένης τρομοκρατίας καὶ κοινωνικῆς ἀναλγησίας. Ὑπὸ τὴν πίεση τῶν διογκουμένων νουσηρῶν αὐτῶν φαινομένων γιὰ τὶς σχέσεις μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν στὴ σύγχρονη παγκόσμια πολυπολιτισμικὴ κοινωνία, ἡ Η΄ Γενική Συνέλευση τοῦ Π.Σ.Ε. (Harare, 1999) ἀποφάσισε ὄχι μόνο τὴν ἀνανέωση τῶν θεσμικῶν του λειτουργιῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναπροσαρμογὴ τῶν μελλοντικῶν του δραστηριοτήτων.

Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτή, τὰ πιεστικὰ αἰτήματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου γιὰ εἰρήνη, κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ προστασία τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων προσδιόρισαν τόσο τὴν ἐπιλογή, ὅσο καὶ τὴν προπαρασκευὴ τῶν θεμάτων τῆς Θ΄ Γενικῆς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία ἀξιοποίησε τὴ συστηματικὴ προετοιμασία τῶν βασικῶν θεμάτων ἀπὸ εἰδικὲς Ἐπιτροπὲς τοῦ Π.Σ.Ε. κατὰ τὴν ἐνδιάμεση ἑπταετία (1999-2006) καὶ ἐνέταξε τὶς συγκροτημένες προτάσεις τους στὸν κύριο ἄξονα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς.

- Στὴν Θ΄ Γενική Συνέλευση ἐκπροσωπήθηκαν ὅλες οἱ μεγάλες χριστιανικὲς παραδόσεις (Ὁρθόδοξη, Ρωμαιοκαθολικὴ, Προτεσταντικὴ, Ἀγγλικανικὴ, Παλαιοκαθολικὴ κ.λπ.), ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συμμετασχόντων ὑπὸ ποικίλες ιδιότητες (ἐκπρόσωποι Ἐκκλησιῶν-μελῶν, μέλη καὶ σύμβουλοι τῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Π.Σ.Ε., παρατηρητὲς μὴ μελῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ὁμολογιῶν, Ὁργανώσεων Νέων καὶ Γυναικῶν, Μὴ Κυβερνητικῶν Ὁργανώσεων, Δημοσιογράφοι κ.λπ.) πλησίασε τὶς τέσσαρες χιλιάδες (4.000) περίπου σὲ ὀρισμένες τουλάχιστον συνεδρίες τῆς ὀλομελείας τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ στὶς ὀργανωμένες δημόσιες ἐκδηλώσεις. Ἡ ἐκπροσώπηση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, στὴν ὁποία ἐντάσσονται καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν προχάλκηδονίων Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν (Ἀρμενικῆς, Κοπτικῆς, Αἰθιοπικῆς, Συροϊακωβιτικῆς), ἀνέρχεται ἀναλογικῶς στὸ 25% τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου μελῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ κατανέμεται ἐπίσης ἀναλογικῶς μετὰ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ ὅσες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες διέκοψαν τὴν ἐπίσημη συμμετοχὴ τους στὸ Π.Σ.Ε.

(Βουλγαρία, Γεωργία) απέστειλαν παρατηρητές. Ἡ ἐκπροσώπηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συγκροτήθηκε, μετὰ ἀπὸ σχετική ἀπόφαση τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιο καὶ Καλαβρύτων κ. Ἀμβρόσιο, τοὺς Θεοφιλ. Ἐπισκόπους Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννη καὶ Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιο, τὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτη Γαβριήλ Παπανικολάου, τοὺς Ἴλλογ. Καθηγητὲς κ. Βλάσιο Φειδᾶ, Κωνσταντῖνο Σκουτέρη, Γεώργιο Μαρτζέλο καὶ Γεώργιο Γαλίτη, τὶς Ἑρίτ. κ. Αἰκατερίνη Καρκαλᾶ - Ζορμπᾶ καὶ Μαρίνα Κολοβοπούλου καὶ τοὺς κ. Δημοσθένη Θεοχάρη καὶ Σέργιο Βοΐλα.

Ἡ ἑλλαδικὴ ἀντιπροσωπία προετοιμάσθηκε καταλλήλως σὲ ὅλα τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τόσο σὲ συνεργασία μὲ τὴν ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Σεπτέμβριος 2005), ὅσο καὶ σὲ ἰδιαιτέρες συνεδρίες τῆς ἑλλαδικῆς ἀντιπροσωπείας (Δεκέμβριος 2005, Ἰανουάριος 2006) μὲ εἰδικὲς *Εἰσηγήσεις* γιὰ τὰ κύρια θέματα τῆς Συνελεύσεως. Ὁ συντονισμὸς τῆς ὀρθοδόξου παρουσίας στὶς ἐργασίες τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἀναλήφθηκε κατὰ τὰ καθιερωμένα ἀπὸ τὴν ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὄχι μόνον μὲ συσκέψεις τῶν ἀρχηγῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ προγραμματισμένη συνεδρία ὄλων τῶν μελῶν τῶν ὀρθοδόξων ἀντιπροσωπειῶν, οἱ ὁποῖες ἀποδείχθηκαν ἰδιαιτέρα χρήσιμες γιὰ τὴν ἐγκαιρὴ καὶ ὑπεύθυνη ἐνημέρωση γιὰ τὴν πορεία τῶν θεμάτων ὀρθόδοξου ἐνδιαφέροντος. Ἡ θετικὴ ἀνταπόκριση τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τοῦ Π.Σ.Ε. στὶς προτάσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἑλλαδικῆς ἀντιπροσωπείας Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου γιὰ τὴ συμμετοχὴ μελῶν τῆς στὶς σημαντικὲς *Ἐπιτροπὲς* τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, προσέφερε ἄμεση πληροφόρηση γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς ὅλης ἐπεξεργασίας τῶν σχεδίων κειμένων πρὶν αὐτὰ εἰσαχθοῦν πρὸς ἀξιολόγηση στὶς συνεδρίες τῆς ὀλομελείας, ἰδιαιτέρα σὲ θέματα ὀρθοδόξου ἐνδιαφέροντος. Ἔτσι, ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συμμετείχαν στὶς *Ἐπιτροπὲς Διοικητικῶν Ὑποθέσεων* (Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας Ἀθανάσιος), *Προγραμματισμοῦ* (ἐλλογ. καθηγητὴς Κωνστ. Σκουτέρης), *Πολιτικοῦ Σχεδιασμοῦ* καὶ *Προγράμματα Νέων* (Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Γαβριήλ Παπανικολάου),

Προγράμματα Γυναικῶν (Ἑρίτ. Αἰκ. Καρκαλᾶ - Ζορμπᾶ) κ.λπ., ἐνῶ ἡ Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη» παρουσίασε σὲ δύο προγραμματισμένους ἐκδηλώσεις τὶς προοπτικὲς τῶν κοινωνικῶν τῆς προγραμμάτων (κ. Σέργιος Βοΐλας).

• Ὁ προγραμματισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῆς Θ' Γενικῆς Συνελεύσεως ὁργανώθηκε μὲ ἰδιαιτέρη προσοχὴ τόσο γιὰ τὰ καθιερωμένα παραδοσιακὰ στοιχεῖα τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων τοῦ Π.Σ.Ε. (*Μελέτη Ἁγίας Γραφῆς, ἐναρκτήρια καὶ καθημερινὴ προσευχή, θεματικὲς καὶ θεαματικὲς ἐκδηλώσεις* κ.λπ.), ὅσο καὶ γιὰ τὰ κύρια θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως (*νέο θεσμικὸ πλαίσιο σχέσεων Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Π.Σ.Ε., αὐστηρότερα θεολογικὰ κριτήρια γιὰ τὴν ἀπόδοση τῆς ιδιότητος τοῦ μέλους, τὸ κῦρος τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος καὶ ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιμετώπιση τῶν νοσηρῶν φαινομένων τῆς πείνας, τῆς βίας καὶ τῆς τρομοκρατίας στὶς σχέσεις ἀνθρώπων καὶ λαῶν, διεύρυνση τῆς οἰκουμενικῆς ἐπιμορφώσεως, ἐνίσχυση τοῦ ρόλου τῶν Νέων καὶ τῶν Γυναικῶν στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση* κ.λπ.). Ἡ ἐποπτικὴ ἐνημέρωση γιὰ τὴ συστηματικὴ προετοιμασία τῶν σχεδίων κειμένων καὶ τῶν προτάσεων γιὰ τὰ θέματα μετὰ τὴν Η' Γενικὴ Συνέλευση (Hague, 1999) συνοδεύθηκε ἀπὸ μίαν πλούσια σχετικὴ βιβλιογραφία, ἡ ὁποία προσέφερε ὄχι μόνον τὰ σχέδια κειμένων, ἀλλὰ καὶ μίαν θεολογικὴ ὑποστήριξη τῶν εισηγουμένων προτάσεων ἢ δράσεων γιὰ τὴν ἀξιολόγησή τους ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση. Ἔτσι, τονίσθηκε μὲ χαρακτηριστικὴ ἔμφαση στὶς ἐναρκτήριες ὁμιλίαι τοῦ Προέδρου τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Αἰμ. Καθολικοῦ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κιλικίας, καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Π.Σ.Ε. Δρος Samuel Kobia ἡ ἰδιαιτέρη σημασία τῶν ἀποφάσεων τῆς Θ' Γενικῆς Συνελεύσεως γιὰ τὶς μελλοντικὲς προοπτικὲς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Οἱ ἐργασίες τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως πραγματοποιήθηκαν σὲ διαδοχικὲς συνεδρίες τῆς Ὀλομελείας τῶν οἰκουμενικῶν, ὁμολογιακῶν καὶ περιφερειακῶν συζητήσεων, τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ὁμάδων ἐργασίας, στὶς ὁποῖες διαμορφώθηκαν εισηγήσεις καὶ προτάσεις γιὰ τὴ συμπλήρωση καὶ βελτίωση τῶν εισηγήσεων καὶ τῶν προτάσεων τῶν σχεδίων προγραμματικῶν κειμένων σὲ ὅλα τὰ θέματα τῆς ἡμερη-

σίας διατάξεως. Ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ τῶν ἐλλήνων καὶ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων ἐκπροσώπων κατὰ τις συζητήσεις τῶν σχεδίων κειμένων καὶ τῶν νέων προτάσεων ὑπῆρξε κατὰ τὴ γενικώτερη ἐκτίμηση σημαντικὴ καὶ ἐποικοδομητικὴ τόσο γιὰ τις νέες προοπτικὲς τῆς ἀποστολῆς τοῦ Π.Σ.Ε., ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἰδιαίτερη συμβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὶς προοπτικὲς αὐτές. Πράγματι, ἡ ἔγκαιρη προετοιμασία καὶ ἡ ἐποικοδομητικὴ παρουσία τῶν ἐκπροσώπων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν συντονίσθησαν πρὸς τὴν πληρέστερη ἀξιοποίησιν τῶν ἤδη διαμορφωμένων θετικῶν προϋποθέσεων γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ ἀναβάθμιση τοῦ ρόλου τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ ὅλες τις θεσμικὲς λειτουργίες τοῦ Π.Σ.Ε., γι' αὐτὸ καὶ τὸ κύριο ἐνδιαφέρον ἐπικεντρώθηκε κυρίως στὶς κρίσιμες ἀποφάσεις τόσο γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῶν καταστατικῶν ἀρχῶν τῆς σχέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ τὸ Π.Σ.Ε., ὅσο καὶ γιὰ τὴν κατάλληλη ὀρθόδοξη ἐκπροσώπηση στὰ ἐπιτελικά καὶ στὰ θεσμικά του ὄργανα.

Εἶναι λοιπὸν εὐνόητον ὅτι ἡ ὅλη ὀρθόδοξη παρουσία στὴν Θ' Γενικὴ Συνέλευση προσδιορίσθη σαφῶς ἀπὸ τις συγκροτημένες εἰσηγήσεις καὶ προτάσεις τῆς σημαντικῆς Μεικτῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ ἴσο ἀριθμὸ ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Π.Σ.Ε., ἡ ὁποία ἀποφασίσθη στὴν Η' Γενικὴ Συνέλευση (Hagar, 1999) καὶ ἐργάσθη μὲ ἐντυπωσιακὴ συνέπεια γιὰ τὴν ἀναβάθμιση τοῦ ρόλου τῆς Ὁρθοδοξίας μὲ γνώμονα τις παλαιῆς ὀρθόδοξες προτάσεις (Desiderata Σόφιας) καὶ τις σχετικὲς ἀποφάσεις τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως (Σαμπεζύ, 1986). Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτή, οἱ εἰσηγήσεις καὶ οἱ προτάσεις τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπικεντρώθηκαν ἀφ' ἑνὸς μὲν στὴν τροποποίηση τῶν καταστατικῶν διατάξεων γιὰ τὴ διαδικασία λήψεως τῶν ἀποφάσεων σὲ σοβαρὰ ζητήματα οἰκουμενικοῦ διαλόγου, ἀφ' ἑτέρου δὲ στὸν αὐστηρότερο καθορισμὸ τῶν θεολογικῶν καὶ τῶν ἐκκλησιολογικῶν κριτηρίων τόσο κατὰ τὴ διαδικασία ἀποδοχῆς νέων μελῶν στοὺς κόλπους τοῦ Π.Σ.Ε., ὅσο καὶ κατὰ τὸν πολυμερῆ θεολογικὸ διάλογο γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν.

• Οἱ εἰσηγήσεις καὶ οἱ προτάσεις τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς υἱοθετήθηκαν μὲ μικρὲς τροποποιήσεις ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ παραπέμφθη-

καν στὴν Θ' Γενικὴ Συνέλευση τόσο γιὰ τὴν τελικὴ ἔγκρισή τους, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀναγκαία τροποποίηση τῶν σχετικῶν καταστατικῶν διατάξεων, ὥστε νὰ εἶναι ἄμεση ἡ ἐφαρμογὴ τους στὶς ἐργασίες τῆς Συνελεύσεως. Σημαντικώτερη ἀπὸ τις εἰσηγήσεις τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν ἡ πρόταση γιὰ τὴν καθιέρωση τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμοφωνίας (consensus) κατὰ τὴ λήψη τῶν ἀποφάσεων σὲ σοβαρὰ ζητήματα πίστεως ἢ προγραμμάτων δράσεων τοῦ Π.Σ.Ε., γιὰτὶ ἡ ἐπίσημη ἔγκρισή του ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ καταργοῦσε τὴν ἀρχὴ τῆς πλειοψηφίας κατὰ τὴ συζήτηση κειμένων γιὰ σοβαρὰ ζητήματα πίστεως, ἡ ὁποία ἀποτελοῦσε μόνιμη αἰτία ἀντιθέσεων τῶν ὀρθοδόξων ἐκπροσώπων, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ κατοχύρωνε τὴν αὐτοδυναμία τοῦ λόγου τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν οἰκουμενικὸ διάλογο γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν, ἡ ὁποία ἀποτελοῦσε μόνιμη ἀξίωση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ μία συνεπῆ συμμετοχὴ στὸ Π.Σ.Ε.

Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτή, ἡ συναινετικὴ ἀποδοχὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμοφωνίας (consensus) καὶ ἡ ἄμεση ἐφαρμογὴ της κατὰ τις ἐργασίες τῆς Θ' Γενικῆς Συνελεύσεως θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἡ σημαντικώτερη ἐπιτυχία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὄχι μόνον γιὰ τὴν ἄρση τῶν αἰτίων τῶν ὀρθοδόξων ἐπιφυλάξεων, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀναβάθμιση τοῦ θεσμικοῦ της ρόλου στοὺς σκοποὺς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ ἐπισφραγίσθη καὶ μὲ τὴν ὁμόφωνη ἔγκριση ὅλων τῶν σχετικῶν καταστατικῶν διατάξεων γιὰ τὴ διαδικασία λήψεως τῶν ἀποφάσεων ὄχι μόνον σὲ σοβαρὰ ζητήματα πίστεως, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλες τις θεσμικὲς λειτουργίες τοῦ Π.Σ.Ε., ἔστω καὶ ἂν ὀρισμένες ἀπὸ αὐτὲς παραπεμφθοῦν ὡς ἐξαιρετικὰ ἐπείγουσες μὲ αὐξημένη πλειοψηφία (85%) σὲ διαδικασία λήψεως ἀποφάσεως μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς πλειοψηφίας. Εἶναι λοιπὸν εὐνόητον ὅτι τὸ νέο αὐτὸ θεσμικὸ πλαίσιο ἐξουδετερώνει μὲ ἄμεσο ἢ ἔμμεσο τρόπο ὅλες σχεδὸν τις ἐκπεφρασμένες παλαιῆς ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὰ θεσμικά ὄργανα τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰτὶ ἡ ὁποιαδήποτε σημαντικὴ ἀπόφαση προϋποθέτει πλέον ὡς ἀπαραίτητη τὴ ρητὴ συναίνεση ἢ τὴ μὴ ἀντίθεση τῶν ὀρθοδόξων ἐκπροσώπων, οἱ ὁποιοὶ ἀποτελοῦν τὸ 25% στὴ σύνθεση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὅλων τῶν θεσμικῶν ὀργάνων τοῦ

Π.Σ.Ε., ἀφ' ἑτέρου δὲ γιὰ τὴν ὁποιαδήποτε πρακτικὴ δυσχέρεια κατὰ τὴν διαδικασίαν θὰ ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ ἰσομερῆ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ στὰ πλαίσια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε., ἡ ὁποία θὰ ἐγγυᾶται τὴν πιστὴ τήρησιν τῶν νέων καταστατικῶν διατάξεων κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμοφωνίας.

Ἡ ἄμεση ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς καὶ κατὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν τροποποιήσεων τῶν σχετικῶν καταστατικῶν διατάξεων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀποδοχὴ τῶν προγραμματικῶν εἰσηγήσεων τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως γιὰ τὶς μελλοντικὰς δράσεις τοῦ Π.Σ.Ε. στὰ κρίσιμα θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ὅπως λ.χ. ὁ αὐστηρὸς καθορισμὸς τῶν θεολογικῶν κριτηρίων γιὰ τὴν ἀποδοχὴ νέων μελῶν στοὺς κόλπους τοῦ Π.Σ.Ε., ἡ ἀναγωγή τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος ὡς βασικοῦ κριτηρίου γιὰ τὴν ἐκκλησιολογικὴ προσέγγισιν τοῦ ζητήματος τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας στοὺς διμερεῖς καὶ στοὺς πολυμερεῖς θεολογικοὺς Διαλόγους τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν Διαθρησκειακῶν Διαλόγων γιὰ τὴν ἐκτόνωσιν νοσηρῶν φαινομένων θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καὶ μισαλλοδοξίας, ὁ προγραμματισμὸς τῶν ἀναγκαίων δράσεων ἢ πρωτοβουλιῶν γιὰ τὴν ἀποτελεσματικώτερην ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπικινδύνων πλέον διαστάσεων ἀνεξέλεγκτης βίας καὶ ὀργανωμένης τρομοκρατίας στὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν, ἡ πληρέστερη ἀξιοποίησις τοῦ δυναμισμοῦ τῶν Νέων στὶς προοπτικὰς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ συστηματικώτερη προβολὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Π.Σ.Ε. γιὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς εἰρήνης, τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων σὲ μίαν πολυπολιτισμικὴν παγκόσμιαν κοινωνίαν κ.λπ.

• Συνεπῶς, ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησιν καὶ εἰδικώτερα στὴν κύρια θεσμικὴ τῆς ἔκφρασις (Π.Σ.Ε.), παρὰ τὶς εὐνόητες ἢ καὶ εὐλογεσὰς ἐπιφυλάξεις παραδοσιαρχικῆς ἐσωστρέφειας ὀρισμένων ὁμάδων τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, ἀποδείχθη ἐξαιρετικὰ σημαντικὴ γιὰ τὴν εὐρύτερην προβολὴν τῆς ἀξιόπιστης μαρτυρίας τῆς Ὁρθοδοξίας γιὰ τὰ σύγχρονα πιεστικὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Πράγματι, οἱ πρωτοβουλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὶς

ἀρχὰς ἤδη τοῦ Κ' αἰῶνα μὲ τὶς περίφημες *Πατριαρχικὰς Ἐγκυκλίους* (1902, 1904, 1920) καὶ τὴ θετικὴ ἀνταπόκρισιν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἄνοιξαν μίαν νέα προοπτικὴν ὄχι μόνον γιὰ τὶς διορθόδοξες, ἀλλὰ γιὰ τὶς διεκκλησιαστικὰς σχέσεις. Ἔτσι, σὲ μίαν ἐποχὴ πολλαπλῶν ἐθνικιστικῶν, ἰδεολογικῶν, πνευματικῶν καὶ κοινωνικῶν συγχύσεων (*ἐκκοσμηκευμένος Κρατισμὸς, ἰδεολογικὸς Διεθνισμὸς, Μοντερισμὸς* κ.λπ.) ἡ ὁδὸς τῆς διαχριστιανικῆς συνεργασίας παρουσιαζόταν ὡς ἡ μόνη προοπτικὴ ἄμεσης διαλεκτικῆς ἀντιπαράθεσος πρὸς τὴν γενικώτερην ἀμφισβήτησιν τῆς παραδοσιακῆς πνευματικῆς σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν κοινωνίαν. Οἱ ἀνεπίσημες *Οἰκουμενικὰς Διασκέψεις* τῆς Γενεύης (1920), Λωζάνης (1928) καὶ Ἀμστερνταμ (1937), παρὰ τὴν ἀρχικὴ ἀρνητικὴ στάσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐνίσχυσαν τὶς τάσεις αὐτές, οἱ ὁποῖες, μετὰ τὶς τραγικὰς συνέπειας τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους κυρίως λαοὺς τῆς Ἄν. Εὐρώπης, προσέλαβαν θεσμικὸν χαρακτήρα μὲ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (1948), χωρὶς ὅμως τὴν συμμετοχὴν μέχρι τὸ 1961 τῶν ὑπὸ κομμουνιστικὸν καθεστὸς Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιὰ εὐνόητους λόγους.

Ἡ ὀρθότητις τῆς διορατικῆς ἐπιλογῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπιβεβαιώθηκε ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐπίσημην προσχώρησιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησιν, ὅπως αὐτὴ διακηρύχθη μὲ τὸ Διάταγμα *Περὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ* (Unitatis redntegratio) τῆς Β' Βατικανῆς συνόδου (1962-1965), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐντυπωσιακὴν ἀκτινοβολίαν τῆς Πατερικῆς Θεολογίας στοὺς πολυμερεῖς καὶ στοὺς διμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν, στὰ κοινὰ θεολογικὰ κείμενα τῶν ὁποίων προβάλλονται μὲ ἐντυπωσιακὴν ἀποδοχὴν τὰ καθιερωμένα κριτήρια τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως. Πράγματι, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἀναγνώρισεν ἐπίσημως στὸ Διάταγμα *Περὶ Οἰκουμενισμοῦ* τῆς Β' Βατικανῆς συνόδου (1962-1965) τὴν αὐθεντικὴν συνέχειαν στὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν ὄχι μόνον τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως στὴν πίστιν, τὴν μυστηριακὴν ἐμπειρίαν, τὴν κανονικὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν ἀσκητικὴν πνευματικότητα τοῦ ὅλου

ἐκκλησιαστικοῦ της βίου (Unitatis redntegratio, 3, 14-18), τὰ ὁποῖα ἐπηρέασαν καὶ τὸ ὄλο ἔργο τῆς Συνόδου.

Ἀνάλογη ὑπῆρξε ἡ θεολογικὴ ἐπίδραση τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως τόσο στοὺς Παλαιοκαθολικοὺς καὶ τοὺς Ἀγγλικανούς, ὅσο καὶ στὶς μεγάλες Προτεσταντικὲς Ὁμολογίες (Λουθηρανούς, Μετερρουμενίους), οἱ ὅποιοι, παρὰ τὶς οὐσιαστικὲς ἐκκλησιολογικὲς διαφορὲς καὶ τὶς προεκτάσεις τους στὴ μυστηριακὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, ἀναγνωρίζουν πλέον τὸ κριτήριον τῆς Πατερικῆς Παραδόσεως καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὄχι μόνο κατὰ τὴν ἀξιολόγησιν τῆς αὐθεντικῆς συνέχειας τῆς ἀποστολικῆς πίστεως στὴν ἱστορικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴ σύνταξιν τῶν κοινῶν κειμένων γιὰ διαμφισβητούμενα ζητήματα πίστεως, στοὺς διμερεῖς κυρίως Θεολογικοὺς Διαλόγους. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸ ὅτι ὁ διαπρεπὴς προτεστάντης θεολόγος K. Barth ὄχι μόνο ἀξιοποιεῖ συστηματικὰ τὸ πλούσιο θεολογικὸ του ἔργο τῆς θεολογίας τῶν ἐγκρίτων ἐλλήνων Πατέρων τῶν πρώτων αἰώνων, ἀλλὰ καὶ δὲν διστάζει νὰ χαρακτηρίσῃ «οὐρλιαχτὰ λύκων» τὶς ὁποιοσδήποτε ἀμφισβητήσεις ἀπὸ προτεστάντες θεολόγους τοῦ ἀστασίαστου κύρους τῶν θεολογικῶν προτάσεων γιὰ τὴν αὐθεντικὴ ἐρμηνεία τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι λοιπὸν προφανὲς ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησιν γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν, ἡ ὁποία εἶναι αὐτονόητη καὶ ὀφειλετικὴ μέρος τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ὄχι μόνο

δὲν παρέσυρε τὴν ὀρθόδοξον θεολογίαν σὲ μινιμαλιστικούς θεολογικούς πειρασμούς, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐνίσχυσε τὴ στροφή τῆς πρὸς τὴν Πατερικὴ Παράδοσιν τόσο γιὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ θεολογικοῦ της λόγου, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀξιόπιστη προβολὴν τοῦ σπὸν οἰκουμενικὸν διάλογον. Ἔτσι, παρὰ τὴ γνωστὴ κρίσιν τῶν θεολογικῶν σπουδῶν στὶς ἐμπερίστατες Ὄρθόδοξες Ἐκκλησίαι τῆς Ἀν. Εὐρώπης, ἡ πατερικὴ ἀκτινοβολία στὶς ὀρθόδοξες προτάσεις ὄχι μόνο ἀνέδειξε τὸ διαχρονικὸν τους κύρος, ἀλλὰ καὶ ἐπηρέασε βαθύτατα τὴν ἀνασύνδεσιν τῶν θεολογικῶν τάσεων τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τῆς Δύσεως μὲ τὰ καθιερωμένα διαχρονικὰ κριτήρια τῆς Πατερικῆς Παραδόσεως καὶ τῆς λειτουργικῆς ἐμπειρίας τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας. Βεβαίως, παραμένει ἀκόμη στὸ περιθώριον τοῦ Οἰκουμενικοῦ διαλόγου τὸ ζήτημα τῶν σημαντικῶν ἐκκλησιολογικῶν διαφορῶν, οἱ ὁποῖαι πηγάζουν ἀπὸ τὴν διαφορετικὴν προσέγγισιν ἢ ἐρμηνείαν τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας στὶς διάφορες χριστιανικὲς παραδόσεις τῆς Δύσεως, ἀλλὰ τὰ διαχρονικὰ κριτήρια τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας παραμένουν πάντοτε ἡ βασικὴ θεολογικὴ πρότασις γιὰ ἐποικοδομητικὸν διάλογον. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν, οἱ ἀποφάσεις τῆς Θ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. γιὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμοφωνίας (consensus) στὴ λήψιν τῶν ἀποφάσεων παρέχει εὐρύτατον πεδίον προβολῆς τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, γι' αὐτὸ καὶ ἡ κατάλληλη προετοιμασία τῶν ὀρθοδόξων προτάσεων εἶναι ἀναγκαία προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἀξιόπιστην προβολὴν τους πρὸς τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν.

**Ἡ προστασία
τῶν ἀρχαίων
μνημείων
τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος
μέ βάση
τοὺς νόμους
περὶ ἀρχαιοτήτων
καὶ
περὶ προστασίας
τῆς πνευματικῆς
ιδιοκτησίας**

(Β΄ Μέρος)

Τῶν
Σπυρίδωνος Ν. Τρωιάνου
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
καὶ
Μαρίας Γ. Παπαδημητρίου
Ἀρχαιολόγου

Ὅλοκληρώνουμε τὴν ἔρευνα τοῦ εὗρους τῆς προστασίας, τὴν ὁποία ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία παρέχει στὰ ἀρχαῖα μνημεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξετάζοντας μετὰ τὴν ποινικὴ προστασία¹, ἐκείνη πού προσφέρει ὁ συνδυασμὸς τῶν νόμων 3028/2002 «Γιὰ τὴν προστασία τῶν Ἀρχαιοτήτων καὶ ἐν γένει τῆς Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς» (φ.Ε.Κ. Α΄ 153) καὶ 2121/1993 «Πνευματικὴ ἰδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα καὶ πολιτιστικά θέματα» (φ.Ε.Κ. Α΄ 25). Τὸ δίκαιο τῆς διανοητικῆς ἰδιοκτησίας ἀποτελεῖ κλάδο τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου πού ἀναπτύχθηκε κατὰ τὶς τελετεταῖες δεκαετίες. Μὲ τὴν εἰδικότερη μορφή τοῦ δικαίου τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας², ἔχει τὸ δίκαιο αὐτὸ ὡς ἀντικείμενο τὴν ἐν γένει προστασία τοῦ δημιουργοῦ.

Τὰ θέματα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ρυθμίζονται στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸν προαναφερθέντα Ν. 2121/1993 καὶ τὶς μεταγενέστερες τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις του μὲ νεώτερα νομοθετήματα. Ὁ ἐν λόγῳ νόμος προβλέπει στὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τὰ ἀκόλουθα: «Ἄρθρο 1. Πνευματικὴ ἰδιοκτησία. 1. Οἱ πνευματικοὶ δημιουργοί, μὲ τὴ δημιουργία τοῦ ἔργου, ἀποκτοῦν πάνω σ' αὐτὸ πνευματικὴ ἰδιοκτησία, πού περιλαμβάνει, ὡς ἀποκλειστικά καὶ ἀπόλυτα δικαιώματα, τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμετάλλευσης τοῦ ἔργου (περιουσιακὸ δικαίωμα) καὶ τὸ δικαίωμα τῆς προστασίας τοῦ προσωπικοῦ τους δεσμοῦ πρὸς αὐτὸ (ἠθικὸ δικαίωμα). 2. (...). – Ἄρθρο 2. Ἀντικείμενο τοῦ δικαιώματος. 1. Ὡς ἔργο νοεῖται κάθε πρωτότυπο πνευματικὸ δημιούργημα λόγου, τέχνης ἢ ἐπιστήμης, πού ἐκφράζεται μὲ ὁποιαδήποτε μορφή, ἰδίως τὰ γραπτὰ ἢ προφορικά κείμενα, (...) τὰ ἔργα τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν, στὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται τὰ σχέδια, τὰ ἔργα ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς, τὰ χαρακτηριστικὰ ἔργα καὶ οἱ λιθογραφίες, τὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἔργα, οἱ φωτογραφίες, τὰ ἔργα τῶν ἐφαρμοσμένων τεχνῶν, οἱ εἰκονογραφίες, οἱ χάρτες, τὰ τρισδιάστατα ἔργα πού ἀναφέρονται στὴ γεωγραφία, τὴν τοπογραφία, τὴν ἀρχιτεκτονικὴ ἢ τὴν ἐπιστήμη. 2. Νοοῦνται ἐπίσης ὡς ἔργα οἱ μεταφράσεις, οἱ διασκευές, οἱ προσαρμογές καὶ οἱ ἄλλες μετατροπές ἔργων ἢ ἐκφράσεων τῆς λαϊκῆς παράδοσης, καθὼς καὶ οἱ συλλογές ἔργων (...) ἐφόσον ἢ ἐπιλογή ἢ ἡ διευθέτηση τοῦ περιεχομένου τους εἶναι πρωτότυπη. Ἡ προστασία τῶν ἔργων τῆς παρούσας παραγράφου γίνεται μὲ τὴν ἐπιφύλαξη τῶν δικαιωμάτων στὰ προϋπάρχοντα ἔργα πού χρησιμοποιήθηκαν ὡς ἀντικείμενο τῶν μετατροπῶν ἢ τῶν συλλογῶν [ὅπως τροποποιήθηκε μὲ τὸ ἄρθρο 7 παρ. 2 Ν. 2819/2000]. 2α-3. (...). 4. Ἡ προστασία τοῦ παρόντος νόμου εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν ἀξία καὶ τὸν προορισμὸ τοῦ ἔργου, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἔργο προστατεύεται ἐνδεχομένως καὶ ἀπὸ ἄλλες διατάξεις. 5 (...).»

Ἡ παράθεση ἐδῶ τῶν ὡς ἄνω βασικῶν διατάξεων του Ν. 2121/1993 δὲν ἔχει βεβαίως ὡς στόχο τὴν προστασία τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας τῶν δημιουργῶν τῶν μνημείων, δοθέντος ὅτι ἡ ἀπὸ τὸ διεθνὲς καὶ ἀπὸ τὸ ἐσωτε-

1. Ἐκκλησία ἐτ. ΠΓ΄ (2006) 30 - 34.

2. Βλ. Τελευταῖα Δ. Καλλινίκου, Πνευματικὴ ἰδιοκτησία καὶ συγγενικά δικαιώματα, Ἀθήνα 2005. Βλ. ἐπίσης Γ. Κουμάντου, Πνευματικὴ ἰδιοκτησία, Ἀθήνα-Κομοτηνὴ 2002. – Μ. -Θ. Μαρίνου, Πνευματικὴ ἰδιοκτησία, Ἀθήνα-Κομοτηνὴ 2004.

ρικό δίκαιο προβλεπόμενη διάρκεια προστασίας (καὶ ὅταν ἀκόμη ἢ ταυτότητα τῶν δημιουργῶν δὲν εἶναι ἄγνωστη) ἔχει πρὸ πολλοῦ λήξει³, ἀλλὰ γίνεται γιὰ νὰ ἐπισημανθοῦν οἱ κίνδυνοι πού ἀπειλοῦν τὴν πολιτιστικὴ μας κληρονομιά ἀπὸ τὴν ἐνδεχόμενη γένεση καὶ προστασία δικαιωμάτων πνευματικῆς ιδιοκτησίας τρίτων ἐπὶ τῶν ἀπεικονίσεων ὁποιασδήποτε μορφῆς τῶν ὡς ἄνω μνημείων.

Διαβλέποντας οἱ συντάκτες τοῦ σχεδίου τοῦ ἀρχαιολογικοῦ νόμου αὐτοῦς τοὺς κινδύνους, προέβλεψαν σχετικὴ ρύθμιση πού περιελήφθηκε στὶς παραγράφους 4 καὶ 5 ἄρθρου 46 τοῦ Ν. 3028/2002: «4. *Γιὰ τὴν παραγωγή, ἀναπαραγωγή καὶ διάδοση στὸ κοινό, γιὰ ἄμεσο ἢ ἔμμεσο οἰκονομικὸ ἢ ἐμπορικὸ σκοπὸ, ἐκμαγείων, ἀντιγράφων ἢ ἀπεικονίσεων μνημείων, πού ἀνήκουν στὸ Δημόσιο, εἴτε ἀκινήτων πού βρίσκονται σὲ ἀρχαιολογικοὺς χώρους καὶ ἱστορικοὺς τόπους ἢ εἶναι μεμονωμένα, εἴτε κινητῶν πού βρίσκονται σὲ μουσεῖα ἢ συλλογές τοῦ Δημοσίου, μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο καὶ μέσο συμπεριλαμβανομένων τῶν ἠλεκτρονικῶν καὶ ψηφιακῶν τοῦ διαδικτύου (internet), τῶν δικτύων τηλεπικοινωνιακῆς ἢ ἄλλης σύνδεσης, καὶ τῆς δημιουργίας βάσεων δεδομένων μὲ εἰκόνες τῶν παραπάνω, ἀπὸ ἄλλους φορεῖς ἢ πρόσωπα, πλὴν τοῦ Δημοσίου, τοῦ Τ.Α.Π.Α. καὶ τοῦ Ὄργανισμοῦ Προβολῆς Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ Α.Ε. ἀπαιτεῖται προηγούμενη ἄδεια. Ἡ ἄδεια χορηγεῖται ἔναντι τέλους, ὑπὲρ τοῦ Τ.Α.Π.Α., σὲ φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα μὲ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ, στὴν ὁποία καθορίζεται καὶ ἡ χρονικὴ διάρκεια τῆς ἄδειας, οἱ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους παρέχεται καὶ τὸ καταβλητέο τέλος. 5. Ἡ παραγωγή, ἀναπαραγωγή καὶ χρῆση τῶν παραπάνω προϊόντων γιὰ ἄλλους σκοποὺς, ὅπως καλλιτεχνικοὺς, ἐκπαιδευτικοὺς ἢ ἐπιστημονικοὺς, ἐπιτρέπεται ἔναντι τῆς καταβολῆς τέλους, ὑπὲρ τοῦ Τ.Α.Π.Α., ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπαλλαγὴ μὲ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ. 6. Ἡ διάταξη τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Α.Ν. 1947/1939 καταργεῖται». Οἱ παράγραφοι 7 καὶ 8 τοῦ ἰδίου ἄρθρου περιέχουν ἐξουσιοδοτήσεις γιὰ τὴν ἔκδοση ὑπουργικῶν ἀποφά-*

σεων, μὲ τὶς ὁποῖες θὰ καθορίζονται οἱ προϋποθέσεις καὶ ὅροι χορηγήσεως τῶν παραπάνω ἀδειῶν. Μὲ βάση τὴν ἐξουσιοδότηση τῆς παρ. 8 ἐκδόθηκε στὶς 12 Σεπτεμβρίου 2005 κοινὴ ἀπόφαση τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομίας καὶ Οἰκονομικῶν καὶ Πολιτισμοῦ μὲ ἀριθμὸ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΔΜΕΕΠ/Γ2/Φ51-54/81397/2199 (φ.Ε.Κ. Β' 1491/27.10.05).

Ἡ καταργηθεῖσα διάταξη τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Α.Ν. 1947/1939 «Περὶ ὀργανώσεως ὑπηρεσίας ἀρχαιοτήτων καὶ ἱστορικῶν μνημείων τοῦ Κράτους» (φ.Ε.Κ. Α' 366) ἀναγνώριζε στὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο «κατ' αὐστηρὰν ἀποκλειστικότητα καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας» δύο ἀπὸ τὶς ἐξουσίες πού συγκροτοῦν τὸ περιουσιακὸ δικαίωμα τοῦ δημιουργοῦ. Ὅπως ἔχει ἤδη τονιστεῖ⁴, ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα ἰδιόρρυθμο δικαίωμα πνευματικῆς ιδιοκτησίας πάνω στὰ ἀρχαῖα, περιορισμένο ὡς πρὸς τὴν ἔκτασή του, ἀφοῦ ἢ παραπάνω διάταξη ἀναφερόταν μόνον στὸ δικαίωμα «κατασκευῆς» ἢ «παραγωγῆς» καὶ πωλήσεως πού ἀντιστοιχεῖ στὴν ἐξουσία ἀναπαραγωγῆς καὶ θέσης σὲ κυκλοφορία (βλ. σχετικὰ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Ν. 2121/1993). Στὴ νέα ρύθμιση τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Ν. 3028 πού παρατέθηκε πρὸ πάνω δὲν γίνεται ἀναφορὰ στὸ δικαίωμα πνευματικῆς ιδιοκτησίας τοῦ Δημοσίου. Ἡ ρύθμιση αὐτὴ στοχεύει στὴν προστασία τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς ἀπὸ τὴν ἀνεξέλεγκτη ἐμπορευματοποίηση ἀπεικονίσεων τῶν ἀρχαίων ἔργων ἀπὸ τρίτους⁵.

Ἡ συνδυασμένη ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγω ἄρθρου 46 καὶ τῆς προαναφερθείσας κοινῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ἐξασφαλίζει, μὲ τὰ σημερινὰ τουλάχιστον δεδομένα, ἀποτελεσματικὴ προστασία ἀπὸ τοὺς κινδύνους πού ἐπισημάνθηκαν πρὸ πάνω. Ἡ προστασία ὡστόσο αὐτὴ δὲν ἀφορᾷ στὸ σύνολο τῶν μνημείων, ἀφήνει δὲ εἰδικότερα ἀκάλυπτα τὰ μνημεῖα θρησκευτικοῦ χαρακτήρα. Ἀπὸ τὴ διάταξη τῆς παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 46 προκύπτει μὲ ἀπόλυτη σαφήνεια ὅτι οἱ εἰσαγόμενες ρυθμίσεις ἀναφέρονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον σὲ μνημεῖα πού ἀνήκουν στὸ Δημόσιο. Ἐπομένως ἐκεῖνα, τὴν κυριότητα τῶν ὁποίων διατηροῦν οἱ

3. Καλλινίκου, ὁ.π. σ. 52: «Τὰ ἀρχαῖα ἔργα δὲν προστατεύονται μὲ τὴν πνευματικὴ ιδιοκτησία γιὰ τὸ βασικὸ λόγο ὅτι ἔχει λήξει ἡ διάρκεια προστασίας».

4. Δ. Καλλινίκου, «Πνευματικὴ ιδιοκτησία. Ἀρχαῖα ἔργα – Ἀποκατάσταση παλαιῶν κειμένων – Ἐπιγραφές», *Κριτικὴ ἐπιθεώρηση νομικῆς θεωρίας καὶ πράξης* 1 (1997) 101-111 (108).

5. Καλλινίκου *Πνευματικὴ ιδιοκτησία*, κ.λπ. (ὁ.π.) σ. 53.

ἀναφερόμενοι στο άρθρο 73 παρ. 1 φορείς, δὲν περιλαμβάνονται σὲς προβλέψεις τοῦ άρθρου 46. Ἐξάλλου, τὸ άρθρο 14 τοῦ Α.Ν. 1947/1939 ποὺ καταργήθηκε μὲ τὴν παρ. 6 τοῦ άρθρου 46 εἶχε ὡς μὲν περιεχόμενο ἀπολύτως συναφὲς μὲ ἐκεῖνο τῆς παρ. 4 τοῦ ἴδιου άρθρου, ἀλλὰ μὲ εὐρύτερο, κατὰ τὴ γνώμη μας, πεδίο ἐφαρμογῆς, ὅποτε θὰ ἦταν ἐνδεχομένως δυνατὸ νὰ καλύψει ἐν μέρει τὸ ἤδη δημιουργούμενο κενό⁶.

Ἀπὸ τὰ μνημεῖα θρησκευτικοῦ χαρακτήρα, στὰ ὁποῖα ἀναφέρεται τὸ άρθρο 73 παρ. 1 τοῦ Ν. 3028, μόνον ἡ εἰδικὴ νομοθεσία περὶ Ἁγίου Ὁρους, ποὺ κατὰ τὴν παρ. 2 τοῦ ἐν λόγῳ άρθρου 73 δὲν θίγεται μὲ τίς ρυθμίσεις τοῦ Ν. 3028, περιέχει εἰδικὴ διάταξη. Ἡ διάταξη αὐτή, μολονότι δὲ ἀφορᾷ σὲ ἀρχαῖα μνημεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνδιαφέρει τὴν παροῦσα ἔρευνα, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς συνδέθηκε μὲ τὴν προστασία τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας. Πρόκειται γιὰ τὸ άρθρο 174 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ Ἁγίου Ὁρους ποὺ κυρώθηκε μὲ τὸ Ν.Δ. τῆς 10./16.9.1926 (φ.Ε.Κ. Α' 309). Ἡ διάταξη αὐτὴ προβλέπει τὰ ἑξῆς: «Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἐν Ἁγίῳ Ὁρει ἡ πώλησις εἰκόνων ἢ τεχνουργημάτων ἐν γένει, ἐκτὸς αὐτοῦ κατασκευασθέντων, ὡς καὶ ἡ ὑπὸ λαϊκῶν ἐν αὐτῷ κατασκευῆ τοιούτων. Ἀπαγορευμένη ἐπίσης εἶναι ἐπὶ χάρτου τύψεις τῶν εἰκόνων ἀνευ ἀδείας αὐτῶν».

Ἐρμηνεύοντας τὰ δικαστήρια τὴ διάταξη αὐτὴ σὲ συνδυασμὸ μὲ ἐκεῖνη τοῦ άρθρου 42 τοῦ ὡς ἄνω κυρωτικοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος, κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ ἀπὸ κάθε πλευρᾶς εὐθύνη γιὰ τὰ μνημεῖα ἀνήκει σὲς οἰκείες μονὲς ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τῆς Ἱ. Κοινοτήτας, κατέληξαν στὴν ἀκόλουθη κρίση: «Ἐκ τῶν εἰδικῶν καὶ ἐξαιρετικῶν διατάξεων τούτων, μὴ καταργηθεισῶν διὰ τῶν ...νεωτέρων γενικῶν διατάξεων τοῦ Ν. 5351/1932 «περὶ ἀρχαιοτήτων» καὶ 13 καὶ

14 τοῦ Α.Ν. 1947/1939, πλέον ἢ σαφῶς προκύπτει, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς Μοναῖς τοῦ Ἁγίου Ὁρους φυλασσομένων εἰκόνων, κειμηλίων κ.λπ. ἀνήκει εἰς τὰς ἐν λόγῳ Μονὰς, αἵτινες καὶ δύνανται μόναι νὰ προβαίνουν εἰς τὴν τακτοποίησιν καὶ συντήρησιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ κατασκευάζουν φωτογραφίας ἢ ἄλλας εἰκόνας τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων εἰκόνων, κειμηλίων καὶ λοιπῶν τεχνουργημάτων ἀνευ ἀδείας τοῦ Κράτους ἢ τῆς Ἀρχαιολογικῆς αὐτοῦ Ὑπηρεσίας»⁷.

Τὸ κατὰ τὴ νομολογία, ἐντόνως ὡστόσο ἀμφισβητούμενο ὡς πρὸς τὴ νομικὴ ἀκρίβεια τοῦ ὄρου, «δικαίωμα πνευματικῆς ιδιοκτησίας» τῶν ἐπιμέρους μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἢ, ἐνδεχομένως, τῆς Ἱ. Κοινοτήτας εἶναι δυνατὸν νὰ παραχωρεῖται σὲ τρίτους, ὅποτε νομιμοποιοῦνται αὐτοὶ ἐνεργητικῶς νὰ ζητήσουν προστασία σὲ περίπτωση προσβολῆς. Εἶναι ἐνδιαφέρον τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ σκεπτικὸ δικαστικῆς ἀποφάσεως⁸ ποὺ ἀφορᾷ στο «Ἄξιον Ἑστί», τὴ γνωστὴ σὲ πανελλήνιο ἐπίπεδο εἰκόνα τοῦ Πρωτάτου σὲς Καρυές: «(...) Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι τὰ ἱερὰ κειμήλια ποὺ βρίσκονται στο Ἅγιο Ὁρος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἀρχαῖες ἱερὲς εἰκόνες καθὼς καὶ τὰ βιβλία, θεωροῦνται ὅτι ἀνήκουν κατὰ πλήρη κυριότητα καὶ κατοχὴ στὴ μονὴ ἢ σκῆτη ποὺ βρίσκονται σήμερα (βλ. ἄρθρα 1 καὶ 2 τῆς 35663/21/28.8.1947 ἀπόφασης τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν), ἐνῶ ἀπαγορεύεται ἡ ἀποτύπωση τῶν εἰκόνων σὲ χαρτὶ (...) Ἔτσι ἡ ἱερὰ Ἐπιστοασία ὡς δικαιούχος τῶν δικαιωμάτων πνευματικῆς ιδιοκτησίας στο πρωτότυπο ἔργο τῆς εἰκόνας «Ἄξιον Ἑστί»⁹ παραχώρησε ἀποκλειστικὸ δικαίωμα ἐκμετάλλευσής του στον αἰτοῦντα κατὰ τὸν τρόπο ποὺ ἀναφέρεται παραπάνω, ὁ ὁποῖος νομιμοποιεῖται νὰ ζητεῖ στο δικὸ του ὄνομα δικαστικὴ προστασία ἀπὸ παράνομες προ-

7. Πλημ. Θεσσαλονίκης 95/1973, Ἀρμενόπουλος 27 (1973) 126 ἐπ. = Ποινικὰ Χρονικὰ 24 (1974) 221-222.

8. Μον. Πρωτ. Ἀθηνῶν (Τμῆμα ἀσφαλιστικῶν μέτρων) 13757/1993 (ἀδημ.).

9. Ὡς πρὸς τὴ σκέψη τῆς ἀποφάσεως ὅτι ἡ Ἱερά Ἐπιστοασία ἔχει πνευματικὴ ιδιοκτησία ἐπὶ τῆς συγκεκριμένης εἰκόνα (βλ. τὴν ἴδια σκέψη καὶ στὴν ἄλλη ἀπόφαση ποὺ παρατέθηκε πρὸ πάνω καὶ παραπέμπεται στὴ σημ. 8), παρατηρεῖ ὁ Κουμάντος, ὁ.π. σ. 158 σημ. 384, ὅτι μαρτυρεῖ ἀγνοία τῶν προϋποθέσεων προστασίας τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας.

6. Μολονότι ὁ Εἰσαγγελέας Χρ. Χατζηλιάς, ἀγορεύοντας κατὰ τὴν ἐκδίκαση τῆς ὑποθέσεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκδόθηκε ἡ ἀπόφαση 95/1973 τοῦ Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης (βλ. τὴν ἐπόμενη σημείωση), ὑπεστήριξε ὅτι τὸ άρθρο 14 τοῦ Α.Ν. 1947/1939 ἐφαρμόζεται μόνον ἐπὶ τῶν μουσείων καὶ ἀρχαιολογικῶν χώρων ποὺ ἀνήκουν στο Κράτος, ὄχι δὲ καὶ σὲ νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Βλ. τὴν ἀγόρευση στὰ Ποινικὰ Χρονικὰ 24 (1974) 222-223.

σβολές τρίτων, ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἀντίθετη συμφωνία στὴ σύμβαση (ἄρθρο 13 παρ. 3 τοῦ Ν. 2121/1993). Ὁ καθοῦ ἢ αἴτηση ἔχει κατασκευάσει καὶ αὐτὸς εἰκόνα μὲ τὸ ἴδιο θέμα πού ἔχει ἢ εἰκόνα τοῦ «Ἄξιον Ἑστί». Ἡ εἰκόνα πού ἔχει κατασκευάσει ἢ καθοῦ ἢ αἴτηση δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ δουλική ἀπομίμηση τῆς εἰκόνας τοῦ αἰτοῦντα, διότι εἶναι χειροποίητη σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ αἰτοῦντα, πού κατασκευάζεται μηχανικὰ ἀπὸ μῆτρα πού κατασκεύασε εἰδικὸς τεχνίτης καὶ ὑπάρχουν καὶ ἄλλες πολλὲς διαφορὲς στὸν τρόπο ἐμφάνισης τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων. Εἶναι ὁμως ὁποσδήποτε ἀποτύπωση τοῦ ὅλου θέματος τῆς εἰκόνας τοῦ «Ἄξιον Ἑστί» (Κεντρικὸ θέμα καὶ περιβάλλοντες τὴν Παναγία καὶ τὸ βρέφος ἅγιοι καὶ ἄγγελοι) καὶ ὡς ἀντίγραφο τῆς εἰκόνας αὐτῆς τὴ διαθέτει καὶ ὁ καθοῦ ἢ αἴτηση, ἐφόσον τὴν ὀνομάζει «Ἄξιον Ἑστί». Ἡ ἀποτύπωση ὁμως τῆς εἰκόνας ἀπὸ τὸν καθοῦ ἔγινε χωρὶς νὰ ἔχει τὴν ἄδεια τοῦ δικαιούχου καὶ ὡς ἐκ τούτου προσβάλλει τὸ περιουσιακὸ δικαίωμά του τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας (...).

Διατάξεις παρέχουσες ἀντίστοιχη προστασία στοὺς ἄλλους, ἐκτὸς τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, δικαιούχους πού ἀπαριθμοῦνται στὴν παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Ν. 3028 δὲν ὑπάρχουν. Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977) περιέλαβε ὡστόσο στὸ ἄρθρο 45 παρ. 5 τὰ ἑξῆς: «Δι' ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ., ἐγκρινομένων ὑπὸ τῆς Ι.Σ.Ι. καὶ δημοσιευομένων διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, δύνανται νὰ συνιστῶνται εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆ προτάσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἐκκλησιαστικὰ μουσεῖα πρὸς καταγραφήν, φύλαξιν καὶ συντήρησιν κειμηλίων, ἱερῶν εἰκόνων καὶ λοιπῶν ἔργων ἐκκλησιαστικῆς τέχνης». Ἦδη ἔχει ἐκδοθεῖ σημαντικὸς ἀριθμὸς Κανονισμῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, μὲ τοὺς ὁποίους ἰδρύθησαν ἐκκλησιαστικὰ μουσεῖα σὲ πολλὲς μητροπόλεις.

Ὁ ὅρος «φύλαξις» στὴν πρὸ πάνω διάταξη πρέπει νὰ νοηθεῖ στὸ πλαίσιο τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 24 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος 1975/1986/2001 κατὰ τὴν ὁποία: «Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος ἀποτελεῖ ὑποχρέωση τοῦ Κράτους καὶ δικαίωμα τοῦ καθενός. Γιὰ τὴ διαφύλαξή του τὸ Κράτος ἔχει ὑποχρέωση νὰ παίρνει ἰδιαίτερα προληπτικὰ ἢ κατασταλτικὰ μέτρα στὸ πλαίσιο τῆς ἀρχῆς τῆς ἀει-

φορίας (...). Τὰ μέτρα γιὰ τὴν προστασία τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς ἀπαριθμοῦνται ἐνδεικτικῶς στὸ ἄρθρο 3 τοῦ Ν. 3028. Ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρει ἐδῶ ὁ στόχος πού ἀναφέρεται στὸ ἐδ. β' τῆς παρ. 1: «στὴ διατήρηση καὶ στὴν ἀποτροπὴ τῆς καταστροφῆς, τῆς ἀλλοίωσης καὶ γενικὰ κάθε ἀμεσεως ἢ ἔμμεσης βλάβης τῆς».

Δὲν θεωροῦμε ἐνόψει τῶν ἀνωτέρω τολμηρὴ τὴν ἄποψη, ὅτι στὴν εὐρύτερη ἔννοια τῆς φύλαξεως, λαμβανομένων ὑπόψη καὶ τῶν αὐξημένων ὑποχρεώσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων μετὰ τὸν Ν. 3028¹⁰, περιλαμβάνεται καὶ ἡ θέσπιση διατάξεων παρεμφερῶν πρὸς ἐκεῖνες πού περιέχουν οἱ παρ. 4 καὶ 5 τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Ν. 3028, δηλαδή τὴν εἰσαγωγή προληπτικῶν μέτρων ὥστε νὰ διαφυλαχθοῦν τὰ μνημεῖα θρησκευτικοῦ χαρακτήρα καὶ προστατευθοῦν ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἀνεξέλεγκτη ἐμπορευματοποίηση, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀνίερη χρῆση (π.χ. χρησιμοποίηση γιὰ τὴ διαφημιστικὴ προβολὴ διαφόρων προϊόντων στὸ Διαδίκτυο). Ἐννοοῦμε συγκεκριμένα διατάξεις, οἱ ὁποῖες θὰ ἐπιβάλλουν τὴν ὑπὸ ὄρους παροχῆς ἀδείας ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ μουσείου γιὰ α) τὴ φωτογράφιση (μὲ τὴν ἐπιφύλαξη τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 29 παρ. 1 τοῦ Ν. 3028) ἢ κινηματογράφηση-βιντεοσκόπηση τῶν ἐκθεμάτων, β) τὴ δημοσίευση τῶν ὡς ἄνω φωτογραφιῶν, ταινιῶν ἢ βιντεοσκοπήσεων, γ) τὴν ἠλεκτρονικὴ ἔκδοση αὐτῶν, δ) τὴ χρῆση τῶν ὑπὸ στοιχεῖο α' λήψεων στὸ Διαδίκτυο καὶ ε) τὴν ὑπὸ ὁποιαδήποτε μορφή παραγωγή καὶ διάδοση στὸ κοινὸ ἀντιγράφων κ.λπ. τῶν διαφόρων ἐκθεμάτων. Ἰδιαίτερη προσοχὴ ἀπαιτεῖται στὸ θέμα τῆς ψηφιοποιήσεως ἱερῶν πραγμάτων ἐκτεθειμένων στὰ ἐκκλησιαστικὰ μουσεῖα. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἢ

10. Βλ. τὴν Εἰσηγητικὴ ἔκθεση τοῦ Ν. 3028, τμῆμα V: Ἡ συμπληρωματικότητα τῶν καθηκόντων τῆς πολιτείας καὶ τῶν πολιτῶν, ὅπου στὴ μὲν παρ. 1 τονίζεται ὁ ρόλος τῆς Πολιτείας ὡς βασικοῦ παράγοντα προστασίας τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς, στὴ δὲ παρ. 2 ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: «Ὑπὸ ἀνάλογο πρῶμα πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ἡ ἀποστολὴ φορέων ὅπως οἱ Ο.Τ.Α., τὰ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τὰ ἐκκλησιαστικὰ νομικὰ πρόσωπα (...): λόγῳ τῆς εἰδικῆς θέσης τους στὸ θεσμικὸ σύστημα τῆς χώρας ἢ στὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν, οἱ ὑποχρεώσεις τους ὡς πρὸς τὴν προστασία τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς εἶναι αὐξημένες» (Κώδ. Νομικοῦ Βήματος 2002 σ. 1342).

θέσπιση τῶν διατάξεων αὐτῶν πρέπει νὰ γίνεται γιὰ κάθε μουσεῖο ξεχωριστὰ στὸν οἰκείο Κανονισμό, γιὰτὶ μὲ τὴν παραπάνω ἐξουσιοδότηση δὲν μπορεῖ νὰ καλυφθεῖ ἡ ἔκδοση ἐνὸς μόνο Κανονισμοῦ γιὰ ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ μουσεῖα, τόσο τὰ ὑφιστάμενα ὅσο καὶ τὰ μελλοντικά. Αὐτὰ στὴν περίπτωση, κατὰ τὴν ὁποία προστατευτέα μνημεῖα βρίσκονται μέσα σὲ μουσεῖα. Ἐάν ὄχι, τότε ἡ διοίκηση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, στὸ ὁποῖο ἀνήκουν κατὰ κυριότητα τὰ μνημεῖα, ὀφείλει νὰ μὴν ἐπιτρέπει σὲ τρίτους τὴν ἐπιχείρηση ὄλων τῶν πιὸ πάνω ἐνεργειῶν χωρὶς εἰδικὴ ἄδεια. Στὴν περίπτωση δὲ πὺ παραβιάζονται τὰ δικαιώματα τοῦ νομικοῦ προσώπου ὀφείλουν τὰ ὄργανα διοικήσεις νὰ προστατεύουν τὰ μνημεῖα μὲ βάση τὶς διατάξεις τόσο τοῦ ἰδιωτικοῦ ὅσο καὶ τοῦ ποινικοῦ δικαίου εὐθυνόμενα, ἄλλως, ἀπέναντι τοῦ νομικοῦ προσώπου γιὰ παράβαση καθήκοντος ἢ καὶ ἀπιστία σχετικὴ μὲ τὴν ὑπηρεσία.

Δὲν διακρίνουμε, περαιοτέρω, ἄσκοπο νὰ ἐπισημάνουμε καὶ τὸ ἔξῃς. Ἡ ἐξουσία τοῦ Δημοσίου πὺ ἀναγνωρίζεται στὸ ἄρθρο 46 τοῦ Ν. 3028 ἢ τὸ σχετικὸ δικαίωμα τῶν ἐκκλησιαστικῶν μουσειῶν πὺ θὰ προβλεφθεῖ στοὺς οἰκείους Κανονισμούς, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκδοθοῦν στὸ μέλλον, σχετικὰ μὲ τὴν ἀναπαραγωγή καὶ θέση σὲ κυκλοφορία τῶν μνημείων δὲν καταλύει τὸ δικαίωμα πνευματικῆς ἰδιοκτησίας πὺ γεννιέται ἀπευθείας στὸ πρόσωπο τοῦ ἀγιογράφου, φωτογράφου, ἢ ὁποιοῦδήποτε ἄλλου καλλιτέχνη, ὁ ὁποῖος προβαίνει στὴν κάθε μορφῆς ἀναπαραγωγή τοῦ ἀρχαίου ἔργου. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ περιουσιακὸ δικαίωμα τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας εἶναι δεκτικὸ μεταβίβασης, σύμφωνα μὲ τὸν Ν. 2121, πρέπει κατὰ τὴν παροχὴ ἀδείας ἀπὸ τὴ διοίκηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν μουσειῶν ἢ κατὰ τὴν κατάρτιση μεμονωμένων συμβάσεων μὲ τρίτους νὰ λαμβάνεται πρόνοια γιὰ τὸ θέμα αὐτό, ἰδίως μάλιστα ἂν πρόκειται γιὰ ἔργα πὺ θὰ δημιουργηθοῦν στὸ πλαίσιο συμβάσεων ἐργασίας ἢ συμβάσεων ἔργου πὺ συνάπτει τὸ ἐκκλησιαστικὸ μουσεῖο ἢ ἄλλο ἐκκλησιαστικὸ νομικὸ πρόσωπο. Εἰδικότερα, ἂν πρόκειται γιὰ συμβάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν μουσειῶν μὲ φωτογράφους στὸ πλαίσιο τῶν ἐργασιῶν γιὰ ψηφιοποίηση, σκόπιμο εἶναι νὰ προβλέπεται ρητῶς ἡ παράδοση τοῦ ἀρνητικοῦ τῶν φωτογραφιῶν πὺ θὰ παράγονται καὶ ἡ μεταβίβαση

στὸ μουσεῖο τοῦ σχετικοῦ περιουσιακοῦ δικαιώματος ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει. Ἐξυπακούεται ὅμως ὅτι σὶς ἀπεικονίσεις καὶ γενικῶς σὲ ὁποιαδήποτε χρῆση πρέπει νὰ ὑπάρχει ἀναγραφή τοῦ ὀνόματος τοῦ φωτογράφου¹¹.

Ἐνόψει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 1 τοῦ Ν. 2121/1993, γεννιέται τὸ ἐρώτημα, ἂν μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει ἀντικείμενο δικαιώματος πνευματικῆς ἰδιοκτησίας ἢ ἐργασία τῆς συντηρήσεως φθαρμένων ἀρχαίων φορητῶν εἰκόνων ἢ τοιχογραφιῶν. Ἐπικρατεῖ ἀρνητικὴ ἀπάντηση, ἐπειδὴ δὲν πρόκειται πρῶτοτυπο δημιουργημὰ τέχνης τοῦ συντηρητῆ, ὁ ὁποῖος ἀπλῶς ἐμφανίζει στὴ δημοσιότητα τὴν ἀρχικὴ μορφὴ ἔργου ἄλλου δημιουργοῦ¹². Διαφορετικὴ ἀπάντηση ὡστόσο φαίνεται νὰ δίνεται στὸ ἀντίστοιχο ἐρώτημα, ἂν πρόκειται γιὰ τὴν κριτικὴ ἀποκατάσταση ἀρχαίας ἐπιγραφῆς (π.χ. κτητορικῆς ἐπιγραφῆς σὲ ναὸ) ἢ (ἐκκλησιαστικοῦ) χειρογράφου. Ἐδῶ ὑποστηρίζεται ὅτι τὸ προῖον τῆς ἐργασίας τοῦ ἐπιγραφολόγου ἢ τοῦ παλαιογράφου ἀποτελεῖ πρῶτοτυπο πνευματικὸ ἔργο, ἐπειδὴ ἡ ἐκτέλεσή του ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερες ἐπισημονικὲς γνώσεις καὶ πνευματικὴ ἐργασία.

11. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὴν Καθηγήτρια τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Διονυσία Καλλινίκου γιὰ τὶς ὕποδείξεις τῆς στὴ διατύπωση αὐτῆς τῆς παραγράφου.

12. Πρὸβλ. Καλλινίκου, «Πνευματικὴ ἰδιοκτησία – Ἀρχαῖα ἔργα» κ.λπ. (ὅ.π.) σ. 109 καὶ τῆς ἰδίας, *Πνευματικὴ ἰδιοκτησία* κ.λπ. (ὅ.π.) σ. 53.

**Σχέσεις Ἐκκλησίας
- Πολιτείας εἰς τὰς
χώρας - μέλη τῆς
Εὐρωπαϊκῆς
Ἐνώσεως
(παλαιᾶς καὶ
νεοεισελθούσας
τὸ ἔτος 2004)**

ΣΤ' Μέρος
(τελευταῖον)

5. ΚΥΠΡΟΣ

Κατ' ἄρθρον 110 παρ.1 τοῦ Συντάγματος, ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Κύπρου διατηρεῖ τὸ δικαίωμά της νὰ ρυθμίζει τὰς ὑποθέσεις της συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες. Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 111 τοῦ Συντάγματος τὰ θέματα τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου (γάμος, διαζύγιον κ.λ.π.) ρυθμίζονται συμφώνως πρὸς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συμφώνως δὲ πρὸς τὸ ἄρθρον 90 παρ. 5 τοῦ Συντάγματος αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῶν δημοσίων Ἀρχῶν. Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 23 παρ. 9 τοῦ Συντάγματος ἡ κινήτῃ καὶ ἀκίνητῃ περιουσία τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων εἶναι ἀναπαλλοτριώτῃ. Τέλος, τὸ ἄρθρον 2 παρ. 3 τοῦ Συντάγματος προβλέπει ἀνάλογα δικαιώματα καὶ ὑπὲρ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν εἰς Κύπρον, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἡ Ἀρμενική, ἡ τῶν Μαρωνιτῶν καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολική (περὶ ὅλων τούτων πρβλ. Παπαστάθης, *The Legal Status of Religions in the Republic of Cyprus*, εἰς *Le Statut ἐνθ' ἀν. σελ. 200-201*). Κατὰ τὸν ἴδιον συγγραφέα αἱ ὡς ἄνω διατάξεις τοῦ Συντάγματος κατήγγεισαν τὸν ἡπίαις μορφῆς χωρισμὸν Κράτους - Ἐκκλησίας καὶ εἰσήγαγον ἐν σύστημα συνεργασίας μεταξὺ Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ Ἐκκλησίας (σελ. 201). Τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα ἔχει ὡς ἐξῆς: *the provisions of the Constitution abolished the system of moderate separation in the relations between state and religions that prevailed under english rule, introducing a system of coordination between the Cypriot Republic and all other religions and Christian creeds*" (σελ. 201).

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 2 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα. Οἱ λοιποὶ ἐπιλέγουν ποῦ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀνήκουν (εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἢ τὴν Τουρκικὴν Κοινότητα) (σελ. 202).

Τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Συντάγματος κατοχυρώνει τὸ δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἀναφέρον ὅτι πᾶσαι αἱ θρησκείαι προστατεύονται, ἐφ' ὅσον τὰ δόγματα των καὶ αἱ δοξασαὶ των εἶναι γνωσταὶ καὶ δὲν εἶναι μυστικά. Ἡ παρ. 5 τοῦ ἰδίου ἁρθρου ἀπαγορεύει τὸν προσηλυτισμὸν (σελ. 203). Ἡ παρ. 6 τοῦ ἰδίου ἁρθρου προβλέπει, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία περιορίζεται λόγῳ προστασίας τῆς ἀσφαλείας τῆς Δημοκρατίας, τῆς συνταγματικῆς τάξεως, τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τῆς δημοσίας τάξεως, τῆς δημοσίας ὑγείας, τῆς δημοσίας ἠθικῆς καὶ τῆς προστασίας τῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν τῶν λοιπῶν πολιτῶν.

Εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Κύπρου (πρωτοβαθμίου καὶ δευτεροβαθμίου ἐκπαίδευσως) διδάσκειται τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον εἶναι διὰ τοὺς μαθητὰς ὑποχρεωτικὸν (σελ. 219).

Τέλος ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατηρεῖ καὶ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια (σελ. 217), τῶν ὁποίων αἱ ἀποφάσεις (ὅπως ἐλέχθη ἀνωτέρω) ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῶν δημοσίων Ἀρχῶν. Ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ψηφίζει ἢ ἰδίᾳ τὸν Καταστατικὸν της χάριτῃν χωρὶς ἔγκρισιν τῆς Βουλῆς, τίθεται δὲ κανονικὰ ἐν ἰσχύϊ (σελ. 209).

Τοῦ

Γεωργίου Κρίππα

Δρος Συνταγματικοῦ Δικαίου

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὴν Κύπρον δὲν ὑπάρχει καὶ δὲν ἀπαντᾶται σύστημα χωρισμοῦ Κράτους - Ἐκκλησίας, ἀναγνωρίζεται δὲ θέσις ὑπερέχουσα καὶ προνομιακὴ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

6. ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Ὡς κυρίαν πηγὴν τοῦ καθεστῶτος σχέσεων Κράτους - Ἐκκλησίας εἰς τὴν Σλοβενίαν χρησιμοποιοῦμεν τὴν μελέτην τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λιουμπλιάνας Lovro Stum ὑπὸ τὸν τίτλον “The State and Church Relationship in Slovenia”, δημοσιευομένην εἰς Le Statut (ἐνθ' ἄν. σελ. 157 ἐπ.), καθὼς καὶ ἄλλην μελέτην τοῦ ἰδίου συγγραφέως («Das Recht der Religionsgemeinschaften in Slowenien», εἰς Lienemann - Reuter, ἐνθ' ἄν. σελ. 473 ἐπ.). Ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν κατοίκων τῆς Σλοβενίας ἀνήκουν εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Καίτοι ὑπάρχει παλαιὸς νόμος περὶ σχέσεων Κράτους - Ἐκκλησίας τοῦ ἔτους 1976 σήμερα θεωρεῖται ὡς περιπεσὼν εἰς ἀχρησίαν (Le Statut σελ. 158), διότι εἶχε ἐκδοθῆ ἐπὶ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος.

Μεταγενεστέρως ὁ ὡς ἄνω νόμος ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου 41/96 (Le Statut σελ. 159 ὑποσημ. 2), προκειμένου νὰ προσεγγίσῃ τὴν πραγματικότητα. Ἡ πραγματικότης συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν Σλοβενίαν κατέχει δεσπόζουσαν θέσιν, νομίμως θεωρεῖται ὡς “ἡ θρησκεία τοῦ ἔθνους”, ἢ ἡ “θρησκεία τῆς περιοχῆς” κατέχει δὲ De facto εἰδικὴν θέσιν καὶ ἀπολαμβάνει εἰδικῶν προνομίων. Παραθέτομεν ἐπὶ λέξει τὰ ἀντίστοιχα ἀποσπάσματα τῆς ὡς ἄνω μελέτης πρὸς ἀπόδειξιν τούτου: “The Roman Catholic Church has a special position ... so that the Roman Catholic Church can legitimately be called the religion of the region” (σελ. 159). Τὰ ἴδια ἀναφέρει ὁ σ. καὶ εἰς τὴν ἄλλην μελέτην τοῦ (Lienemann-Reuter σελ. 475), ἥτοι ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζεται ὡς ἡ «Ἐκκλησία τοῦ ἔθνους» (καὶ ἐπὶ λέξει «nimmt die Römisch-Katholische Kirche in Slowenien eine besondere Position ein. Die historische Entwicklung und auch die heutige Rolle der Römisch-Katholische Kirche lassen es von einer Religion der Nation zu sprechen»).

Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ὁ Καθηγητὴς Sturm ἀναφέρει τὰ ἑξῆς δεδομένα (Εἰς Le Statut): α) Σειρὰ νόμων

τοῦ Κράτους ὁμιλεῖ περὶ προστασίας τῶν θρησκευτικῶν ἀξιῶν (π.χ. νόμος περὶ μέσων ἐνημερώσεως, νόμος περὶ κινηματογράφου, Ποινικὸς κώδιξ, νόμος περὶ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, νόμος περὶ ὑγείας κ.λ.π. σελ. 169). Σειρὰ νόμων προβλέπει τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς ὠρισμένας κρατικὰς δραστηριότητας (σελ. 168). Ἡ Ἐκκλησία ἐπίσης μετέχει δι' ἐκπροσώπου τῆς εἰς τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον Ραδιοτηλεοράσεως τῆς Σλοβενίας (σελ. 165), ἡ δὲ σλοβενικὴ ραδιοτηλεόρασις ὀφείλει νὰ μεταδίδῃ ὠρισμένας ὥρας προγράμματα θρησκευτικοῦ περιεχομένου (σελ. 185). β) Τὸ Κράτος χρηματοδοτεῖ τὴν Ἐκκλησίαν, εἴτε ἀμέσως, π.χ. τὸ ἔτος 1996 ἐχορηγήθη οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις 2.000.000 Tolars (σελ. 186) ἕτερον δὲ ποσὸν 16.240.000 Tolars κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ τὴν “πληρωμὴν τῶν εἰσφορῶν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τῶν κληρικῶν” (σελ. 186). Εἴτε ἐμμέσως, π.χ. διὰ θεσπίσεως φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας (σελ. 186). Περαιτέρω τὸ Κράτος χρηματοδοτεῖ καὶ μεμονωμένας ἢ εἰδικὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας ἀναπτυσσομένης ἀτομικῶς ὑπὸ κληρικῶν (σελ. 188). Ἐπίσης ὁ νόμος τοῦ 1991 περὶ ἀποκρατικοποιήσεων προέβλεψε τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἀκινήτου περιουσίας, τὴν ὁποίαν εἶχε κρατικοποιήσει τὸ προϋφιστάμενον κομμουνιστικὸν καθεστῶς (σελ. 188). Ἐὰν δὲ ἡ ἀποκρατικοποίησις εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν εἶναι δυνατὴ, προεβλέφθη ἀποζημίωσις χρηματικὴ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν (σελ. 188 καὶ 165).

Εἰς τὴν Σλοβενίαν ἡ ἴδρυσις θρησκευτικῶν κοινοτήτων δὲν εἶναι ἐλευθέρη. Κάθε τοιαύτη κοινότης διὰ νὰ θεωρηθῆ ἀνεγνωρισμένη θρησκεία, πρέπει νὰ λάβῃ κρατικὴν ἄδειαν καὶ νὰ ἐγγραφῆ εἰς εἰδικὸν βιβλίον τηρούμενον ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας κρατικῆς ὑπηρεσίας (Γραφεῖον Δημοκρατίας τῆς Σλοβενίας διὰ τὰς θρησκευτικὰς Κοινοτήτας) καὶ νὰ λάβῃ σχετικὸν πιστοποιητικόν, ὅτι ὑφίσταται νομίμως (σελ. 166, 173, 174). Ὡς δὲ ἀναφέρει ὁ ὡς ἄνω συγγραφεύς, εἰς τὴν Σλοβενίαν τὸ Κράτος διὰ τὰς αἰρέσεις καὶ παραθρησκείας δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν τίτλον “θρησκεία”, ἀλλὰ ἄλλο ὄνομα (σελ. 169), προσθέτει δὲ ὅτι αἰρέσεις καὶ παραθρησκείαι, διὰ τὰς ὁποίας ἐλλείπουν τὰ ἀναγκαῖα σαφῆ (Clear) κριτήρια καθορίζοντα τὴν φύσιν τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος (ἄσκησις θρησκευτικῶν δραστηριοτήτων) δὲν ἀνε-

γνωρίσθηκαν ὡς θρησκείαι, παρὰ μόνον ἐφ’ ὅσον ἀσκοῦσαν ἓνα ἐλάχιστον ποσοστὸν θρησκευτικῶν δραστηριοτήτων (σελ. 169). Εἰς τὴν Σλοβενίαν διδάσκεται εἰς τὰ σχολεῖα τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν (σελ. 169, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185). Τοῦτο ὀρίζει τὸ ἄρθρον 229 τοῦ Συντάγματος, καθὼς καὶ ὁ νόμος περὶ σχέσεων Κράτους - Ἐκκλησίας (σελ. 176-177). Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν διδάσκεται καὶ εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα (σελ. 179) καὶ ὑπὸ κληρικῶν διδασκάλων (σελ. 177). Ὑπάρχουν δὲ καὶ ἐκκλησιαστικὰ σχολεῖα χρηματοδοτούμενα κατὰ 100% ὑπὸ τοῦ Κράτους (σελ. 181), τὰ δὲ ἀπολυτήρια ποὺ χορηγοῦν εἶναι ἰσότιμα πρὸς τὰ κρατικά (σελ. 181). Ὁρισμένα ἀπὸ τὰ ἐν λόγω ἐκκλησιαστικὰ σχολεῖα, διὰ νὰ δεχθοῦν μαθητὰς ἀπαιτοῦν ἐπίδειξιν πιστοποιητικοῦ, ὅτι εἶναι βαπτισμένοι Χριστιανοί (σελ. 183). Τέλος, τὸ Κράτος χρηματοδοτεῖ καὶ ἐκκλησιαστικὰ νηπιαγωγεῖα καὶ παιδικοὺς σταθμούς (σελ. 195).

Εἶναι χαρακτηριστικόν, ὅτι ὅλη ἡ ὡς ἄνω ὑπερτέρα καὶ δεσπόζουσα θέσις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Σλοβενίαν, ἡ ἀναγνώρισις τῆς καὶ ἡ ἀναγωγή τῆς εἰς “Ἐκκλησίαν τοῦ Ἔθνους”, ἡ ὑπὲρ αὐτῆς ἰδιαίτερα μέριμνα τοῦ Κράτους καὶ ἡ κατ’ οὐσίαν ταύτισις τοῦ Κράτους μὲ αὐτὴν κ.λ.π. κατὰ τὰ ὡς ἄνω ἀπαντᾶται παρὰ τὸ ὅτι τὸ ἄρθρον 7 τοῦ σλοβενικοῦ Συντάγματος ἀναφέρει, ὅτι τὸ Κράτος καὶ αἱ Ἐκκλησίαι εἶναι χωρισταί. Ἄπαξ ἔτι δηλ. ἀποδεικνύεται ἄνευ οὐδεμίας ἀξίας συνταγματικῆς διάταξις περὶ χωρισμοῦ Κράτους - Ἐκκλησίας.

Μὲ ἄλλα λόγια ἡ ἐν λόγω διάταξις ἔχει εἰς τὴν πρᾶξιν τελείως ἀχρηστευθῆ.

7. ΣΛΟΒΑΚΙΑ

Τὸ προοίμιον τοῦ Συντάγματος τῆς Σλοβακίας (τοῦ 1992) ἐπικαλεῖται τὴν πνευματικὴν κληρονομίαν, τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου, ὅποτε πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἤδη διακηρύσσεται ἡ θρησκευτικὴ ταυτότης τοῦ Κράτους. Τὸ Σύνταγμα τῆς Σλοβακίας δὲν καθορίζει χωρισμὸν Κράτους - Ἐκκλησίας. Ἀναφέρει ἀπλῶς, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὸ Κράτος (Schanda, *staat und Recht in Den Beitrittsländer Zur Europäische Union*, εἰς *Kirche und Recht*, 2003 σελ. 117). Τὸ δὲ ἄρθρον 24 προβλέπει τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν.

Εἰς τὴν Σλοβακίαν ἡ ὑπαρξις καὶ λειτουργία θρησκευτικῶν ὀργανώσεων δὲν εἶναι ἐλευθέρη, ἀλλὰ ὑπόκειται εἰς κρατικὴν ἀναγνώρισιν (Schanda ἔνθ’ ἄν. σελ. 121). Διὰ νὰ ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τοῦ Κράτους μία θρησκευτικὴ ὀργάνωσις εἰς τὴν Σλοβακίαν, πρέπει νὰ ἔχει τουλάχιστον 20.000 ἐνήλικα μέλη διαμένοντα εἰς Σλοβακίαν (Wieshaider - Mulik, *Recht und Religion in Mittel - und Osteuropa*, τόμ. 1 Slovaeki, 2001 σελ. 51. Ὁμοίως Schwarz, *Das Recht der Religionsgemeinschaften in der Slowakei*, εἰς Lienemann- Reuter σελ. 452) καὶ ἐπὶ πλεόν νὰ εἶναι γνωστὴ (Schanda, σελ. 123).

Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἐπεστράφη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ ὑπὸ τοῦ πρότερον ἰσχύοντος κομμουνιστικοῦ καθεστώτος κατασχεθεῖσα περιουσία τῆς.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σλοβακίας χρηματοδοτεῖται ὑπὸ τοῦ Κράτους (Schanda, σελ. 123). Ἐπίσης τὸ Κράτος καταβάλλει τοὺς μισθοὺς τῶν κληρικῶν, ὡς προβλέπει ὁ νόμος 16/1990 τροποποιηθεὶς διὰ τοῦ νόμου 552/1992 (Schwarz σελ. 460).

Εἰς τὴν Σλοβακίαν μέχρι τὸ 1992 μόνον ὁ πολιτικὸς γάμος ἀνεγνωρίζετο. Διὰ τοῦ νόμου 234/1992 ἀναγνωρίσθη καὶ ὁ θρησκευτικὸς γάμος ὡς ἰσόκυρος (Schwarz, σελ. 462)

Εἰς τὴν Σλοβακίαν διδάσκεται τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ κρατικά σχολεῖα, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ σχολεῖα, τὰ ὅποια χρηματοδοτοῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους (Schanda, σελ. 123. Schwarz εἰς Lienemann-Ruter σελ. 449). Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ἀποτελεῖ ἰσότιμο μάθημα πρὸς τὰ λοιπὰ, ἡ δὲ ὕλη του καθορίζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας (Schanda, σελ. 124), ἡ ὅποια ἐπίσης ὀρίζει καὶ τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ (ἔνθ’ ἄν.) Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν κατοχυροῦται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 24 παρ. 3 τοῦ Συντάγματος. Περαιτέρω ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ καὶ 145 ἰδικὰ τῆς σχολεῖα ἀνεγνωρισμένα. Ὁ δὲ νόμος 308/1991 εἰς τὴν παρ. 1 ἐδάφιον 1 ὑπεδάφιον c καθιερώνει τὸ δικαίωμα τῶν γονέων νὰ ἀπαιτήσουν ἀπὸ τὸ Κράτος τὴν θρησκευτικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων (Schwarz σελ. 455). Εἰς τὸν Καθολικὸν τύπον τῆς 4.12.2002 δημοσιεύεται κείμενον ἀναφέρον ἐπέμβασιν τῆς Σλοβακικῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου πρὸς καθιέρωσιν τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ὡς ὑποχρεωτικοῦ (Schwarz σελ. 456 ὑποσημ. 43). Διὰ δὲ τοῦ Διατάγματος 536/1990 οἱ διδάσκαλοι τῶν θρη-

σκευτικῶν ἐγκρίνονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας (Schwarz σελ. 456).

Ἡ Σλοβακία ἔχει συνάψει τὴν 24.11.2000 συνθήκην μὲ τὸ Βατικανόν, ἡ ὁποία ἐκυρώθη δι' ἐσωτερικοῦ νόμου τὴν 18.12.2002. Πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ, ὅτι εἰς τὴν Σλοβακίαν αἱ σχέσεις πρὸς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦν “οὐσιώδη παράγοντα τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος”. Παραθέτομεν ἐπὶ λέξει τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα ἐκ τῆς προαναφερομένης μελέτης τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Pasmány Peter Balazs Schand (σελ. 127 ἐνθ' ἄν.) ἔχον ὡς ἑξῆς: “in der Slowakei stellte, de Beziehung zu der Katholische Kirche einen wichtigen Faktor der nationalen Identität dar”. Περαιτέρω ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία κατέχει ὑπερέχουσαν θέσιν ἐν προκειμένῳ. Τέλος, ὁ ὡς ἄνω συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν Σλοβακίαν ἡ ὀργάνωσις τῶν “μαρτύρων τοῦ ἰεχωβᾶ”, δὲν **τυγχάνει ἀνεγνωρισμένη θρησκεία** (ἐνθ' ἄν. σελ. 128), ὑπενθυμίζομεν δέ, ὅτι ἡ ἐν λόγω μελέτη δημοσιεύεται τὸ ἔτος 2003 (ὁμοίως Schwarz, σελ. 452).

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι οὔτε εἰς τὴν Σλοβακίαν ὑπάρχει χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ταύτισις - ἔνωσις τουλάχιστον εἰς τὰ καίρια καὶ ἐνδιαφέροντα τοὺς δύο τούτους θεσμοὺς σημεῖα. Τοῦτο μάλιστα ὁ Schwarz (σελ. 460) τὸ ἀναφέρει ρητῶς, ἦτοι ὅτι ὁ χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν **ἐπετεύχθη** πλήρως (ἐπὶ λέξει «de institutionelle Trennung Von Staat und Kirche nicht vollstandg durchgefuhrt») καὶ τὸ βασιζει κυρίως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους εὐρεῖαν χρηματοδότησιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς περαιτέρω (εἰς τὴν ἰδίαν σελ.) ἀναφέρει, ὅτι ὑπάρχει **ἔνωσις (Einigung) Κράτους - Ἐκκλησίας**. Τέλος, ἀναφέρει (σελ. 467) ὅτι ἡ «ἀρχή» τοῦ χωρισμοῦ Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν **ἐφηρμόσθη** (ἐπὶ λέξει «Der Trennungsgesundsz ist nicht konsequent durchgefuhrt») καὶ ἠκυρώθη (vernichtet). Προσθέτει μάλιστα (εἰς τὴν ἰδίαν σελ.) ὅτι εἰς τὴν Σλοβακίαν ὑπάρχει μία «Ἡγεμονία τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας» (Hegemonie der katholischen Kirche), ἕνας «πολιτικὸς Καθολικισμὸς» τῆς καθ' ἡμέραν πολιτικῆς, ποὺ ἔχει ὀδηγήσει εἰς μίαν «βατικανοποίησιν τῆς Σλοβακίας» («Vatikanisierung der Slowakei» σελ. 467).

8. ΜΑΛΤΑ

Τὸ ἰσχύον σήμερον Σύνταγμα τῆς Μάλτας τοῦ 1964 (ὡς ἐτροποποιήθη μεταγενεστέρως) εἰς τὸ ἄρθρον 2 ἀναφέρει, ὅτι ἡ Καθολικὴ θρησκεία τυγχάνει ἡ θρησκεία τοῦ Κράτους τῆς Μάλτας. Ὅποτε εἶναι περιττὸν νὰ ἐρευνηθῆ ἡ περίπτωσις περαιτέρω, ἀφοῦ ἡδη ἐκ τοῦ ἰδίου τοῦ Συντάγματος προσδιορίζεται καὶ καθορίζεται ἐπίσημη θρησκεία. Θὰ προσθέσωμεν μόνον, ὅτι κατ' ἄρθρον 40 τοῦ Συντάγματος τῆς Μάλτας καθιεροῦται τὸ ἀτομικὸν δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

Εἰς τὴν Μάλταν διδάσκεται τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ σχολεῖα (Schand σελ. 124), ἡ δὲ ὕλη του καθορίζεται ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐγκρίνει καὶ τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ (Schand, σελ. 124). Ἐπίσης εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μάλτας λειτουργεῖ ἀπὸ τὸ 1995 Θεολογικὴ Σχολή.

Τέλος ἐπισημαίνομεν, ὅτι ἡ Μάλτα ἔχει συνάψει ἀριθμὸν Κογκορδάτων μὲ τὸ Βατικανόν διὰ πλεῖστα ὄσα ζητήματα, π.χ. διὰ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν (16.11.1989), διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (28.11.1991), διὰ τὸ Δίκαιον τοῦ γάμου (3.2.1993) κ.λ.π..

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω ἡ Μάλτα ἀποτελεῖ ἐν Κράτος, ὅπου οὐδεὶς χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας ὑφίσταται.

9. ΛΕΤΤΟΝΙΑ

Τὸ ἄρθρον 99 τοῦ Συντάγματος τῆς Λεττονίας τοῦ 1922 (ἀναθεωρηθέντος τὸ 1998) προβλέπει τὸν χωρισμὸν Κράτους - Ἐκκλησίας. Ὅμως καὶ ἐδῶ (ὅπως καὶ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας, τῶν ὁποίων τὸ Σύνταγμα προβλέπει τοιοῦτον χωρισμὸν) ὁ τοιοῦτος χωρισμὸς δὲν **ἐφαρμόζεται εἰς τὴν πρᾶξιν**. Ἐπικαλούμεθα πρὸς τοῦτο τὸ προαναφερθὲν ἔργον τοῦ Schand (ἐνθ' ἄν. σελ. 119 ἔπ.), ἀπὸ τὸ ὁποῖον προκύπτουν τὰ ἑξῆς δεδομένα, ποὺ ἀνατρέπουν τὴν ἔννοια τοῦ χωρισμοῦ εἰς τὴν πρᾶξιν:

α) Εἰς τὴν Λεττονίαν διδάσκεται τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν, εἰς τὰ σχολεῖα ὡς κανονικὸν καὶ ἰσότιμον πρὸς τὰ λοιπὰ μαθήματα (σελ. 124), ἡ Ἐκκλησία διαμορφώνει τὴν ὕλην τοῦ μαθήματος καὶ ἐγκρίνει τοὺς καθηγητὰς καὶ διδασκάλους αὐτοῦ (σελ. 124), ἔχει δὲ τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς ἀνακαλέσῃ τὴν ἔγκρισιν

(σελ. 124). Ἄλλωστε τὴν 8.11.2000 ἡ Λεττονία ἔχει συνάψει συνθήκην μὲ τὸ Βατικανόν, ἡ ὁποία ρυθμίζει καὶ τὸ θέμα αὐτό (σελ. 124 καὶ 127). Τὰ ἴδια ἀναφέρει καὶ ὁ Balods (Das Recht der Religionsgemeinschaften in Lettland εἰς Lienemann- Reuter σελ. 246 ἑπ.). Περαιτέρω ὁ Balods ἀναφέρει ὅτι τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι **κατηχητικόν**. Δηλ. τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας (christliche Lehre - Christlicher Religionsunterricht σελ. 248) καὶ ὅτι τὸ Κράτος χρηματοδοτεῖ ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν, π.χ. τὸ 1998 κατέβαλεν 100.000 littas (περὶ τὰ \$ 210.000). Προσθέτει ἀκόμη ὅτι κάποιοι εἰδωλόλατρες προσέφυγον εἰς τὸν Συνταγματικὸν Δικαστήριον μὲ αἴτημα τὴν κατάργησιν τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ὡς ἀντιθέτου πρὸς τὸ ἄρθρον 99 τοῦ Συντάγματος (ποῦ ὀμιλεῖ περὶ χωρισμοῦ Κράτους - Ἐκκλησίας), πλὴν ὁμως ἡ προσφυγή τους ἀπερρίφθη (σελ. 249).

β) Εἰς τὴν Λεττονίαν ἡ ἴδρυσις καὶ ἀναγνώρισις θρησκευτικῶν ὁργανώσεων **δὲν εἶναι ἐλευθέρα**, ἀλλὰ ὑπόκειται εἰς τὴν κρατικὴν ἔγκρισιν. Ἡ ἔγκρισις αὐτὴ μάλιστα παρέχεται ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ ὄχι ὑπὸ τῆς δικαστικῆς (σελ. 121), ἰσχύει δὲ καὶ σύστημα καταχωρήσεως εἰς κρατικὰ βιβλία τῶν ἀνεγνωρισμένων θρησκευτικῶν ὁργανώσεων. Ἡ κρατικὴ ἔγκρισις διὰ τὴν ἀναγνώρισιν μιᾶς θρησκείας δὲν παρέχεται αὐτομάτως καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν. Ἀπαιτεῖται καὶ ἐρευνᾶται ἐὰν συντρέχουν ὠρισμένα προϋποθέσεις (π.χ. ἐλάχιστος ἀριθμὸς ὁπαδῶν ὄχι κάτω τῶν 25 κ.λ.π. ἐνθ' ἄν. σελ. 121). Ἄνευ τῆς τοιαύτης κρατικῆς ἀναγνωρίσεως αἱ θρησκευτικαὶ ὁργανώσεις **δὲν ἀποκοτῶν νομικὴν προσωπικότητα** (σελ. 123). Ὁμοίως Balods (ἐνθ' ἄν. σελ. 244), ὁ ὁποῖος προσθέτει, ὅτι εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἀναγνωρίζονται ἰδιαίτερα προνόμια (σελ. 241 ἑπ.). ὅτι προβλέπονται ποινικαὶ κυρώσεις διὰ τὴν προσβολὴν τῆς θρησκείας καὶ τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων καὶ ἐπίσης περιορισμοὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας (σελ. 242-3). Ὑπάρχει δὲ καὶ νόμος περὶ θρησκευτικῶν κοινοτήτων τῆς 7.9.1995. Βάσει τοῦ νόμου αὐτοῦ μόνον αἱ ἐγκεκκριμένα Ἐκκλησιαὶ δικαιοῦνται, νὰ ἀνεγείρουν ναοὺς, νὰ ἰδρῶν μονὰς, νὰ παρέχουν θρησκευτικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν στρατόν, τὰς φυλακὰς καὶ τὰ νοσοκομεῖα ἢ νὰ χρησιμοποιοῦν ἐπω-

νυμίαν καὶ σφραγίδα (σελ. 244). Ἐλέγχεται δὲ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἡ συμμόρφωσις τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸν νόμον. Ἐν περιπτώσει παραβάσεως αἱ θρησκευτικαὶ ὁργανώσεις διαλύονται διὰ κρατικῆς πράξεως (σελ. 245).

γ) Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λεττονίας ὑπάρχει Θεολογικὴ Σχολή (σελ.125).

δ) Εἰς τὴν Λεττονίαν ἀναγνωρίζεται ὡς ἰσότημος πρὸς τὸν πολιτικόν, ὁ θρησκευτικὸς γάμος. (Schaņa, σελ. 126 καὶ αὐτόθι παραπομπὴ εἰς Balods, State and Church in Latvia εἰς State and Church in the Baltic States, 2001 σελ. 13, 39).

ε) Ἡ Λεττονία ἔχει συνάψει (ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω) καὶ συνθήκην μετὰ τοῦ Βατικανοῦ ὑπὲρ τῶν προνομίων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (σελ. 13,39).

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω ἡ Λεττονία ἀποτελεῖ ἐν ἀκόμῃ Κράτος, ὅπου χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει παρὰ τὴν ἀντίθετον διατύπωσιν τοῦ Συντάγματος, τοῦ ὁποῖου ἡ σχετικὴ διάταξις παραμένει γράμμα νεκρόν.

10. ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Καὶ διὰ τὴν Λιθουανίαν χρησιμοποιοῦμεν ὡς ἔγκυρον πηγὴν κατ' ἀρχὴν τὸ προαναφερόμενον ἔργον τοῦ Schaņa (ἐνθ' ἄν. σελ. 117 ἑπ.), τὸ ὁποῖον ἐμπειριέχει σοβαράς, τεκμηριωμένας καὶ ἀξιολόγους πληροφορίας καὶ ἀναλύσεις.

Τὸ ἄρθρον 43 τοῦ Συντάγματος τῆς Λιθουανίας ρυθμίζει τὰς σχέσεις Κράτους-Ἐκκλησιῶν (Nikolajew, Das Recht der Religionsgemeinschaften in Litauen εἰς Lienemann-Reuter σελ. 265) καθὼς καὶ ὁ νόμος I-1057/1995 (ὡς ἐτροποποιήθη μεταγενεστέρως).

Τὸ ἰσχύον σήμερον Σύνταγμα τῆς Λιθουανίας τοῦ 1992 εἰς τὸ ἄρθρον 26 ἀπαγορεύει τὴν θρησκευτικὴν καταπίεσιν (σελ. 119), πρᾶγμα ποῦ σημαίνει κατ' οὐσίαν, ὅτι **ἀπαγορεύει τὸν προσηλυτισμὸν** (ὁμοίως Nikolajew σελ. 266). Τὰ ἴδια ὀρίζει (ἀναλυτικώτερον) καὶ ὁ τροποποιήσας τὸν ὡς ἄνω νόμον I-1057/1995 νόμος τοῦ Ὀκτωβρίου 2002 (Nikolajew, σελ. 267) Πρὸς τοῦτο προσθέτει, ὅτι ἡ ἄσκηση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας δὲν δικαιολογεῖ καμμίαν ἀξιοπῶνον πράξιν ἢ παράβαση νόμου (σελ. 119 ἐνθ' ἄν.). Ἐπίσης τοῦτο σημαίνει καὶ μάλιστα πανηγυρικῶς ὅτι

εἰς τὴν Λιθουανίαν δὲν ἀπαντᾶται χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας. Πέραν τῆς ὡς ἄνω συνταγματικῆς διατάξεως ἐπισημαίνομεν ἐπὶ πλέον τὰ κάτωθι:

α) Εἰς τὴν Λιθουανίαν ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ παλαιῶν καὶ νέων θρησκευτῶν, δηλ. μεταξὺ “παραδοσιακῶν” καὶ “μὴ παραδοσιακῶν” θρησκευτῶν. Παραθέτομεν ἐπὶ λέξει τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ παραπεμπομένου ἔργου (σελ. 121) ἔχον ὡς ἐξῆς: “In Litauen wird zwischen traditionellem und nicht-traditionellem Religionsgemeinschaften unterscheiden”. Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει, ὅτι ὡς “παραδοσιακαί” θρησκείαι θεωροῦνται αἱ ὑφιστάμεναι εἰς τὴν Λιθουανίαν ἐπὶ τουλάχιστον τριακόσια ἔτη. Αἱ νέαι (μὴ παραδοσιακαί) θρησκείαι ἀναγνωρίζονται μόνον ὡς ἄπλὰ σωματεῖα μὲ ἀπόκτησιν νομικῆς προσωπικότητος (σελ. 121, παραπέμποντας εἰς τὸ ἔργον τῶν Ziliukate - Gločenis, State and Church in Lithuania, εἰς State and Church in the Baltic States, 2001 σελ. 67, 76). Αἱ παραδοσιακαὶ θρησκείαι ἀναγνωρίζονται αὐτομάτως καὶ αὐτοδικαίως, ἐνῶ αἱ μὴ παραδοσιακαὶ ὄχι. Ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο κρατικὴ ἔγκρισις καὶ ἐγγραφὴ εἰς εἰδικὸν βιβλίον τηρούμενον ὑπὸ τοῦ Κράτους (σελ. 123). Ὁμοίως Nikolaj ew, (σελ. 268).

β) Εἰς τὴν Λιθουανίαν διδάσκεται εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ὡς μάθημα κανονικὸν καὶ ἰσοτίμον πρὸς τὰ λοιπὰ (σελ. 124), ἡ δὲ Ἐκκλησία ἀποφασίζει περὶ τῆς ὕλης τοῦ μαθήματος καὶ ἐγκρίνει τοὺς διδασκάλους καὶ καθηγητὰς αὐτοῦ (σελ. 124). Ἄλλωστε ἡ Λιθουανία ἔχει συνάψει μὲ τὸ Βατικανὸν τρεῖς συνθήκας τὴν 5.5.2000, αἱ ὁποῖαι ἐκυρώθησαν ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς νομοθεσίας τὴν 16. 9. 2000 καὶ αἱ ὁποῖαι προβλέπουν καὶ τὸ θέμα αὐτὸ (διδασκαλία μαθήματος Θρησκευτικῶν). Τὰ ἴδια ἀναφέρονται καὶ εἰς Nikolaj ew (σελ. 271)

γ) Διὰ τῶν ὡς ἄνω συνθηκῶν μετὰ τοῦ Βατικανοῦ ἔχει προβλεφθῆ καὶ ἡ ἴδρυσις καὶ λειτουργία τῆς θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας τοῦ στρατεύματος (σελ. 127 ὑποσημ. 52).

δ) Ἡ Λιθουανία χρηματοδοτεῖ ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τὴν Ἐκκλησίαν (σελ. 123).

Ἀναφέρεται μάλιστα (Nikolaj ew, σελ. 274-275), ὅτι τὸ λιθουανικὸν Κράτος χρηματοδοτεῖ ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τὰς παλαιὰς παραδοσιακὰς

θρησκείας καλύπτον τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων των, π.χ. τὸ ἔτος 2001 ἡ χρηματοδότησις ἀνῆλθεν εἰς 1.000.000 littas (§ 520.000), δίδονται δὲ περαιτέρω καὶ λεπτομερεῖς πίνακες τῆς ἐν λόγῳ χρηματοδοτήσεως (αὐτόθι σελ. 275).

ε) Εἰς τὴν Λιθουανίαν ἀναγνωρίζεται ὁ θρησκευτικὸς γάμος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς ὁποίας ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ γάμου, ὡς εἰδικώτερον ἔχει καθορισθῆ διὰ τῶν προαναφερομένων συνθηκῶν, τὰς ὁποίας συνῆψεν ἡ Λιθουανία μετὰ τοῦ Βατικανοῦ (σελ. 126). Ἐπίσης ἀναγνωρίζεται ὡς ἰσόκυρος διὰ τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἢ ἀπόφασις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, περὶ λύσεως τοῦ γάμου, εἰς δὲ τὰ ἐν λόγῳ δικαστήρια ἐπὶ δικῶν διαζυγίου ἐφαρμόζεται τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (σελ. 126). Ὁμοίως Nikolaj ew, σελ. 276 ἔπ.).

11. ΕΛΛΑΣ

Τὸ παρὸν ἔργον ἀπευθύνεται εἰς τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην, εἰς τὸν ὁποῖον βεβαίως τὸ καθεστῶς σχέσεων Κράτους - Ἐκκλησίας εἶναι γνωστὸν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ ἀναλύσει. Ἐννοεῖται, ὅτι ἔφ' ὅσον τοῦτο ἐκδοθῆ εἰς ἄλλην γλῶσσαν, θὰ περιλάβῃ καὶ ἀνάλυσιν - παράθεσιν - ἀνάπτυξιν - ἐπεξεργασίαν τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῶν σχέσεων Κράτους - Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πλέον ἐγκύρων, ἀδιαμφισβητήτων καὶ καταξιωμένων πηγῶν (παρατιθεμένων εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν εἰς τὸ παρὸν ἔργον) **εἰς ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην χωρισμὸς Κράτους - Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει**. Καὶ αὐτὸ ἰσχύει ἀκόμη καὶ διὰ τὰ Κράτη, τῶν ὁποίων τὸ Σύνταγμα περιέχει διάταξιν θεσπίσαν τὸν χωρισμὸν Κράτους - Ἐκκλησίας. Τὰ παρατιθέμενα καὶ ἐπικαλούμενα ἀνωτέρω στοιχεῖα καὶ πηγαὶ τὸ ἀποδεικνύουν κατ' ἀπόλυτον τρόπον, ἱκανὸν νὰ πείσῃ καὶ τὸν πλέον δύσπιστον καὶ τὸν πλέον κακόπιστον ἐν προκειμένῳ. Ἄλλωστε τὰ ἐν λόγῳ στοιχεῖα καὶ πηγαὶ ἀποτελοῦν προῖον ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης ἐξονυχιστικῆς καὶ ὑπευθύνου, ἀλλὰ καὶ ἐπιτοπίου.

Ὁ Μακαριώτατος γιὰ τὸν κ. Στυλιανὸ Παπαθεμελιῆ**Ὁ Μακαριώτατος γιὰ τὸν
κ. Στυλιανὸ Παπαθεμελιῆ****Τὰ τέσσερα χρόνια τῆς
«ΑΛΛΗΛΕΓΤΥΗΣ»****Ὁρθόδοξος Θεολογία καὶ
Εὐρώπη****Ἡ Φινλανδία προβάλλει
τὸ Ἅγιον Ὄρος**

Λόγω πληθώρας ὕλης στὸ προηγούμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ δὲν παραθέσαμε τίς σκέψεις καὶ τὸν δίκαιο ἔπαινο, τὸν ὁποῖο ἐξέφρασε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν ἀπονομὴ τοῦ παρασήμου τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Βουλευτὴ καὶ πρῶην Ὑπουργὸ κ. Στυλιανὸ Παπαθεμελιῆ (3.5.2006). Παραθέτουμε ὀρισμένα ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Μακαριωτάτου: «Εἶναι αὐτονόητο ὅτι τὸ καθῆκον πού μοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ εἶναι νὰ ἀπευθίνω ἐγκάρδιες συγχαρητήριες εὐχές στὸν βραβευθέντα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας γνωστὸ στὸ Πανελλήνιο πολιτικό, συγγραφέα, ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας κ. Στέλιο Παπαθεμελιῆ. Ὡστόσο πέρα ἀπὸ αὐτὸ τὸ καθῆκον πὺ θὰ ἐθεωρεῖτο ἐκπλήρωση τυπικοῦ χρέους, ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ πῶ αὐτὴ τὴν ὥρα, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸ νὰ τιμῆσει τὸν Στέλιο Παπαθεμελιῆ δίνει τὴν αἴσθηση ὅτι τιμᾷ κατ' ἀρχὴν τὸ κοινοβουλευτικὸ ἦθος. Ἦθος πὺ ἀρχίζει καὶ γίνεται πολὺ σπάνιο στὶς ἡμέρες μας. Ἔχει τὴν αἴσθηση ἀκόμα ὅτι τιμᾷ τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ ἀντίληψη, ὅπως αὐτὴ ἐκπηγάζει ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ τιμωμένου σήμερα Στέλιου Παπαθεμελιῆ. Ἔχει τὴν αἴσθηση ὅτι τιμᾷ ἀκόμη τὴν πολιτικὴ διορατικότητα τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος βλέπει λίγο μακρύτερα ἀπὸ ὅσο βλέπουν οἱ ἄλλοι καὶ τέλος ὅτι τιμᾷ τὸν ἄνδρα μὲ χαρακτηριστικὸ τὸν γνήσιο πατριωτισμὸ, τὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν πατρίδα, τὸ ἔθνος, τὸ γένος αὐτὸ τῶν Ἑλλήνων».

Κ.Χ.

Τὰ τέσσερα χρόνια τῆς «ΑΛΛΗΛΕΓΤΥΗΣ»

Τὸν Μάιο τοῦ τρέχοντος ἔτους συμπληρώθηκαν τέσσερα χρόνια ἀπὸ τὴν ἴδρυση τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὄργανώσεως «ΑΛΛΗΛΕΓΤΥΗ» μὲ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ μὲ τὴν συμβολὴ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἡ ΑΛΛΗΛΕΓΤΥΗ ἔχει ἀναλάβει πολυάριθμες ἀποστολές κοινωνικοῦ καὶ ἀνθρωπιστικοῦ περιεχομένου ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος καὶ ἔχει προβάλλει θετικὰ τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀπὸ τὸ σχετικὸ ἀφιέρωμα τῆς ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδος «ΑΛΛΗΛΕΓΤΥΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ» τῆς 25-31 Μαΐου 2006 (διανέμεται δωρεὰν στοὺς σταθμοὺς τοῦ ΜΕΤΡΟ) πληροφοροῦμεθα τὰ ἐξῆς λίαν διαφωτιστικὰ. Τὸ ἔργο τῆς Μ.Κ.Ο. ΑΛΛΗΛΕΓΤΥΗ στὴν Ἑλλάδα περιλαμβάνει τὸν Ξενώνα Κακοποιημένης Γυναίκας καὶ Παιδιοῦ «Στοργή», τὸν Ξενώνα Φιλοξενίας Συγγενῶν καὶ Συνοδῶν Ἀσθενῶν «Μέριμνα», τὸν Ξενώνα γιὰ τὴν Φιλοξενία Τετραπληγικῶν παιδιῶν, τὸν Ξενώνα Ἀποασυλοποίησης γιὰ ἄτομα πὺ ἀντιμετωπίζουν ψυχικὰ νοσήματα, τὸν Ξενώνα «Ἀγάπη» γιὰ μετανάστες στὴν Κομοτη-

νή, τὴν προσφορὰ ἐπισιτιστικῆς βοήθειας ὕψους 46.724 ΕΥΡΩ σὲ ἔχοντες ἀνάγκη καὶ πολλοὺς ἄλλους τομεῖς δράσεως. Ἐκτὸς Ἑλλάδος ἢ Μ.Κ.Ο. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ἔχει προσφέρει ἀρωγὴ καὶ ὑλικὴ συμπαράσταση σὲ συνανθρώπους μας πολλῶν περιοχῶν ὅπως εἶναι ἢ Ἀλβανία, ἢ Βουλγαρία, ἢ Σερβία (Κόσσοβο), ἢ Ὄσσεια τοῦ Ρωσικοῦ Καυκάσου μὲ τὴν ἀνέγερση σχολείου στὸ Μπεσλάν, ἢ Γεωργία, ἢ Ἀρμενία, ἢ Οὐκρανία, τὸ Μαυροβούνιο, ἢ Ρουμανία, τὸ Καζακστάν, τὸ Οὐζμπεκιστάν, ἢ Τσεχία, ἢ Πολωνία, ἢ Νότιος Ἀφρική, ἢ Ἐρυθραία τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, ἢ Αἰθιοπία, ἢ Ζιμπάμπουε, ἢ Συρία, τὸ Ἰράκ, τὸ Ἀφγανιστάν, ἢ Ἰορδανία, ἢ Παλαιστίνη, ὁ Λίβανος καὶ ἡ Νοτιοανατολικὴ Ἀσία, ἢ ὁποία ἐπλήγη ἀπὸ τὸ καταστροφικὸ παλιρροϊκὸ κύμα (τσουνάμι) τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2004. Στὸ ἐν λόγω ἀφιέρωμα τῆς ἐφημερίδος «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ» τὴν ἐκτίμηση καὶ τὸν ἔπαινό τους γιὰ τὴν δράση τῆς ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ἐκφράζουν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Ὑπουργὸς Ἀναπτύξεως κ. Δημ. Σιούφας, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Εὐριπίδης Στυλιανίδης, ὁ Βουλευτὴς τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Χρήστος Παπουτση, ἢ Βουλευτὴς τοῦ ΚΚΕ κ. Λιάνα Κανέλλη καὶ ὁ Νομάρχης Ἀθηνῶν κ. Γιάννης Σγουρός. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι γιὰ λόγους διαφανείας οἱ ἰσολογισμοὶ τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ οἱ ἐκθέσεις τῶν ὀρκωτῶν λογιστῶν δημοσιεύονται κάθε χρόνο καὶ κάθε τρεῖς μῆνες ἀντιστοίχως στὴν ἰστοσελίδα τῆς ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (www.soli.phn.ty.gr). Εὐχόμεθα στὴν ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ καὶ στὸ ἔμφυχο δυναμικὸ τῆς νὰ συνεχίσουν μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ νὰ προσφέρουν Χριστιανικὴ ἀγάπη, ἀνθρωπιὰ καὶ θαλπωρὴ σὲ κάθε ἄνθρωπο πού ἔχει ἀνάγκη.

Κ.Χ.

Ὁρθόδοξος Θεολογία καὶ Εὐρώπη

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἐπιστημονικὸν καὶ Μορφωτικὸν Ἰδρυμα Ἰωάννου καὶ Ἐριέττης Γρηγοριάδου, τὸ ὁποῖο λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεγάρων κ. Βαρθολομαίου, ἐξέδωσε προσφάτως τὸ κείμενο μιᾶς σημαντικῆς ὁμιλίας πού πραγματοποιοῦσε κατὰ τὸ ἔτος 2000 ὁ Καθηγητὴς κ. Εὐάγ-

γελος Θεοδώρου. Ὁ κ. Θεοδώρου εἶναι σήμερα Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τακτικὸ Μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν, Διευθυντὴς Συντάξεως τοῦ Περιοδικοῦ ΘΕΟΛΟΓΙΑ καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διήθηνε τὰ περιοδικὰ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καὶ ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ τίτλος τῆς ὁμιλίας καὶ τῆς ἀντιστοίχου ἐκδόσεως εἶναι: «Φαινομενολογία καὶ Δεοντολογία τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογίας στὸ λυκαυγὲς τῆς τρίτης χιλιετίας». Παραθέτουμε στὴν συνέχεια ὀρισμένες θέσεις τοῦ κ. Εὐ. Θεοδώρου ὡς πρὸς τὴν σχέση τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας μὲ τὴν Εὐρώπη: «Τὸ ὄραμα τῆς ἐνοποιημένης Εὐρώπης τὰ τελευταῖα χρόνια δὲν ἀφήνει ἀσυγκίνητη τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογίαν, πού ἐπισημαίνει τὴν ἀνάγκη τῆς ἐναρμονίσεως τῆς εὐρωπαϊκῆς συνειδήσεως μὲ τὴν ἑλληνορθόδοξη αὐτοσυνειδησίαν, ταυτότητα καὶ φυσιογνωμίαν τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὁποία πρέπει ἀποφασιστικῶς νὰ ἀντικρουση τοὺς κινδύνους τοῦ κοσμοθεωρητικοῦ καὶ βιοθεωρητικοῦ ἀποχρωματισμοῦ τῆς, τῆς σαγήνης τοῦ ἀτομισμού, τοῦ ὠφελιμισμού, τῆς ἡδονοθηρίας, τοῦ πνευματικοῦ συγκρητισμοῦ καὶ τῆς ἀλλοτριώσεως. Παραλλήλως ἡ Θεολογία μας ἐπισημαίνει καὶ μίαν ὑγιᾶ ἀλληλοπεριχώρησιν μὲ τὴν Δύσιν, ἢ ὁποία ἀναμφιβόλως σὲ πολλοὺς τομεῖς μᾶς προσφέρει πνευματικὰ ἀγαθὰ, λέγοντας τρόπον τινά: «Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν». Ἐκ τῆς Δύσεως δεχόμεθα συχνὰ ἐνέσεις καὶ ἐμβόλια Ὁρθοδοξίας καὶ ἀνατροφοδοτούμεθα μὲ ξεχασμένους πνευματικούς θησαυροὺς μας, πού ἔχουν παραληφθῆ ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή καὶ προβάλλονται σήμερα στὴν Εὐρώπην καὶ στίς ἄλλες ἡπείρους τῆς γῆς (μὲ ὠραῖες σειρὲς ἐκδόσεων, μὲ Ὁρθόδοξα Ἴνστιτούτα, μὲ εἰδικὰ συνέδρια καὶ σεμινάρια, μὲ μοναστικὰ κέντρα κλπ.). Ἡ Θεολογία μας, ἐὰν στὸ παρελθὸν δέχθηκε ἀπὸ τὴν Δύσιν σχολαστικὲς ἢ προτεσταντικὲς ἐπιδράσεις, σήμερα δρέπει ἐξ αὐτῆς πολλοὺς καρποὺς ὀρθόδοξου πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀναζωπυρηθῆ καὶ προβληθῆ μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κλασικῶν, πατρολογικῶν καὶ λειτουργικῶν σπουδῶν, μὲ τοὺς διεκκλησιαστικὸς διαλόγους καὶ μὲ τὴν ἐτερόδοξη λειτουργικὴν κίνησιν, στὰ πλαίσια καὶ πρὸς προώθησιν τῆς ὁποίας ἀντήχησε τὸ σύνθημα τοῦ βενεδικτίνου

Lambert Beaudini, κατὰ τὸ ὁποῖον «ἡ Δύσις πρέπει νὰ φοιτήσῃ στὸ σχολεῖον τῆς Ἀνατολῆς» (L' Occident à l' école de l' Orient).

K.X.

Ἡ Φινλανδία προβάλλει τὸ Ἅγιον Ὅρος

Ἀπὸ τὴν 1η Ἰουλίου τ.ἔ. ἡ Φινλανδία ἀναλαμβάνει ἐπὶ ἓνα ἐξάμηνο τὴν Προεδρία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως. Ὡς κορυφαία πολιτιστικὴ ἐκδήλωση τῆς Φινλανδικῆς Προεδρίας ἔχει ἐπιλεγεῖ ἡ ἔκθεση 500 κειμηλίων καὶ σπανίων ἔργων τέχνης ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος ἢ συνδέονται μὲ αὐτό. Ἡ δευτέρη ἔξοδος τῶν κειμηλίων ἀπὸ τὴν Χερσόνησο τοῦ Ἄθω, ἑννέα χρόνια μετὰ τὴν ἱστορικὴ ἔκθεση «Θησαυροὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους» στὴ Θεσσαλονίκη, ἤδη ἔχει δρομολογηθεῖ. Τὴν ὑποστήριξή του ἐξέφρασε καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὁ ὁποῖος μὲ ἐπιστολὴ του προέτρεψε τὴν Ἱερὰ Κοινότητα νὰ ἀνταποκριθεῖ θετικά. Ἡ ἔκθεση θὰ ἀναπτυχθεῖ σὲ δυὸ ὁρόφους (1600 τ.μ.) στὸ Art Museum Tempi sPalace στὸ Ἐλσίνκι. Περίπου 15 Μουσεῖα ἀπὸ διάφορες χῶρες (Ρωσία, Σερβία, Γερμανία, Κύπρος, Ἑλλάδα) θὰ ἐνισχύσουν τὴν ἔκθεση μὲ πολύτιμα ἀντικείμενα καὶ σπάνια χειρόγραφα. Στὴν ἐφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ τῆς 25-3-2006 μίλησε ὁ Διευθυντὴς τοῦ Μουσείου κ. Μπέρντ Ἀρέλ, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν

ιδέα τῆς διοργανώσεως, καὶ εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς στὴν δημοσιογράφου κ. Γιῶτα Μυρτσιώτη: «Ἡ ἔκθεση αὐτὴ μὲ ἐνδιαφέρει κατ' ἀρχὴν γιατί εἶμαι Ὁρθόδοξος. Μὲ τὴν εὐκαιρία, ὅμως, τῆς Εὐρωπαϊκῆς Προεδρίας εἶναι ἓνας τρόπος νὰ ἀναδείξουμε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴ Φινλανδία, ἡ ὁποία ἀνήκει στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἀποτελεῖ μίαν ἐπίσημη θρησκεία τοῦ κράτους-ἡ μοναδικὴ μαζί μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο ἀπὸ τίς χῶρες τῆς Ε.Ε.-μολονότι τὸ 95% εἶναι λουθηρανοὶ καὶ οἱ καθολικοὶ ἀκόμη λιγότεροι ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους. Ἐκεῖνο ποὺ παραμένει ἄγνωστο ἐπίσης εἶναι ὅτι οἱ ρίζες τῆς Ὁρθοδοξίας στὴ Φινλανδία ἀνάγονται στὰ βυζαντινὰ χρόνια, καθὼς τὸ μοναστήρι τοῦ Βάλαμο ἰδρύθηκε τὸν 10ο αἰῶνα ἀπὸ τὸν ἑλληνικὴν καταγωγῆς μοναχὸ Σέργιο... Δὲν θὰ εἶναι μίαν ἀρχαιολογικὴ ἔκθεση ποὺ ἀφορᾷ τὴν ἱστορία τῆς τέχνης στὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀλλὰ μίαν εἰδικὴ ἔκθεση καθαρὰ γιὰ τὴν πνευματικότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μέσα ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ δείξουμε μίαν ἀπὸ τίς παλαιότερες δημοκρατίες στὸν κόσμον». Συγχαρητήρια, λοιπόν, στὸν κ. Μπέρντ Ἀρέλ –τὸ Ὁρθόδοξο ὄνομά του εἶναι Τρύφων– καὶ στὴν κυβέρνησις τῆς Φινλανδίας γιὰ τὴν πρωτοβουλία τους.

K.X.

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. μὲνὸς Ἰουνίου 2006

Συνῆλθε στὶς 6, 7, 8 καὶ 9 Ἰουνίου ἔ.ἔ. στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Ἰουνίου Συνεδρία ἢ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 149ης Συνοδικῆς Περιόδου. Κατὰ τὴν διάρκειά τῶν ἐργασιῶν:

**Ἱερὰ Σύνοδος
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**

**Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ
Ἀθηνῶν**

**Ἱεραὶ Μητροπόλεις
Δρυϊνουπόλεως, Πρω-
γανῆς καὶ Κονίτσας**

Χίου

**ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ**

A. Ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τὴν Δ.Ι.Σ.:

– Γὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.), ὅπου ἔγινε δεκτὸς μὲ κάθε τιμὴ ἀπὸ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησιαστικὲς Ἀρχές, ἀπὸ τὶς Ἀρχές τοῦ Π.Σ.Ε., τὴν Ὑπατὴ Ἀρμοστεία τοῦ Ο.Η.Ε. γιὰ τοὺς πρόσφυγες, τὸν Παγκόσμιο Ὄργανισμὸ γιὰ τὴν Μετανάστευση καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Ὀμογένεια μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλλάδος στὴν Γενεὺν κ. Ἰωάννη Θώμογλου. Ὁ Μακαριώτατος τιμῆθηκε ὑπερβαλλόντως. Ἡ τιμὴ αὐτὴ ἀφοροῦσε στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὡς ζωντανὴ καὶ ὀργανωμένη Ἐκκλησία. Ἐγίνε σαφὲς τὸ πόσο δραστηριοποιεῖται ἡ Ἐκκλησία μας σὲ θέματα μεταναστῶν κ.λπ., γιὰ τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρονται οἱ προαναφερθέντες Διεθνεῖς Ὄργανισμοί. Ἐπίσης ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε καὶ στὴν ἐπίσκεψή του στὶς Πολιτικὲς Ἀρχὲς τῆς Γενεύης καὶ τῆς Ἑλβετίας γενικῶς, τὴν συνέντευξη Τύπου τὴν ὁποία ἔδωσε καὶ τὴν Θεία Λειτουργία ποὺ τελέσθηκε στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸ Σαμπεζύ.

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος ἐνημέρωσε τὴ Δ.Ι.Σ. γιὰ τὶς συζητήσεις ποὺ ἔγιναν στὸ Π.Σ.Ε. γιὰ θέματα Βιοθικῆς.

– Γὰ τὴν ἐπίσκεψή ποὺ δέχθηκε ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλο, μὲ τὸν ὁποῖο συζήτησε θέματα ἀφορῶντα στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος διαβεβαίωσε τὸν Πατριάρχην γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν στήριξη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.

– Γὰ τὴν συνάντησή ποὺ εἶχε μὲ Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία τὸν ἐνημέρωσε γιὰ τὴν Διευρυμένη Σύνοδο ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴ Γενεὺν καὶ ἀποφάσισε νὰ κηρύξει ἐν Χηρείᾳ τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸ Θρόνον τῆς Κύπρου, ἰδιότῃ τῆς μακρᾶς ἀσθενείας τοῦ Προκαθημένου της, Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου.

– Γὰ τὴν ἐπίσκεψή ποὺ δέχθηκε ἀπὸ τὸν κ. Ναχάς, Κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Μπαλαμάντ τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας.

– Γὰ τὴν μετάβασή του στὴν Κωνσταντινούπολη, ἀπὸ 24 ἕως 26 Ἰουνίου 2006 γιὰ νὰ εὐχηθῆ στὸν Παναγιώτατο Οἰκουμενικὸ Πατριάρχην κ. Βαρθολομαῖο, ὁ ὁποῖος τὴν Κυριακὴ 11 Ἰουνίου 2006 ἐόρταζε τὰ ὀνομαστήρια του.

B. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε:

– Ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλο, γιὰ τὴν ἐνθρόνισή τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Τσεχίας καὶ Σλοβακίας κ. Χριστοφόρου. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Πανοσιολογίωτο Ἀρχιμανδρίτην κ. Πρόκοπιον Πετρίδη, συνεργάτη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, ἐξεπροσώπησε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος στὴν ἐν ἰδιότῃ ἐνθρόνισή.

– Ἀπὸ τὶς πορισματικὲς ἐκθέσεις τῆς Διευθύνσεως τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως, ἀναφορικὰ μὲ τοὺς διενεργηθέντες οικονομικοὺς ἐλέγχους στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ στὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις: α) Ἀττικῆς, β) Ἠλείας, γ) Φθιώτιδος, δ) Κίτρους καὶ Κατερίνης, ε) Λαρίσης καὶ Τυρνάβου, καὶ στ) Λαγκαδᾶ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους προκύπτει ὅτι ἡ διαχείριση τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων γιὰ τὸ διάστημα τοῦ ἐλέγχου διεξήχθη σύννομα, κανονικὰ καὶ μὲ ἐντιμότητα. Οἱ πόροι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων διατίθενται γιὰ τὴν ἄσκηση τοῦ πνευματικοῦ καὶ κυρίως τοῦ σημαντικοῦ φιλανθρωπικοῦ τους ἔργου.

– Ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τοῦ Δρος Ἀντωνίου Παπαντωνίου περὶ τῆς συμμετοχῆς του στὶς ἐργασίες τῆς ὁμάδας Ἐργασίας γιὰ τὴν Παγκοσμιοποίηση, οἱ ὁποῖες πραγματοποιήθηκαν στὶς Βρυξέλλες (3-4 Ἀπριλίου 2006).

– Ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τῆς κ. Εὐαγγελίας Δουρίδα περὶ τῆς συμμετοχῆς της στὴν 3η φάση τοῦ Προγράμματος Δικτυώσεων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανώσεων Καταπολεμήσεως τῆς Ἐμπορίας Ἀνθρώπων, ἡ ὁποία ἔγινε στὸ Βουκουρέστι (26-29 Μαρτίου 2006).

– Ἀπὸ Πίνακα Ἀπολογισμοῦ τῶν Δαπανῶν οικονομικοῦ ἔτους 2005, ὑποβλήθέντα ἀπὸ τὴν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιίας, γιὰ τὴν λειτουργία τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ κάθε Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τὸ συνολικὸ ποσὸ ἀνέρχεται στὰ 69.052.199,31 € (23.529.536.914 δραχμὲς) καὶ διατίθεται γιὰ τὴ συντήρηση Γηροκομείων, Νοσοκομείων, Θεραπευτηρίων Χρονίως Πασχόντων, Ἀσύλων Ἀνιάτων, Τραπεζῶν Αἵματος, Ἱατρείων, Ξενῶνων, Κέντρων Στηρίξεως Οἰκογενείας καὶ Κρατουμένων, Οἰκοτροφείων, Ὀρφανοτροφείων, Βρεφονηπειακῶν καὶ Παιδικῶν Σταθμῶν, Συσσιτίων, Σχολῶν Μουσικῆς, Ἀγιογραφίας, Κατασκηνώσεων, γιὰ τὴν ἀγορὰ φαρμάκων καὶ καλύψεως ἀναγκῶν ἀπόρων συνανθρώπων, γιὰ τὴν βοήθεια σὲ ἀναξιοπαθοῦντες καὶ τὴν ἐνίσχυση πληθυσμῶν ποὺ ἔπαθαν καταστροφὲς ἀπὸ σεισμούς, πυρκαϊές, πολέμους, πλημμύρες, γιὰ ὑποτροφίες σὲ φοιτητὲς Ἑλλήνες καὶ Ἀλλοδαποὺς κ.λπ.

– Ἀπὸ Ἔκθεση τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου, τῶν Δημοσίων Σχέσεων καὶ τῆς Διαφωτίσεως γιὰ τὶς ἐργασίες τῆς Α΄ ἡμερίδος Ὑπευθύνων Ἐκκλησιαστικοῦ Τύπου, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς 6.5.2006.

– Ἀπὸ Ἔκθεση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἀθμυροῦ κ. Ἰγνατίου, γιὰ τὰ ἐγκαί-

νια τῶν Γραφείων τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὄργανώσεως (Μ.Κ.Ο.) «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» στὴ Δαμασκό, κατόπιν συνεννοήσεως μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας. Τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐξεπροσώπησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Δημητριάδος καὶ Ἀθμυροῦ κ. Ἰγνατίου, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ καὶ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Ἱερόθεος ὡς καὶ ὁ Διευθυντὴς της (Μ.Κ.Ο.) «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» κ. Δημήτριος Φουρλημάδης. Οἱ ἐκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ 28-31 Μαρτίου 2006, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰγνατίου.

– Ἀπὸ Ἔκθεση τοῦ Παρατηρητηρίου Κοινωνικῶν Φαινομένων γιὰ τὴ δευτέρη ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα γιὰ τὸν διάλογο μεταξὺ Κοινωνιολόγων καὶ Θεολόγων, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε τὴν 1ην Ἀπριλίου 2006 στὸ Βόλο, στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος.

– Ἀπὸ τὴν ἀναφορὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὄργανώσεως (Μ.Κ.Ο.) «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ», γιὰ τὶς πολὺπλευρες δραστηριότητες αὐτῆς, γιὰ τὸ δῆμνο Ἀπριλίου-Μαΐου 2006.

– Ἀπὸ τὴν πορισματικὴ ἐκθεση τῆς Διευθύνσεως τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως, ἀναφορικὰ μὲ τὸν διενεργηθέντα οικονομικὸ ἐλεγχὸ στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, ἀπὸ τὸν ὁποῖο προκύπτει ὅτι ἡ διαχείριση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως γιὰ τὸ διάστημα τοῦ ἐλέγχου διεξήχθη σύννομα, κανονικὰ καὶ μὲ ἐντιμότητα. Οἱ πόροι αὐτῆς διατίθενται γιὰ τὴν ἄσκηση τοῦ πνευματικοῦ καὶ κυρίως τοῦ σημαντικοῦ φιλανθρωπικοῦ της ἔργου.

Γ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε:

– Νὰ προσλάβει:

1. Στὴν κενὴ θέση τοῦ Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος, τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Πολύκαρπο Μπόγγρη, Κληρικὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς.

2. Στὴν θέση τοῦ Συνεργάτου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Ἰωάννη Καραμούζη, Κληρικὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

3. Στὴν κενὴ θέση τοῦ Γραμματέως τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οἰκογενείας, προστασίας παιδιοῦ καὶ δημογραφικοῦ προβλήματος, τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Ἄνθιμο Νεραντζῆ, Κληρικὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος.

Νὰ ἀνεγείρει Μνημεῖο γιὰ τοὺς Κληρικοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ποὺ θυσιάσθηκαν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος.

Νὰ ἀποσταλεῖ Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σὺν Ἱερῶν Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὸ θέμα τῆς προστασίας τῶν δασῶν ἀπὸ τὶς πυρκαϊές.

Νὰ ἀπονεμηθεῖ ὁ Χρυσὸς Σταυρὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸν Ἑλληλογιμῶτα κ. Στυλιανὸ Ἀντωνάρη, Καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γενεύης, εἰδικὸ σὲ θέματα Γενετικῆς Ἱατρικῆς.

– Νὰ ἐκδοθοῦν καὶ νὰ κυκλοφορηθοῦν ἀπὸ τὰ ΕΛ.ΤΑ. τρία (3) γραμματόσημα, τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιάζουν τρεῖς (3) εἰκόνες τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀντιστοίχως, ἐπ’ εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἱερᾶς ἐπετείου τῆς συμπληρώσεως 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεώς του.

– Νὰ ἐποχορηγήσει 817 χριστιανικὲς οἰκογένειες τῆς Θράκης μὲ τρίτο τέκνο. Τὸ ποσὸ ἀνέρχεται γιὰ τὸ δίμηνο Μαΐου-Ἰουνίου 2006 στὰ 191.000,00 €.

– Τὴν σύσταση καὶ λειτουργία καθὼς καὶ τοὺς σχετικούς Κανονισμοὺς τῶν παρακάτω Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος:

- α) «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ ΛΑΜΙΑΣ»
- β) «ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΤΡΗ - ΣΤΕΓΗ ΓΕΡΟΝΤΩΝ» καὶ
- γ) «ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΗΡΑΤΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΙ ΜΑΙΡΗ ΑΚΡΙΔΑ».

Δ. Μετὰ τὸ πέρας τῶν Συνεδριῶν τῆς Δ.Ι.Σ. στὴν Αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ τιμήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸ Δίπλωμα καὶ τὰ Διάσημα τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Παρασήμου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, διὰ χειρῶν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Χριστοδοῦλου:

α) Ὁ Ἑλληλογιμῶτα κ. Βλάσιος Φειδᾶς, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς προσφορᾶς τοῦ τιμηθέντος μίλησε ὁ Ἑλληλογιμῶτα κ. Σπυρίδων Κοντογιάννης, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

β) Ὁ Ἑλληλογιμῶτα κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς προσφορᾶς τοῦ τιμηθέντος μίλησε ὁ Ἑλληλογιμῶτα κ. Νικόλαος Ζίας, Καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

γ) Ὁ Ἀξιότιμος κ. Νικόλαος Ψαρουδάκης, πρ. Πρόεδρος τῆς «Χριστιανικῆς Δημοκρατίας». Ἀπουσιάζοντος τοῦ Τιμηθέντος, λόγῳ βαθυτάτου γήρατος, τὴν Τιμητικὴν Διάκριση ἐκ μέρους τοῦ παρέλαβε ὁ υἱὸς του Σταῦρος. Περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς προσφορᾶς τοῦ τιμηθέντος μίλησε ὁ Ἀξιότιμος κ. Ἐμμανουὴλ Μηλιαράκης.

Ε. Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ ἀποσπάσεις Κληρικῶν στὸ Ἐξωτερικὸ καὶ διάφορα τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

ΣΤ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐξέδωσε Ἀνακοινωθὲν σχετικὰ μὲ τὴν ὑπόθεση ἐξαφανίσεως παιδιοῦ στὴ Βέροια ποῦ ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Μὲ ἰδιαίτερη θλίψη παρακολουθεῖ αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀπροσδόκητη ἐξέλιξη τῆς ὑποθέσεως τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ μικροῦ Ἄλξ στὴν πόλη τῆς Βεροίας. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ πρόκειται ἀφ’ ἑνὸς γιὰ τὴν ἐξαφάνιση ἑνὸς μικροῦ παιδιοῦ, ἑνὸς πλάσματος τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἀξίζει ὅλη τὴν ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας καὶ ἀφ’ ἑτέρου γιὰ τὴν ἐνδεχόμενη ἀνάμειξη στὸ γεγονός ὁμάδας μικρῶν παιδιῶν, ποῦ διακρίνονται ἀπὸ παραβατικὴ συμπεριφορά.

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ μᾶς προβληματίζει ἀκόμη περισσότερο, καθὼς φέρνει στὴν ἐπιφάνεια τὸ θέμα τῆς σύγχρονης ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν μας.

Ἡ παιδικὴ ψυχὴ εἶναι ἀγνή καὶ καθαρὴ. Πάνω σ’ αὐτὴ θὰ γραφεῖ ὅ,τι ἐμεῖς θελήσουμε νὰ σημειώσουμε. Ἡ Οἰκογένεια, ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἐκπαίδευση, ἡ Πολιτεία, τὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐνημερώσεως, ἡ Κοινωνία ὅλη διαμορφώνουν προσωπικότητες. Περιεχόμενο τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν μας ἦταν, ἐπὶ μακρόν, ἡ πίστη καὶ ἡ εὐσέβεια, ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτήρα, ἡ ἐπιδίωξη τῆς ἀρετῆς, ἡ σωστὴ κοινωνικοποίηση, ὁ σεβασμὸς στοὺς νόμους καὶ στὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα, ἡ ἀναζήτηση καὶ ἐπιδίωξη ὑψηλῶν ἰδανικῶν καὶ στόχων. Δυστυχῶς, ὅμως, τὰ τελευταῖα χρόνια, κατευθύνουμε τὴν πορεία τῶν παιδιῶν μας σὲ ἄλλους δρόμους, σὲ ἐπικίνδυνες ἀτραπούς. Μία ἀγωγή χωρὶς τὰ ἀνθρωπιστικὰ διδάγματα τοῦ Χριστιανικοῦ λόγου, τὸ ἦθος ποῦ διαμόρφωσε γενιές, τὸν σεβασμὸ στὴ ζωὴ καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀλλοῦ, τὰ ἰδανικὰ τῆς παραδόσεως τοῦ Γένους μας, εἶναι φυσικὸ νὰ ὀδηγεῖ σὲ ἀνεπιθύμητες συμπεριφορές.

Ἡ παρακμὴ τῆς ἴδιας τῆς κοινωνίας, ὡς αὐτονόητη συνέπεια τῆς διάχυτης διαφθορᾶς, ἐδῶ καὶ καιρὸ διαποτίζει τὴν ὑπαρξὴ της. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ μας, ποῦ προσπαθοῦν νὰ πλάσουν τὶς ψυχὲς τῶν παιδιῶν μὲ ὑλικά ἀρετῆς, ἀσκώντας μὲ συνέπεια τὴν ἀποστολὴν τους, τὴν ὁποῖα ἐκτιμοῦν ὡς ἱερὸν λειτούργημα, συναντοῦν ἐμπόδια. Ἡ τηλεόραση, πολλὰς φορές, ἐκτροχιάζεται στὸ ὄνομα τῆς περισσότερης θέασης καὶ ἐρεθίζει ποταπὰ ἔνστικτα. Ποιὸς θὰ σταματήσει αὐτὴ τὴν παρακμὴ; Πόσες συνειδήσεις θὰ ἀφυπνισθοῦν;

Ἡ Ἱερά Σύνοδος συμπαρίσταται στους πληγωμένους καὶ πικραμένους γονεῖς τοῦ μικροῦ Ἰ. Ἀλεξ καὶ προσεύχεται γιὰ τὴν καλλίτερη δυνατὴ ἔκβαση τοῦ θέματος ποὺ συγκλόνισε τὴν κοινωνία μας. Ἐπίσης, ἐκφράζει ἀμέριστη τὴν συμπάθειά Της στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμονα, τὸν Πνευματικὸ Πατέρα τῆς περιοχῆς, τὸν ὁποῖο παρακαλεῖ νὰ συνεχίσει ἐργαζόμενος τὸν καλὸ ἀγῶνα τῆς προσελκύσεως εἰς Χριστὸν τῶν ψυχῶν ποὺ ἡ Ἐκκλησία τοῦ ἐνεπιστεύθη.

Παράλληλα, εὐχεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός νὰ λάβουμε ὅλοι μας τὰ ἀπαραίτητα μηνύματα ὥστε νὰ διορθώσουμε ἢ ἔστω νὰ προλάβουμε δυσμενέστερες ἐξελίξεις. Γιατί «τὸν κόσμον αὐτὸ τὸν ἔχουμε δανεισθεῖ ἀπὸ τὰ παιδιά μας καὶ σὲ αὐτὰ πρέπει νὰ τὸν ἐπιστρέψουμε».

Ἡμερίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὸ Μονοτονικὸ καὶ τὴ γλῶσσα

Πραγματοποιήθηκε τὴ Δευτέρα 22 Μαΐου 2006, στὴν Αἴθουσα Λόγου τῆς Στοᾶς τοῦ Βιβλίου, ἡ Ἡμερίδα ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ θέμα: «*Μονοτονικό: Ἐμπειρία 24 ἐτῶν*», μὲ φορέα διοργάνωσης τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Πολιτιστικῆς Ταυτότητας.

Τοὺς πολυπληθεῖς παρισταμένους χαιρέτησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Πρόεδρος τῆς διοργανώτριας Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητας, ὁ ὁποῖος, μεταξὺ ἄλλων, ὑπογράμμισε ὅτι: «*Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὰ κείμενά της καὶ στὰ ἐπίσημα ἔντυπά της ἀκολουθεῖ κατὰ κανόνα τὸν παραδοσιακὸ τονισμό τῆς γλώσσας μας, τὸ λεγόμενο πολυτονικό. Δὲν ἐπιθυμεῖ, ὅμως, σὲ καμία περίπτωση νὰ δογματίσει ἢ νὰ ἐπιβάλλει τὴν ἀποψή της ἐπὶ ἐνὸς τόσο μεγάλου θέματος, τὸ ὁποῖο ἄπτεται πολλῶν κλάδων τῶν Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας μας ἐπιθυμεῖ ἀπλῶς νὰ βοηθήσει στὴν ἔναρξη τοῦ διαλόγου καὶ εὐχεται αὐτὴ ἡ προσπάθεια νὰ συνεχισθεῖ δημιουργικὰ μὲ τὴν συμμετοχὴ τῆς Πολιτείας, τῶν ἐκπαιδευτικῶν, τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων, τῶν λογοτεχνῶν καὶ φυσικὰ τῶν γονέων ποὺ ἀγωνιοῦν γιὰ τὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο τῶν παιδιῶν*».

Χαιρετισμὸ ἀπύθυνε καὶ ὁ κ. Βύρων Πολύδωρας, Ὑπουργὸς Δημόσιας Τάξης, ὁ ὁποῖος δήλωσε ὅτι ἐπιμένει στὸ πολυτονικὸ σύστημα ἀπὸ σεβασμὸ καὶ ἰατρεία γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα. «*Ἀπευθύνομαι ἐνώπιόν σας γιὰ νὰ σᾶς θαυμάσω, γιὰ νὰ σᾶς ἀπευθύ-*

νω δημόσιο ἔπαινο, γιὰτὶ συγκροτοῦμε μιὰ Σχολὴ Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Ἐθνικοῦ ἤθους», παρατήρησε ὁ κ. Πολύδωρας καὶ συνέχισε: «*Ἐκφράζω τὴν προσήλωσή μου σ' αὐτὴ τὴ Σχολή, γιὰτὶ θέλω νὰ μείνουμε Ἕλληνες καὶ εἶναι συστατικὸ στοιχεῖο ἡ γλῶσσα στὴν πληρότητά της. Κάθε φορὰ ἀντιλέγω σ' ἐκείνους ποὺ λένε: "Ἦρθατε πέντε ρασοφόροι, πέντε παλιομοδίτες ἀκαδημαϊκοὶ καὶ ἓνας sui generis πολιτικὸς στὴ Στοὰ τοῦ Βιβλίου, ὅταν θριαμβεύουν τὰ τέρατα τῆς Φιλιππῶν καὶ τῆς Eurovision". Ἡ ἱστορικὴ μας σκέψη μᾶς γεμίζει αἰσιοδοξία, καθὼς κοιτᾶμε τοὺς κύκλους τῆς ἱστορίας. Αὐτὰ τὰ τέρατα εἶναι προορισμένα νὰ αὐτοκρημνίζονται στὸν Καιάδα καὶ τὸ φῶς νὰ βασιλεύει*» κατέληξε ὁ Ὑπουργὸς Δημόσιας Τάξης.

Ἡ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Μ. Κουτσίκου, ἡ ὁποία λόγῳ κωλύματος δὲν παρέστη, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μακαριώτατο κ. Χριστόδουλον ἐπιστολή, στὴν ὁποία σημείωνε ὅτι: «*Σήμερα, 24 χρόνια μετὰ τὴν κατάργηση τοῦ πολυτονικοῦ καὶ τὴν καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ ὀρθογραφικοῦ συστήματος συντρέχουν οἱ κατάλληλες προϋποθέσεις γιὰ μιὰ νηφάλια, ἀποφορτισμένη καὶ ἐπιστημονικὴ συζήτηση τοῦ θέματος, βάσει ἐμπειρικῶν δεδομένων καὶ ἐρευνητικῶν πορισμάτων*».

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος στὴν εἰσαγωγικὴ ὀμιλία του, ἀφοῦ ἔκανε μιὰ ἱστορικὴ ἀναδρομὴ στὰ τῆς πραξικοπηματικῆς ἐπιβολῆς τοῦ μονοτονικοῦ συστήματος γραφῆς τὶς μεταμεσονύκτιες ὥρες τῆς 11ης Ἰανουαρίου 1982, ἀναφέρθηκε ἐπιγραμματικὰ στὰ «ὑπέρ» καὶ τὰ «κατὰ» τοῦ Μονοτονικοῦ.

Ἀκολούθησαν οἱ εἰσηγήσεις:

α) «*Ἡ γλῶσσικὴ παιδεία στὴ Χώρα μας: ἀποτιμήσεις καὶ προοπτικὲς*» μὲ εἰσηγήτρια τὴν Ἑλληγομωτάτη κ. Γεωργία Ξανθάκη - Καραμάνου, Καθηγήτρια Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος Ἐνώσεως Ἑλλήνων Φιλολόγων.

β) «*Παιδεία - Εὐκολία: συνώνυμα*», μὲ εἰσηγητὴ τὸν Ἐντιμότατο κ. Ἰωάννη Κ. Τσέγκο, Ψυχίατρο, Διευθυντὴ τοῦ Ἀνοικτοῦ Ψυχοθεραπευτικοῦ Κέντρου.

γ) «*Ἐπὲρ τοῦ μονοτονικοῦ μὲ ἐνστάσεις*», μὲ εἰσηγητὴ τὸν Ἑλληγομωτάτο κ. Ἰωάννη Μενοῦνο, Δρα Φιλολογίας, Συγγραφέα τ. Λυκειάρχην.

Οἱ ὀμιλητὲς προσέγγισαν, μὲ ἐπιτυχία, βασικὲς πτυχὲς τοῦ θέματος καὶ κατέγραψαν τὴν ἐμπειρία ποὺ ἀποκτήθηκε στὴ διάρκειά τῶν 24 ἐτῶν ἀπὸ τὴν καθιέρωση τοῦ Μονοτονικοῦ.

Ἀκολούθησε οὐσιαστική συζήτηση μὲ ἔντονο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ θέμα τῆς διαχρονικότητας τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ ἡ πλειοψηφία τῶν παρευρεθέντων τάχθηκε ὑπὲρ τοῦ Πολιτονοικοῦ Συστήματος Γραφῆς.

Στὴν ἐκδήλωση, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς προαναφερθέντες, παρέστησαν ὁ κ. Ἀνδρέας Καραμάνος, Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, πολλοὶ Ἀκαδημαϊκοὶ καὶ Καθηγητὲς Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἐκπαιδευτικοί, ἐκπρόσωποι τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ Λεκανοπεδίου Ἀττικῆς.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Δηλώσεις Μακαριωτάτου γιὰ τὸ ἔγκλημα στὴ Βέροια καὶ γιὰ τὸ περιβάλλον

«Τὸ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα στὴ Βέροια ἔχει γεμίσει τὶς ψυχές μας μὲ ἀγανάκτηση καὶ ἀπορία. Πὼς εἶναι δυνατόν, μέσα στὴν Ἑλλάδα, μερικὰ παιδιὰ νὰ φτάσουν σὲ τέτοια σκληρότητα, ἀγριότητα καὶ κακότητα, ὥστε νὰ ὀδηγήσουν ἓνα συνομήλικό τους στὸν θάνατο; Αὐτὰ εἶναι γεγονότα ποὺ πρέπει νὰ μᾶς ἀφυπνίσουν». Τὴν ἐπισήμανση αὐτὴ ἔκανε μεταξύ ἄλλων, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴ διάρκεια τῆς «Γιορτῆς γιὰ τὸ Περιβάλλον» ποὺ διοργάνωσε τὸ Γραφεῖο Νεότητας τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μὲ ἀφορμὴ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα Περιβάλλοντος, στὴν πλιταία Μητροπόλεως.

«Πρέπει νὰ σκεφτοῦμε», τόνισε ὁ Μακαριώτατος, «ποῦ πάει αὐτός ὁ τόπος, ποιοὶ εἶναι οἱ ὑπεύθυνοι, γιατί διαλύονται οἱ οἰκογένειες, γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν σέβονται τὸ λόγο τους καὶ δὲν ἔχουν ὑπομονή, γιατί ἀναπτύσσουν τέτοια καταναλωτικὴ μανία». Καὶ συνέχισε: «Ἔρω πὼς ὑπάρχουν πολλὲς συγκροτημένες οἰκογένειες, πολλοὶ δάσκαλοι καὶ ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ νὰ μεταδώσουν στὰ παιδιὰ ἀρχές καὶ ἀξίες. Ἀλλὰ καὶ βλέπω πόσο ιδιόμορφη ἔχει γίνει ἡ κοινωνία μας, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ συγκλονίζεται μερικὰ εἰκοσιετράωρα μπροστὰ σὲ ἀποτρόπαια ἔγκλήματα, ὅμως λίγο μετὰ ἐπανερχεται στοὺς κανονικοὺς ρυθμοὺς τῆς ζωῆς». «Ἡ Ἐκκλησία», σημείωσε, «διδάσκει στὰ παιδιὰ ἀπὸ μικρὴ ἡλικία ὅτι ὑπάρχει Θεός, ὅτι ὀφείλομε νὰ σεβόμαστε τὸν ἑαυτό μας, τὴν ἀξιοπρέπειά μας, τὴν τιμὴ καὶ τὴν υπόληψη τοῦ ἄλλου». «Ὁ σεβασμὸς στὴ ζωὴ εἶναι βασικὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας. Κανένας δὲν

ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ὅποιονδήποτε» εἶπε χαρακτηριστικὰ. Ὅπως ἀνέφερε ὁ Μακαριώτατος, «τὸ συγκεκριμένο ἔγκλημα γίνεται ἀκόμη πιὸ βαρὺ, ὅταν σκεφτεῖ κανεὶς ὅτι τὸ θῦμα ἦταν ἓνα παιδί ἀπὸ ξένη χώρα». «Εἶναι ντροπὴ», πρόσθεσε, «αὐτὰ νὰ συμβαίνουν στὴν Ἑλλάδα τοῦ 21οῦ αἰῶνα». Καὶ κατέληξε: «Τὸ ἔγκλημα αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ μπορεῖ νὰ φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν ἀποψινὴ ἐκδήλωση. Κατὰ βάθος ὅμως, εἶναι ἀναίρεση τῆς πνευματικῆς φύσης. Χρειάζεται νὰ ἀφυπνιστεῖ ὁ λαός, νὰ ξυπνήσουν οἱ Ἕλληνες καὶ νὰ δοῦν ὅτι ὁ δρόμος ποὺ πολλοὶ ἀκολουθοῦν δὲν εἶναι ὁ σωστός, ὅτι ὀδηγεῖ στὴν καταστροφή».

Ἀναφερόμενος στὸ μήνυμα τῆς ἐκδήλωσης, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὑπογράμμισε ὅτι «τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα εἶναι ὀξὺ σὲ ὀλόκληρο τὸν κόσμο καὶ θέτει σὲ κίνδυνο τὴν ἴδια μας τὴν ζωὴ». «Ὁ μολυσμένος ἀέρας», εἶπε, «εἶναι φυσικὸ νὰ μᾶς κάνει νὰ ἀγωνιοῦμε μπροστὰ στὸ ἐνδεχόμενο νὰ μὴν μποροῦμε νὰ ἀναπνεύσουμε». «Τὸ νερό», ἐπισήμανε, «εἶναι ἓνα ἀγαθὸ ποὺ πρέπει νὰ προστατεύουμε καὶ νὰ σεβόμαστε». «Ἡ ἁγιασμένη φύση», τόνισε, «εἶναι μία δωρεὰ τοῦ Θεοῦ στὰ χέρια μας προκειμένου νὰ τὴ διαφυλάτουμε καὶ νὰ τὴ διασώζουμε». «Σήμερα, δυστυχῶς, σὲ πολλὰ μέρη τοῦ πλανήτη γίνεται κατάχρηση τῶν φυσικῶν πόρων καὶ οἱ νέοι ἄνθρωποι δὲν διαπαιδαγωγοῦνται ἔτσι ὥστε νὰ σέβονται τὴ φύση, ἡ ὁποία δὲν μᾶς ἀνήκει. Συστενάζει μαζὶ μὲ τὸν ἄνθρωπο, ὅταν αὐτὸς δὲν σέβεται τὸν Θεὸ καὶ τὴ δημιουργία Του» κατέληξε.

Νωρίτερα ὁ Μακαριώτατος ξεναγήθηκε στὰ εἰδικὰ διαμορφωμένα περίπτερα, ὅπου παρακολούθησε τὶς ἐργασίες τῶν Νεανικῶν Συνάξεων τῶν Ἐνοριῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ Τομέα Περιβαλλοντικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Γραφείου Νεότητας, ἐνῶ τίμησε τὴν κα. Σωτηράκου, Δρα. Περιβαλλοντικῆς Παιδείας καὶ Τμηματάρχη τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ἱερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσας

Οἱ ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν ἐπέτειο τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας

Μὲ τὴν συμμετοχὴ πλήθους κόσμου, τῆς ΣΦΕΒΑ, τοῦ ΠΑΣΥΒΑ καὶ ἄλλων Συλλόγων, ὅπως ἐπίσης καὶ ἀρκετῶν Βορειοπειρωτῶν, πραγματοποιήθηκαν καὶ

φέτος οἱ ἐκδηλώσεις, ποὺ εἶχαν προγραμματισθῆ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως γιὰ τὸν Αὐτονομιακὸ Ἀγῶνα τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ τὴν ὑπογραφή τοῦ «Πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας» (1914), στὸ ἠρωϊκὸ Δελβινάκι, τὴν Κυριακὴ, 14 Μαΐου 2006.

Μετὰ τὴν ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία, τελέσθηκε Τρισάγιο ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Δρυϊνουπόλεως Βασιλείου, ἐνῶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κύριος Ἀνδρέας, σὲ ἐμπεριστατωμένη ὁμιλία του παρουσίασε τὴν σημερινὴ κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν Βόρειο Ἠπειρο.

Τέλος ἐγίνε ἡ καθιερωμένη εἰρηνικὴ πορεία μέχρι τὸ Ἡρῶν, ὅπου κατετέθη στέφανος, ἐψάλη ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος καὶ ἐγκρίθηκε διὰ βοῆς τὸ ἀκόλουθο

ΨΗΦΙΣΜΑ

1) Ἐμεῖς, ποὺ συγκεντρωθήκαμε γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸν Αὐτονομιακὸ Ἀγῶνα τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ τὴν ὑπογραφή τοῦ «Πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας» τὸ 1914, διαμαρτυρόμαστε ἐντόνως γιὰ τὶς ἀνθελληνικὲς ἐνέργειες τῶν «Τσάμηδων» εἰς βᾶρος τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

2) Συγχαίρουμε τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κύριο Κároλο Παπούλια γιὰ τὴν ἐθνικὰ ὑπερήφανη στάση του ἐναντι τῶν προκλήσεων τῶν Τσάμηδων, κατὰ τὴν πρὸ μηνῶν ἐπίσκεψή του στὴν Ἀλβανία.

3) Χαιρετίζουμε τὴν ἑναρξη λειτουργίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολεῖου στὴ Χειμάρρα καὶ τὴν ἐπίσημη ἀναγνώρισή του ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση τῆς Ἀλβανίας.

Συμφωνοῦμε ἀπολύτως μὲ τὴν δήλωση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, κατὰ τὴν κοπὴ τῆς πίτας τοῦ Ἠπειρώτη, ὅτι «Ὁ δρόμος τῆς Ἀλβανίας πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση περνάει καὶ μέσα ἀπὸ τὰ δικαιώματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς Μειονότητας» τῆς Βορείου Ἠπείρου. Τέλος,

5) Προσευχόμαστε ὁ Θεὸς νὰ ἀναπαύσῃ τὶς ψυχὰς τῶν πρόσφατα ἀποβιωσάντων ἀγωνιστῶν τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Γρηγόρη Ντριγκόγια καὶ Μενελάου Ζώτου, καὶ νὰ ἀναδεικνύῃ νέους ἀγωνιστὲς γιὰ τὰ δίκαια καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου

22 χρόνια σημαντικῆς καὶ ἐπιτυχημένῆς προσφορᾶς

Τὴν Τετάρτη, 17 Μαΐου 2006, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Διονύσιος, ἐπέδωκε τὰ Ἐνδει-

κτικὰ στοὺς Μαθητὲς τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, ποὺ συμπληρώνει, ἐφέτος, 22 χρόνια ἀδιάκοπης, σημαντικῆς καὶ ἐπιτυχημένῆς προσφορᾶς.

Στὴν ὠραία ἐκδήλωση, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη, ἐκ μέρους τῶν διδασκόντων, ὠμίλησεν ὁ κ. Δημήτριος Ζαννίκος, Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστησε τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην γιὰ τὴν πατρικὴ ἀγάπη καὶ τὸ ἀνύστακτο ἐνδιαφέρον του γιὰ τὴν Σχολὴν, ποὺ ἔχει ἀναδειχθεῖ σὲ μία ἀπὸ τὶς καλλύτερες τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ γιὰ τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα προσφέρει στοὺς διδάσκοντες καὶ διδασκομένους, κατὰ τὶς Μεγάλες Ἑορτὲς καὶ σὲ διάφορες ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις, καί, ἐν τέλει, ἐκάλεσε τὸν Σεβασμιώτατον νὰ ἐπιδώσῃ τὰ Ἐνδεικτικά.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, κατὰ τὴν ὁμιλίαν του, ἐτόνισε τὴν σημασία τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, συνεχάρη τόσο τοὺς διδάσκοντες καὶ τοὺς διδασκομένους, ὅσον καὶ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν, τονίζοντας ἰδιαίτερα, ὅτι ἡ Σχολὴ αὐτὴ ἔχει καταστῆ πλέον «φυτώριον», ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔχουν ἀναδειχθεῖ καὶ ἀναδεικνύονται Ἱεροψάλτες, οἱ ὁποῖοι ἐντρυφοῦν στὴ γνήσια καὶ ἀνόθευτη παράδοση τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ὠραίας βυζαντινῆς μουσικῆς παραδόσεως τῆς Χίου, καὶ ἐπανδρώνουν τὰ Ἀναλόγια τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Μητροπόλεως κατηρτισμένοι, πολὺπλευρα, δεδομένου, ὅτι, ἐκτὸς τῶν Καθηγητῶν τῆς Βυζ. Μουσικῆς, διδάσκονται, ἀπὸ Θεολόγους Κληρικούς, συναφῆ καὶ ἀπαραίτητα μαθήματα. Μάλιστα, τρεῖς μικροὶ Μαθητὲς ἐπέδειξαν στὸν Σεβασμιώτατο, παραπλήρη καὶ μέλος, ὡς ἓνα μικρὸ δείγμα τῶν ὄσων, ἐπισταμένα, ἐδιδάχθησαν. Ἀκολουθῶντας, ἐπέδωκε τὰ Ἐνδεικτικὰ καὶ προσέφερε σὲ ὄλους γλυκίσματα.

Κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος ἐλειτούργησαν 4 τμήματα, στὰ ὁποῖα παρνηκολούθησαν τὰ μαθήματα 40 μαθητὲς. Ἐδίδαξαν οἱ: Αἰδεσιμοῦλ. Πρωτοπρ. Δημήτριος Κ. Γεόμελος, Λειτουργικὴ καὶ Τυπικόν, Αἰδεσιμοῦλ. Πρωτοπρ. Μιχαὴλ Β. Στεφανιώρος, Ὑμνολογία καὶ Ἀπαγγελία Ἀναγνωσμάτων, Αἰδεσιμοῦλ. Πρωτοπρ. Γεώργιος Ἰ. Πουλιᾶς, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ Μουσικολογία, καὶ οἱ: κ. Δημήτριος Ἐλ. Ζαννίκος, Διπλωματοῦχος τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν καὶ Πρωτοψάλτης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἰακώβου, πόλεως Χίου, καὶ κ. Δημήτριος Παναγ. Δημητρακόπουλος, Πρωτοψάλτης τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χίου.

Ἦδη, ἀρκετοὶ Μαθητὲς τῆς Σχολῆς ἔχουν συνεχίσει τὶς μουσικὲς τους σπουδὲς σὲ ἄλλα Ὁδεῖα καὶ ἔχουν λάβει ἀνωτέρους τίτλους σπουδῶν, ἡ δὲ διδασκαλία

στη Σχολή γίνεται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος διδασκαλίας τῶν ἀνεγνωρισμένων Ὡδείων τῆς Χώρας, ὅπως ἔχουν καθορισθεῖ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λεοντοπόλεως

Αἱ Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος εἰς τὴν Ἰσμηλίαν

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἡ Ἱ. Μητρόπολις Λεοντοπόλεως ἐώρτασεν μὲ τοὺς πιστοὺς τῆς φέτος, εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, τὴν Μ. Ἑβδομάδα μὲ τὰ Σεπτὰ Πάθη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν Ἑνδοξὸν Ἀνάστασιν τοῦ Θεανθρώπου.

Εἰς τὰς Ἱεράς Ἀκολουθίας, προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Διονύσιος, ὁ ὁποῖος καὶ ὠμίλησεν εἰς τὰς διαφόρους περιστάσεις καταλήληλως. Καθ' ὅλην τὰς Ἱεράς Τελετὰς καὶ Ἀκολουθίας, τὸ μικτὸ καὶ μικρὸ ποίμνιό μας, ἀδελφωμένο ἔψαλλε μαζὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν.

Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως ἀνεγνώσθη ἡ Εὐχητήριος Ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου μας κ. Θεοδώρου τοῦ Β' εἰς τὴν ἀραβικὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Ἀναστάσεως Θ. Λειτουργίας ὅλοι οἱ πιστοὶ μετέλαβον τῶν Τιμίων Δώρων μὲ φόβον Θεοῦ καὶ εὐλαβικά, ἀνταλλάσσοντες τὸν Πασχάλιον χαρμόσυνον χαιρετισμὸν «Χριστὸς Ἀνέστη», ἀλληλοσπασζόμενοι.

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, κατὰ τὴν 12.30 μεσημβρίαν ὁ Δήμαρχος τῆς Ἰσμηλίας ἐπεσκέφθη τὴν Κοινότητα μεταφέρων τὰς εὐχὰς καὶ τὰ συγχαρητήριά του στὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Λεοντοπόλεως, στὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος Ἰσμηλίας καὶ στὰ μέλη αὐτῆς.

Ἐγίναν ἐπίσης ἐπισκέψεις τοῦ Σεβασμιωτάτου εἰς τοὺς Ἀρχηγοὺς διαφόρων ἁλλῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν συγχαρητηρίων εὐχῶν διὰ τὸ Πάσχα.

Ἡ Μητρόπολις καὶ ἡ Κοινότης προσέφερον βοηθήματα εἰς διαφόρους πτωχὰς οικογενεῖας.

Ἀδελφότης Ὀφφικιάλων «Ὁ Ἀπόστολος Μᾶρκος»

Ὁ Πρόεδρος
Καθηγητῆς Θ. Ἱ. Παναγόπουλος

Ἀθήνα, 27/4/2006

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Μὲ ιδιαίτερη λαμπρότητα ἐωρτάσθη τὴν Τρίτη 25ῃ Ἀπριλίου, μνήμη ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἡ Θρονικὴ ἑορτὴ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς στὸν Ἱ. Ν. τοῦ Εὐαγγελισμοῦ στὴν Ἀλεξάνδρεια, χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου Κυρίου Θεοδώρου τοῦ Β', ὁ ὁποῖος γιὰ πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες ἐτέλεσε τὴν ἀρχαία Θ. Λειτουργία τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.

Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη τοὺς πιστοὺς στὴν αἴθουσα τοῦ Θρόνου τοῦ νέου Πατριαρχικοῦ Οἴκου προσφωνήσας αὐτοὺς καταλήληλως. Ἀντιφώνησε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος Ὀφφικιάλων «Ἀπόστολος Μᾶρκος» τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καθηγητῆς κ. Θεόδωρος Ἱ. Παναγόπουλος, Ἑκπαιδευτικὸς Μ. Πρωτέδικος, καθ' ὅσον ἡ ἡμέρα αὐτὴ καθιερώθη ὡς ἐπίσημη ἑορτὴ τῆς Ἀδελφότητος Ὀφφικιάλων τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου.

Ὁ Πρόεδρος ἀνεφέρθη στὸ Ἱεραποστολικὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου σὲ ὀλόκληρον τὴν Ἀφρικανικὴν Ἡπειρον, ἡ ὁποία μαστίζεται τὶς ἡμέρες μας ἀπὸ ἔλλειψη τοῦ σημαντικοῦ πόρου ζωῆς, τοῦ ὕδατος, καὶ προσέφερε ἐκ μέρους τῆς Ἀδελφότητος συμβολικὰ ποσὰ γιὰ τὴν διάνοιξη φρεάτων σὲ περιοχές, ὅπου καὶ Μητροπόλεις τοῦ Πατριαρχείου, ὥστε νὰ διευκολυνθεῖ ἡ πρόσβαση σὲ πόσιμο ὕδωρ.

Τὴν μεσημβρίαν ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος παρέθεσαν γεῦμα στὸν Ἑλληνικὸ Ναυτικὸ Ὁμιλο Ἀλεξανδρείας πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἀρχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας.

Τὸ ἔσπερας, στὸ αἶθριον τοῦ νέου Πατριαρχικοῦ Οἴκου ὁ Λουδοβίκος τῶν Ἀνωγείων μὲ τὸ συγκρότημά του ἔδωσε λίαν ἐπιτυχημένη καλλιτεχνικὴ παράσταση πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, κατόπιν προσκλήσεως τῆς Ἀδελφότητος Ὀφφικιάλων «Ἀπόστολος Μᾶρκος».

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἀδελφότητος

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον
Κυπριανὸν Κάνινγκ
κατὰ κόσμον Στέφανον τοῦ Roger,
Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Διὰ τοῦ παρόντος, κοινοποιοῦμέν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 5/2006 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 122 παρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο τίθεται καὶ ἰσχύει συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καὶ κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἵνα οὕτω λάβῃς γνῶσιν αὐτῆς καὶ ἀσκήσῃς κατ' αὐτῆς τὰ συμφώνως τοῖς ἄρθροισι 126 καὶ 133 τοῦ προειρημένου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικα μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καὶ τῆς ἐφέσεως.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀπόφασις καταστῆ, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ, τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων.
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 5/2006

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 149^{ης} Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προεδρεύοντος Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἑδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀθμωπίας κ. Ἰωήλ, ἀναπληροῦντος τὸν κωλυόμενον ὅπως παραστῆ καὶ προεδρεύσῃ Σεβασμιώτατον Πρόεδρον Αὐτοῦ Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παύλου, β) Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου καὶ γ) Πατρῶν κ. Χρυσόστομου ὡς καὶ τοῦ ἀναπληρωματικοῦ Μέλους Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ, ἀναπληροῦντος τὸν ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ κωλυόμενον ὅπως παραστῆ, Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κορίνθου κ. Παντελεήμονα.

Συνεληθὸν εἰς Συνεδρίαν τῇ 7ῃ Φεβρουαρίου 2006, ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρα 18.00, ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ κειμένῳ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν

όδων Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῆ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούση, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματέως Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Τσιρίγκα, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Ἱεροδιάκονον Κυπριανὸν Κάνινγκ κατὰ κόσμον Στέφανον τοῦ Roger, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, κατηγορούμενον ἐπὶ

... ..

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς ἀγνώστου διαμονῆς, διὰ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τεύχη Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 2005, ὡς καὶ διὰ τῆς ἡμερησίας Ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ», φύλη 1ης καὶ 2ας Νοεμβρίου 2005, καὶ μὴ προσελθόντος καὶ μὴ παρασάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξελθὸν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Δικαστικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσοστόμου.

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ ... ..

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρα ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ δὴ ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων:

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Κηρύσσει ὁμοφώνως ἔνοχον τὸν κατηγορούμενον Ἱεροδιάκονον Κυπριανὸν Κάνινγκ κατὰ κόσμον Στέφανον τοῦ Roger, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ

... ..

καὶ παμψηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ διαγραφῆς του ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κατάγον αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, προσφωνούμενον τοῦ λοιποῦ διὰ τοῦ λαϊκοῦ αὐτοῦ ὀνό-

ματος, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐκ τριάκοντα ΕΥΡΩ (30 €) δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀθμωπίας ΙΩΗΛ.

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΠΑΥΛΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΝΙΚΟΛΑΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΣ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Πρὸς

τὸν Διάκονον

Ἀλέξιον – Εὐάγγελον Πανώργιον τοῦ Ἀνδρέου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Διὰ τοῦ παρόντος, κοινοποιοῦμέν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 4/2006 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνοους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 122 παρ. 2 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τοῦτο τίθεται καὶ ἰσχύει συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Ν.Δ. 1714/1942 καὶ κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἵνα οὕτω λάβῃς γνῶσιν αὐτῆς καὶ ἀσκήσῃς κατ' αὐτῆς τὰ συμφώνως τοῖς ἄρθροισι 126 καὶ 133 τοῦ προειρημένου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου ἔνδικο μέσα τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας καὶ τῆς ἐφέσεως.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλει ἡ κατωτέρω δημοσιευομέ-

νη ἀπόφασιν καταστή, συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 151 Αὐτοῦ, τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 4/2006

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 149^{ης} Συνοδικῆς Περιόδου, συγκεϊμένον ἐκ τοῦ Προεδρεύοντος Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀθμωπίας κ. Ἰωήλ, ἀναπληροῦντος τὸν κωλυόμενον ὅπως παραστή καὶ προεδρεύσῃ Σεβασμιώτατον Πρόεδρον Αὐτοῦ Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον καὶ ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παύλου, β) Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου καὶ γ) Πατρῶν κ. Χρυσόστομου ὡς καὶ τοῦ ἀναπληρωματικοῦ Μέλους Αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ, ἀναπληροῦντος τὸν ἐκ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ κωλυόμενον ὅπως παραστή, Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κορίνθου κ. Παντελεήμονα.

Συνελθὼν εἰς Συνεδρίαν τῇ 7ῃ Φεβρουαρίου 2006, ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρᾳ 18.00, ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ κειμένῳ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῇ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσῃ, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματεῶς Ἀρχιμανδρίτου Χρυσόστομου Τσιρίγκα, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Διάκονον Ἀλέξιον-Εὐάγγελον Πανώργιον τοῦ Ἀνδρέου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, κατηγορούμενον ἐπὶ:

... ..

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ Νόμου 53838/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς ἀγνώστου διαμονῆς, διὰ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τεύχη Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 2005, ὡς καὶ διὰ τῆς ἡμερησίας Ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ», φύληλα

1ης καὶ 2ας Νοεμβρίου 2005, καὶ μὴ προσελθόντος καὶ μὴ παρασάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον.

Διεξεληθὼν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἔγγραφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὼν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Δικαστικοῦ Συνέδρου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσόστομου.

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδὴ... ..

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρα ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ δὴ ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων:

... ..

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Κηρύσσει ὁμοφώνως ἔνοχον τὸν κατηγορούμενον Διάκονον Ἀλέξιον - Εὐάγγελον Πανώργιον τοῦ Ἀνδρέου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ:

... ..

καὶ παμψηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, κατάγον αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, καταδικάζον ἅμα εἰς βάρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐκ τριάκοντα ΕΥΡΩ (30 €) δικαστικὴν δαπάνην.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη αὐθημερόν.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ
Δικαστηρίου.

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀθμωπίας ΙΩΗΛ.

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΠΑΥΛΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΝΙΚΟΛΑΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

**Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1) Τὰς Διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμαντικῆς Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροεῦσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας Κοινωνικὰς, Ποιμαντικὰς καὶ Πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1163/9.12.2005 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσοστόμου.

7. Τὴν ἀπὸ 10.2.2006 Γνωμάτευσιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

8. Τὴν ἀπὸ 8.2.2006 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

Ἀποφασίζει

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Πατρῶν Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «"ΝΙΚΟΔΗΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ" ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξαρτημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχειρίσις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπισυναπτόμενου Κανονισμοῦ.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ: «"ΝΙΚΟΔΗΜΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ" ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ»**

Ἄρθρον 1

Σύστασις - Ἐπωνυμία - Ἔδρα

1. Εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Πατρῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον πνευματικὴν καὶ διοικητικὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς συνίσταται Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «"ΝΙΚΟΔΗΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ" ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξερτημένη ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

2. Ἔδρα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ τούτου Ἰδρύματος εἶναι ἡ πόλις τῶν Πατρῶν. Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον στεγάζεται καὶ λειτουργεῖ ὡς ιδιόκτητον τετραόροφον κτίριον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βότση 34, τὸ ὁποῖον ἀνηγέρθη διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, δαπάναις τοῦ Μητροπολίτου πρώην Πατρῶν Νικοδήμου (Βαλληνδρᾶ), ἐπὶ οικοπέδου δωρηθέντος ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Παναγιώτου Ἀργυροπούλου.

3. Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον ἔχει ἰδιαιτέραν σφραγίδα, στρογγυλὴν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ἀναγράφεται: «"ΝΙΚΟΔΗΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ" ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ», εἰς δὲ τὸ κέντρον αὐτῆς ὑπάρχει ἡ ἱερὰ εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου « Ἄξιον Ἐστί».

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς

Σκοπὸς τοῦ «Νικοδημείου Πνευματικοῦ Κέντρου» εἶναι ἡ πνευματικὴ οἰκοδομὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ πνευματικὴ καλλιέργεια τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ὡς

Περὶ συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «"ΝΙΚΟΔΗΜΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ" ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ»

καὶ ἡ ἐν γένει ἀνάπτυξις τῆς Τοπικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν.

ἄρθρον 3

Μέσα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ

1. Ἡ λειτουργία εἰς τὸ ἰσόγειον τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Προσκηνυματικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας « Ἄξιον Ἑστὶ ».

2. Ἡ λειτουργία εἰς τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω χώρον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ εἰδικῶν ἐπιμορφωτικῶν σεμιναρίων κληρικῶν καὶ ἡ ὀργάνωσις ὀμιλιῶν θρησκευτικοῦ καὶ πνευματικοῦ περιεχομένου. Περαιτέρω ὑφίσταται δυνατότης λειτουργίας κατηχητικῶν σχολειῶν κ.λπ.

3. Ἡ ἐγκατάστασις καὶ λειτουργία εἰς τοὺς α', β' καὶ γ' ὀρόφους τῶν Διοικητικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν.

ἄρθρον 4

Ὀργάνωσις - Διοίκησις - Διοικητικὸν Συμβούλιον

1. Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον πνευματικὴν καὶ διοικητικὴν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸν Συμβούλιον (Δ.Σ.) ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ:

- α) Τὸν ἐκάστοτε Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Πατρῶν ὡς Πρόεδρον,
- β) Τὸν νόμιμον ἀναπληρωτὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου (Πρωτοσύγκελλιον ἢ Γενικὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως) ὡς Ἀντιπρόεδρον, ὁ ὁποῖος εἰς περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, θὰ ἀναπληρῶνῃ τοῦτον κατόπιν εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτήσεως αὐτοῦ, καὶ θὰ προεδρεύῃ τοῦ Δ.Σ.
- γ) Τρεῖς λαϊκοὺς ὡς μέλη ἄνδρας ἢ γυναῖκας οἱ ὁποῖοι διακρίνονται διὰ τὴν εὐσέβειαν, τὴν πνευματικὴν τῶν κατάρτισιν καὶ τὴν κοινωνικὴν προσφορὰν ὡς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

2. Τὰ ὡς ἄνω τρία τακτικὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. (τῆς παραγράφου 1γ τοῦ παρόντος ἄρθρου) διορίζονται μετὰ τῶν ἀντιστοίχων ἀναπληρωματικῶν αὐτῶν μελῶν διὰ μίαν τριετίαν ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Πατρῶν, κατόπιν ἐγγράφου προτάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον, οἱ δὲ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν μέχρι τρεῖς τριετίας.

3. Μέλη τοῦ Δ.Σ. ποὺ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ καθήκοντά τους ἢ κωλύονται εἰς τὴν ἄσκησιν αὐτῶν, ἢ δὲν συμβάλλουσι εἰς τὴν εὐρυθμον, ἄψογον, ἀπρόσκοπτον καὶ ἀποτελεσματικὴν λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, ἢ προβαίνουν εἰς ἐνεργείας ποὺ ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν μετὰ τοὺς σκοποὺς του, ἢ παραιτοῦνται πρὶν ἀπὸ

τὴν λήξιν τῆς θητείας των, παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

4. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρῶτην συνεδριάσιν του καὶ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν.

5. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικῶς κάθε δίμηνον καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, κατόπιν προσκλήσεως ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου καὶ εἰς περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου ἢ κατόπιν ἐγγράφου αἰτήσεως πρὸς τὸν Πρόεδρον τριῶν τοῦλάχιστον μελῶν αὐτοῦ.

6. Τὸ Δ.Σ. εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν παρίσταται ὁπωσδήποτε ὁ Πρόεδρος ἢ εἰς περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ δύο ἀπὸ τὰ μέλη του, οἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

ἄρθρον 5

Ἀρμοδιότητες Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου ἔχει τὰς ἀκοιούθους ἀρμοδιότητας:

1. Ἀποφασίζει διὰ πᾶν θέμα ποὺ ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀργάνωσιν, διοίκησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, τὴν διαχείρησιν καὶ ἀξιοποίησιν ἐν γένει τῶν πάσης φύσεως περιουσιακῶν στοιχείων αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος.

2. Συνεργάζεται δι' ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα μετὰ τὸ οἰκεῖον Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

3. Μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐξέυρεσιν πόρων καὶ διὰ τὴν εὐρυθμον, ὁμαλήν, ἀπρόσκοπτην καὶ ἀποτελεσματικὴν λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

4. Προβαίνει εἰς τὰς ἀναγκαίας λειτουργικὰς δαπάνας τοῦ Κέντρου.

5. Συντάσσει τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ Κέντρου, τοὺς ὁποῖους ὑποβάλλει πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

6. Προτείνει εἰς τὸ οἰκεῖον Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον καὶ ἀποφασίζει σχετικῶς τὴν πρόσληψιν ὑπὸ τοῦ Δ.Σ. τυχόν ἐμμίσθου προσωπικοῦ (ιεροψαλιτῶν, νεοκόρων κ.λπ.) καὶ ἐποπτεύει αὐτό.

7. Ἀποφασίζει διὰ πᾶν ἕτερον θέμα, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν γίνεται λόγος εἰς τὸν παρόντα Κανονισμὸν.

ἄρθρον 6

Ἀρμοδιότητες Προέδρου, Ἀντιπροέδρου, Γραμματέως καὶ Ταμίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.:

α) ἔχει τὴν ἐποπτείαν ὅλων τῶν δραστηριοτήτων καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου καὶ συντονίζει

τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ., διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

β) Ἐκπροσωπεῖ τὸ Πνευματικὸν Κέντρον ἐνώπιον κάθε Διοικητικῆς, Δικαστικῆς καὶ οἰασδῆποτε ἄλλης Ἀρχῆς καὶ εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς σχέσεις μετὰ ἄλλα Ἰδρύματα, Ὁργανισμούς, νομικὰ καὶ φυσικὰ πρόσωπα.

γ) Λαμβάνει γνῶσιν ὄλων τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, συνυπογράφει μετὰ τὸν Γραμματέα ὅλην τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτοῦ καὶ συνυπογράφει μετὰ τὸν ταμία τὰ οικονομικῆς φύσεως ἐγγραφα.

δ) Συγκαλεῖ τὸ Δ.Σ. εἰς τακτικὰς ἀνὰ δίμηνον ἢ ἐκτάκτους συνεδριάσεις, διευθύνει τὰς συζητήσεις καὶ συνυπογράφει μετὰ τὸν Γραμματέα τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων.

ε) Ἀσκεῖ ἐποπτεῖαν καὶ ἐλεγχον εἰς τὸ Προσωπικὸν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου καὶ παρακολουθεῖ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

στ) Μεριμᾷ ἐν γένει διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

2. Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἀναπληρώνει τὸν Πρόεδρον, εἰς περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος εἰς ὅλας τὰς ὡς ἄνω ἀρμοδιότητας αὐτοῦ κατόπιν εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτήσεως αὐτοῦ.

3. Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Δ.Σ. μετὰ τὴν συνδρομὴν τῆς Γραμματείας τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου:

α) Τηρεῖ τὸ Βιβλίον Πρωτοκόλλου τοῦ Ἰδρύματος, συντάσσει ὅλα τὰ ἐγγραφα καὶ ὅλην τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτοῦ, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐνημερώνει τὸν Πρόεδρον καὶ τὴν ὁποῖαν συνυπογράφει μετὰ αὐτοῦ. Ἐπίσης, τηρεῖ τὰ ἀπαραίτητα βιβλία διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου καὶ τῶν ὁποίων τὴν τήρησιν ἠθέληεν ἀποφασίσαι τὸ Δ.Σ.

β) Κρατεῖ τὸ Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, συνυπογράφει μετὰ τὸν Πρόεδρον τὰ ἐν λόγῳ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα καὶ συντάσσει.

γ) Φυλάττει τὴν ἀλληλογραφίαν, τὰ βιβλία ὡς καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

4. Ὁ Ταμίας τοῦ Δ.Σ.:

α) Ἐνεργεῖ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐναντι τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπόλογος, τὰς διαχειριστικὰς πράξεις ἀναφορικὰς μετὰ τὰ πάσης φύσεως περιουσιακὰ στοιχεῖα, πού ἔχουν διατεθεῖ διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

β) Τηρεῖ τὸ Βιβλίον Ταμείου, τὰ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ τὰ Ἐντάληματα Πληρωμῶν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, ὡς καὶ τὰ προβλεπόμενα νόμιμα παραστατικά διαχειρίσεως.

γ) Εἰσπράτει πᾶν ἔσοδον τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου μετὰ διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως, θεωρημένα ἀπὸ τὴν οἰκείαν Ἱερὰν Μητρόπολιν.

δ) Συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὰ Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ Πληρωμῶν, ὡς καὶ τὰ οικονομικῆς φύσεως ἐγγραφα.

ε) Εὐθύνεται διὰ τὴν φύλαξιν τῶν χρημάτων τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, τὰ ὁποῖα κατατίθενται εἰς ἰδιαίτερον λογαριασμὸν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς Τραπεζὰς πού λειτουργοῦν εἰς τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως μετὰ τὴν ἐνδειξιν: «*Διὰ τὸ Πνευματικὸν Κέντρον*».

στ) Παρακρατεῖ ἐξ' αὐτῶν ποσὸν ἀναγκαῖον διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐκτάκτων καὶ ἐπείγουσων δαπανῶν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου καθορίζεται διὰ ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. καὶ διενεργεῖ ἀναλήψεις χρημάτων κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., διὰ τὴν λήψιν τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ψήφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου.

ζ) Τηρεῖ, ἐπίσης, τὸ Βιβλίον Κτηματολογίου καὶ τὸ Βιβλίον Ὑλικῆς.

ἄρθρον 7

Προσωπικὸν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου

Τὸ ἔμμισθον προσωπικόν, Ἱεροψάλται, νεωκόροι, οἰκονόμος κυλικείου κ.λπ. διορίζεται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. καὶ ἐγκρίσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. Τὰ διοριζόμενα ἄτομα θὰ διακρίνωνται διὰ τὸ ἦθος, τὴν ἐντιμότητα καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῶν κατάρτισιν, ἀμειβονται δὲ καὶ παύονται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας.

ἄρθρον 8

Τηρούμενα βιβλία

Τὸ Πνευματικὸν Κέντρον τηρεῖ μερίμνη τοῦ Γραμματέως καὶ τοῦ Ταμείου τοῦ Δ.Σ. τὰ ὡς κάτωθι βιβλία, τὰ ὁποῖα δεόν νὰ φέρουν ἰδίαν ἀρίθμησιν ἕκαστον κατὰ φύληλον καὶ νὰ εἶναι θεωρημένα διὰ πᾶσαν νόμιμον χρῆσιν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, ἥτοι:

1. Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.

2. Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ.

3. Βιβλίον Ταμείου καὶ ἠριθμημένα κατ' αὐξοντα ἀριθμὸν Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάληματα Πληρωμῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα ἐφόσον φέρουν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίας τοῦ Δ.Σ. τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

4. Βιβλίον κιντῶν περιουσιακῶν στοιχείων, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταγράφονται ὅλα τὰ κιντὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἔχουν διατεθεῖ πρὸς χρῆσιν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

5. Βιβλίον ἀκινήτου περιουσίας καὶ βιβλίον Κτηματολογίου εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφονται καὶ ἐμπεριέχονται πλείονα στοιχεῖα τῆς ταυτότητος τῶν ἀκινήτων.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω βιβλίων τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος δύναται νὰ ἀποφασίξει διὰ τὴν τήρησιν καὶ ἁλλήλων βιβλίων, τὰ ὁποῖα κρίνει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐσόδων καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν σκοπῶν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

ἄρθρον 9

Πόροι τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου

1. Πόροι τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου εἶναι:

α) Τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν διάθεσιν τοῦ κηροῦ τοῦ Ἱεροῦ Παρεκκλησίου « Ἄξιον Ἑστί » τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

β) Δωρεαί, ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου, κληρονομία καὶ κληροδοσία κιντῶν καὶ ἀκινήτων περιουσιακῶν στοιχείων.

γ) Εἰσφοραὶ φίλων τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

δ) Ἐνδεχομένως κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ προγράμματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἐπιχορηγήσεις τῆς Νομαρχιακῆς ἢ τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, φυσικῶν προσώπων καὶ πᾶσα ἄλλη νόμιμος ἐπιχορήγησις.

ε. Οἱ ἀνωτέρω πόροι τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου διατίθενται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. ἐγκρινόμενοι ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου:

α) Διὰ τὰς δαπάνας λειτουργίας καὶ συντηρήσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τοῦ καθόλου οἰκοδομήματος τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου (μισθοὶ Ἱεροψαλιτῶν, νεωκόρων, ἰλοποῦ προσωπικοῦ, ἀσφαλιστικαὶ εἰσφοραὶ κ.λπ.).

β) Διὰ τὴν συντήρησιν, λειτουργίαν καὶ ἐξοπλισμὸν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, ὡς ἐπίσης διὰ τὴν διοργάνωσιν ἐκδηλώσεων, συνεδριάσεων κ.λπ.

γ) Διὰ τὴν κάλυψιν πάσης ἄλλης δαπάνης τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου προβλεπομένης εἰς τὸν ἐγκεκριμένον Προϋπολογισμὸν αὐτοῦ ὡς καὶ πάσης δαπάνης τοῦ ἀνακύπτει καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

ἄρθρον 10

ἔσοδα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου

1. Τὰ ἔσοδα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, πέραν τῶν τρεχουσῶν κατὰ μῆνα δαπανῶν, ἐφόσον ὑπάρχει πλεόνα-

σμα, κατατίθενται εἰς μίαν ἐκ τῶν Τραπεζῶν τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν.

2. Τὸ πλεόνασμα ἐκ τῶν ἐσόδων κατὰ μῆνα διατίθενται κατόπιν ἀποφάσεως καὶ ἐγκρίσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου δι' ὑποτροφίας ἀπόρων σπουδαστῶν, κὶ ἄλλους φιλιανθρωπικοὺς σκοποὺς.

ἄρθρον 11

Δωρηταὶ - Εὐεργέται

α) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου δύναται νὰ ἀνακηρύσσει Δωρητὰς καὶ Εὐεργέτας, πρόσωπα εἴτε εὐρισκόμενα ἐν ζωῇ εἴτε μετὰ θάνατον.

β) Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης δύναται νὰ ἀπονέμει τιμητικῶς εἰς μεγάλους εὐεργέτας καὶ δωρητὰς ὡς καὶ εἰς πρόσωπα ποὺ προσφέρουν ἐθελοθικῶς τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὸ Πνευματικὸν Κέντρον τὸ παράσημον τῆς Παναγίας « Ἄξιον Ἑστί ».

ἄρθρον 12

Διὰ πᾶν θέμα ποὺ προκύπτει καὶ δὲν προβλέπεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ. τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

ἄρθρον 13

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐγκρίσεως ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 14

Ὁ Κανονισμὸς οὗτος ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

ἄρθρον 15

Κάλυψη δαπάνης

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθῆναι, 13 Μαρτίου 2006

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Διονύσιος Μάνταλης

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαιρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1) Τὰς Διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας Κοινωνικὰς, καὶ Πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 348/24.5.2005 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονα.

Τὰς ἀπὸ 12.8.2005 καὶ 8.4.2006 Γνωματεύσεις τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

8. Τὴν ἀπὸ 5.5.2006 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

Ἀποφασίζει

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ξάνθης Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρτημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχειρίσις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπισυναντῶμενου Κανονισμοῦ.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ: «ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ»**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Ἄρθρον 1

Σύστασις-Ἔδρα-Σφραγίδα

1. Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολιν Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεση πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία αὐτῆς συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα μὲ τὴν ἐπωνυμία: «ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ», τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρτημένη ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου αὐτοτελοῦς διαχείρισις καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας στὰς Ὁρθόδοξες Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἄνω Ἀνατολῆς καὶ συγκεκριμένα:

«Περὶ συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: “ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ”»

α) Ἡ ἄμεση συνεργασία μὲ τὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τὸν συντονισμό ἀποστολῆς οικονομικῆς ἐνίσχυσης τῶν Ἱεραποστολῶν.

β) Ἡ ἀνέγερση Ἱερῶν Ναῶν καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τους.

γ) Ἡ ἀνέγερση σχολείων, ἡ προμήθεια ἐξοπλισμοῦ καὶ σχολικῶν εἰδῶν γιὰ τοὺς μαθητές.

δ) Ἡ συγκρότηση καὶ ἀνέγερση ἰατρείων, ἡ προμήθεια ἐξοπλισμοῦ των καὶ ἡ προμήθεια φαρμάκων γιὰ ἀσθενεῖς.

ε) Ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυση Ἱεραποστολῶν προκειμένου αὐτοὶ νὰ ἐκτελοῦν ἀπρόσκοπτα τὴν ἀποστολή τους.

στ) Ἡ ὀργάνωση ἑβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς καὶ

ζ) Ἡ παραγωγή ἢ προμήθεια ὀπτικοακουστικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἐξοπλισμοῦ καὶ ἡ ἔκδοση ἐντύπων ποὺ ἀφοροῦν τὴν προβολὴ τοῦ ἔργου τῆς Ἱεραποστολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Διοίκηση, ἐκπροσώπηση καὶ διαχείριση τοῦ Ἰδρύματος

ἄρθρον 3

Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ ἐνδεκαμελές (11) Διοικητικὸ Συμβούλιο (Δ.Σ.), ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ α) Τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου, ὡς Πρόεδρο, β) Ἐνα Κληρικό, ἐκπρόσωπο τοῦ Μητροπολίτη, ὡς Ἀντιπρόεδρο καὶ γ) Ἀπὸ ἐννέα (9) λαϊκὰ μέλη (ἄνδρες ἢ γυναῖκες), ποὺ ὀρίζονται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Ξάνθης.

ἄρθρον 4

Πρόεδρος-Ἀντιπρόεδρος

α) Ὁ Πρόεδρος ἐκπροσωπεῖ νομίμως τὸ Ἴδρυμα ἐνώπιον κάθε δικαστικῆς ἢ διοικητικῆς ἀρχῆς, συμβάλλεται ἐξ ὀνόματος καὶ διὰ λογαριασμό του, μετὰ ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑπογράφει τὴν ἀληθηλογραφία καὶ ἐπικυρώνει τὰ ἀποσπάσματα τῶν πρακτικῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

β) Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀναπληρώνει τὸν Πρόεδρο, ὅταν αὐτὸς ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται νὰ παρευρεθεῖ.

ἄρθρον 5

Ταμίας - Γραμματέας

Οἱ Ταμίας καὶ ὁ Γραμματέας ἐκλέγονται κατὰ τὴν πρώτη Συνεδρίαση τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος. Ὁ Γραμματέας φυλάσσει ὅλα τὰ βιβλία Διοικήσεως, συντάσσει τὰ πρακτικὰ τοῦ Συμβουλίου, τὴν ἀληθηλογραφία αὐτοῦ, τὴν ὁποία συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρο καὶ φυλάσσει τὴν σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος. Ὁ Ταμίας ἀσχολεῖται μὲ τὸ

ταμεῖο τοῦ Ἰδρύματος, τὰ ἀποθέματα τοῦ ὁποίου βρίσκονται κατατεθειμένα σὲ τραπεζικὸ λογαριασμό. Δύναται ὅμως νὰ ἔχει στὰ χέρια του ποσὸ μέχρι τριακόσια (300) εὐρῶ γιὰ τὶς τρέχουσες ἀνάγκες τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 6

Θητεία, Ἀναπλήρωση, συνεδριάσεις, ἀπαρτία, ἀποφάσεις τοῦ Δ.Σ.

α) Ἡ Θητεία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τριετής, δυναμένη νὰ ἀνανεωθεῖ, ἡ δὲ προσφορὰ τῶν μελῶν εἶναι τιμητικὴ καὶ ἄμισθος.

β) Κάθε μέλος ποὺ ἐκλείπει ἢ ἀπουσιάζει ἀδικοιολόγητα ἀπὸ τρεῖς τουλάχιστον συνεδριάσεις ἢ ὀλιγωρεῖ στὰ καθήκοντα ποὺ τοῦ ἀνατίθενται, ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη, μετὰ ἀπὸ δικαιολογημένη ἀπόφασή του.

γ) Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συνέρχεται τακτικὰ κάθε δίμηνο, μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Ἀντιπροέδρου, ὡς ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἔκτακτα δὲ ὅποτε τὸ κρίνει ἀναγκαῖο ὁ Πρόεδρος ἢ ζητηθεῖ ἐγγράφως ἀπὸ τρία τουλάχιστον μέλη, ἀναφέροντας τὰ θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα ζητεῖται ἡ σύγκληση τοῦ Συμβουλίου. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο βρίσκεται σὲ ἀπαρτία, ὅταν παρευρίσκονται τουλάχιστον ἕξι (6) ἀπὸ τὰ ἑνδεκα (11) μέλη αὐτοῦ.

δ) Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται μὲ ἀπλή πλειοψηφία, σὲ περίπτωσι δὲ ἰσοψηφίας κατῴχησι ἢ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

ε) Τὰ πρακτικὰ διαβάζονται καὶ ὑπογράφονται ἀπὸ τοὺς παρόντες στὴν ἀμέσως ἐπόμενη συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου.

στ) Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀποφασίζει γιὰ ὅτιδήποτε ἀφορᾷ τὸ Ἴδρυμα.

ἄρθρον 7

Οικονομικὴ διαχείριση

α) Ἡ διαχείριση τοῦ Ἰδρύματος ἐνεργεῖται βάσει τῆς κείμενης νομοθεσίας καὶ σύμφωνα μὲ τὸ σύστημα τῶν λογιστικῶν βιβλίων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων. Τὰ βιβλία διαχείρισης, ὡς καὶ τὰ ἐντάλματα εἰσπράξεως καὶ πληρωμῶν, θεωροῦνται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη καὶ φυλάσσονται ἀπὸ τὸν Ταμία, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπόλογος ἀπέναντι στὸ Δ.Σ.

β) Ἡ ἐκμίσθωση ἀκινήτων ὡς καὶ ἡ ἐκποίηση αὐτῶν ἐνεργεῖται κατὰ τὶς διατάξεις «περὶ ἐκμισθώσεως καὶ ἐκποιήσεως Ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων».

ἄρθρον 8

Τὴν πληρωμὴ καὶ τὴν εἴσπραξη κάθε ποσοῦ ἐνεργεῖ ὁ Ταμίας, μετὰ ἀπὸ ἐντολὴν τοῦ Προέδρου, ἐκδίδεται δὲ

σχετικό ένταγμα πληρωμῆς που υπογράφεται και από τους δύο. Για κάθε εισφορά ἢ χορηγούμενο σὲ εἶδος ἐκδίδεται διατακτικὴ που υπογράφεται ἀπὸ τοὺς ἴδιους παραπάνω.

ἄρθρον 9

Προϋπολογισμὸς-Ἀπολογισμὸς

Ὁ Προϋπολογισμὸς καὶ Ἀπολογισμὸς τοῦ Ἰδρύματος καταρτίζεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου, ἐφαρμοζομένων ἀνάλογα τῶν διατάξεων «Περὶ ἐγκρίσεων Προϋπολογισμῶν καὶ Ἀπολογισμῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν».

ἄρθρον 10

Ἐλεγχος ἐτήσιας διαχείρισης

Ὁ ἐλεγχος τῆς ἐτήσιας διαχείρισης τοῦ Ἰδρύματος ἐνεργεῖται ἀπὸ τὴν Διεύθυνση Οἰκονομικῆς Ἐπιθεώρησης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὶς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 163/2004 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος

ἄρθρον 11.

Α) Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Οἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις διαφόρων φορέων ὑπὲρ αὐτοῦ, διὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.

β) Κάθε προσφορὰ ἰδιωτῶν ἢ Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, κληρονομίες, κληροδοσίες καὶ οἱ τόκοι τῶν καταθέσεων.

γ) Δισκοφορίες που διενεργοῦνται στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

δ) Οἱ πρόσοδοι ἀπὸ τῆς διενέργειας Ἐράνων.

ε) Κάθε ἄλλο ἔσοδο που προέρχεται ἀπὸ νόμιμη πηγή.

Β) Οἱ πόροι διατίθεται γιὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος ὅπως ἀναγράφονται στὸ ἄρθρο 2 τοῦ Κανονισμοῦ τούτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Εἰδικὲς Διατάξεις

ἄρθρο 12

Περὶ τῆς συνεργασίας τοῦ Γ.Ε.Ι.

α) Τὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κατὰ τὴν ἐκτέλε-

ση τοῦ ἔργου του συνεργάζεται ἐλεύθερα μὲν μὲ τὰ ἀντίστοιχα Γραφεῖα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑποχρεωτικὰ δὲ μὲ τὸ γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἡ ὁποία, τελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ τὸν ἐλεγχὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔχει, ἐκτὸς ἄλλων, τὴ γενικὴ δικαιοδοσία γιὰ τὸ καθ' ὅλου ἔργο τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

β) Ἡ ἀνωτέρω συνεργασία συνίσταται στὴν προσήκουσα συννενόηση καὶ σύμπραξη ἐλεύθερα καὶ αὐτοπροαίρετα μὲ τὰ ἀντίστοιχα Γραφεῖα ἢ Ὑπηρεσίες Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῶν διαφόρων Ν.Π.Δ.Δ. καὶ πάντως ὑποχρεωτικὰ μὲ τὸ κεντρικὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν κατάρτιση καὶ γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν Προγραμμάτων τῆς Ἱεραποστολικῆς καὶ Μορφωτικῆς προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς δοκιμαζομένους πληθυσμοὺς τοῦ ἐξωτερικοῦ που ἔχουν ἀνάγκη βοήθειας καὶ συμπαραστάσεως.

γ) Ἡ πρὸς τοῦτο συνεργασία συνάπτεται καὶ λειτουργεῖ ἄτυπα μὲ τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων συννενόηση καὶ σύμπραξη μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ. χωρὶς τὴ νομικὴ μορφή τῆς ἐταιρείας ἢ τῆς κοινοπραξίας μεταξύ των, διατελεῖ δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ τὸν ἐλεγχὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως ὀρίζουν οἱ διατάξεις τοῦ Ν. 590/1977.

ἄρθρον 13

Μὴ προβληθέντα ζητήματα

Γιὰ κάθε θέμα που δὲν συμπεριλαμβάνεται στὸν παρόντα Κανονισμὸ, ἐπιλαμβάνεται καὶ ἀποφασίζει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 14

Τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρὸν κανονισμὸς τροποποιεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος, σὲ συνεδρίαση ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μητροπολίτη.

ἄρθρον 15

Διάλυση τοῦ Ἰδρύματος

1) Τὸ Ἰδρυμα διαλύεται μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὕστερα ἀπὸ ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἔγκριση τοῦ Μητροπολίτου, ὅταν δὲν ἐκπληρώνει τοὺς σκοποὺς του ἢ καθίσταται ἀνέφικτη ἢ λειτουργία του.

2) Σὲ περίπτωση διάλυσης τοῦ Ἰδρύματος κάθε περιουσία αὐτοῦ περιέχεται αὐτοδίκαια στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰάνθης καὶ Περιθεωρίου καὶ διατίθεται πρὸς ἐκπλήρωση τῶν αὐτῶν ἢ παρεμφερῶν σκοπῶν.

ἄρθρον 16
Ἰσχύς τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβέρνησης.

ἄρθρον 17
Κάλυψη δαπάνης

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰάνθης καὶ Περιθεωρίου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιοριστεῖ.

Ἀθῆναι, 5 Μαΐου 2006

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Διονύσιος Μάνταλης

**ΣΤΟΝ ΔΟΡΥΦΟΡΟ HELLAS SAT2
Ο ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Μετὰ τὴ δορυφορικὴ, συνδρομητικὴ πλατφόρμα τῆς NOVA, ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεταδίδει, πλὴρον, τὸ σῆμα του ἐλεύθερα ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ δορυφόρο HELLAS SAT2. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ καθεὶς, σὲ ὀλιόκληρη τὴν Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια καὶ ὄχι μόνον, μπορεῖ νὰ ἀκούει ἐλεύθερα τὸ πρόγραμμά του εἰκοσιτέσσερις ὥρες τὸ εἰκοσιτετράωρο. Γιὰ νὰ συμβεῖ αὐτό, ἀπαιτεῖται μιὰ

ἀπλή καὶ μὲ μικρὸ ἐφάπαξ οἰκονομικὸ κόστος, δορυφορικὴ ἐγκατάσταση, προκειμένου νὰ συντονιστεῖ κανεὶς μὲ τὴ συγκεκριμένη δορυφορικὴ πλατφόρμα.

Τὰ τεχνικὰ χαρακτηριστικά, ποὺ πρέπει, ἀπαραιτήτως, νὰ ληφθοῦν ὑπόψιν, εἶναι τὰ ἑξῆς:

- Διάμετρος κατόπτρου γιὰ λήψη στὸν Ἑλλησικὸ δῶρο: τουλάχιστον 0,5 (50cm).
- Σκόπευση: 39° ἀνατολικά
- Συχνότητα: 12.524 MHz
- Πόθωση: Κάθετη (Vertical)
- Symbol Rate: 27.500
- FEC: 3/4
- Band: Ku

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

Ἀγίου Ἀθανασίου Εὐόσμου,
Ἀγίων Πάντων Θεσσαλονίκης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 9ῃ Μαΐου 2006

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις

**Κορίνθου, Σικυῶνος, Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ
καὶ Πολυφέγγους**

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 “Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος” καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων”, προκειμένου, νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἀθικίων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 30ῃ Μαΐου 2006

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργοῦδος

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 “Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος” καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων”, προκειμένου, νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἀγίου Νικολάου Ἴργους,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἴργους,
Τιμίου Προδρόμου Ἴργους,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν

Προκηρύξεις

Ἱερῶν Μητροπόλεων

**Νεαπόλεως
καὶ Σταυρουπόλεως**

**Κορίνθου, Σικυῶνος,
Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ καὶ
Πολυφέγγους**

Ἀργοῦδος

**Καισαριανῆς, Βύρωνος
καὶ Ὑμηττοῦ**

Ἡλείας

Χαλκίδος

*Πατριαρχείου
Ἀλεξανδρείας*

Ζάμπιας

Χαρτοῦμ

ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλῖω τῇ 8ῃ Ἰουνίου 2006

† Ὁ Ἀργοῦδος ΙΑΚΩΒΟΣ

**Ἱερὰ Μητρόπολις
Καισαριανῆς Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου-Ἀγίας Φωτεινῆς Ὑμηττοῦ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 5ῃ Ἰουνίου 2006

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

**Ἱερὰ Μητρόπολις
Καισαριανῆς Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 "Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος" καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων", προκειμένου, νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἀγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν Καισαριανῆς
Ἀγίου Δημητρίου Νέας Ἑλβετίας Βύρωνος,
Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Βύρωνος,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Καθὼς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ.

1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ

Ἀγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Ὑμηττοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 13ῃ Ἰουνίου 2006

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

Ἀγίου Φωκᾶ Καθαθᾶ,
Προφήτου Ἡλία Κέντρου,
Ἀγ. Νικολαίου Κρουόβρυσης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

καθὼς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

Ἀγίας Κυριακῆς Πύργου,
Ἀγίου Γεωργίου Ἀμαλιιάδος,
Ἀγίου Ἀθανασίου Ἀμαλιιάδος,
Ἀγίου Δημητρίου Λεχαιῶν,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ'

ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Πύργῳ τῇ 14ῃ Ἰουλίου 2006

† Ὁ Ἠλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 "Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος" καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν", προκειμένου, νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Εὐβοέων Ἀγίων Χαλκίδος,

β' θέσις Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Ρώσσου Βασιλικοῦ,

β' θέσις Ἀγ. Νικολάου Μποῦρτζι,

δ' καὶ ε' θέσις Ἱ. Ναοῦ 12 Ἀποστόλων Ν. Ἀρτάκης,

β' θέσις Ἱ. Ν. Γεν. Θεοτόκου Σκιάθου,

β' θέσις Ἀγ. Παρασκευῆς Πολιτικῶν,

β' θέσις Εὐαγγ. τῆς Θεοτόκου Ἰστιαίας,

β' θέσις Ἀγ. Ἀθανασίου Ἰστιαίας,

Ἀγ. Ἀθανασίου Γαλιτσάδες,

Τιμ. Προδρόμου Γαλιτσῶνας,

Εὐαγγ. τῆς Θεοτόκου Καστέλλης,

Ἀγ. Παρασκευῆς Καστανιωτίσσης,

Φανερωμένης Σκοπέλλου,

Ἀγ. Τριάδος Στροπῶνων,

Ἀγ. Ἰωάννου Σταυροῦ,

Ἀγ. Παρασκευῆς Σέττας,

Ἀγ. Γεωργίου Ἰστιαίας,

Ἀγ. Τριάδος Πούρνου,

Ἀγ. Παρασκευῆς Ἀθωνήσου,

Προφήτου Ἡλιοῦ Κοτσικίων,

Ἀγ. Δημητρίου Κούτουρη,

Ἀγ. Ἰωάννου Βουτᾶ,

Ἀγ. Παντελεήμονος Καματριάδων,

Ἀγ. Ἀναργύρων Χρόνιας,

Ἀγ. Τριάδος Κερασιᾶς,

Ἀγ. Ἰωάννου Κοτσικιάς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς

δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 22ᾳ Ἰουλίου 2006

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζάμπιας

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Λουσάκας τῆς ὁμωνύμου Ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ

Ἀγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου Kitwe, τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Copperbelt,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ προσόντα, νὰ ἀπευθυνθοῦν διὰ περισσοτέρας πληροφορίας εἰς τὰ τηλέφωνα:

α) +260 97 740011

β) +260 1 291473

γ) 6944 504810 (Ἑλλῆς)

Ἐν Λουσάκα τῇ 18ῃ Μαΐου 2006

† Ὁ Ζάμπιας ΙΩΑΚΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαρτοῦμ καὶ παντὸς Σουδᾶν

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χαρτοῦμ καὶ παντὸς Σουδᾶν ἐπανερχεται καὶ προκηρύσσει τὴν θέσιν Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (Μητροπολιτικός). Κατὰ προτίμησιν θὰ προτιμηθῇ Ἐφημέριος, ὁ ὁποῖος θὰ ἔχη πτυχίον Θεολογίας ἢ Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, προκειμένου νὰ διορισθῇ καὶ Καθηγητὴς ἢ Διδάσκαλος εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ ἀπευθυνθοῦν διὰ περισσοτέρας πληροφορίας εἰς τὰ τηλέφωνα:

1) Ἀθηνῶν: 210-5736767.

2) Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαρτοῦμ: 00249-183-772973.

Ἐν Χαρτοῦμ τῇ 23ῃ Μαΐου 2006

† Ὁ Χαρτοῦμ καὶ παντὸς Σουδᾶν ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ